

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

БІЛА КНИГА

ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

УКРАЇНИ

2021–2022

Запобігти.

Врятувати.

Допомогти.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

**БІЛА КНИГА
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
2021–2022**

За загальною редакцією П.Б. Волянського

Інформаційне видання ДСНС

КИЇВ

2023

УДК 351.862.1
Б 61

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту
(протокол № 8 від 29 вересня 2023 року)*

Рецензенти:

1. **Веселов М.Ю.**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри державно-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ.
2. **Авраменко О.В.**, доктор технічних наук, професор кафедри логістики Повітряних Сил інституту авіації та протиповітряної оборони Національного університету оборони України
3. **Єременко С.А.**, доктор технічних наук, професор, заступник начальника Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту з навчальної роботи

Б 61 Біла книга цивільного захисту України: інформаційне видання ДСНС / за заг. ред. П.Б. Волянського. Київ, 2023. 272 с.

Інформаційне видання «Біла книга цивільного захисту України» підготовлено робочою групою фахівців Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту.

Головний консультант – В.В. Коваленко.

Керівник робочої групи – М.В. Андрієнко.

Робоча група – А.А. Слюсар, Л.В. Калиненко, С.А. Парталян, К.Г. Белікова, О.М. Слущька, П.М. Гордєєв, А.В. Михайлова, В.В. Павленко, П.І. Гаман, М.І. Стрюк, Н.М. Романюк, А.І. Фомін, Б.О. Овчаренко.

Секретар робочої групи – В.Ф. Коробкін.

Біла книга цивільного захисту України розроблена відповідно до пункту 4 статті 10 Закону України від 21.06.2018 №2469-VIII «Про національну безпеку України».

Інформаційне видання містить аналіз загального стану сучасного безпекового середовища, інформацію та висновки щодо потенційних загроз техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, аналітичні матеріали щодо функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій за 2021–2022 роки.

Інформація, що приведена у розділах видання (таблицях, діаграмах, схемах тощо), надана без врахування Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, які на цей час є тимчасово окупованими територіями.

УДК 351.862.1

ISBN 978-617-8015-27-5

©Державна служба України з надзвичайних ситуацій, 2023
©Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, 2023

ЗМІСТ

Із виступів Президента України, Прем'єр-міністра України щодо діяльності особового складу оперативно-рятувальної служби цивільного захисту у 2021–2022 роках	5
Вступ	7
Список умовних позначень та скорочень	8
РОЗДІЛ 1 ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ТЕНДЕНЦІЇ ЇХ РОЗВИТКУ	10
1.1 Аналіз загального стану сучасного безпекового середовища за 2021–2022 роки	11
1.2 Загрози техногенного характеру	15
1.3 Загрози природного характеру	56
1.4 Загрози соціального характеру. Безпека, пов'язана з нещасними випадками	79
1.5 Загрози воєнного характеру	84
РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У 2021–2022 РОКАХ.....	85
РОЗДІЛ 3 ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ТЕРИТОРІЙ, НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА МАЙНА ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, НЕБЕЗПЕЧНИХ ПОДІЙ	97
РОЗДІЛ 4 СПІВРОБІТНИЦТВО З КРАЇНАМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ СУПРОТИВУ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЇ. ПОДОЛАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ	124
РОЗДІЛ 5 ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У 2021–2022 РОКАХ	129
5.1 Підсумки реформування Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2021–2022 роках	130
5.2 Результати діяльності Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту у 2021–2022 роках	134
5.3 Фінансування потреб Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2021–2022 роках	170

5.4	Запобігання та виявлення корупції	171
5.5	Проведення заходів внутрішнього аудиту.....	175
5.6	Стан постачання та відновлення спеціальної техніки, удосконалення матеріально-технічного забезпечення	178
5.7	Підготовка персоналу та сил Державної служби України з надзвичайних ситуацій	181
5.8	Комплектування персоналом	194
5.9	Реалізація гуманітарної політики, забезпечення соціальних гарантій осіб рядового і начальницького складу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	200
5.10	Міжнародне співробітництво. Заходи з європейської інтеграції. Отримання гуманітарної допомоги	225
Додаток 1.1	Таблиця 1.1.2 Кількісні показники надзвичайних ситуацій, що виникли в регіонах України у 2021–2022 роках	244
Додаток 1.2	Таблиця 1.1.3 Статистика щодо загиблих та постраждалих унаслідок надзвичайних ситуацій, що сталися на території України протягом 2021–2022 років.....	245
Додаток 1.3	Рівні забруднення атмосферного повітря міст України хімічними речовинами (за даними спостережень гідрометеорологічних організацій, 2022 рік)	246
Додаток 1.4	Екологічний стан та екологічний потенціал деяких водних об'єктів басейнів річок Дністер і Дунай, басейнів Середнього і Нижнього Дніпра, басейну Вісли (за біологічними елементами якості).....	247
Додаток 2.1	Функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту	251
Додаток 5.1	Основні нормативно-правові акти щодо розвитку та вдосконалення цивільного захисту, які були ухвалені (видані) у 2021–2022 роках	253
Додаток 5.2	Стан матеріально-технічного забезпечення	262
Додаток 5.3	Співробітники Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які віддали життя під час виконання службових обов'язків у 2021–2022 роках	266
Додаток 5.4	Дані щодо кількості співробітників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які відзначені державними нагородами у 2021–2022 роках	269
Додаток 5.5	Організації-донори, які долучаються до розвитку Державної служби України з надзвичайних ситуацій, її територіальних органів та розбудови ефективної державної системи цивільного захисту і створення безпечного середовища в територіальних громадах України	270

Президент України Володимир Зеленський

«Пожежники, рятувальники, сапери, пілоти рятувальної авіації – це справжні герої сьогодення, які здійснюють подвиги в реальному житті, а не в голлівудському кіно.

У них, на відміну від когось, немає дублерів, вони дійсно лізуть на 15-й поверх по-справжньому. І шрами на обличчі та руках – це не грим. І болять вони по-справжньому.

І їдкий дим, і крижана вода, і ніч пошуків у холодному лісі або горах – все це не кіно, це по-справжньому. І побратимів вони інколи, на жаль, втрачають – не через поворот сюжету, а по-справжньому. Тут все по-справжньому. Тому що ви – справжні. Справжні герої. І щоразу, коли ми кажемо «Слава Україні! Героям слава!» – це і про вас усіх також».

«Дякую за тисячі врятованих життів, за безпеку, яку ви повертаєте всім українцям. І за вашу безмежну сміливість.

Українські рятувальники – працівники Державної служби з надзвичайних ситуацій сьогодні виконують завдання у вкрай складних обставинах війни.

Але й далі рятують життя, повертають безпеку, ліквідовують наслідки ворожих обстрілів та стихійних лих, здійснюють евакуацію й доправляють гуманітарну допомогу, надають психологічну підтримку населенню.

Роблять це професійно, проявляючи сміливість, рішучість, людяність.

Пишаємось усіма вами й дякуємо за ваші подвиги!»

(з виступів щодо діяльності особового складу оперативно-рятувальної служби цивільного захисту у 2021–2022 роках)

Прем'єр-міністр України

Денис Шмигаль

«Добрі вчинки, які всі вони роблять із користю для інших людей, для країни – це щоденний подвиг.

Десятки тисяч врятованих життів, сотні тисяч збережених будівель та знешкоджених вибухових пристроїв.

Дякуємо вам за вашу мужність і допомогу.

Усім рятувальникам, які несуть службу в ці хвилини, у вихідні й святкові дні, у будь-яку пору року – бажаю завжди повертатися додому живими і здоровими» (привітання з нагоди Дня рятувальника 17.09.2021).

«Сьогодні вони так само як і наші воїни перебувають на передовій боротьби з абсолютним злом у подібні російських терористів. Завжди серед перших приходять на допомогу. Дають світло надії навіть у темряві безвиході.

Їхня праця – це щоденний ризик, випробування сил, тест на витривалість.

Але вони з честю долають ці виклики, рятують життя людей, тварин, пшеничні поля й ліси, історичні пам'ятки й надбання нашої держави, повертають звичне життя в наші міста і села»

(привітання при врученні державних нагород працівникам ДСНС 17.09.2022).

Вступ

Перед вами перше видання Білої книги цивільного захисту України, в якій викладено інформацію для суспільства про функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та діяльність Державної служби України з надзвичайних ситуацій – центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Біла книга цивільного захисту України – це аналітичний звіт, у якому детально висвітлено стан сучасного безпекового середовища, загрози у сфері цивільного захисту, тенденції їх розвитку, надана інформація щодо заходів захисту населення та основних результатів роботи підрозділів та територіальних органів цивільного захисту у 2021–2022 роках.

Біла книга цивільного захисту України – це спроба знайти відповіді на актуальні питання викликів і загроз у сфері цивільного захисту, ефективності заходів, які реалізуються складовими єдиної державної системи цивільного захисту в мирний час та в умовах воєнного стану. Надалі це сприятиме підвищенню ефективності функціонування системи, зокрема щодо захисту населення і територій, навколишнього природного середовища, матеріальних і культурних цінностей від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню та ліквідації наслідків, а також надання допомоги постраждалим.

В основу Білої книги цивільного захисту України покладено принципи відкритості, прозорості та демократії, оскільки процедура збору інформації у сфері цивільного захисту полягала у потужній співпраці з центральними органами виконавчої влади України, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.

Працівники служби щоденно готові докладати максимум зусиль до захисту та порятунку людей, надання допомоги в ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха та інших видів небезпечних подій, що становлять загрозу життю або здоров'ю людей чи призводять до завдання матеріальних збитків!

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ

АРЗ СП	аварійно-рятувальний загін спеціального призначення
АРК	аварійно-рятувальна команда
АСКРС	автоматизована система контролю радіаційного стану
АСДУ	автоматизована система диспетчерського управління
АСЦО	автоматизована система централізованого оповіщення
БЕР	(1 бер=0,01 Зв) позасистемна одиниця ефективної дози опромінення
БЖД	безпека життєдіяльності
БК (БКБ, МБК, ГБК, ТБК, ПБК, ЕБК)	Беккерель (Бк·10 ³ , Бк·10 ⁶ , Бк·10 ⁹ , Бк·10 ¹² , Бк·10 ¹⁵ , Бк·10 ¹⁸), одиниця радіоактивності
БТР	безпілотні технології та робототехніка
ВГРЗ	воєнізовані гірничорятувальні загони
ВНП	вибухонебезпечний предмет
ВПНР	вибухопожежонебезпечна речовина
ВПО	вибухопожежонебезпечний об'єкт
ВПО	внутрішньо переміщені особи
ГАКЦПР	головний авіаційний координаційний центр пошуку і рятування
ГДК	гранично допустима концентрація
ГКІ	гострі кишкові інфекції
ГПЗ	гриппоподібне захворювання
ГРВІ	гострі респіраторно-вірусні інфекції
ГРЕЙ (ГР, GR)	грей, одиниця поглиненої дози
ГУ	головні управління
ДВГРЗ	державний воєнізований гірничорятувальний загін
ДІВ	джерело іонізуючого випромінювання
ДІЯР	Державна інспекція ядерного регулювання
ДКВ	допустима концентрація в повітрі для населення
ДМСК	державний міжобласний спеціалізований комбінат
ДМРКЦ	державний морський рятувально-координаційний центр
ДПРЗ	державний пожежно-рятувальний загін
ДПРП	державний пожежно-рятувальний пост
ДПРЧ	державна пожежно-рятувальна частина
ДР-2006	допустимі рівні вмісту радіонуклідів Cs ₁₃₇ та Sr ₉₀ у продуктах харчування та питній воді, чинні на цей час
ДСНС	Державна служба України з надзвичайних ситуацій
ДСП	Державне спеціалізоване підприємство
ЄДСЦЗ	єдина державна система цивільного захисту
ЄСПАРПР	єдина система проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування
ЖКГ	житлово-комунальне господарство
ЗВ	зона відчуження
ЗВ (МЗВ)	Зіверт (міліЗіверт), одиниця ефективної дози
ЗІЗ	засоби індивідуального захисту
ЗІЗОД	засоби індивідуального захисту органів дихання
ЗМХЗ	зона можливого хімічного забруднення
ЗСЦЗ	захисна споруда цивільного захисту
ІДК	індивідуальний дозиметричний контроль
ІЗА	індекс забруднення атмосфери
ІНСАРАГ	міжнародна консультативна група з питань пошуку та рятування
ЛІС	логістична інформаційна система
ЛСО	локальна система оповіщення
МГН	маломобільні групи населення
МОГ	мобільна оперативна група

МР, (Р)/год	міліРентген (Рентген) за годину, потужність експозиційної дози опромінення
МРЦ	медичний реабілітаційний центр
МРЦ ШР	мобільний рятувальний центр швидкого реагування
МЦГР ШР	міжрегіональний центр гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС
НКРЗУ	національна комісія з радіаційного захисту населення України
НП	надзвичайна подія
НРБУ – 97	норми радіаційної безпеки України, затверджені у 1997 році
НС	надзвичайна ситуація
НСПРМ	національна система пошуку і рятування на морі
НХР	небезпечна хімічна речовина
ОДС	оперативно-диспетчерська служба
ОПН	об'єкт підвищеної небезпеки
ОКЦ	оперативно-координаційний центр
ОРС ЦЗ	оперативно-рятувальна служба цивільного захисту
ПЕД	потужність еквівалентної дози
ПЛА	план ліквідації аварій
ПЛЛА	плани локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків
ПЛР	полімеразна ланцюгова реакція
ПРР	пошуково-рятувальні роботи
РАВ	радіоактивні відходи
РІП	радіоізотопний прилад
РК	радіаційний контроль
РНБО	Рада національної безпеки і оборони України
РХБЗ	радіаційний, хімічний, біологічний захист
САЗ	спеціальний авіаційний загін ОРС ЦЗ
СВП	саморобні вибухові пристрої
СЗЗ	санітарно-захисна зона
СНП-77	санітарно-нормативні правила
СМІПНС	система моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій
СРВНСО	система раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення
ССЛК	система спостереження та лабораторного контролю
ТГРІ	тяжка гостра респіраторна інфекція
ТЕБ	техногенна та екологічна безпека
ХНО	хімічно небезпечний об'єкт
ЦЗ	цивільний захист
ЯРБ	ядерно-радіаційна безпека

РОЗДІЛ 1

ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ТЕНДЕНЦІЇ ЇХ РОЗВИТКУ

1.1. АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНОГО СТАНУ СУЧАСНОГО БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗА 2021–2022 РОКИ

У 2021 році на території України виникло 124 надзвичайні ситуації, які відповідно до Класифікатора надзвичайних ситуацій ДК 019:2010 розподілили на:

- 53 – техногенного характеру;
- 65 – природного характеру;
- 6 – соціального характеру;

За масштабами НС розподілилися на:

- 3 – державного рівня;
- 5 – регіонального рівня;
- 53 – місцевого рівня;
- 63 – об'єктового рівня.

Унаслідок цих НС загинуло 148 та постраждало 545 осіб.

У 2022 році на території України виникло 66 НС, які розподілили на:

- 33 – техногенного характеру;
- 30 – природного характеру;
- 2 – соціального характеру;
- 1 – воєнного характеру.

За масштабами НС розподілили на:

- 2 – державного рівня;
- 32 – місцевого рівня;
- 32 – об'єктового рівня.

Унаслідок НС загинуло 128 та постраждало 125 осіб (**без врахування наслідків НС воєнного характеру**).

Завдані матеріальні збитки склали:

у 2021 році – 660,05 млн грн, у 2022 році – 263,7 млн грн (**без врахування наслідків НС воєнного характеру**).

Аналіз НС, що сталися в Україні у 2021–2022 роках свідчить, що порівняно з 2021 роком загальна кількість НС у 2022 році **зменшилась** майже на 47%, у тому числі: державного рівня – на 33,4%; регіонального рівня - на 100 %; місцевого рівня – на 39,6 %; об'єктового рівня – на 49,3% (**без врахування наслідків НС воєнного характеру**). Дані наведені у табл. 1.1.1.

Відбулося зменшення НС техногенного характеру – на 37,8%, НС природного характеру – на 54%, НС соціального характеру – на 66,7%. Водночас спостерігається **зменшення** кількості загиблих і постраждалих у НС – на 19% та 77% відповідно.

Таблиця 1.1.1 Кількісні показники НС, що виникли в Україні у 2021–2022 роках

Дані про надзвичайні ситуації	2021 рік	2022 рік	Зменшення (збільшення), у відсотках	Загальна кількість НС за 2021 та 2022 роки
НС техногенного характеру	53	33	37,8% ↓	86
НС природного характеру	65	30	54% ↓	95
НС соціального характеру	6	2	66,7% ↓	8
НС воєнного характеру	0	1	100% ↑	1
ВСЬОГО	124	66	*47% ↓	190
<i>з них за рівнями:</i>				
Державного рівня	3	2	33,4% ↓	5
Регіонального рівня	5	0	100% ↓	5
Місцевого рівня	53	32	39,6% ↓	85
Об'єктового рівня	63	32	49,3% ↓	95
Загинуло людей, з них унаслідок НС воєнного характеру	148 –	7 004 6 884, з них (450 – діти)	↑ 47,3 раза	7 152
Постраждало людей, з них унаслідок НС воєнного характеру	545 –	11 072 10 947, з них (872 – діти)	↑ 20,3 раза	11 617
Матеріальні збитки, млн грн	660,05	263,70	60% ↓	923,75

Примітка. Дані щодо матеріальних збитків наведені без врахування наслідків НС воєнного характеру.

Кількісні показники НС, що сталися в регіонах України у 2021–2022 роках (табл. 1.1.2), наведено у додатку 1.1.

На регіональному рівні **найбільшу** кількість НС (по 11) у **2021 році** зареєстровано у Миколаївській та Херсонській областях; по 10 НС у Волинській та Івано-Франківській областях; 9 НС у Донецькій області; по 8 у Київській та Харківській областях і м. Києві; 7 НС у Львівській області; по 6 у Вінницькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Рівненській та Чернігівській областях.

Так, маємо 5 НС у Полтавській та Тернопільській областях, по 4 у Житомирській, Закарпатській, Хмельницькій, Черкаській та Чернівецькій областях; по 3 НС у Кіровоградській, Одеській та Сумській областях; 2 НС у Луганській області.

У **2022 році** найбільшу кількість НС, а саме – 11 зареєстровано у Закарпатській області; 7 НС у Рівненській області; по 6 у Київській та Кіровоградській областях; по 5 у Миколаївській та Одеській областях; по 4 у Дніпропетровській, Сумській та Харківській областях; по 3 у Житомирській, Запорізькій, Луганській, Тернопільській, Чернігівській областях та м. Києві.

Також 2 НС сталося у Вінницькій, Івано-Франківській, Полтавській, Хмельницькій та Чернівецькій областях; у Волинській, Львівській, Херсонській та Черкаській областях – по 1 НС.

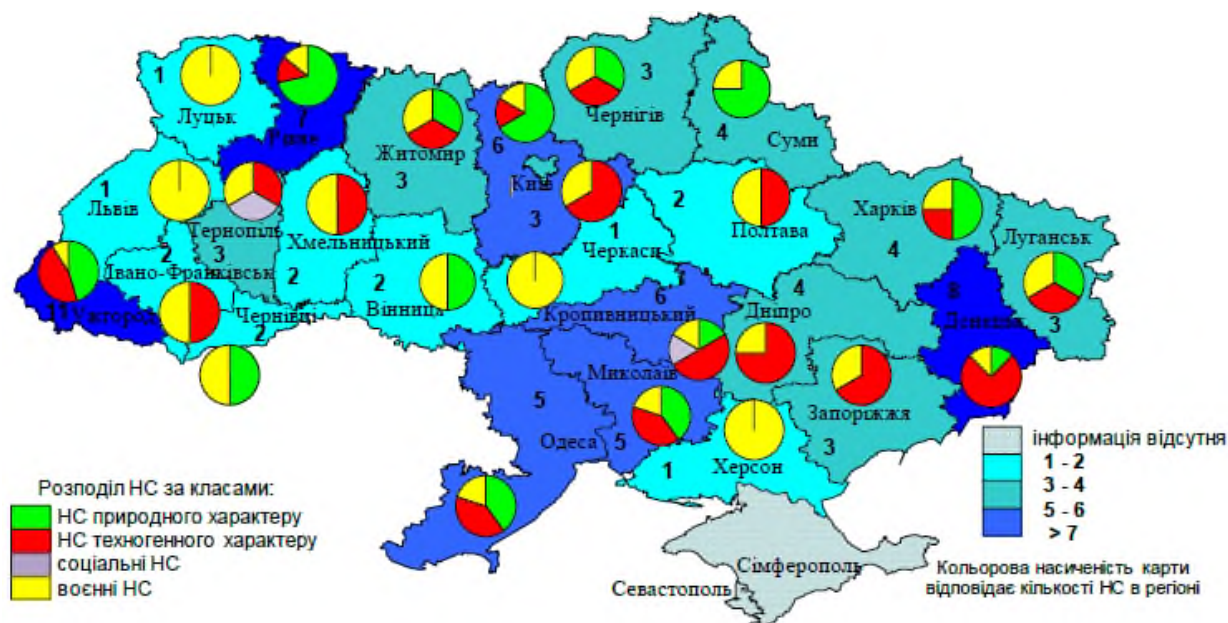

Рисунок 1.1.1 – Розподіл кількості НС, що виникли в регіонах у 2022 році

Статистику щодо загиблих та постраждалих унаслідок НС, що сталися на території України протягом 2021–2022 років (табл. 1.1.3) надано у додатку 1.2.

Найбільшу кількість **загиблих** унаслідок НС у 2021–2022 роках зареєстровано у

Харківській області (32 особи), переважна більшість з яких загинули внаслідок НС, пов'язаних із аваріями на автомобільному транспорті та пожежами (вибухами).

Більшість **постраждалих** унаслідок НС (104 особи) зареєстровано у Івано-Франківській та Хмельницькій областях (102 особи).

Загалом кількість НС, які виникли в Україні протягом 2017–2022 років, має стійку тенденцію до зменшення.

Порівняно з 2021–м у 2022 році загальна кількість НС (**без урахування наслідків НС воєнного характеру**) зменшилась на 47%; кількість загиблих і постраждалих – **19%** та **77%** відповідно.

Основними НС в Україні за 2021–2022 роки були (**без врахування наслідків НС воєнного характеру**):

- пожежі і вибухи;
- дорожньо-транспортні пригоди;
- медико-біологічні, пов'язані із захворюваннями людей на Covid-19;
- аномальні прояви атмосферних процесів тощо.

Основними проблемами залишаються:

1. Ведення агресивної війни російською федерацією проти України.
2. Недостатній рівень організації роботи з боку відповідних державних органів щодо дотримання правил пожежної та техногенної безпеки, правил безпеки дорожнього руху усіма категоріями громадян.
3. Зношеність основних фондів та аварійний стан мереж комунального господарства.

1.2 ЗАГРОЗИ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

НС техногенного характеру відзначались високим показником кількості загиблих, який становить близько 75% загальної кількості загиблих у НС. Протягом звітного періоду простежується загальна тенденція до зменшення кількості НС техногенного характеру унаслідок аварій на транспорті, а також до збільшення кількості НС на системах життєзабезпечення. Що ж до інших видів НС техногенного характеру, зокрема НС унаслідок пожеж і вибухів, НС унаслідок раптового руйнування будівель та споруд, відзначаються незначні щорічні коливання їх кількості.

Серед 86 НС техногенного характеру, що виникли на території України упродовж останніх трьох років, найбільшу частку становили НС унаслідок пожеж та вибухів – 48 НС (55,8% загальної кількості НС техногенного характеру), аварій на транспорті – 13 НС (15,1%), аварій в системах життєзабезпечення – 22 НС (25,6%) та раптового руйнування будівель і споруд – 3 НС (3,5%).

Унаслідок цих НС загинуло 200 осіб та 185 осіб постраждали, зокрема найбільша частка загиблих припадає на НС унаслідок пожеж та вибухів (127 осіб або 63,5% загальної кількості загиблих під час НС техногенного характеру), НС унаслідок аварій на транспорті (73 особи або 36,5%), а найбільша частка постраждалих під час НС техногенного характеру фіксується на транспорті (96 осіб або 62% загальної кількості постраждалих в НС техногенного характеру), НС унаслідок пожеж і вибухів (78 особи або 42%), НС, пов'язаних із раптовим руйнуванням будівель та споруд (11 осіб або 6%).

Загрози на підставі статистики пожеж

Упродовж 2022 року в Україні зареєстровано 80 654 пожежі¹. Порівняно з 2021 роком зафіксовано збільшення кількості пожеж на 1,5%, кількості людей, травмованих на пожежах, – на 16,9%, із них дітей – на 36,7%, кількості дітей, загиблих унаслідок пожеж, – на 2,9%; матеріальних втрат – у 7,4 раза. Разом із тим кількість осіб, які загинули унаслідок пожеж, зменшилася на 11,5% (таблиця 1.2.1, рис. 1.2.1).

1

Таблиця 1.2.1 – Загальні дані про пожежі за 2022 рік порівняно з 2021 роком

№з/п	Назва показників	2022 рік	2021 рік	Тенденція по країні, +/-, у %	% від загальної кількості
1	Кількість пожеж (од.)	80654	79457	1,5	-
2	Збитки прямі (тис. грн)	36294324	3181197	у 11,4 раза	-
3	Збитки побічні (тис. грн)	63155409	10182348	у 6,2 раза	-
4	Загинуло людей унаслідок пожеж	1639	1853	-11,5	-
	<i>у т.ч. дітей і підлітків до 18 років</i>	36	35	2,9	2,2
5	Загинуло людей унаслідок пожеж у містах	847	901	-6,0	51,7
6	Загинуло людей унаслідок пожеж у селах	792	952	-16,8	48,3
7	Травмовано людей на пожежах	1617	1383	16,9	-
	<i>у т.ч. дітей та підлітків до 18 років</i>	123	90	36,7	7,6
	<i>у т.ч. у містах</i>	1123	894	25,6	69,4
8	Знищено, пошкоджено будівель і споруд (од.)	35591	23061	54,3	-
9	Знищено, пошкоджено техніки (од.)	6665	4719	41,2	-
10	Загинуло людей унаслідок пожеж, на 100 тис. населення	4,0	4,5	-11,1	-
11	Кількість пожеж на 10 тис. населення	19,6	19,1	2,6	-
12	Збитки прямі на 10 тис. населення (тис. грн)	8824,2	765,5	у 11,5 рази	-
13	Кількість пожеж у містах	42726	44476	-3,9	53,0
14	Кількість пожеж у селах	37899	34975	8,4	47,0
15	Кількість пожеж на об'єктах, на яких здійснюється державний нагляд (контроль)	3790	2246	68,7	4,7
	<i>у т.ч. на підприємствах, в організаціях, закладах</i>	3781	2191	72,6	4,7

Упродовж 2022 року щодня, в середньому, виникала 221 пожежа, внаслідок яких гинуло 5 осіб і 4 осіб отримували травми, вогнем знищувалось або пошкоджувалось 98 будівель чи споруд і 18 од. техніки; матеріальні втрати від пожеж склали 272 млн 465 тис. грн.

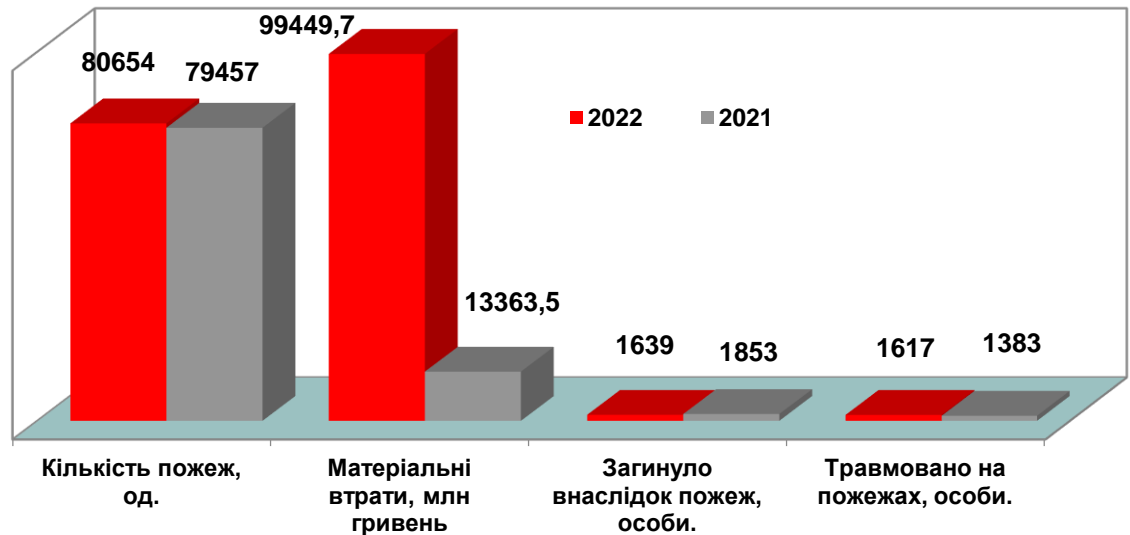

Рисунок 1.2.1 – Основні показники щодо стану із пожежами в державі у 2022 році порівняно з 2021 роком

❖ Інтенсивність бойових дій, тимчасова або довготривала окупація територій низки областей України призвели до неможливості отримання повної статистичної інформації про пожежі; об'єктивної оцінки стану пожежної безпеки населених пунктів та об'єктів.

Попри те, що наша держава з лютого 2022 року живе у нових реаліях воєнного стану, спричиненого збройною агресією військ російської федерації проти України, спостерігається незначне збільшення кількості пожеж (на 1 179 або +1,5%).

За загального збільшення кількості пожеж (+1,5%) їх зменшення зареєстровано у Херсонській (-55,5%), Луганській (-53,1%), Запорізькій (-29,5%), Полтавській (-21,2%), Донецькій (-18,8%), Дніпропетровській і Миколаївській (по -15,8%), Рівненській (-6,0%), Харківській (-3,8%) та Житомирській (-2,3 %) областях і місті Києві (-38,6%).

Разом із тим суттєве зростання кількості пожеж порівняно з 2021 роком зафіксоване у Закарпатській (+83,9%) та Чернівецькій (+56,1%) областях (рис. 1.2.2).

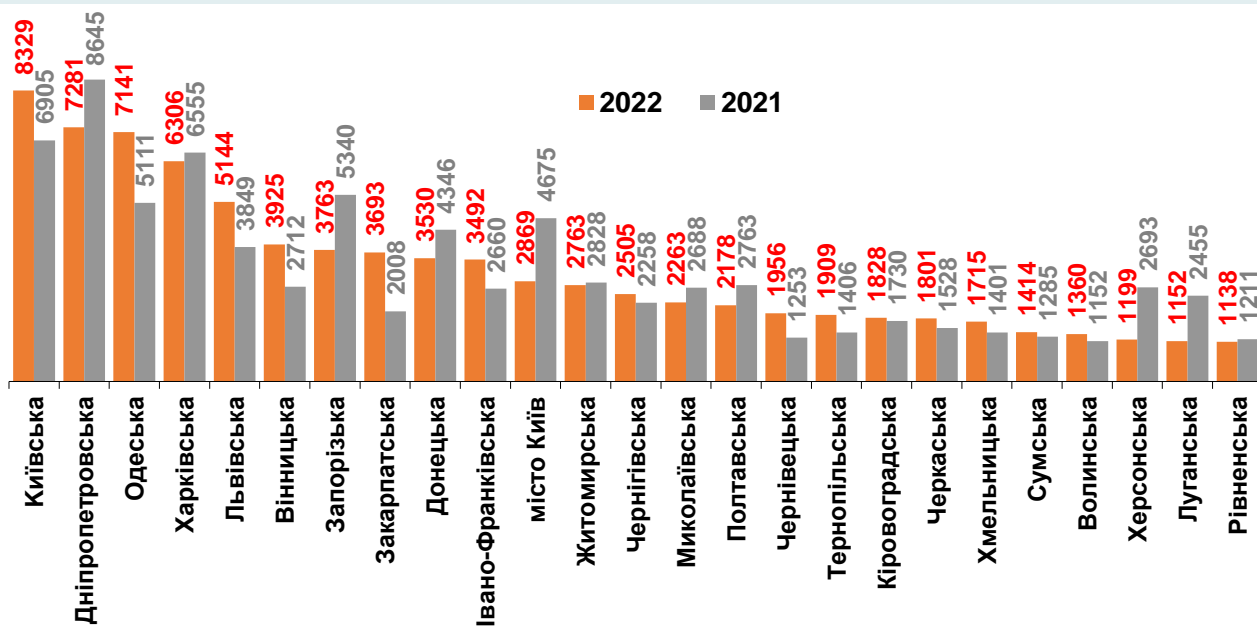

Рисунок 1.2.2 – Ранжування регіонів України за кількістю пожеж у 2022 році порівняно з 2021 роком

❖ На розподіл кількості пожеж за регіонами України порівняно з показниками останніх років також вплинули масовий виїзд населення за кордон, зниження темпів промислового виробництва та сільськогосподарських робіт, внутрішня міграція населення України, релокація підприємницької діяльності до центру та заходу держави.

Матеріальні втрати від пожеж склали 99 млрд 449 млн 733 тис. грн, у тому числі прямі збитки становлять 36 млрд 294 млн 324 тис. грн (зростання в 11,4 раза), побічні – 63 млрд 155 млн 409 тис. гривень.

Суттєве зростання у 6,2 раза матеріальних втрат зумовлено збільшенням обсягів фізичних руйнувань, насамперед об'єктів виробничого (50 млрд 174 млн 520 тис. грн або 50,5% від загальної суми матеріальних втрат) і житлового (20 млрд 411 млн 56 тис. грн; 20,5%) призначення внаслідок пожеж, які виникли через ракетні та артилерійські обстріли російських окупантів.

Основними причинами виникнення пожеж були:

- необережне поводження з вогнем – 45 793 випадки (-13,3%);
- порушення правил пожежної безпеки під час влаштування та експлуатації електроустановок (аварійні режими роботи) – 10 447 випадків (-10,8%);
- порушення правил пожежної безпеки під час влаштування та експлуатації печей, теплогенеруючих агрегатів та установок – 4 681 випадок (-23,9%);
- порушення технологій виробництва та правил експлуатації транспортних засобів – 2 114 випадків (-25,5%);
- вибухи – 2 075 випадків (зростання у 40,7 разів);
- підпали – 1 427 випадків (-46,3%);
- невстановлені причини – 848 випадків (зростання у 4,2 рази);
- пустощі дітей з вогнем – 323 випадки (-24,0%).

Варто зауважити, що 2022 року кількість пожеж, спричинених *вибухами*, зросла у 40,7 раза та склала 2 075, що становить 2,6% від загальної кількості пожеж; унаслідок пожеж загинуло 26 осіб (зростання у 2,9 раза), що становить 1,6% від загальної кількості

загиблих; травмовано 75 людей (зростання у 3,6 раза), що становить 4,6% від загальної кількості травмованих.

Прямі збитки від цих пожеж збільшилися у 1 143 рази та склали 5 млрд 920 млн 541 тис. грн, що становить 16,3% від загальної кількості прямих збитків.

❖ До причин виникнення пожеж 2022 року додалася суттєва загроза виникнення пожеж унаслідок обстрілів російськими військами. Зокрема, найбільша кількість пожеж (близько 90%), зареєстрованих підрозділами територіальних органів ДСНС, з інших причин пов'язана саме з веденням бойових дій російськими військами на території України.

Таблиця 1.2.2 – Дані про пожежі за типами населених пунктів

Назва показників		2022	2021	+,- у %%	Питома вага від заг. к-ті, %%
У містах	Кількість пожеж (од.)	42726	44476	-3,9	53,0
	Прямі збитки (тис. грн)	24551048	1938535	1166,5	67,6
	Побічні збитки (тис. грн)	47066657	6395238	636,0	74,5
	Загинуло внаслідок пожеж, осіб	847	901	-6,0	51,7
	<i>із них дітей до 18 років</i>	<i>12</i>	<i>16</i>	<i>-25,0</i>	<i>1,4</i>
	Травмовано на пожежах, осіб	1123	894	25,6	69,4
	<i>із них дітей до 18 років</i>	<i>73</i>	<i>63</i>	<i>15,9</i>	<i>6,5</i>
У сільській місцевості	Кількість пожеж (од.)	37899	34975	8,4	47,0
	Прямі збитки (тис. грн)	11743277	1242464	845,2	32,4
	Побічні збитки (тис.грн)	16086122	3786640	324,8	25,5
	Загинуло внаслідок пожеж, осіб	792	952	-16,8	48,3
	<i>із них дітей до 18 років</i>	<i>24</i>	<i>19</i>	<i>26,3</i>	<i>3,0</i>
	Травмовано на пожежах, осіб	494	489	1,0	30,6
	<i>із них дітей до 18 років</i>	<i>50</i>	<i>27</i>	<i>85,2</i>	<i>10,1</i>

Збільшення кількості пожеж порівняно з 2021 роком як у містах (від 5,7% до 64,9%), так і сільській місцевості (від 6,1% до 2,1раза) зареєстровано переважно у західних і центральних регіонах України та на Одещині.

Станом на середину червня 2022 року ризики обстрілів, руйнування житла та загибелі людей призвели до необхідності евакуювання понад 12 млн громадян, з яких 7,2 млн громадян стали внутрішньо переміщеними особами.

Загибель і травмування людей під час пожеж

У 2022 році внаслідок пожеж загинуло 1 639 осіб, зокрема 36 дітей; 1 617 осіб отримали травми, зокрема 123 дитини.

Порівняно з 2021 роком збільшення кількості загиблих унаслідок пожеж людей зареєстровано у 8 областях України, найбільше – у Чернівецькій (+36,8%) та Чернігівській (+18,2%) областях. Збільшення кількості людей, травмованих на пожежах, зареєстровано у 10 регіонах України, найбільше – у Харківській (зростання у 2,1 раза) та Закарпатській (+95,2%) областях.

Таблиця 1.2.3 – Розподіл загиблих і травмованих за об'єктами виникнення пожеж

Назва показника	Загинуло, осіб			Травмовано, осіб		
	2022	2021	+/-%	2022	2021	+/-%
Будівлі виробничого призначення	15	8	87,5	64	19	у 3,4 раза
Будівлі об'єктів торгівлі і харчування	5	1	400,0	30	11	у 2,7 раза
Соціально-культурні, громадські та адміністративні споруди	12	20	-40,0	103	27	у 3,8 раза
Будинки та споруди сільськогосподарського призначення	1	1	0,0	2	0	-
Будинки та споруди житлового призначення	1492	1729	-13,7	1172	1134	3,4
<i>у т.ч. житлові будинки</i>	<i>1328</i>	<i>1554</i>	<i>-14,5</i>	<i>969</i>	<i>925</i>	<i>4,8</i>
Природні екосистеми	2	0	-	0	0	0,0
Відкриті території	57	36	58,3	115	82	40,2
Транспортні засоби	22	15	46,7	67	71	-5,6
Інші об'єкти	33	43	-23,3	64	39	64,1

Упродовж 2022 року внаслідок терористичних дій РФ сталася низка пожеж, на яких масово гинули і отримували травми люди.

Зокрема, тільки після обстрілу центру Вінниці у липні 2022 року одразу загинуло 19 осіб і 9 осіб отримали травми.

Таблиця 1.2.4 – Розподіл загиблих і травмованих за причинами виникнення пожеж

Назва показника	Загинуло, осіб			Травмовано, осіб		
	2022	2021	+/-%	2022	2021	+/-%
Підпал	10	28	-64,3	19	52	-63,5
Несправність виробничого обладнання, порушення технологічного процесу виробництва	2	2	0,0	6	7	-14,3
Порушення правил пожежної безпеки під час влаштування та експлуатації електроустановок (аварійні режими роботи)	319	400	-20,3	446	429	4,0
Порушення правил пожежної безпеки під час влаштування та експлуатації печей і теплогенеруючих агрегатів та установок	250	304	-17,8	107	162	-34,0
Необережне поводження з вогнем	852	1018	-16,3	519	544	-4,6
Пустощі дітей з вогнем	4	4	0,0	13	18	-27,8
Порушення технології виробництва та правил експлуатації транспортних засобів	6	6	0,0	33	55	-40,0
Невстановлені причини	16	23	-30,4	33	9	у 3,7 раза
Інші причини	180	68	у 2,6 раза	441	107	у 4,1 раза

Стан із пожежами на підконтрольних об'єктах

На об'єктах, на яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки спостерігається збільшення кількості пожеж (+68,7 %), загиблих (+14,0 %) і травмованих (зростання у 3,3 раза) осіб.

Упродовж
2022 року

3 790 – пожеж
49 – загинуло осіб унаслідок пожеж
249 – травмовано осіб на пожежах

Збільшення кількості пожеж зареєстровано у будинках і спорудах сільськогосподарського призначення (у 3,5 рази), у виробничих будівлях (у 2,6 рази), у соціально-культурних, громадських та адміністративних спорудах (+93,0%), у будівлях об'єктів торгівлі та харчування (+46,3%).

Із початку збройної агресії РФ проти України ворог цілеспрямовано знищував об'єкти зберігання нафти і нафтопродуктів, об'єкти сільськогосподарського призначення, промислові об'єкти та інші об'єкти критичної інфраструктури. У червні 2022 року внаслідок обстрілу сталася пожежа на території комплексу первинної переробки вуглеводної сировини ТОВ «АЛЕКСПРОМ» на Дніпропетровщині.

Площа пожежі склала 20 000 м², загинуло 3 особи, 10 осіб отримали травми. Загалом 2 096 пожеж або 55,3% від кількості пожеж на підконтрольних об'єктах виникли внаслідок обстрілу.

❖ Об'єктивно оцінити вплив збільшення кількості населення у центральних і західних областях країни за рахунок внутрішньо переміщених осіб, евакуйованих підприємств на зростання кількості пожеж можна лише за умови здійснення додаткового вивчення питання в межах окремих адміністративно-територіальних одиниць через опрацювання даних.

Загрози, що становлять об'єкти підвищеної небезпеки

Станом на грудень 2022 року в Україні функціонує 6 940 об'єктів підвищеної небезпеки. Упродовж 2022 року повторно пройшли ідентифікацію 132 ОПН, із них зареєстровано у реєстрі ОПН – 20.

Таблиця 1.2.5 Розподіл кількості об'єктів підвищеної небезпеки за регіонами України (станом на грудень 2022 року)

Регіон України (область)	Кількість ідентифікованих ОПН, од.
Вінницька	253
Волинська	197
Дніпропетровська	637
Донецька	196
Житомирська	187
Закарпатська	246
Запорізька	555
Івано-Франківська	201
Київська	362
Кіровоградська	227
Луганська область	123
Львівська область	398
Миколаївська область	339
Одеська область	263
Полтавська область	374
Рівненська область	183
Сумська область	193
Тернопільська область	222
Харківська область	364
Херсонська область	156
Хмельницька область	256
Черкаська область	216
Чернівецька область	207
Чернігівська область	242
м. Київ	343
АРК, Севастополь	
Всього	6940

Стан у сфері хімічної безпеки

Станом на грудень 2022 року у промисловому комплексі України функціонує 552 хімічно небезпечні об'єкти (без урахування тимчасово окупованих територій), на яких зберігається або використовується у виробничій діяльності понад 225 тис. тонн небезпечних хімічних речовин, у тому числі: 3,18 тис. тонн хлору, 187 тис. тонн аміаку та понад 35 тис. тонн інших небезпечних хімічних речовин.

За ступенями хімічної небезпеки ці об'єкти розподілені на:

I ступеня хімічної небезпеки		57 об'єктів
II ступеня хімічної небезпеки		124 об'єкти
III ступеня хімічної небезпеки		74 об'єкти
IV ступеня хімічної небезпеки		297 об'єктів

Найбільша кількість хімічно небезпечних об'єктів зосереджена у східних областях України, а саме у: Дніпропетровській області – 97; Харківській області – 64. Полтавській області – 41; Донецькій області – 36.

Усього в зонах можливого хімічного забруднення мешкає майже 4,79 млн осіб (близько 14% населення країни).

Найбільша кількість населення, що потрапляє до зон можливого хімічного забруднення перебуває у: Дніпропетровській (42,6%), Запорізькій (92,9%) Сумській (35,3%), Черкаській областях (26,9%) та у місті Києві (20%).

Високий рівень
ризиків виникнення хімічної небезпеки

**Дніпропетровська, Донецька, Сумська,
Івано-Франківська області**

Підвищений рівень
ризиків виникнення хімічної небезпеки

**Черкаська, Запорізька, Одеська,
Харківська, Закарпатська області**

Наявність аміакопроводів, підприємств хімічної промисловості та незадовільний стан зберігання на третині складів непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин збільшують ризики перевищення гранично допустимої концентрації шкідливих речовин у повітрі, ґрунті, воді тощо.

Щодо облаштування автоматизованих систем раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення

Улаштуванню автоматизованими системами раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення підлягає 6 940 об'єктів підвищеної небезпеки.

На кінець 2022 року розроблено та погоджено 2 572 (37%) робочих проєктів, із них 907 (13%) об'єктів обладнано такою системою.

В умовах воєнного стану захист населення, зокрема від аварій на хімічно небезпечних об'єктах, є одним із пріоритетних завдань. Водночас у деяких областях стан улаштування об'єктів підвищеної небезпеки автоматизованими системами раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення потребує посилення.

Так, зокрема у Закарпатській, Київській, Сумській та Чернігівській областях зазначеними системами обладнано менше 10% об'єктів підвищеної небезпеки за середнього показника у державі 13%. Слід також зазначити, що протягом 2022 року у державі змонтовано лише одну зазначену систему.

Стан у сфері радіаційної безпеки

На території України функціонує понад 4,6 тисяч радіаційно небезпечних об'єктів, у тому числі 4 атомні електростанції, на яких функціонує 15 енергоблоків, 13 з яких типу ВВЕР-1000 та 2 типу ВВЕР-440, 1 дослідний реактор, 5 державних міжобласних спеціалізованих комбінатів Державної корпорації «УкрДО Радон».

Україна посідає 10 місце у світі за кількістю енергоблоків та 7 за встановленою потужністю, яка становить 13 835 МВт. Оператором усіх АЕС в Україні, які працюють в ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»» (ДП «НАЕК «Енергоатом»»).

У зонах спостереження атомних електростанцій на початок збройної агресії російської федерації проти України (24.02.2022) проживало 819,1 тис. осіб, у тому числі у зоні спостереження Запорізької АЕС – 112,88 тис. осіб (Запорізька, Дніпропетровська та Херсонська області), Рівненської АЕС – 141,77 тис. осіб (Рівненська та Волинська області), Хмельницької АЕС – 158,03 тис. осіб (Хмельницька та Рівненська області), Південноукраїнської АЕС – 94,58 тис. осіб (Миколаївська область).

Із 04.03.2022 внаслідок збройного захоплення майданчик Запорізької АЕС перебуває під контролем російських військових.

З 01 вересня 2022 року з метою запобігання ядерній аварії на майданчику ЗАЕС постійно перебувають представники МАГАТЕ.

Діяльність Держатомрегулювання з регулювання безпеки ядерних установок у 2022 році була спрямована на забезпечення ядерної та радіаційної безпеки на усіх етапах життєвого циклу ядерних установок, захисту персоналу, населення та навколишнього природного середовища. Основна увага приділялася питанням підвищення безпеки українських АЕС, що функціонують.

Підвищення безпеки АЕС

Підвищення рівня безпеки здійснюється через виконання заходів, передбачених Комплексною (зведеною) програмою підвищення рівня безпеки енергоблоків АЕС (КзППрБ), затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2011 року № 1270.

Відповідно до постанови ДП «НАЕК «Енергоатом»» розробляє та погоджує Міненерго, Держатомрегулюванням, ДСНС щорічні плани-графіки із зазначенням строків здійснення зведених заходів із підвищення рівня безпеки енергоблоків.

Форс-мажорні обставини, пов'язані з військовою агресією російської федерації проти України, призвели до суттєвого пошкодження промислових підприємств та інфраструктури, порушення логістики, зменшення чисельності персоналу проектних, будівельно-монтажних та пусконаладжувальних організацій, що зумовило неможливість виконання зобов'язань щодо постачання необхідного обладнання, матеріалів та інших товарів, а також до невиконання робіт і послуг. Через форс-мажорні обставини переглянуті та суттєво скорочені обсяги планово-попереджувальних ремонтів енергоблоків.

Скорочення термінів ППР енергоблоків АЕС на майданчиках Південноукраїнської, Рівненської та Хмельницької АЕС в основному зумовлено перенесенням раніше запланованих робіт з модернізації та реконструкції основного та допоміжного обладнання з 2022 на наступні роки.

Аналіз експлуатаційних подій в роботі ядерних установок

Із 1 січня 2022 року введено в дію «Положення про порядок розслідування та обліку експлуатаційних подій у роботі атомних станцій» (НП 306.2.235-2021), зазначеним Положенням було суттєво знижено рівень подій, про які експлуатуюча організація звітує перед регулюючим органом. Протягом року в Держатомрегулювання отримано та розглянуто 54 інформаційних повідомлення про експлуатаційні події, які сталися на АЕС України, 28 з яких безпосередньо пов'язані з військовими діями (обстрілами навколо майданчика ЗАЕС і критичної інфраструктури України).

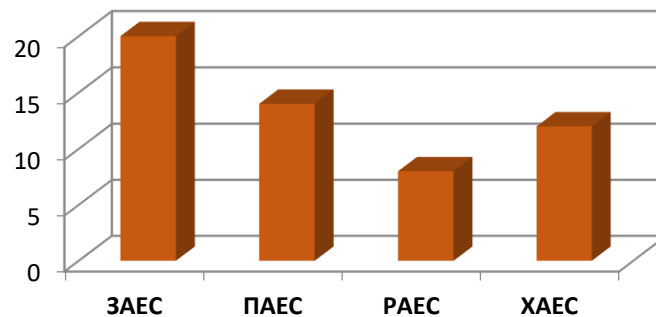

Рисунок 1.2.3 – Розподіл експлуатаційних подій у роботі АЕС, що відбулись у 2022 році

Випадки виявлення джерел іонізуючого випромінювання в незаконному обігу

Джерела іонізуючого випромінювання, які перебувають поза регулюючим контролем або у незаконному обігу, становлять високу потенційну небезпеку для населення.

Протягом 2022 року територіальні органи Держатомрегулювання (Інспекції з ядерної та радіаційної безпеки) спільно з відповідними структурними підрозділами інших центральних та місцевих органів виконавчої влади продовжували здійснювати заходи з виявлення таких радіоактивних матеріалів.

Держатомрегулювання регулярно інформує Офіс ядерної захищеності МАГАТЕ стосовно виявлених у незаконному обігу ядерних та радіоактивних матеріалів, починаючи з 2012 року. У рамках обміну інформацією з Базою даних МАГАТЕ щодо інцидентів та незаконного обігу ядерних та інших радіоактивних матеріалів протягом 2022 року надіслано 5 інформаційних повідомлень про випадки виявлення в Україні в незаконному обігу радіоактивних матеріалів.

Зокрема, у лютому 2022 року на пропускному пункті «Шегині – Медика» Львівської області в міжнародному поштовому відправленні було виявлено 2 авіаційні компаси КІ-11 із вмістом Радію-226.

Потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання на відстані 0,1 м – 5,69 мкЗв/год.

21 квітня 2022 року в лісі, поблизу смт. Рудне Львівської області, місцевий житель виявив підозрілий предмет, який у Львівській міжобласній філії ДСП «Об'єднання "Радон"» ідентифіковано та вилучено, а саме – блок біозахисту з ДІВ, уражений корозією, без маркування та написів, вагою 50 кг.

Потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання на відстані 0,1 м – 6,3 мкЗв/год (джерела Cs-137 – 3 шт.).

23 квітня 2022 року в будівлі виробничого корпусу АТ «Завод "Маяк"» виявлено підозрілі предмети – вісім дерев'яних ящиків, один мішок та одну металеву ємність з радіоізотопними приладами РІД-1 у кількості 600 шт.

Потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання на поверхні ящиків становила від 0,32 до 2,4 мкЗв/год.

Усі вилучені предмети перевезено до пунктів захоронення радіоактивних відходів відповідних філій ДСП «Об'єднання "Радон"».

Унаслідок окупації російськими військами території зони відчуження (з 24.02.2022 по 01.04.2022) протипожежні заходи проводяться на територіях, які обстежені піротехнічними підрозділами, і на яких знешкоджено виявлені вибухонебезпечні предмети.

Унаслідок збройної агресії РФ серйозним викликом стала втрата датчиків інтенсивності зледеніння (типу РІО) та аналогічних приладів з радіонуклідними ДІВ, що встановлені на літаках, гвинтокрилах. Унаслідок знищення літаків такі датчики разом з ДІВ потрапляють в незаконний обіг. Ураховуючи значну кількість та розосередження таких ДІВ, їх вилучення з незаконного обігу (пошук, ідентифікація та перевезення на зберігання) є неабиякою проблемою, що потребує відповідних фінансових, матеріально-технічних та людських ресурсів.

На об'єктах зони відчуження, що провадять діяльність з використання радіоактивних матеріалів, внаслідок збройної агресії РФ зафіксовано втрату контролю над радіонуклідними ДІВ: 5-ї категорії ДСП «Екоцентр» – 59 од. та ДСП «ЦППРВ» – 1 од.

Поводження з радіоактивними відходами

Об'єкти поводження з радіоактивними відходами у зоні відчуження

У зоні відчуження створено та працює ряд об'єктів, призначених для зберігання та захоронення радіоактивних відходів:

ДСП «Центральне підприємство по поводженню з радіоактивними відходами»;

Пункт захоронення радіоактивних відходів;

Пункти захоронення РАВ «Підлісний» та «III-я черга ЧАЕС»;

Пункти тимчасової локалізації РАВ;

Сховища для захоронення радіоактивних відходів: ТРВ-1 і ТРВ-2 на комплексі «Вектор» (завершується будівництво);

Централізоване сховище для довгострокового зберігання відпрацьованих ДІВ.

Основну діяльність щодо поводження з РАВ на території зони відчуження (окрім майданчика ДСП ЧАЕС) провадить ДСП «ЦППРВ», яке є експлуатуючою організацією на всіх етапах життєвого циклу сховищ для захоронення РАВ, а також здійснює діяльність з переробки та довгострокового зберігання РАВ.

Експлуатація ЦСВДІВ включає приймання, переробку (кондиціонування) та довгострокове зберігання терміном 50 років РАВ у вигляді відпрацьованих ДІВ різних типів та конструкцій.

Об'єкти з поводження з радіоактивними відходами на ДСП «Об'єднання «Радон»»

Збирання та зберігання РАВ, що утворюються внаслідок діяльності з використання ДІВ у медицині, науці, різних галузях промисловості, у тому числі відпрацьованих ДІВ, що переведені у категорію РАВ, здійснюються спеціалізованим підприємством з поводження з РАВ – ДСП «Об'єднання «Радон»», до складу якого входять: Центральний виробничий майданчик, розміщений у м. Києві, Дніпровська, Львівська, Одеська та Харківська міжобласні філії.

ДСП «Об'єднання «Радон» здійснює:

- експлуатацію сховищ для контейнерного зберігання РАВ;
- обслуговування, контроль та моніторинг законсервованих сховищ РАВ;
- збирання, кондиціонування та перевезення РАВ до сховищ;
- експлуатацію станцій дезактивації спецодягу, білизни, ЗІЗ;
- ведення державної системи обліку РАВ;
- участь у ліквідації радіаційних аварій.

ДСП «Об'єднання «Радон» також залучається до невідкладних дій компетентних органів із ліквідації аварійних ситуацій, що пов'язані із виявленням ДІВ.

Відходи дезактивації чорнобильського походження

На території Київської, Житомирської та Чернігівської областей за межами зони відчуження розташована низка об'єктів, в яких розміщені радіоактивні відходи, що утворились унаслідок ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, а саме, пункти зберігання відходів дезактивації (ПЗВД) і пункти санітарної обробки (ПуСО). Згідно з покладеними на ДСП «Об'єднання «Радон» завданнями підприємство здійснює моніторинг та регламентні роботи з технічного обслуговування цих ПЗВД і ПуСО.

Комплекс конфайнмента та об'єкта «Укриття»

У межах перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему над цим об'єктом було створено новий безпечний конфайнмент.

❖ Конфайнмент – захисна споруда, що включає в себе комплекс технологічного обладнання для вилучення із зруйнованого 4 енергоблока ЧАЕС матеріалів, які містять ядерне паливо, поводження з РАВ та інші системи, призначена для здійснення діяльності з перетворення цього енергоблока на екологічно безпечну систему та забезпечення безпеки персоналу, населення і довкілля.

Стан уранових об'єктів

В Україні функціонують два уранових об'єкти: ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (ДП «СхідГЗК») у м. Жовті Води Дніпропетровської області та ДП «Бар'єр» у м. Кам'янське Дніпропетровської обл.

Гірничовидобувний комплекс ДП «СхідГЗК» має у своїй структурі відокремлені підрозділи Смолінської, Новокостянтинівської та Інгульської шахт, які безпосередньо здійснюють підземний видобуток уранових руд на базі розвіданих запасів Ватутінського, Новокостянтинівського, Мічурінського і Центрального родовищ урану.

Державне підприємство «Бар'єр» створено з метою здійснення рекультиваційно-відновлювальних робіт на радіоактивно забруднених територіях, поводження з відходами переробки уранових руд та обладнанням, забрудненим радіонуклідами природного походження.

Головною метою зазначених робіт є унеможливлення або зниження впливу іонізуючого випромінювання відходів переробки уранової сировини на навколишнє середовище та забезпечення захисту робітників, які працюють на промисловому майданчику колишнього ВО «Придніпровський хімічний завод» (ВО «ПХЗ»), і населення, яке мешкає в зоні впливу на прилеглих територіях, від шкідливого впливу іонізуючого випромінювання.

- ✓ З 1948 по 1991 роки на ВО «ПХЗ» здійснювалася переробка уранових руд і уранових концентратів.
- ✓ На території ВО «ПХЗ» накопичено ≈ 42 млн. тонн відходів переробки уранових руд із загальною активністю $3,17 \cdot 10^{15}$ Бк.
- ✓ З 1949 по 1991 роки підприємство здійснювало переробку урановмісних доменних шлаків, уранових концентратів та уранової руди з різних родовищ Радянського Союзу та держав Східної Європи.

Безпека поводження з джерелами іонізуючого випромінювання

Станом на 31 грудня 2022 року в Україні використовується **26 558** ДІВ, зареєстрованих у Державному реєстрі ДІВ та доз:

8 420 закритих радіонуклідних джерел, та **18 138** нерадіонуклідних установок, що генерують іонізуюче випромінювання (генеруючих пристроїв).

Тільки протягом 2022 року у Державному реєстрі ДІВ та доз зареєстровано **1 223** ДІВ, із них: **128** радіонуклідних та **1 095** генеруючих пристроїв.

У 2022 році **4 641** суб'єкт діяльності у сфері використання ядерної енергії здійснює діяльність з використання ДІВ, що підлягає регулюючому контролю, з них: **2 886** використовують ДІВ, діяльність з якими підлягає ліцензуванню, решта використовують ДІВ, які підлягають лише державній реєстрації у Державному реєстрі ДІВ та доз.

Держатомрегулювання тримає на постійному контролі забезпечення обов'язкової державної реєстрації ДІВ з метою належного контролю за їх переміщенням на території України, зокрема в умовах воєнного стану.

Так, у 2022 році виведено з експлуатації та знято з обліку 499 генеруючих пристроїв, 261 радіонуклідний ДІВ, із них 233 од. передані до ДСП «Об'єднання «РАДОН»», 20 од. експортовані, 7 од. були втрачені внаслідок бойових дій, 1 ДІВ знято з регулюючого контролю. Продовжено термін експлуатації 1 039 од. закритих радіонуклідних джерел.

Загалом у 2022 році відповідно до отриманих повідомлень від митних органів ввезено **51 од.** радіонуклідних закритих джерел.

Протягом 2022 року до Державного реєстру ДІВ та доз надійшла інформація з Одеської та Кіровоградської областей про втрату внаслідок бойових дій **7 од.** закритих джерел типу БИС-4АН з радіонуклідом Sr-90/Y-90 активністю $9,3 \times 10^8$ Бк у складі сигналізаторів зледеніння.

Генератори радіонуклідів і радіофармацевтичні препарати для закладів охорони здоров'я. Загалом у 2022 році в Україну ввезено **156** генераторів радіонуклідів Tc-99m, **1 746** радіофармпрепаратів на основі I-131 та **107** на основі Sr-89 загальною активністю 6 129 810 МБк.

Також ввезено **611 од.** генеруючих пристроїв в основному медичного та промислового призначення.

У 2022 році ліцензію на провадження діяльності з виробництва ДІВ мали 14 суб'єктів діяльності, які протягом року виготовили **376 од.** нерадіонуклідних установок (**45 од.** – для потреб України; **331 од.** – вивезені).

Нині є можливі ризики щодо втрати регулюючого контролю за джерелами, що використовувались на тимчасово окупованій території. І тільки після деокупації цих територій буде можливість проведення інвентаризації, за результатами якої можна буде скласти точний перелік втрачених чи зруйнованих джерел та вжити відповідних заходів щодо можливості відновлення регулюючого контролю за ними.

Стан техногенної безпеки в зоні відчуження

Небезпека на територіях зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення (далі – зона відчуження) зумовлена існуючим забрудненням навколишнього природного середовища радіонуклідами, а також можливим надходженням радіонуклідів через функціонування радіаційно-ядерних об'єктів.

Земельні, водні та лісові ресурси зони відчуження потребують постійного моніторингу, дотримання вимог радіологічного захисту та безпеки під час їх обслуговуванні та використання.

З метою забезпечення радіаційної безпеки в зоні відчуження, ведеться радіаційно-екологічний моніторинг довкілля, що включає моніторинг поверхневих озер та водотоків.

До повномасштабного вторгнення військ російської федерації на територію України та окупації зони відчуження моніторинг вівся безперервно та містив аналіз результатів вимірювання об'ємної активності радіонуклідів.

Загалом постійним контролем було охоплено 9 великих та малих водотоків, 10 замкнених та малопроточних водойм у близько 30 створах та пунктах.

Під час окупації військами російської федерації території зони відчуження заходи щодо моніторингу вод не проводились.

Підземні води на території зони відчуження внаслідок викиду радіоактивних речовин зі зруйнованого ядерного реактора зазнали радіоактивного забруднення.

З метою забезпечення радіаційної безпеки та запобігання виносу радіонуклідів за межі зони відчуження ДСП «Екоцентр» постійно здійснює радіаційно-екологічний моніторинг довкілля, а також підземних водоносних комплексів. Моніторинг включає періодичний відбір проб і аналіз результатів вимірювання об'ємної активності радіонуклідів.

Мережа контрольно-спостережних свердловин складається зі свердловин на радіаційно-небезпечних об'єктах – пунктах тимчасової локалізації радіоактивних відходів і пунктах захоронення радіоактивних відходів, а також свердловин, що розосереджені на території зони відчуження, в тому числі на водоймі-охолоджувачі Чорнобильської АЕС.

Механізм міграції радіонуклідів з підземними водами потребує спостереження з розробленням комплексу технічних засобів для оцінки ризиків і прогнозування, оскільки водонасичені комплекси гірських порід мають регіональне простягання, виходять за межі зони відчуження і активно експлуатуються населенням, в тому числі в м. Києві, де радіус депресійної воронки з пониженим пластовим тиском, що сформовано за рахунок відкачки води, за даними Інституту геологічних наук НАН України, може сягати 150 км, тобто території зони відчуження.

Під час окупації військами російської федерації території зони відчуження роботи із забезпечення проведення досліджень міграції радіонуклідів для вжиття заходів із запобігання / мінімізації потрапляння радіонуклідів у підземні води не проводились.

Об'ємна активність радіонуклідів Sr-90 та Cs-137 у підземних та питних водах перебуває в межах допустимих рівнів.

За результатами вимірювань перевищень не зафіксовано.

На сьогодні тривають заходи щодо повноцінного відновлення діяльності підприємств, які зазнали значних руйнувань та мародерства під час окупації військами російської федерації території зони відчуження.

Екологічна небезпека в зоні відчуження також зумовлена можливістю виникнення таких надзвичайних явищ, як лісові пожежі, повені, неконтрольоване підтоплення та осушення ґрунтів, епіфітотії та епізоотії, інші негативні процеси у навколишньому природному середовищі.

У Державному агентстві управління зоною відчуження з метою відновлення системи пожежної безпеки у зоні відчуження та недопущення виникнення пожеж в екосистемах, мінімізації наслідків пожеж у разі їх виникнення розробили Комплексний план заходів із створення (відновлення) системи пожежної безпеки на території зони відчуження на 2021–2024 роки (далі – Комплексний план).

На сьогодні протипожежне облаштування зони відчуження, здійснюють підрозділи ДСП «Північна Пуща».

Унаслідок окупації російськими військами (з 24.02.2022 по 01.04.2022) території зони відчуження протипожежні заходи проводяться на територіях, обстежених піротехнічними підрозділами щодо виявлення та знешкодження вибухонебезпечних засобів.

У березні 2022 року, завдяки даним дистанційного зондування Землі, супутниковим даним, виявили, що близько 14 тис. га території заповідника, тобто природних екосистем, згоріло. Пожежа зачепила частково лісові, частково відкриті ділянки. Через два місяці, вже в травні, коли присутності російських військових не було, відбулася інша масштабна пожежа, яку не змогли ефективно здолати через те, що територія була замінована. Це такі віддалені наслідки бойових дій.

Незважаючи на руйнівну силу лісових пожеж для екосистем, ніхто не буде ризикувати життями людей. У перший день пожежна машина наїхала на протитанкову міну. Техніка зазнала пошкоджень, а екіпаж отримав поранення. Тож єдина можливість для розрахунків пожежників загасити вогонь була з дороги, тому пожежа й набула великого масштабу.

Можна вибити ворога з будь-якої позиції, відкинути його навіть далеко, але наслідки його перебування на території можуть зробити цю територію небезпечною.

Деякі шляхи розв'язання проблем у зоні відчуження:

- відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, повернення їх до радіологічних показників згідно із вимогами національного законодавства у цій сфері, створення на цих територіях сприятливих для населення умов життєдіяльності та переходу до сталого розвитку;
- удосконалення захисних бар'єрних функцій зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення;
- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- забезпечення захисту життя та здоров'я людей від негативного впливу іонізуючого випромінювання;
- забезпечення захисту навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів;
- наукове та інформаційне забезпечення реалізації державної політики у сфері подолання наслідків Чорнобильської катастрофи;
- впровадження комплексу заходів спрямованих на збереження лісів від пожеж, у першу чергу створення протипожежних бар'єрів, системи моніторингу та раннього виявлення лісових пожеж, а також відновлення відомчої пожежної охорони лісів.

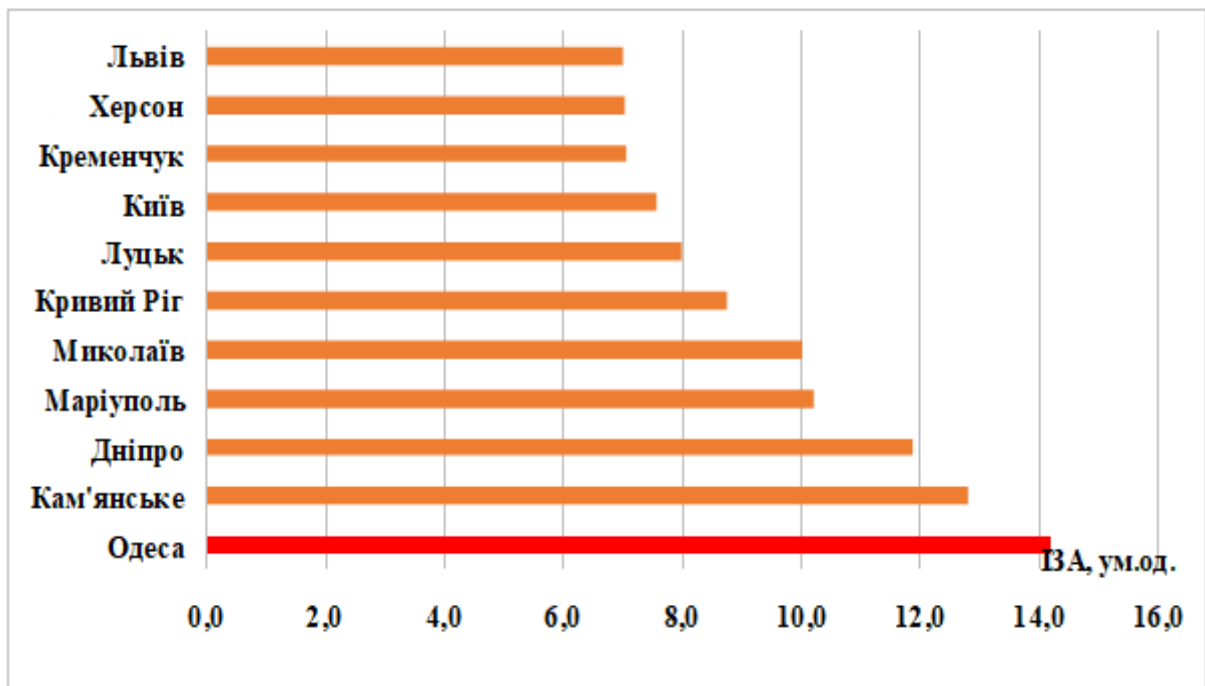

Загрози забруднення навколишнього середовища небезпечними хімічними та радіоактивними речовинами понад гранично допустимі рівні

Атмосферне повітря

В атмосферному повітрі населених пунктів гідрометеорологічна служба визначила вміст 22-х забруднювальних речовин, включаючи вісім важких металів (рівні забруднення атмосферного повітря міст України хімічними речовинами наведені у додатку 1.3).

За індексом забруднення атмосфери (ІЗА), який враховує ступінь забруднення атмосферного повітря п'ятьма переважальними забруднювальними домішками, у 2022 році **дуже високий рівень** зареєстровано в Одесі. **Високий рівень** спостерігали у 10 містах, що наведені у діаграмі:

Примітка 1. Дані для м. Херсона надані за 3 місяці.

Примітка 2. Дані для м. Маріуполя надані за 1 місяць.

Примітка 3. Рівні за індексом забруднення атмосфери (ІЗА): низький – менше 5,0; підвищений - від 5,0 до 7,0; високий – від 7,0 до 14,0; дуже високий – від 14,0 та вище.

Випадків екстремально високого забруднення атмосферного повітря у містах України не спостерігали.

Показники щодо забруднення навколишнього середовища надані за даними спостережень Гідрометеорологічних організацій².

Загальний рівень забруднення атмосферного повітря в Україні за індексом забруднення атмосфери у 2022 році становив 6,5 і оцінювався як **підвищений**, порівняно з попереднім роком він знизився (було 7,1).

Таблиця 1.2.6 – Значення індексу забруднення атмосферного повітря у 2022 році для міст України, де проводились спостереження

№ з/п	Місто	ІЗА	№ з/п	Місто	ІЗА	№ з/п	Місто	ІЗА
1.	Одеса	14,2	2.	Запоріжжя	6,7	3.	Житомир	3,8
4.	Кам'янське	12,8	5.	Полтава	6,1	6.	Українка	3,6
7.	Дніпро	11,9	8.	Слов'янськ	5,9	9.	Хмельницький	3,5
10.	Маріуполь	10,2	11.	Краматорськ	5,8	12.	Олександрія	3,5
13.	Миколаїв	10,0	14.	Рівне	5,8	15.	Світловодськ	3,3
16.	Кривий Ріг	8,8	17.	Вінниця	5,4	18.	Обухів	3,2
19.	Луцьк	8,0	20.	Черкаси	5,4	21.	Бровари	3,2
22.	Київ	7,6	23.	Сєверодонецьк	5,3	24.	Івано-Франківськ	3,2
25.	Кременчук	7,1	26.	Лисичанськ	5,0	27.	Харків	3,2
28.	Херсон	7,0	29.	Ужгород	4,9	30.	Чернігів	3,2
31.	Львів	7,0	32.	Кропивницький	4,5	33.	Чернівці	3,0
34.	Рубіжне	6,7	35.	Тернопіль	4,0	36.	Ізмаїл	2,8
37.	Суми	6,7	38.	Біла Церква	4,0	39.	Горішні Плавні	1,7

Примітка 1. Дані для м. Маріуполя, Северодонецька, Лисичанська та Рубіжного надані за 1 місяць.

Примітка 2. Дані для м. Слов'янська та Краматорська надані за 3 місяці.

Примітка 3. Дані для м. Харкова надані за 4 місяці.

Примітка 4. Дані для м. Херсона надані за 10 місяців (з квітня здійснювалися спостереження тільки за рівнем оксиду вуглецю).

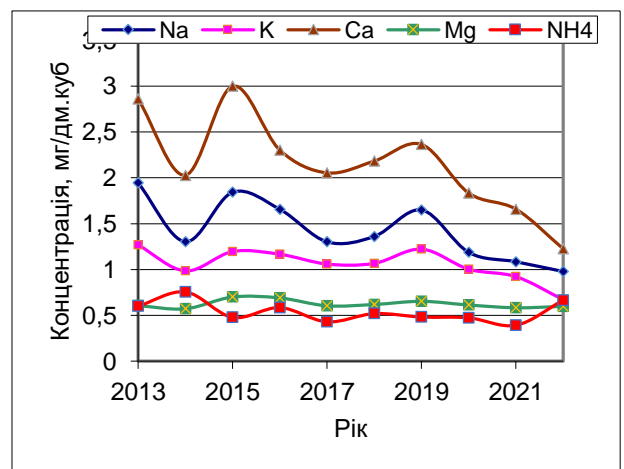
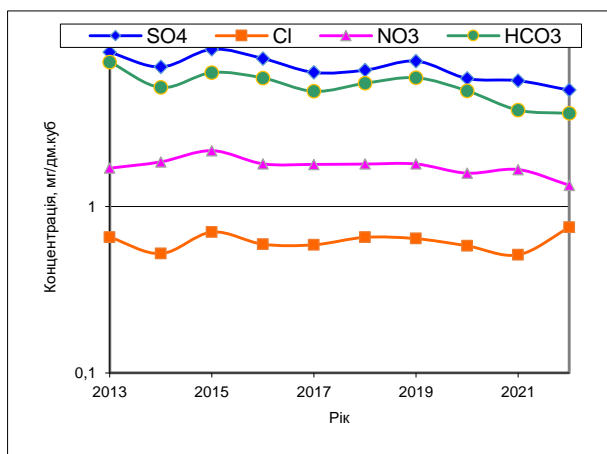
² Огляд стану забруднення навколишнього природного середовища на території України за даними спостережень Гідрометеорологічних організацій у 2022 році. URL: <http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/uk/diialnist/khimichne-zabrudnennia/8-materialy-na-glavnoj/171-stan-zabrudnennya-prirodnogo-seredovishcha-na-teritoriji-ukrajini> (дата звернення: 06.06.2023).

Атмосферні опади

Спостереження за хімічним складом опадів проводили 37 станцій гідрометеорологічної служби, а за кислотністю (рН) – 50, але з березня через воєнні дії не працюють метеостанції Асканія Нова, Волноваха, Золочів, Лисичанськ, Нова Каховка, Кирилівка, Баштанка, Кривий Ріг, Маріуполь, Харків, Херсон, Генічеськ, Івано-Франківськ.

Динаміка середніх значень концентрацій основних іонів за період 2013–2022 років наведена у діаграмах:

Кислотність опадів. За кислотністю у 2022 році переважали нормальні та помірно лужні опади – 70,54% та 22,78% відповідно. Помірно кислі опади спостерігали у 6,37% випадків. Кислі та лужні опади були для України в цілому рідкісним явищем. З досліджених дощів спостерігали 0,18% кислих дощів та 0,13% лужних.

Загалом у хімічному складі опадів протягом декількох останніх років в Україні різких змін не спостерігали.

Транскордонне забруднення атмосферного повітря і опадів. На двох наявних станціях спостережень за транскордонним перенесенням забруднювальних речовин – Світязь (Волинської області) та Рава-Руська (Львівської області), де проводився відбір проб атмосферного повітря за діоксидом сірки та діоксидом азоту, середньорічні концентрації цих речовин не перевищували санітарно-гігієнічні нормативи.

Радіаційний фон на території України

На території України радіаційний фон відстежується за допомогою спостережень за ПЕД гамма-випромінення на 163 пунктах контролю.

З 24 лютого 2022 року припинили спостереження 28 пунктів контролю, розташованих на території Донецької, Луганської, Житомирської, Київської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Запорізької, Херсонської областей.

У наступні місяці частина пунктів відновила вимірювання ПЕД, але 18 пунктів станом на кінець року спостереження не проводили.

За даними спостережень, ПЕД гамма-випромінення на території країни за межами зони відчуження ЧАЕС протягом 2022 року була у межах коливань природного радіаційного фону і становила 6–21 мкР/год.

У районах розташування атомних електростанцій, що функціонують, ПЕД гамма-випромінення було в межах (мкР/год): Запорізька АЕС 7–20, Південноукраїнська АЕС 7–21, Рівненська АЕС 8–15, Хмельницька АЕС 7–18.

Випадків перевищення контрольних рівнів ПЕД у мережі спостережень не зафіксовано.

Радіоактивне забруднення атмосферного повітря

Відбирання проб атмосферних опадів станом на кінець року здійснювалось на 44 пунктах. Поза контролем залишилась територія Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей.

Враховуючи окупацію Запорізької АЕС та численні загрози її безпеці, Херсонський ЦГМ з січня 2023 р. розпочав відбір проб атмосферних опадів на метеорологічній станції Велика Олександрівка.

Сумарна бета-активність приземного шару атмосфери нині визначається переважно радіонуклідами природного походження (ізотопами урану, торію та продуктами їх поділу) і в останні 25 років фіксується на рівнях, близьких до передаварійних значень.

Випадків екстремально високих значень сумарної бета-активності атмосферних аерозолів та опадів протягом 2022 року не спостерігалось.

Основним джерелом надходження до атмосфери техногенних радіоактивних елементів (насамперед це реакторні та вибухові цезій-137 і стронцій-90) на території

України залишається вторинне вітрове підймання радіоактивних ізотопів з поверхні ґрунту, забрудненого внаслідок випробування ядерної зброї у 1940–1980-х роках та аварії на Чорнобильській АЕС.

Отримані дані не демонструють істотних змін показників радіоактивного забруднення повітря відносно результатів спостережень попередніх років.

Радіаційний стан на території зони відчуження порівняно із попереднім роком також помітних змін не зазнав.

Утім, перебування окупаційних військ призвело до суттєвого зростання радіаційних ризиків.

Лише у період окупації через бойові дії у зоні відчуження було зафіксовано понад 30 пожеж.

Горіння відбувалось і після звільнення зони відчуження. Загальна площа територій, пройдених пожежами, поступається лише масштабам пожеж 2020 року.

Унаслідок згоряння біомаси в атмосферу вивільняються радіонукліди, що містяться у зв'язаному стані у рослинності та поверхневому шарі ґрунтів і переносяться вітром на значні відстані.

До того ж уперше з часів ліквідації аварії на ЧАЕС відбулось винесення радіоактивності за межі зони на колесах та броні тисяч одиниць важкої воєнної та інженерної техніки, масштаб якого складно оцінити.

Аномальних радіонуклідів у пробах атмосферного повітря протягом 2022 року не фіксувалось.

Вміст техногенних радіонуклідів цезію-137 та стронцію-90 в атмосферному повітрі був на декілька порядків нижчим за допустимі рівні, встановлені для осіб категорії В (населення) – 0,8 Бк/м³ для цезію-137 та 0,2 Бк/м³ для стронцію-90.

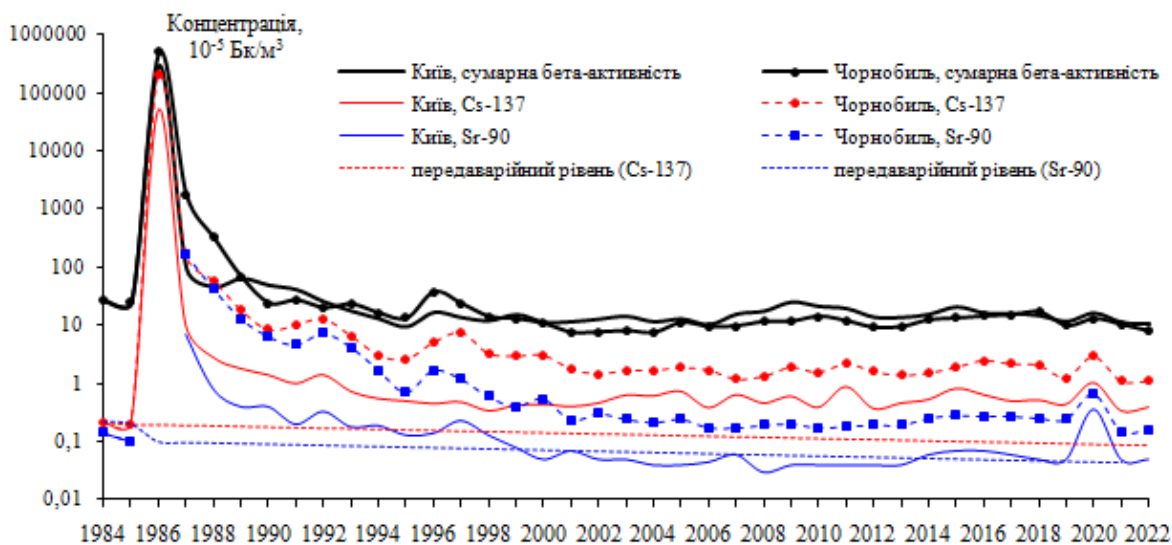
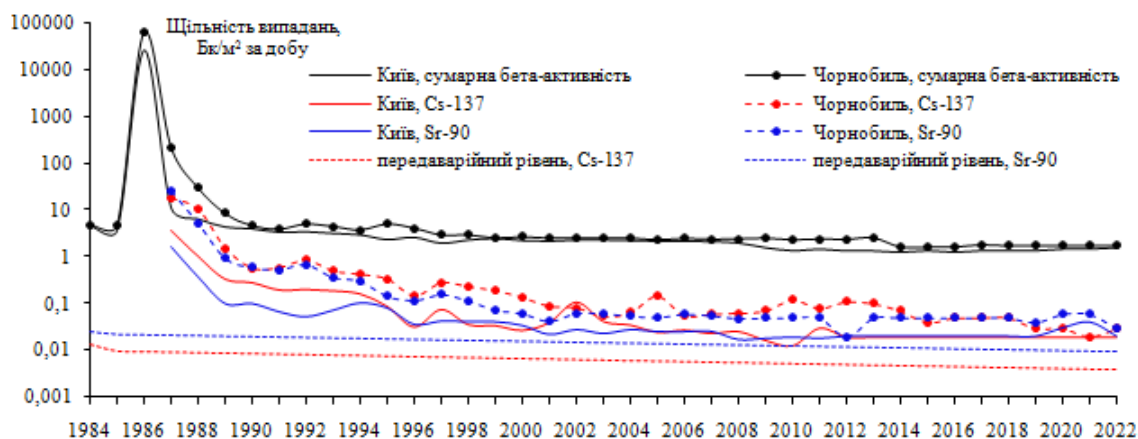
Загалом в Україні тривають процеси очищення атмосфери від радіонуклідів техногенного походження.

Після різкого підвищення забруднення повітря у квітні 1986 року, зумовленого значною мірою короткоживучими радіонуклідами з аварійного реактора, починаючи вже з 1989 року сумарна бета-активність, що обумовлена переважно природними радіоактивними елементами, суттєво перевищує техногенну складову як у приземному шарі атмосфери, так і в опадах.

Динаміка середньорічної концентрації радіоактивних аерозолів у приземному шарі атмосфери та щільності випадання радіоактивних речовин на території України станом

на 31 грудня 2022 року (з урахуванням процесу природного розпаду) наведена у відповідних діаграмах:

Концентрація цезію-137 та стронцію-90 у приземному шарі атмосфери, починаючи з 1998 року, коливається в межах, близьких до передаварійних рівнів.

Забруднення поверхневих вод

Гідрохімічна оцінка якості води. У 2022 році проводилось спостереження за станом забруднення масивів поверхневих вод басейнів Вісли, Дунаю, Дністра, Дніпра, Південного Бугу, Дону, річок Приазов'я та Причорномор'я.

Після повномасштабного вторгнення військ рф в Україну, гідрохімічні лабораторії Запорізької, Харківської, Донецької, Луганської, Херсонської областей частково або повністю припинили роботу з моніторингу забруднення поверхневих вод.

Протягом року було проведено відбір та аналіз проб води у 354 точках відбору на 258 водних об'єктах (в основному на **малих річках країни**).

Гідробіологічна оцінка якості води. У 2022 році визначення екологічного стану за біологічними показниками проводилося у басейні Дністра на 63 пунктах, у басейні Дунаю на 79 пунктах. Частково проведений біологічний моніторинг у суббасейні Середнього та Нижнього Дніпра на 25 пунктах, у басейні Вісли, суббасейнах Західного Бугу і Сяну на 23 пунктах. У басейнах річок Південний Буг, Дон, річок Причорномор'я та Приазов'я біологічний моніторинг у 2022 році не проводився внаслідок повномасштабного вторгнення військ рф.

Таблиця 1.2.7 – Класифікація екологічного стану масиву поверхневих вод (п'ять класів, кожен із класів позначається відповідним кольором)

Клас	Стан	Наявність відхилень	Кольоровий код
Відмінний	Референційні умови	Немає відхилень або дуже незначні відносно умов недоторканого стану	
Добрий	Без ризику	Незначні відхилення від референційних умов	
Середній	Під ризиком	Помірні відхилення від референційних умов	
Поганий	Змінений стан	Значні відхилення від референційних умов	
Дуже поганий	Змінений стан	Сильні відхилення від референційних умов	

Екологічний стан та екологічний потенціал деяких водних об'єктів басейнів річок Дністер і Дунай, басейнів Середнього і Нижнього Дніпра, басейну Вісли за біологічними елементами якості (БЕЯ) наведено у додатку 1.4.

Екологічний стан Чорного моря. Моніторинг якості морських вод за гідрохімічними показниками у 2022 році проводили тільки у Чорному морі в гирловій ділянці річки Дунай на 10 станціях дельтових водотоків, у Сухому лимані на 5 станціях та на 1 станції в районі вхідного каналу порту Чорноморська, на 2 станціях у порту Одеси.

Спостереження проводили також у гирлі річки Південний Буг, Бузькому і Дніпровському лиманах. На узмор'ї р. Дунай та у гирлі р. Дніпро спостереження не проводили через військову агресію рф проти України, ведення бойових дій на території Миколаївської області та окупацію Херсонської області.

В акваторії **Азовського моря** через тимчасову окупацію спостереження були призупинені. Стан вод Чорного моря у районах спостережень характеризувався як стабільний. Середньорічні концентрації більшості забруднювальних речовин були нижчими від встановлених для морських вод гранично допустимих нормативів.

Забруднення ґрунтів

У 2022 році для визначення залишкових кількостей пестицидів і нітратів у ґрунтах обстежено сільгоспугіддя 24 господарств 9 областей України, відібрано 113 проб ґрунту на загальній площі 1 719,8 га.

Пестициди. На території сільгоспугідь, що обстежувались, середній вміст залишкових пестицидів у ґрунтах був значно нижче рівня допустимих нормативів.

Нітрати. Вміст нітратів у ґрунтах сільгоспугідь був значно нижче рівня ГДК. У ґрунтах господарств середня концентрація нітратів становила 0,028 ГДК.

Промислові токсиканти. На вміст промислових токсикантів (кадмій, мідь, манган, нікель, свинець, цинк) у ґрунтах у 2022 році було обстежено 18 населених пунктів: міста Київ, Одеса, Тернопіль; Могилів-Подільський Вінницької; Володимир, Ковель Волинської; Кам'янське Дніпропетровської; Ужгород Закарпатської; Баришівка, Яготин, Миронівка Київської; Броди, Стрий Львівської; Білгород-Дністровський, Ізмаїл Одеської; Кременчук Полтавської; Умань Черкаської; Прилуки Чернігівської областей. Всього було відібрано і проаналізовано 551 пробу ґрунту.

За даними спостережень, найбільш забрудненими були ґрунти Ковеля, Кам'янського та Ужгорода. В окремих містах зафіксовані разові концентрації важких металів на достатньо високому рівні.

Результати спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища засвідчують, що на частині територій та акваторій країни, як і раніше, зберігаються підвищені рівні забруднення, що зумовлено потраплянням забруднювальних речовин у навколишнє середовище від об'єктів промисловості та енергетики, будівництва та житлово-комунального господарства, транспорту, а також через неправильне поводження з відходами виробництва і споживання.

У 2022 році порівняно з 2021 роком знизилась до 11 (було 14) кількість міст з дуже високим та високим рівнем забруднення атмосферного повітря.

Із переліку найбільш забруднених міст країни було виключено Запоріжжя, Краматорськ, Черкаси.

У м. Кам'янському рівень забруднення знизився з дуже високого до високого, в м. Маріуполі – також. Але щодо м. Маріуполя оцінка якості повітря надана тільки за даними січня 2022 року. Рівень забруднення повітря в усіх інших містах країни суттєво не змінився.

Концентрації радіоактивних елементів у повітрі на території України були на декілька порядків нижчими за допустимі норми (крім зони відчуження).

Загалом, за даними моніторингу, у 2022 році у воді більшості річок, озер, водосховищ, лиманів спостерігався підвищений вміст сполук нітрогену амонійного, нітрогену нітритного, сульфатів, хлоридів, натрію та магнію. У воді деяких річок були зафіксовані випадки зниження чи повної відсутності розчиненого кисню та збільшення біохімічного споживання кисню.

Стан вод Чорного моря у районах спостережень характеризувався як стабільний, який суттєво не змінився порівняно з попереднім роком.

Підвищення вмісту хімічних речовин відбувалось в основному через нафтопродукти та феноли і за разовими максимальними концентраціями.

За даними радіаційного контролю водних об'єктів України, упродовж 2022 року перевищень допустимих рівнів вмісту радіонуклідів стронцію-90 і цезію-137 у воді контрольованих водних об'єктів не зареєстровано.

У ґрунтах на території деяких міст унаслідок багаторічних викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від різноманітних підприємств сформувалися зони підвищеного вмісту важких металів.

Стан безпеки на наземному транспорті

Показники стану безпеки руху та аварійності на наземному транспорті в Україні за 2022 рік порівняно з аналогічним періодом 2021 року значно зменшилися³. Основною причиною таких змін є військова агресія РФ проти України, тимчасова окупація деяких регіонів та ведення постійних бойових дій, що призвело до зменшення трафіку та кількості перевезень пасажирів і вантажів наземним транспортом на території України.

Стан безпеки на автомобільному транспорті

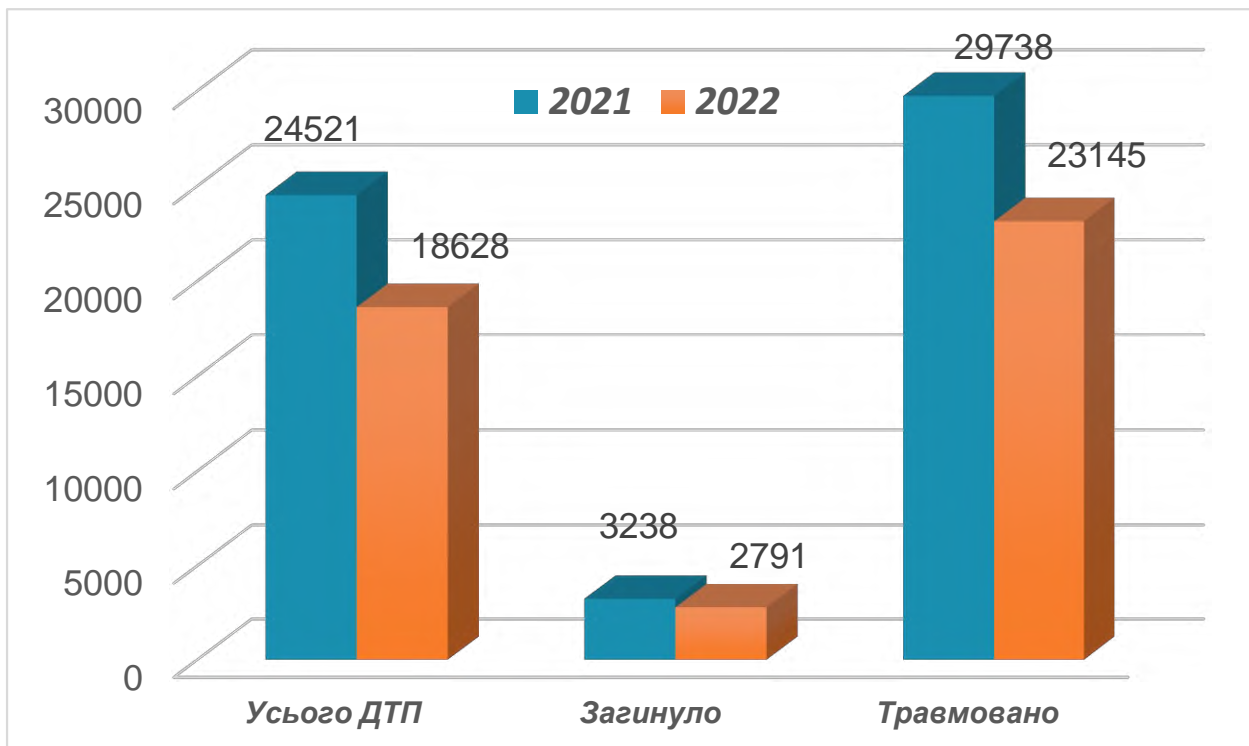

Рисунок 1.2.4 – Показники у ДТП у 2021–2022 роках

³ Статистика ДТП в Україні за 2021-2022 роки: ДТП 12-2021, ДТП 12-2022 / База даних патрульної поліції України. URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/> (дата звернення : 14.03.2023)

Основні причини автопригод із постраждалими у 2022 році

- 43% – перевищення швидкості руху (встановленої та безпечної);
- 20,6% – порушення правил маневрування;
- 7,9% – порушення правил проїзду перехресть;
- 7,7% – порушення правил проїзду пішохідних переходів;
- 4,5% – недотримання дистанції;
- 4,2% – керування у нетверезому стані;
- 3,2% – перехід пішоходів у нетверезому стані;
- 2,2% – виїзд на смугу зустрічного руху;
- 6,7% – інші

Таблиця 1.2.8 – ДТП за видами у 2022 році

Вид автопригоди	ДТП з загиблими та/або травмованими	Загинуло осіб	Травмовано осіб
ЗІТКНЕННЯ	7387	937	11136
НАЇЗД НА ПІШОХОДА	5284	874	4799
НАЇЗД НА ПЕРЕШКОДУ	2477	448	3162
ПЕРЕКИДАННЯ ТЗ	1660	305	2213
НАЇЗД НА ВЕЛОСИПЕДИСТА	1196	148	1119
НАЇЗД НА ТРАНСПОРТНИЙ ЗАСІБ, ЩО СТОЇТЬ	374	52	459
ПАДІННЯ ПАСАЖИРА	209	17	204
НАЇЗД НА ГУЖОВИЙ ТРАНСПОРТ	19	9	27
НАЇЗД НА ТВАРИН	16	0	19
ПАДІННЯ ВАНТАЖІВ	6	1	7

Протягом 2022 року на автошляхах України сталося 1 703 ДТП під час керування водіями ліцензованого автотранспорту, які надають послуги з перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів, а також внутрішніх та міжнародних перевезень пасажирів і вантажів, в яких 135 осіб загинули та 777 осіб отримали травми.

Спостерігається зростання тяжкості наслідків від ДТП, кількість загиблих осіб за участю водіїв ліцензованого транспорту збільшилась на 8% (з 125 до 135 осіб).

Із 135 осіб, які загинули в ДТП, 47 осіб загинули внаслідок настання ДТП з вини водіїв ліцензованого транспорту.

Кількість травмованих осіб за участю водіїв ліцензованого транспорту зменшилась на 14,9% (з 913 до 777 осіб).

У 930 ДТП 47 осіб загинули, 351 особа отримала травми різного ступеня тяжкості.

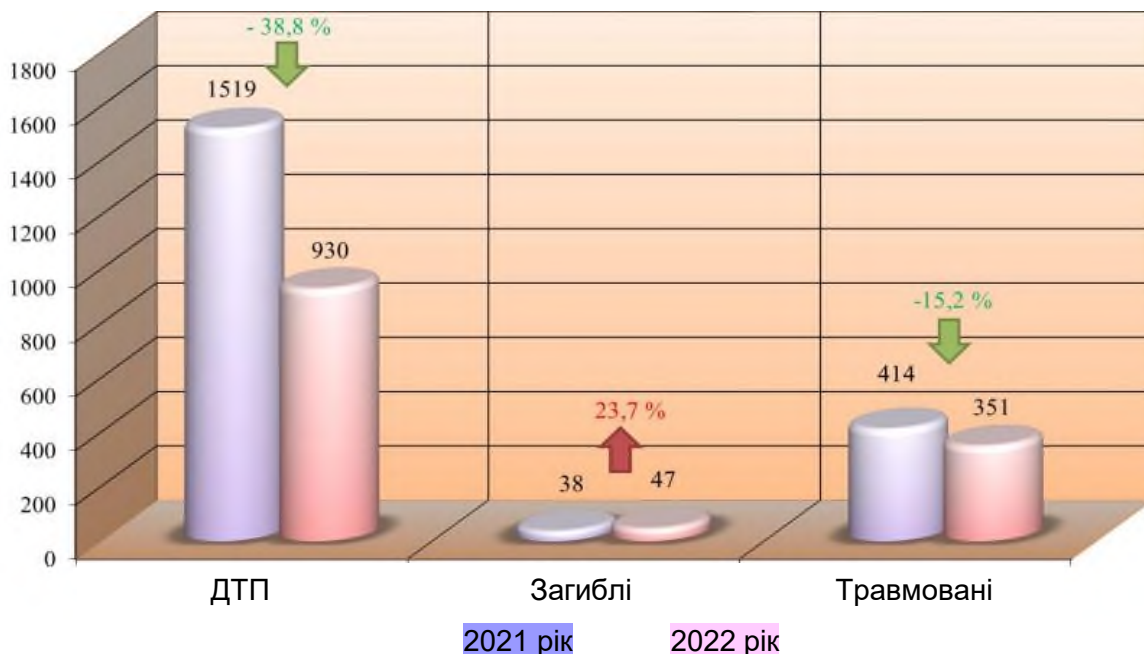

Рисунок 1.2.5 – Кількість ДТП з вини водіїв автомобільного транспорту за 2022 рік порівняно з 2021 роком

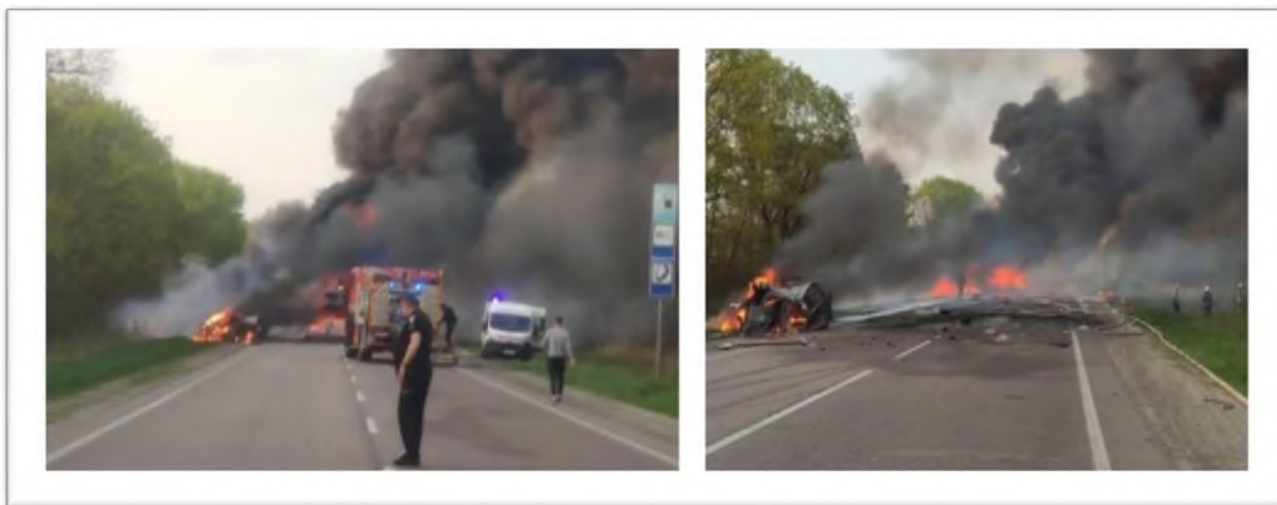

Таблиця 1.2.9 – Кількість ДТП, загиблих та травмованих у них осіб з вини водіїв автотранспорту загального користування за 2022 рік порівняно з 2021 роком

Назва показника (класифікація та наслідки аварійних подій)	Кількісні значення показника (випадки, особи, питомі показники аварійності)		(±)% чи одиниць до показників минулого року
	2021 рік	2022 рік	
ДТП	1519	930	-38.8%
у тому числі з вини водіїв автобусів	1209	623	-48.5%
у тому числі з вини водіїв вантажних автомобілів під час перевезення небезпечних вантажів	259	291	12.4%
у тому числі з вини водіїв легкових автомобілів–таксі	51	16	-68.6%
Загинуло осіб	38	47	23.7%
у тому числі з вини водіїв автобусів	21	20	-4.8%
у тому числі з вини водіїв вантажних автомобілів під час перевезення небезпечних вантажів	17	26	52.9%
у тому числі з вини водіїв легкових автомобілів–таксі	0	1	100%
Травмовано осіб	414	351	-15.2%
у тому числі з вини водіїв автобусів	372	304	-18,3%
у тому числі з вини водіїв вантажних автомобілів під час перевезення небезпечних вантажів	32	40	25,0%
у тому числі з вини водіїв легкових автомобілів–таксі	10	7	-30,0%

Резонансні ДТП з тяжкими наслідками

ДТП, що сталася 03.05.2022 на автодорозі «Київ – Чоп»
поблизу с. Ситне Рівненської області:
26 осіб загинули, 12 отримали травми

Наслідки ДТП, що сталася 28.07.2022 поблизу с. Назавизів Івано-Франківської області:
1 особа загинула, 16 отримали травми

ДТП, що сталася 19.09.2022 на Повітрофлотському проспекті у м. Києві:
24 особи отримали травми

Рисунок 1.2.6 – Відсоткове співвідношення кількості ДТП з вини водіїв автобусів / вантажних автомобілів / таксі за 2022 рік

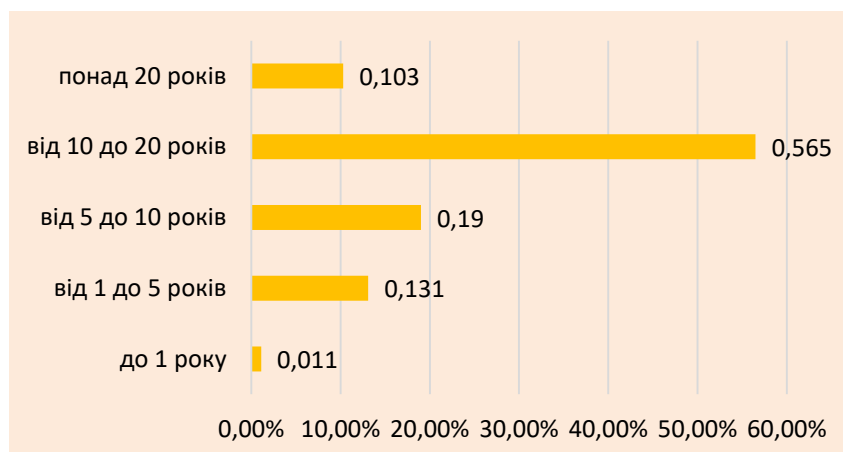

Рисунок 1.2.7 – Розподіл ДТП за 2022 рік з вини водіїв автоперевізників за періодом експлуатації колісних транспортних засобів

ДТП за видами перевезень автотранспорту загального користування (під час виконання перевезень пасажирів)

71,9% ДТП на міському маршруті
17,1% ДТП на внутрішньообласних маршрутах
5,2% ДТП на міжобласних маршрутах
3,7% ДТП на міжнародних маршрутах
2,1% ДТП – інших видів перевезень пасажирів (нерегулярні, спеціальні та перевезення для власних потреб)

ДТП залежно від пори доби

День 10.00 - 17.00 – 47,1% ДТП
Вечір 17.00 - 22.00 – 26,5% ДТП
Ранок 05.00 - 10.00 – 20,7% ДТП
Ніч 22.00 - 05.00 – 5,7 % ДТП

Стан аварійності на міському електричному транспорті (трамвай, тролейбус)

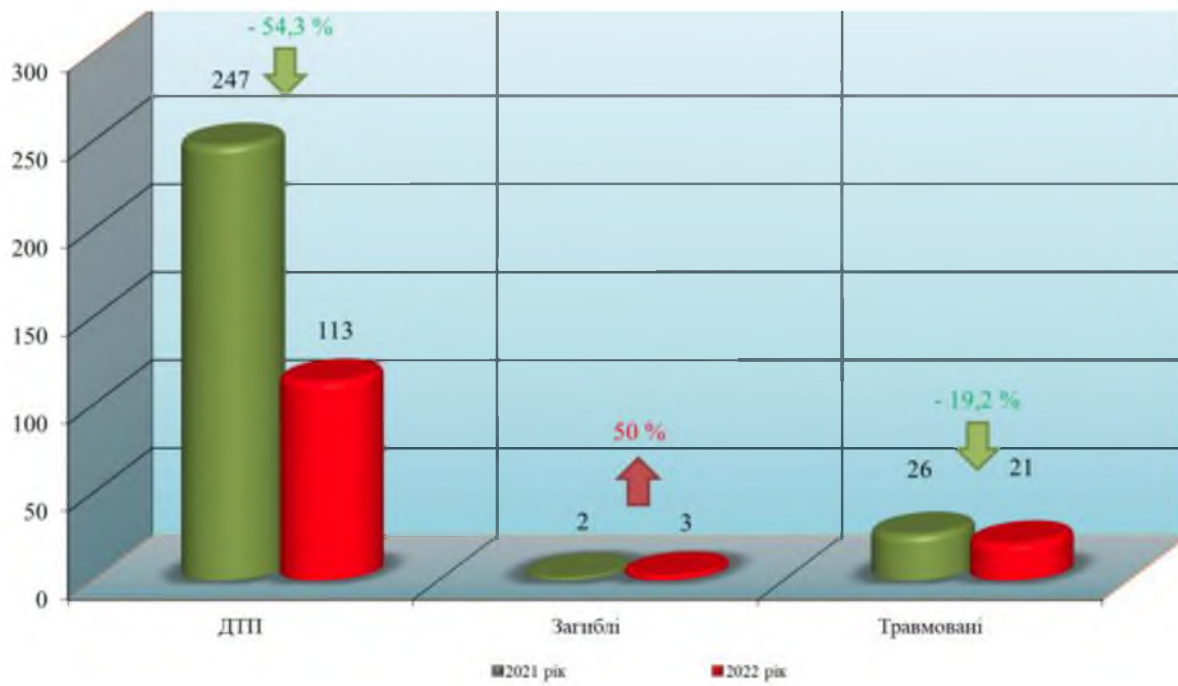

Рисунок 1.2.8 – Кількість ДТП з вини водіїв міського електричного (трамвай, тролейбус) транспорту за 2021–2022 роки

За видами ДТП (на міському електричному транспорті)

попутні зіткнення	44,2% ДТП
бокові зіткнення	36,3% ДТП
наїзд на перешкоду	8% ДТП
падіння пасажирів	6,2% ДТП
наїзди на пішохода	2,6% ДТП
наїзд на транспортний засіб, що стоїть	1,8% ДТП
зустрічні зіткнення	0,9% ДТП

Більшість ДТП з вини водіїв міського електричного транспорту трапляється з транспортними засобами, період експлуатації яких становить понад 20 років – 48,2% ДТП.

Основні причини
скоєння ДТП (міський
електричний транспорт)
у 2021 році

недотримання дистанції	40,2%
порушення правил маневрування	26,4%
перевищення швидкості руху	19,5%
порушення правил проїзду перехресть	4,5%
падіння струмоприймачів	2,9%
порушення правил проїзду зупинок громадського транспорту	2,5%
експлуатація технічно несправних транспортних засобів	2,4%
порушення правил обгону та/або виїзду на смугу зустрічного руху	1,6%

Стан аварійності на залізничному транспорті

2021

1 296 транспортних подій
266 осіб загинули;
191 особа отримала травми, з них:
1 катастрофа, без постраждалих;
716 аварій, з яких:
– **456** аварій з особами, завдані рухомим складом, що переміщався
266 осіб загинули
191 отримали травми;
– **260** аварій (зіткнення, сходження з рейок) без постраждалих,
579 інцидентів, без постраждалих.

2022

566 транспортних подій
144 особи загинули
99 осіб отримали травми, з них:
323 аварій, з яких:
– **240** аварій з особами, завдані рухомим складом, що переміщався
144 особи загинули
99 отримали травми;
– **83** аварій (зіткнення, сходження з рейок), без постраждалих;
243 інциденти, без постраждалих.

У 2021 році допущено 1 випадок катастрофи на Дніпровській дирекції залізничних перевезень регіональної філії «Придніпровська залізниця» АТ «Українська залізниця»⁴. Аналіз стану аварійності на залізничному транспорті за 2022 рік свідчить про концентрацію випадків сходження з рейок рухомого складу залізничного транспорту на залізничних станціях загального користування та під'їзних залізничних коліях суб'єктів господарювання, які примикають до колій загального користування, регіональних філій «Львівська залізниця» та «Придніпровська залізниця» АТ «Укрзалізниця».

⁴ Аналіз стану безпеки руху та аварійності на наземному транспорті в Україні за 2022 рік. Державна служба України з безпеки на транспорті
URL: http://dsbt.gov.ua/sites/default/files/imce/Bezpeka_DTP/2023/analiz_avariynosti_2022_1.pdf
(дата звернення: 20.02.2023)

Таблиця 1.2.10 – Стан аварійності на залізничному транспорті України у 2021–2022 роках

Назва показника (класифікація транспортних подій)	Кількість транспортних подій			Загинуло осіб			Травмовано осіб		
	2021	2022	%	2021	2022	%	2021	2022	%
Катастрофи	1	0	-100	0	0	0	0	0	0
Аварії	716	323	-53,9	266	144	-45,9	191	99	-48,2
<i>Аварії зі сторонніми особами, завдані рухомим складом залізничного транспорту, що переміщався</i>	456	240	-47,4	266	144	-45,9	191	99	-48,2
<i>Зіткнення, сходження з рейок рухомого складу залізничного транспорту</i>	260	83	-68,1	0	0	0	0	0	0
Інциденти	579	243	-58	0	0	0	0	0	0
Всього	1296	566	-56,3	266	144	-45,9	191	99	-48,2

Катастрофа, що сталася 06 лютого 2021 року на стрілочному переводі № 10 залізничної станції Воскобійня регіональної філії «Придніпровська залізниця» АТ «Укрзалізниця», у якій, під час слідування поїзда № 2302, сталося сходження 8 навантажених вагонів

1.3 ЗАГРОЗИ ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

Аналіз небезпек і загроз природного характеру, виникнення надзвичайних ситуацій свідчить, що останніми роками тенденцій до їх збільшення або зменшення не спостерігається. Але, враховуючи збереження рівня наслідків від НС, варто зазначити, що рівні ризиків виникнення НС природного характеру та збитків від них залишаються практично незмінними та досить високими для більшості регіонів України.

Загрози геологічного характеру

Однією з найважливіших проблем, притаманних Україні, є розвиток сучасних екзогенно-геологічних процесів та їх вплив на безпеку життєдіяльності населення.

Серед природних загроз найбільшу небезпеку практично для всіх регіонів України становлять комплексні метеорологічні явища.

Серед загроз геологічного характеру для регіонів України найбільшу небезпеку мають процеси підтоплення (19 регіонів), зсувні процеси (14 регіонів), ділянки відкритого карсту (13 регіонів) і просідання лесових ґрунтів (5 регіонів).

Ризик виникнення геологічних НС

високий	середній	помірний	низький
у Дніпропетровській, Луганській, Одеській та Херсонській областях	у Донецькій, Запорізькій, Івано-Франківській, Миколаївській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській областях та м. Києві	у Вінницькій, Київській, Кіровоградській, Чернівецькій та Полтавській областях	у Житомирській, Рівненській, Сумській, Тернопільській та Харківській областях

Зсуви мають значне поширення на території країни. За даними моніторингу екзогенних геологічних процесів, останніми роками зафіксовано близько 23 тис. зсувів, кількість яких може змінюватися внаслідок їх ліквідації, злиття окремих близько розташованих зсувів чи утворення нових.

Сучасна активізація зсувів найчастіше зумовлюється впливом швидкозмінних чинників – метеорологічними, гідрологічними, гідрологічними, підсилених техногенними змінами інженерно-геологічних умов.

Вплив господарської діяльності на розвиток зсувів часто пов'язаний з додатковим навантаженням, підрізкою схилів під час будівельних робіт, створенням динамічних навантажень тощо, що характерно для урбанізованих територій.

Вплив господарської діяльності на розвиток зсувів часто пов'язаний з додатковим навантаженням, підрізкою схилів під час будівельних робіт, створенням динамічних навантажень тощо, що характерно для урбанізованих територій.

Сучасна активізація зсувів найчастіше зумовлюється впливом швидкозмінних чинників – метеорологічними, гідрологічними, гідрологічними, підсилених техногенними змінами інженерно-геологічних умов.

Підтоплення є одним із найбільш поширених сучасних геологічних процесів, що розвиваються як у природних умовах, так і під впливом техногенних чинників.

Суть зазначеного процесу – це підйом рівня ґрунтових вод та стійке порушення природного режиму зволоження, що

спричиняє несприятливі зміни геологічного середовища.

Метеорологічні умови, що склалися останніми роками, сприяють зниженню рівня ґрунтових вод (тобто і площ підтоплення) внаслідок малосніжних зим, зниження середньорічної кількості опадів нижче норми та спекотних літніх місяців.

Карст є особливо небезпечним екзогенним процесом, що розвивається у разі взаємодії води з розчинними гірськими породами, призводить до порушення стійкості території – її здатності зберігати функціональні несучі властивості під впливом інженерних споруд.

орних земель тощо.

Деформації, що виникають у зв'язку з господарським освоєнням закарстованих територій (провали, воронки, осідання), супроводжуються руйнуванням будівель і споруд, розривами підземних комунікаційних мереж, ускладненням експлуатації гірничих виробок, втратами водних ресурсів з водосховищ і каналів, зменшенням площ

Поширення карстопроявів спостерігається на всій території України, але активність процесу останніми роками проявляється у Донецькій, Львівській, Івано-Франківській областях.

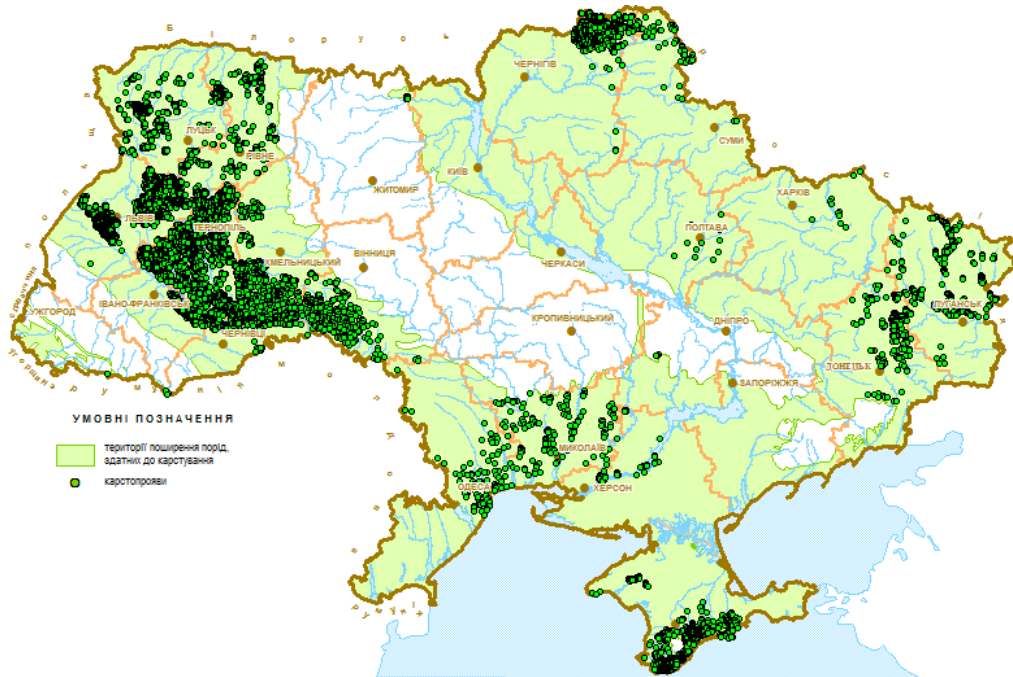

Рисунок 1.3.1 – Поширення карстопроявів на території України

Між містами Трускавець і Дрогобич Львівської області, у зоні розробок підприємства «Полімінерал», є значні підземні порожнини, утворені внаслідок активного видобутку калійних солей у 1970–1980-х роках.

Карстове провалля під залізницею
(Чернівецька область)

Карстове провалля діаметром 300 м і глибиною до 50 м (м. Стебник, 500 м від дороги Дрогобич – Трускавець, Львівська область)

Абразія та переробка берегів водосховищ – це процес механічного руйнування гірських порід хвилями і течіями. Морське узбережжя зазнає природного переформування берега подібно до руйнування та перенесення матеріалу, який обвалився.

Основні чинники, які зумовлюють переформування берега – геолого-геоморфологічні, гідрометеорологічні (хвильовий, вітровий та рівневий режим моря) та техногенний вплив господарської діяльності. Інтенсивність абразії насамперед зумовлена середньо- та багаторічною мінливістю штормів та рівня моря (водосховища), властивостями порід, що складають берегову смугу, а також техногенною дестабілізацією схилів (нераціональне освоєння пляжної смуги, надмірне видобування піску з прибережних територій, порушення природного режиму міграції наносів). В Україні абразійний процес найпоширеніший на Чорноморському узбережжі. Швидкість абразії становить в середньому 1,3–4,2 м на рік.

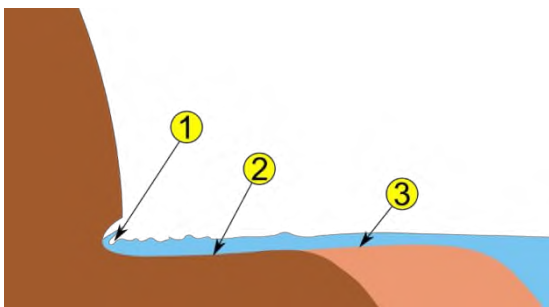

Рисунок 1.3.2 – Механізм утворення кліфу:
1 – абразійна ніша;
2 – абразійна тераса;
3 – акумуляційна тераса.

Бічна ерозія є результатом підмивання річками схилів долини, що призводить до їх розширення, утворення меандр і міграції русла. Бічна ерозія особливо інтенсивна під час повені, коли швидкість течії в річці зростає.

Горизонтальні деформації русла р. Дністер унаслідок відведення гравію-гальки нижче за течією річки

Незаконний видобуток гравію р. Тересля (Закарпатська область)

На сьогодні спостережна мережа з вивчення екзогенних геологічних процесів потребує вдосконалення, необхідного для підвищення інформативності та зменшення витрат на її обслуговування. З огляду на недостатній рівень фінансування моніторингових робіт функціонування спостережної мережі є неефективною.

Відновлення мережі режимних спостережень за найбільш небезпечними та динамічними процесами (зсувами, карстопроявами, підтопленням та абразією) є особливо необхідним у місцях їх інтенсивного розвитку на урбанізованих територіях і поблизу об'єктів економіки. Нині технічний стан спостережної мережі та її оснащення (як пунктів збору інформації, так і центрів їх обробки) потребують значного поліпшення і приведення їх до рівня, який би відповідав вимогам моніторингу довкілля.

Загрози гідрометеорологічного характеру

Ризик виникнення загрози гідрометеорологічного характеру				
високий	підвищений	середній	помірний	низький
у Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Миколаївській областях;	у Вінницькій, Одеській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій областях	у Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Кіровоградській, Рівненській, Херсонській, Черкаській та Чернігівській областях	в Запорізькій, Київській та Харківській областях	у Сумській області та м. Києві

Глобальні зміни кліматичної системи триватимуть як у коротко-, так і у довгостроковій перспективі.

Таки зміни суттєво вплинуть на життєдіяльність населення, довкілля, економіку, можуть стати джерелом підвищення небезпек і загроз природного характеру та поглибити техногенні, соціальні, екологічні ризики й загрози.

Загрози метеорологічного характеру

Упродовж останніх років в Україні фіксується значна кількість випадків виникнення катастрофічних природних явищ метеорологічного походження, що завдають значних матеріальних збитків, а інколи й призводять до загибелі людей.

Клімат в Україні змінюється, і це впливає на збільшення частоти аномальних природних явищ метеорологічного характеру, а саме: **сильні зливи, град; сильна спека; посуха, суховії, урагани, шквали, смерчі, шторми; пилові бурі; снігові заноси; значні ожеледі; сильний мороз; сильні тумани тощо.**

Україна увійшла в еру погодних аномалій. Останні п'ять років були найтеплішими в нашій країні. Найбільше підвищення температури повітря спостерігалось у зимові та весняні місяці.

Змістилися кліматичні сезони: весняний та осінній переходи температури повітря через 0°C відбуваються раніше, в середньому на 1–6 днів, залежно від регіону.

Зросла кількість хвиль тепла – періодів, протягом яких максимальна добова температура повітря понад 5 послідовних днів перевищує середню максимальну температуру повітря цього дня протягом 1961–1990 років на 5°C.

Торнадо
(Тернопільська область)

Наслідки урагану
(Житомирська область)

Потужний буревій
у м. Кропивницькому

Буревій з грозою та зливами
(Закарпатська область)

Шквальний вітер (с. Коломийчиха,
Луганська область)

Снігові замети
(Прикарпаття)

Снігові замети
(Волинська область)

Злива (м. Новодністровськ
Чернівецька область)

Наслідки зливи
(м. Київ)

Град

Туман (м. Запоріжжя)

Посуха

Кількість опадів взимку зменшилася, весною і влітку змінилася несуттєво, а восени зросла.

Почастішали випадки, коли половина або місячна норма опадів випадає за декілька годин, завдаючи значних матеріальних збитків.

Виникненню надзвичайних ситуацій природного походження в Україні, а саме – метеорологічних, сприяє низка природних факторів, зокрема особливості географічного положення України, атмосферні процеси, наявність гірських масивів, підвищень, близькість морів тощо.

Також величезною рушійною силою природних стихійних явищ є нерозумна людська діяльність.

Унаслідок такої діяльності земний клімат незворотно змінюється. Це спричиняє надзвичайні природні явища, які завдають значних руйнувань та призводять до загибелі людини.

Населення України буде змушене стикатися з нестачею прісної води і з деградацією сільськогосподарських земель та лісів. І вже зараз виникає необхідність адаптуватися до зміни клімату, що вже відбувається.

Загрози гідрологічного характеру

Особливістю гідрологічного режиму річок України останніми роками було маловодне весняне водопілля та тривала низька і дуже низька за рівнями і витратами води межень, внаслідок чого середні за рік витрати води більшості річок країни були меншими та значно меншими за їхні середні багаторічні значення.

Низька водність весняного періоду, а особливо екстремально низька водність меженого періоду і малий приплив води до водосховищ країни є несприятливими для секторів економіки, функціонування господарського комплексу, життєдіяльності населення України.

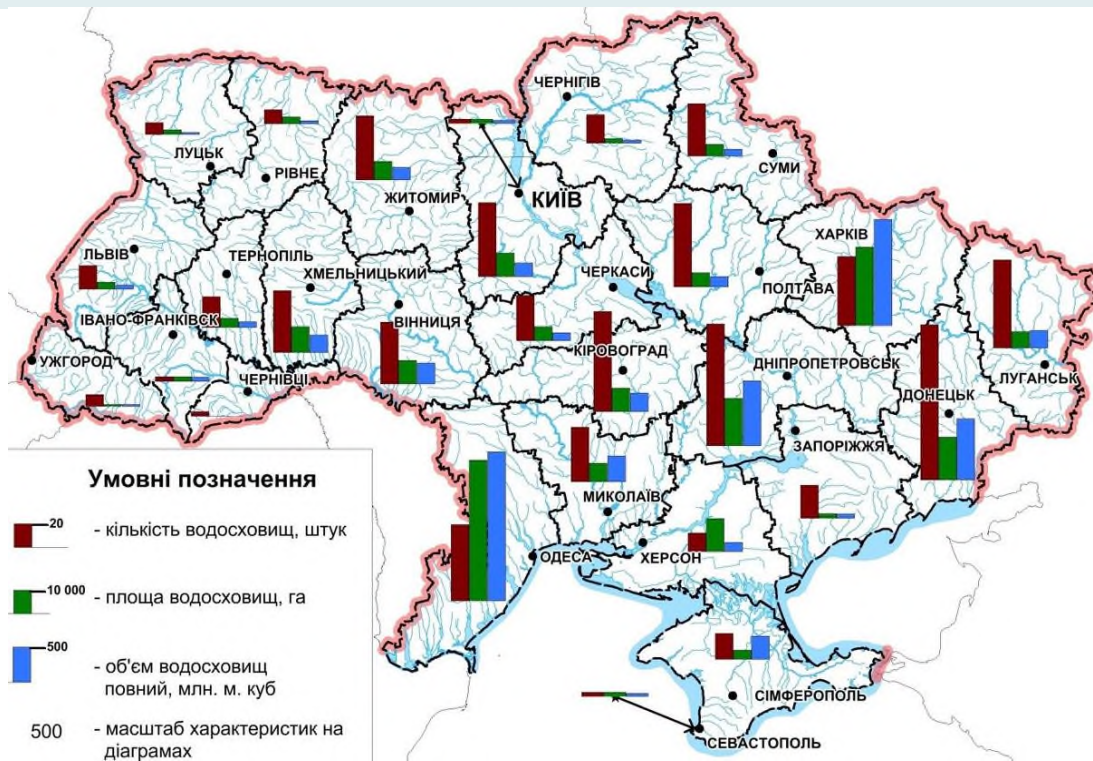

Рисунок 1.3.3 – Водосховища у межах адміністративно-територіальних одиниць України – без Дніпровського каскаду та Дністровських водосховищ (Водний фонд України: Штучні водойми – водосховища і ставки. Довідник / За ред. В. К. Хільчевського, В. В. Гребеня. Київ. 2014. 164 с.)

Питання водозабезпечення населення і галузей економіки в Україні вирішується через регулювання стоку і перерозподілу його протягом року.

Щорічна потреба населення і галузей економіки у водних ресурсах становить близько 10 куб. км.

З метою забезпечення населення та галузей економіки необхідною кількістю води в Україні збудовано понад 1 100 водосховищ загальним об'ємом понад 55 млрд куб. м та близько 48 тис. ставків, 5 великих каналів та водоводів, якими вода надходить у маловодні регіони України.

Найбільша кількість водосховищ в Україні зосереджена в басейні Дніпра (понад 45%). Частка басейну Південного Бугу – 17%, Дону (Сіверського Дінця) – понад 13%.

Більша частина зарегульованого стоку в Україні припадає на Дніпровський каскад водосховищ загальним об'ємом 43,8 км³ і корисним об'ємом 18,5 км³.

Водні ресурси Дніпра становлять 80% водних ресурсів України. 30 млн осіб або 2/3 всього населення України споживає дніпровську воду. Саме завдяки водним ресурсам Дніпра в 2–5 разів підвищена водозабезпеченість південних областей країни.

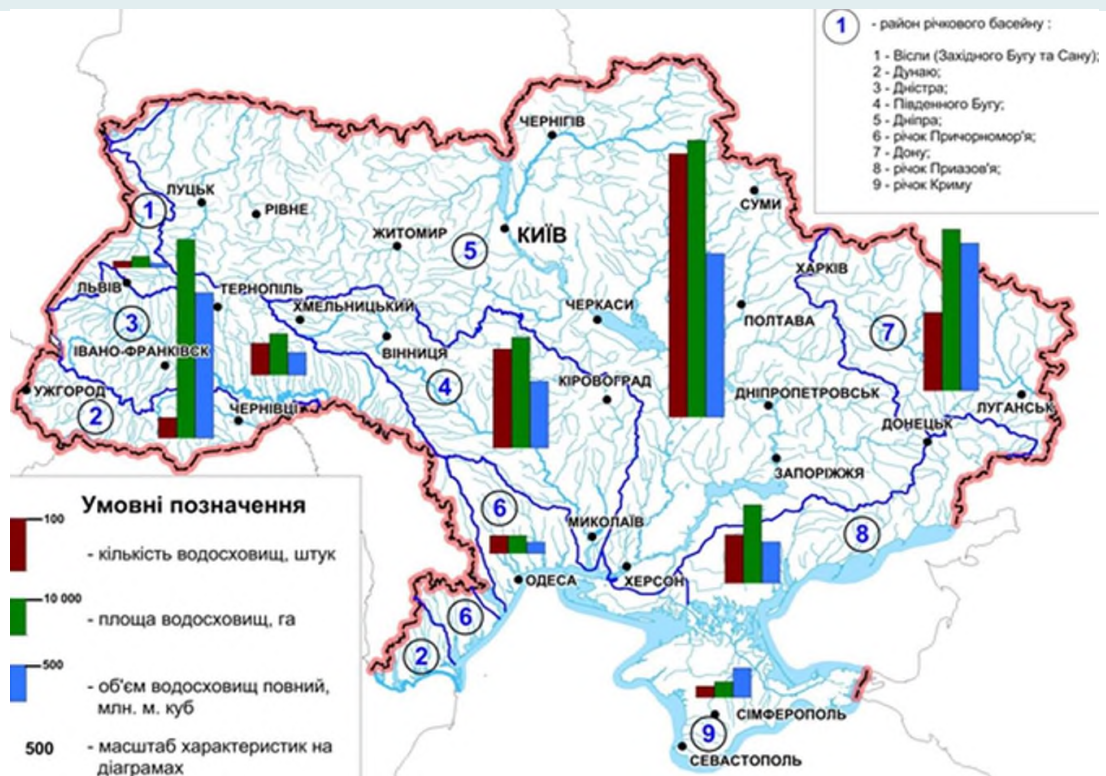

Рисунок 1.3.4 – Водосховища у межах районів річкових басейнів України - без Дніпровського каскаду та Дністровських водосховищ (Водний фонд України: Штучні водойми – водосховища і ставки. Довідник / За ред. В. К. Хільчевського, В. В. Гребеня. Київ. 2014. 164 с.)

Для захисту населення та економіки країни від руйнівної дії паводків і повеней, попередження підтоплення на території України попередніми роками створено потужний і достатньо ефективний захисний комплекс гідротехнічних споруд, насосних станцій, дренажних систем, зрошувальних трубопроводів, меліоративних каналів, берегоукріплень, захисних дамб тощо.

Комплекс гідротехнічних споруд Київського водосховища

Гребля

Водозахисна дамба с. Крива від паводкових вод р. Тиса

Дамба на лівому березі річки Дунай (Одеська область)

Занедбані меліоративні системи

Гідротехнічні споруди, що перебувають на балансі водогосподарських організацій, експлуатуються вже понад 40-50 років і потребують залучення значних коштів та новітніх технологій щодо їх подальшої експлуатації та підтримання у працездатному стані.

Насосні і компресорні станції на захисних масивах працюють фактично цілодобово протягом року, водозахисні дамби постійно перебувають під впливом напору водосховищ, застаріле електрообладнання потребує невідкладної реконструкції, водознижувальні свердловини більш ніж наполовину втратили свій дебіт.

Електромеханічне та гідромеханічне обладнання, турбіни, генератори відпрацювали встановлений моторесурс і потребують невідкладної заміни.

Пожежі в природних екосистемах

Пожежі в природних екосистемах зазвичай завдають великих збитків, а у разі недосконалої організації боротьби з ними може постраждати і населення, яке проживає в зоні їх поширення.

Пожежна ситуація у природних екосистемах зазвичай створюється за антициклонічного баричного поля та визначається висотними гребенями й ядрами антициклону азорського походження, орієнтованими на південь, південний схід і схід. За таких синоптичних процесів із травня по жовтень встановлюється малохмарна, суха, спекотна погода з великою кількістю сонячних днів. Висока температура і тривала відсутність опадів призводять до значного висушування ґрунту та створення надзвичайної пожежної небезпеки.

Найчастіше пожежі у природних екосистемах виникають у південних і східних областях України.

Ризик виникнення НС, пов'язаних із пожежами у природних екосистемах

високий	підвищений	середній	помірний та низький
у Луганській та Херсонській областях	у Дніпропетровській, Донецькій та Полтавській областях	у Житомирській, Київській, Харківській та Чернігівській областях	у Вінницькій, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Львівській, Миколаївській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській та Чернівецькій областях

До пожеж у природних екосистемах належать лісові та торф'яні пожежі, пожежі на відкритих територіях (ландшафтні, степові), а також пожежі на сільськогосподарських угіддях (полях зернових і технічних культур тощо).

Лісові пожежі

Загальна площа лісового фонду в Україні становить 10,4 млн га, з них до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України належить 6,8 млн га лісів, або 65% від їх загальної площі.

Найбільш пожежонебезпечними є хвойні молодняки та середньовікові насадження на Поліссі, Півдні та Сході України. Їх загальна площа становить понад 4 млн га, зокрема у Житомирській області – 403 тис. га, Чернігівській – 206 тис. га, Харківській – 208 тис. га, Херсонській – 60 тис. га, Луганській – 124 тис. га, Автономній Республіці Крим – 45 тис. га.

Ці насадження в складних природно-кліматичних умовах і через свою високу природну пожежну небезпеку потребують від лісгосподарських підприємств проведення системних заходів щодо посилення охорони та збереження від вогню.

Лісова пожежа в Київській області

Лісова пожежа на Херсонщині

У Карпатському регіоні, Вінницькій, Тернопільській та деяких інших областях, де переважають листяні деревостани або значна кількість опадів протягом вегетаційного періоду, пожежна небезпека незначна, поодинокі пожежі не завдають значних збитків довкіллю.

Лісова пожежа у Житомирській області

Лісова пожежа у зоні відчуження

Проблема збереження лісів від вогню останніми роками набула особливої гостроти через те, що лісокористувачі не своєчасно вживають запобіжних протипожежних заходів зважаючи на зміну клімату, яка супроводжується підвищенням температури повітря, зменшенням кількості опадів та збільшенням кількості засушливих днів у пожежонебезпечний період. За останні десять років в Україні виникло понад 28 000 лісових пожеж.

Масштабні лісові пожежі на Луганщині

Пожежі на торфовищах

Загальна площа торфовищ і земель із торфовим ґрунтом в Україні становить понад 0,9 млн га. Переважна більшість таких торфовищ є власністю приватних землекористувачів або громади, проте ефективність використання таких земель нині зведена до мінімуму. Найбільшу кількість торфовищ і земель із торфовим ґрунтом зосереджено у Волинській, Київській, Рівненській і Чернігівській областях. Місця залягання торфу є небезпечними щодо виникнення пожеж. Переважна більшість пожеж припадає на спекотні місяці року, а саме – травень–серпень, хоча горіння торфу на виробничих ділянках можливе й упродовж всього року.

Небезпека торф'яних пожеж полягає в тому, що в процесі горіння утворюються порожнини (часто з жаром) у вигорілому торфі, в які можуть провалюватися люди, тварини та техніка.

Горіння поверхневих покладів торфу (Полтавська область)

Горіння торфовищ під Києвом

Щороку найбільша кількість торф'яних пожеж реєструється у Київській, Львівській, Рівненській і Волинській областях (близько 75% від загальної кількості пожеж на торфовищах). Вони виникають під час весняно-літнього періоду, важко піддаються гасінню та створюють дискомфорт населенню.

Ліквідацію таких пожеж найчастіше ускладнюють важкодоступність районів гасіння і їх віддаленість від джерел водопостачання. У той же час потреба у воді, для постійного подавання її до осередку загоряння, може досягати десятків тонн на добу, що призводить до значних матеріальних витрат і потребує додаткового залучення людських ресурсів та спеціальної техніки.

Гасіння торф'яних пожеж

**знаходячись у лісі
ДОТРИМУЙТЕСЯ
простих правил**

- НЕ підпалюйте траву
- НЕ кидайте незагашені недопалки
- НЕ залишайте незатушені багаття
- НЕ залишайте і не спалюйте у лісі побутове сміття

Превентивні заходи, спрямовані на унеможливлення виникнення пожеж в екосистемах, такі як створення протипожежних бар'єрів (ділянки території, що перешкоджають розповсюдженню і розвитку лісових пожеж (мінералізовані смуги, технологічні коридори, протипожежні розриви, протипожежні заслони, пожежостійкі узлісся, протипожежні канали, ріки, озера, автомобільні дороги тощо)), встановлення попереджувальних знаків і щитів у місцях масового відпочинку

людей біля лісових масивів і торфовищ, проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо правил поведінки з вогнем під час пожежонебезпечного періоду, є малоефективними. Визначення нових підходів щодо запобігання виникненню торф'яних пожеж потребує проведення окремих наукових досліджень.

Проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо правил поведінки з вогнем під час пожежонебезпечного періоду

Динаміка кількості пожеж на відкритих територіях вказує на сталі тенденції щодо їх збільшення.

Так, питома вага пожеж на відкритих територіях (ландшафтних парках, у степах) і сільськогосподарських угіддях (полях зернових і технічних культур) за останні десять років зростає від 13% до 45%, причому впродовж останніх років має явно негативну тенденцію.

Пожежі на сільськогосподарських угіддях

Зазвичай польові (степові) пожежі виникають на відкритих територіях за наявності сухої трави та достиглих сільськогосподарських культур. У суху, спекотну та вітряну погоду вони поширюються за вітром зі швидкістю 25–30 км/год, а у гірській місцевості – до 50 км/год. Швидкість поширення пожежі на полях зернових культур у 2–3 рази менша швидкості степової пожежі. Степова пожежа за сприятливих умов її розвитку поширюється швидко та має вигляд кромки горіння.

Бережіть довкілля і своє здоров'я – не випалюйте сухостій!

Спалювання сухої трави, гілок, листя не покращують врожайність. Це міф.

Закликаємо не випалювати сухостій з декількох причин:

Гине мікрофлора, що бере участь у важливих біологічних процесах. Земляний родючий покрив за цих умов відновлюється аж через 5–6 років.

У процесі горіння середовище забруднюється шкідливими для органів дихання речовинами.

Випалювання трави НЕ прогріє ґрунт, НЕ збагатить його золою та НЕ сприятиме росту нової трави.

Маленький підпал може перерости в масштабну пожежу, перекинутися на житлові будинки, знищити гектари лісових масивів і навіть стати причиною травмування та загибелі людей.

Випалювання сухої трави на деокупованих територіях може стати причиною детонації боєприпасів на полях, у лісах, що лишив по собі ворог.

ДСНС УКРАЇНИ

Безпечна альтернатива підпалу сухою – компостування або вивіз на спеціальне звалище комунальними службами.

Будьте свідомими! У випадку, якщо ви стали свідком пожежі – негайно повідомте за номером 101!

ДСНС УКРАЇНИ

Випалюєш суху траву? Будь готовий заплатити тисячі гривень штрафу!

За випалювання сухої рослинності передбачено адміністративну, а в окремих випадках і кримінальну відповідальність!

За спалювання громадянами трави і листя — адміністративна відповідальність і штраф від 3 060 до 6 120 гривень;

За порушення громадянами пожежної безпеки в лісі - адміністративна відповідальність і штраф від 1530 грн. до 4590 грн.

Попереджувальні знаки і щити у місцях масового відпочинку людей біля лісових масивів і торфовищ

Тож основними причинами виникнення пожеж у природних екосистемах є діяльність людини, обумовлена порушенням правил пожежної безпеки під час перебування у лісових масивах і випалюванням сухої рослинності, природні фактори, самозаймання торфу та спалювання залишків сільськогосподарської продукції.

Проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо правил поведінки з вогнем під час пожежонебезпечного періоду

Загрози медико-біологічного характеру

За даними Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України, в епідемічному сезоні 2021–2022 років тривала пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, що мало вплив на значення інтенсивного показника захворюваності, який розраховують за кількістю всіх зареєстрованих випадків ГРВІ (грип, аденовірус, риновірус, парагрип, COVID-19 та інші).

Із 24 лютого 2022 року фіксували різке зниження інтенсивних та екстенсивних показників, що зумовлено як закономірностями епідемічного процесу, так і початком широкомасштабного вторгнення російської федерації на територію України, і це призвело до перебоїв у отриманні вичерпної інформації про захворюваність населення на ГРВІ та ускладнення об'єктивного аналізу.

Зниження статистичних показників зареєстровано на територіях більшості адміністративних регіонів країни.

В Україні за епідемічний сезон 2021–2022 років зареєстровано 5,9 млн випадків захворювання на грип та ГРВІ, показник захворюваності становив 15 517,7 на 100 000 населення, що на 11,1% менше аналогічного періоду минулого епідемічного сезону.

Протягом сезону 15,5% населення України звернулося по медичну допомогу через захворювання на респіраторну групу інфекцій.

Епідемічний процес охопив усі вікові групи населення. Найбільш інтенсивно епідемічний процес проявлявся сумарною захворюваністю на грип та ГРВІ у вікових групах 0–4 та 15–17 років, які хворіли у 2,6 раза частіше за дорослих. Протягом сезону було госпіталізовано понад 274 000 людей (4,7% загальної кількості захворілих осіб), із них 65 549 — діти до 17 років.

За епідемічний сезон 2021–2022 років не зареєстровано жодного летального випадку внаслідок грипу. Водночас зафіксовано 51 649 летальних випадків унаслідок COVID-19.

За сезон 2021–2022 років зареєстровано 15 448 випадків ТГРІ. У 1 138 пацієнтів було взято зразки матеріалів для обстеження методом ПЛР, у 366 (32,2%) випадках отримано позитивні результати. Визначено віруси грипу типів А та В, віруси SARS-CoV-2, риновіруси, RS-віруси, бокавіруси, коронавіруси OC43

Дослідження методом ПЛР зразків матеріалів на грип з метою епіднагляду виконують заклади громадського здоров'я міст України, які залучені до здійснення дозорного епідеміологічного нагляду, – Вінниці, Дніпра, Запоріжжя, Києва, Львова, Кропивницького, Рівного, Сум, Харкова, Чернівців, Чернігова. Заклади громадського здоров'я зазначених міст також здійснюють дослідження методом ПЛР на інші респіраторні віруси випадкової вибірки 20% усіх зразків матеріалів від пацієнтів із ГПЗ і ТГРІ на початку, в середині та наприкінці епідсезону.

Вакцинація проти грипу та COVID-19

Усього за сезон 2021–2022 років до України було завезено 1 233 935 доз вакцини для профілактики грипу:

«Ваксигрип Тетра» — 883 049, виробник «Санofi Авентіс Україна», Франція;

«ДжіСі Флю квадривалент» — 150 860, виробник «Грін Кросс Корпорейшен», Південна Корея;

«Інфлувак Тетра» — 200 026, виробник «Аботт Біолоджікалс», Нідерланди.

Зазначена кількість вакцин проти грипу майже вдвічі більша, ніж минулого епідемічного сезону (667 677 доз).

У 2021 році Україна активно впроваджувала протиепідемічні заходи проти гострої респіраторної інфекції, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Для профілактики

COVID-19 у 2021 році отримано 39 543 009 доз вакцин:

«Ковішелд» — 500 000, виробництва

«Серум Інстїтют оф Індїя Пвт. Лтд.», Індїя;

«Коронавак» — 9 092 916, виробництва

«Сїновак Лайф Саенсіз Ко., Лтд.», Кїтай;

«Комїрнатї» — 21 218 950, виробництва

«Пфайзер Менюфекчурїнг Бельгїя НВ», Бельгїя; «БайонТек Менюфекчурїнг ГмбХ», Німеччина;

«Астразенека» — 153 600, виробництва «СК біосайнс Ко., Лтд.» (№ 97), Республіка Корея;

«Астразенека» — 2 926 400, країна-виробник Нідерланди;

«Астразенека» — 586 400, країна-виробник Іспанія;

«Модерна» — 5 064 243, виробництва Moderna US, Inc, США;

«Янссен» — 500, виробництва Johnson&Johnson, США;

Janssen-Cilag International N.V., Бельгія.

Охоплення щепленнями проти грипу та COVID-19 осіб груп ризику

Із початку сезону 2021–2022 років проти грипу вакциновано всього 174 614 осіб (0,5% загальної кількості населення України), частка дітей віком від 6 місяців до 5 років серед щеплених становить 6,1%.

Загальна кількість осіб, які належать до пріоритетних груп ризику (медичні працівники, вагітні, діти віком 6–59 місяців, особи віком понад 60 років, особи, котрі перебувають у закладах тривалого догляду, особи із хронічними хворобами), в епідемічному сезоні 2021/2022 склала 10,4 млн, із них проти грипу вакциновано лише 1,0%, що трохи більше показника охоплення щепленнями проти грипу осіб, які належать до пріоритетних груп ризику минулого епідемічного сезону.

Серед пріоритетних груп ризику найбільше вакциновано персонал медичних закладів (із 286 560 медичних працівників від грипу було щеплено 21,0%) та осіб, що перебувають у закладах тривалого догляду (3,2%), однак таке охоплення не дає змоги істотно знизити інтенсивність епідемічного процесу грипу і тягар його соціально-економічних наслідків.

Рівень охоплення медпрацівників щепленнями проти грипу за останні 3 сезони збільшився. На показник вплинула участь України з 2020 року в проєкті «Партнерство із впровадження вакцин проти грипу» (PIVI).

Цільовою групою були медичні працівники з огляду на те, що ця група має найбільший ризик інфікування грипом та поширення хвороби. Усього в рамках проекту PIVI 2021 року отримано та використано 30 000 доз вакцини проти грипу.

Рівень охоплення вакцинацією проти грипу може залежати від низки факторів:
обмежене завезення вакцин;
відсутність довіри до вакцини;
необхідність оплати щеплення власним коштом.

Для профілактики COVID-19 в Україні отримано вакцину 23 лютого 2021 року і вже наступного дня зроблено перші щеплення. Усього отримали:

одну дозу — 16 019 702 особи;
дві дози — 15 209 884 особи;
бустерну дозу — 1 177 484 особи;
додаткову дозу — 23 915 осіб.
Здійснено щеплень вакциною
«Коронавак» — 9 617 547;
«Комірнаті» — 15 670 668;
«Астразенека» — 3 778 044;
«Янссен» — 208;
«Модерна» — 2 755 603.

Через постійні антигенні зміни вірусу грипу ВООЗ щороку оновлює свої рекомендації стосовно складу вакцини. ВООЗ рекомендував, щоб чотиривалентні вакцини, виготовлені на основі курячого ембріона, для використання в сезоні грипу 2022/2023 років в Північній півкулі містили:

вірус, подібний до A/Victoria/2570/2019(H1N1)pdm09;
вірус, подібний до A/Darwin/9/2021 (H3N2);
вірус, подібний до B/Austria/1359417/2021 (лінія B/Victoria);
вірус, подібний до B/Phuket/3073/2013(лінія B/Yamagata).

Рекомендований склад тривалентних вакцин, виготовлених на основі курячого ембріона:

вірус, подібний до A/Victoria/2570/2019(H1N1)pdm09;
вірус, подібний до A/Darwin/9/2021 (H3N2);
вірус, подібний до B/Austria/1359417/2021 (лінія B/Victoria).

1.4 ЗАГРОЗИ СОЦІАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ. БЕЗПЕКА, ПОВ'ЯЗАНА З НЕЩАСНИМИ ВИПАДКАМИ

До надзвичайних ситуацій соціального характеру належать НС, пов'язані зі встановленням вибухових пристроїв у багатолюдних місцях, житловому секторі та на транспорті; зникненням або викраденням зброї та небезпечних речовин зі зберігання, використанням та переробленням під час транспортування; нещасних випадків з людьми тощо.

Щороку в Україні реєструється в середньому близько 10 НС соціального характеру, серед яких переважають НС унаслідок нещасних випадків з людьми на воді та під час виконання трудових обов'язків.

Головними причинами виникнення цих НС є порушення громадянами правил власної безпеки, нехтування вимогами техніки безпеки та правилами поведінки на водних об'єктах.

Ураховуючи причини виникнення таких НС та брак методів прогнозування, оцінити їх ризику виникнення на сьогодні неможливо.

Купання напідпитку дуже часто закінчуються фатально

Відповідно до статистичних даних серед 8 НС соціального характеру, що виникли упродовж 2021–2022 років, найбільшу частку становили НС, пов'язані з нещасними випадками з людьми (переважно унаслідок порушень правил техніки безпеки під час виконання трудових обов'язків та правил поведінки на водних об'єктах) – 6 НС (75% загальної кількості НС соціального характеру).

Унаслідок цих НС загинуло 18 осіб.

Обстеження пляжів та дна акваторії від берегової лінії до межі купання перед відкриттям купального сезону

Основними причинами загибелі людей є порушення правил поведінки на воді, брак контролю за дітьми з боку батьків, порушення правил користування плавзасобами.

Небезпека на кризі

Пошуки потопельника (м. Скалат, Тернопільська область)

Нещасних випадків на кризі можна гарантовано уникнути, на відміну від багатьох небезпек, дотримуючись лише одного простого правила – не виходити на лід.

Лише 70% водних об'єктів уклали угоди на постійне та обов'язкове обслуговування з аварійно-рятувальними службами.

Аналіз виробничого травматизму за 2021–2022 роки

За даними Державної служби України з питань праці, проведений аналіз стану промислової безпеки в Україні за 2021–2022 роки, свідчить, що кількість нещасних випадків, пов'язаних із виробництвом, порівняно з 2021 роком зменшилась на 14% або на 475 нещасних випадків (у 2022 році травмовано 2 919 осіб, у 2021 році – 3394 особи), а кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних із виробництвом, за 2022 рік порівняно з 2021 роком зменшилась на 28%, або на 85 нещасних випадків (у 2022 році смертельно травмовано 214 осіб, у 2021 році – 299 осіб).

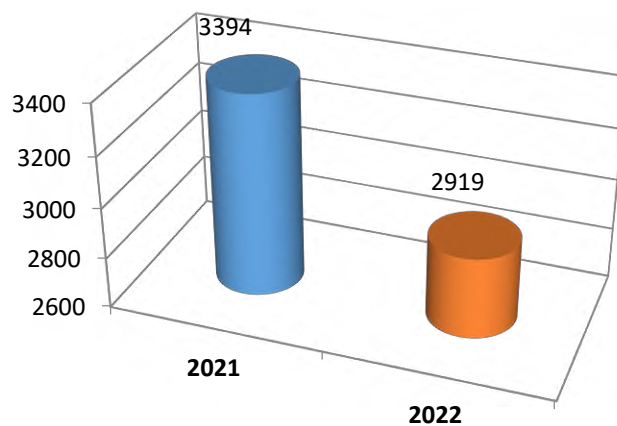

Рисунок 1.4.1 – Стан виробничого травматизму в Україні за 2021–2022 роки (кількість осіб)

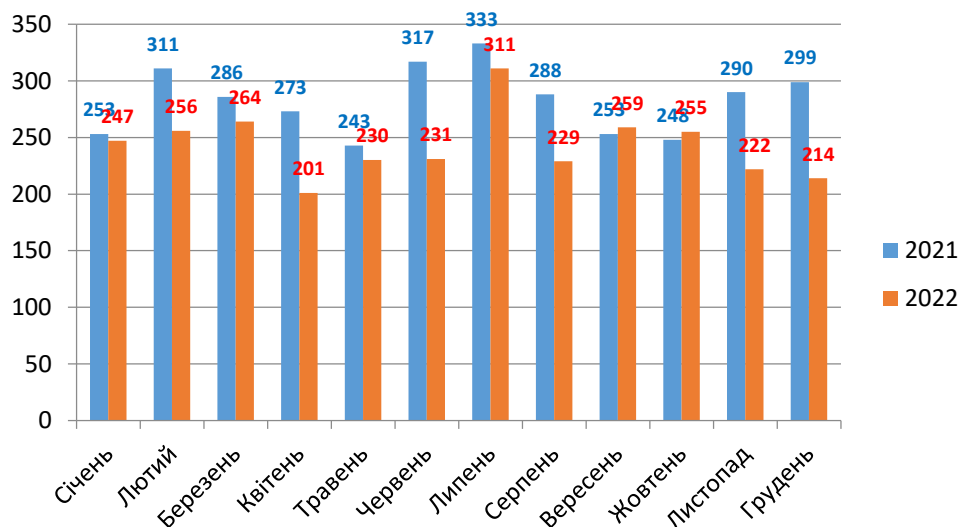

Рисунок 1.4.2 – Розподіл випадків виробничого травматизму у 2021–2022 роках за місяцями (кількість осіб)

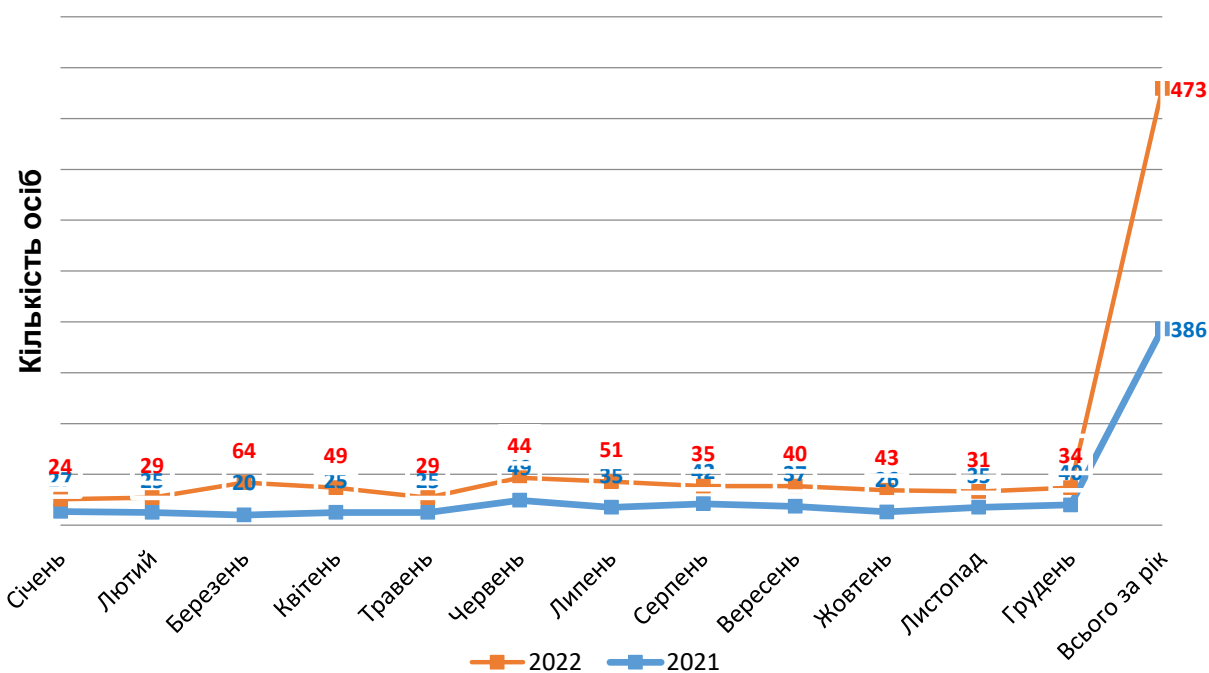

Рисунок 1.4.3 – Стан виробничого травматизму зі смертельним наслідком за 2021–2022 роки

Таблиця 1.4.1 – Основні причини нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом у 2021 та 2022 роках

Найменування подій	% від загальної кількості загиблих	
	2021 р.	2022 р.
Пригоди (події) під час руху транспортних засобів усіх видів	28	15
Падіння потерпілого	23	11
Падіння, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту	16	7
Дія предметів та деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються	10	5
Ураження електричним струмом	8	5
Дія температур	1	0
Дія шкідливих і токсичних речовин	3	2
Ушкодження внаслідок контакту з тваринами, комахами тощо	1	1
Утоплення	2	1
Асфіксія	1	0
Навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою	1	1
Пожежа	2	2
Вибух	3	3
Погіршення стану здоров'я	1	2
Події суспільного життя	0	46

Причини нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних із виробництвом за 2022 рік

Організаційні причини 41,6%	Технічні причини 5,5%	Психофізіологічні причини 52,9%
--	------------------------------------	--

До **психофізіологічних причин** належать грубі помилки в роботі, пов'язані з втомою; недостатня увага під час роботи; монотонні умови праці; порушення правил безпечного виконання робіт, трудової та виробничої дисципліни; компоновка робочого місця без урахування анатомічних особливостей людини.

До **організаційних причин** належать недоліки в навчанні та інструктажах, порушення режиму праці й відпочинку, незадовільна організація робочих місць, несправність захисних засобів, відсутність засобів індивідуального захисту тощо.

До **технічних причин** належать конструктивні недоліки машин, механізмів та іншого виробничого обладнання; невідповідність вимогам безпеки конструкцій і технологічних режимів; неправильний вибір обладнання, режимів обробки, збірки та транспортування; недодержання термінів планово-попереджувальних ремонтів; недосконалість засобів індивідуального захисту; відсутність або несправність огорожувальних пристроїв, блокування тощо.

1. Кількість нещасних випадків смертельно травмованих осіб, пов'язаних із виробництвом у 2022 році, порівняно з 2021 роком зменшилась на 18,4%. Зменшення кількості виробничого травматизму у 2022 році пов'язано із військовою агресією рф в Україні.

Унаслідок ведення бойових дій значну частину промислової бази держави виведено із ладу або зупинено (призупинено промислове виробництво). Населення, у тому числі працівників підприємств, евакуйовано, що призвело до зменшення працюючих.

2. Основні причини нещасних випадків:

- низька нервово-психологічна стійкість;
- незадовільний стан (зношення) виробничих об'єктів, будівель, споруд, засобів виробництва, транспортних засобів;

– невиконання вимог інструкцій з охорони праці або посадових обов'язків, порушення правил безпеки руху, порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів, порушення технологічного процесу тощо.

1.5 ЗАГРОЗИ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ

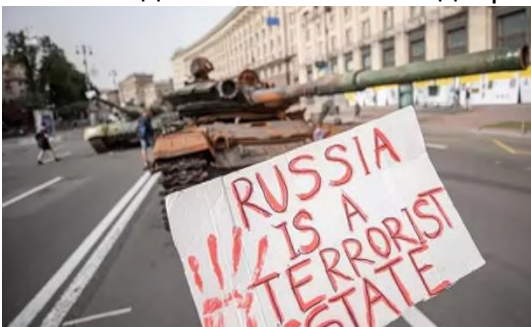
Надзвичайну ситуацію воєнного характеру зареєстровано на всій території України, де через збройну агресію з боку російської федерації, що розпочалася 24.02.2022, та широкомасштабним вторгненням в Україну збройних сил рф відповідно до підпункту 6 пункту 4 Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2003 р. № 368, та Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ, класифіковано НС воєнного характеру державного рівня внаслідок якої вимушено залишили своє житло понад 13 470 000 осіб (з них 3 500 000 дітей), за оперативною інформацією загинуло 6 884 особи (з них 450 дітей), 10 947 осіб поранено (з них 872 дитини).

Україна перебуває в умовах збройної агресії рф, на всій території виникають та постійно зростають загрози воєнного характеру.

Крім цього, експерти зазначають, що неможливо повністю виключити вірогідність застосування проти нашої держави ядерної та інших видів зброї масового знищення, зокрема із застосуванням тактичних носіїв її доправлення. Наголошується, що у воєнних доктринах більшості ядерних держав передбачається так зване обмежене застосування ядерної зброї.

Збройна агресія рф набуває все більш терористичного характеру, а терористичні атаки стають одним із основних видів російської збройної агресії.

РОЗДІЛ 2

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У 2021–2022 РОКАХ

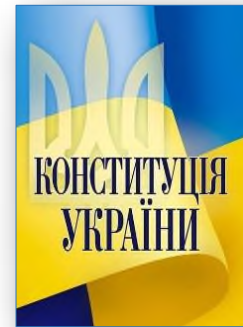

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ – комплекс заходів, які реалізуються на території України в мирний час та в особливий період і спрямовані на захист населення, територій, навколишнього природного середовища, майна, матеріальних і культурних цінностей від надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій, запобігання виникненню таких ситуацій та подій, ліквідацію їх наслідків, надання допомоги постраждалим, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ. ПРАВОВА БАЗА

Правовою основою цивільного захисту є Конституція України, Кодекс цивільного захисту України (далі – Кодекс), інші закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також акти Президента України та Кабінету Міністрів України.

Цивільний захист забезпечується з урахуванням особливостей, визначених у Законі України «Про національну безпеку України», суб'єктами, уповноваженими захищати населення, території, навколишнє природне середовище і майно, згідно з вимогами Кодексу – у мирний час, а також в особливий період – у межах реалізації заходів держави щодо оборони України.

Суб'єктами забезпечення цивільного захисту є центральні органи виконавчої влади, інші державні органи, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, громадські організації.

Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту регулюються згідно зі статтею 20 Кодексу цивільного захисту України.

ЄДИНА ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА СТРУКТУРА

Єдина державна система цивільного захисту призначена для забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту та складається з функціональних і територіальних підсистем.

Територіальні підсистеми	Функціональні підсистеми
<p>Територіальні підсистеми ЄДСЦЗ діють в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.</p> <p>Безпосереднє керівництво територіальною підсистемою, її ланкою, субланкою покладається на посадову особу, яка очолює орган, що створив таку підсистему, ланку, субланку</p>	<p>Функціональні підсистеми ЄДСЦЗ створюються центральними органами виконавчої влади у відповідній сфері суспільного життя.</p> <p>Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою покладається на керівника органу, суб'єкта господарювання, що створив таку підсистему</p>

Функціональні підсистеми ЄДСЦЗ

Перелік центральних органів виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми (додаток 2.1), визначається Положенням про ЄДСЦЗ (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11).

До складу функціональних підсистем входять органи управління та підпорядковані їм сили ЦЗ, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання ЦЗ.

Ланки територіальних підсистем та їх субланки створюються:

Радою міністрів Автономної Республіки Крим – у районах Автономної Республіки Крим;

районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями – у районах, районах у містах Києві та Севастополі;

субланки ланок територіальних підсистем створюються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад.

До складу територіальних підсистем, їх ланок та субланок входять органи управління та підпорядковані їм сили ЦЗ, відповідні суб'єкти господарювання.

Основні завдання ЄДСЦЗ:

- 1) забезпечення готовності міністерств та інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- 2) забезпечення реалізації заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- 3) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- 4) виконання державних цільових програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення сталого функціонування підприємств, установ та організацій, зменшення можливих матеріальних втрат;
- 5) опрацювання інформації про надзвичайні ситуації, видання інформаційних матеріалів з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій;
- 6) прогнозування і оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій, визначення на основі прогнозу потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;
- 7) створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних та фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- 8) оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне та достовірне інформування про фактичну обстановку і вжиті заходи;
- 9) захист населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- 10) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, організація життєзабезпечення постраждалого населення;

11) пом'якшення можливих наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення;

Основні завдання ЄДСЦЗ:

12) здійснення заходів щодо соціального захисту постраждалого населення;

13) реалізація визначених законом прав у сфері захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій, в тому числі осіб (чи їх сімей), що брали безпосередню участь у ліквідації цих ситуацій;

14) інші завдання, визначені законом.

Додатковими завданнями ЄДСЦЗ у відбудовний період є:

проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій;

ліквідація наслідків воєнних дій у населених пунктах та на територіях, що зазнали впливу засобів ураження;

вжиття заходів для відновлення об'єктів критичної інфраструктури сфери життєзабезпечення населення;

визначення населених пунктів та районів, що потребують проведення гуманітарного розмінування, маркування небезпечних ділянок, проведення очищення (розмінування) територій;

залучення до ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій міжнародної допомоги.

СКЛАД ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

До сил цивільного захисту належать:

Оперативно-рятувальна служба ЦЗ ДСНС

аварійно-рятувальні служби
(державні, комунальні, об'єктові та громадських організацій)

формування цивільного захисту
(об'єктові та територіальні)

спеціалізовані служби цивільного захисту

пожежно-рятувальні підрозділи
(відомчі та комунальні)

добровільні формування цивільного захисту

Основні завдання сил ЦЗ:

1) проведення робіт та вжиття заходів щодо запобігання НС, захисту населення і територій від них;

2) проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

3) гасіння пожеж;

4) ліквідація наслідків НС в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, загрози вибухів, обвалів, зсувів, затоплень, радіоактивного, хімічного забруднення та біологічного зараження, інших небезпечних проявів;

5) проведення піротехнічних робіт, пов'язаних із знешкодженням вибухонебезпечних предметів, що залишилися на території України після воєн, сучасних боєприпасів та підривних засобів (крім вибухових пристроїв, що використовуються у терористичних цілях), крім територій, які надані для розміщення і постійної діяльності військових частин, військових закладів освіти, підприємств та організацій ЗСУ, інших військових формувань;

5-1) здійснення через підрозділи Оперативно-рятувальної служби ЦЗ комплексу заходів з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, зокрема нетехнічне та технічне обстеження територій, складення карт, виявлення, знешкодження та/або знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовки документації після розмінування, надання громадам інформації про протимінну діяльність та передачу очищеної території;

6) проведення вибухових робіт для запобігання виникненню НС та ліквідації їх наслідків;

7) проведення робіт щодо життєзабезпечення постраждалих;

8) надання екстреної медичної допомоги постраждалим у районі НС і транспортування їх до закладів охорони здоров'я;

8-1) участь у проведенні евакуації населення у разі виникнення або загрози виникнення НС, а також із зон збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій) у безпечні райони;

Основні завдання сил ЦЗ:

9) здійснення перевезень матеріально-технічних засобів, призначених для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків НС та надання гуманітарної допомоги постраждалим внаслідок таких ситуацій;

10) надання допомоги іноземним державам щодо проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків НС, гуманітарного розмінування територій та водних акваторій;

11) проведення аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання та окремих територій, на яких існує небезпека виникнення НС.

Сили ЦЗ можуть залучатися до проведення відновлювальних робіт. Сили ЦЗ, крім добровільних формувань цивільного захисту, забезпечуються засобами цивільного захисту для проведення робіт в автономному режимі протягом не менше трьох діб.

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ЦЗ. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЄДСЦЗ

Керівництво ЄДСЦЗ здійснює Кабінет Міністрів України. Безпосереднє керівництво діяльністю ЄДСЦЗ здійснює ДСНС. У складі ЄДСЦЗ функціонують постійно діючі органи управління цивільного захисту та координаційні органи.

Постійно діючі органи управління ЦЗ:

На державному рівні – Кабінет Міністрів України, ДСНС, а також центральні органи виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми, та підрозділи з питань ЦЗ у складі їх апаратів;

На регіональному рівні – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, підрозділи з питань ЦЗ, які утворюються у їх складі, територіальні органи ДСНС;

На місцевому рівні – районні, районні у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад, підрозділи з питань ЦЗ, які утворюються у їх складі, підрозділи ДСНС;

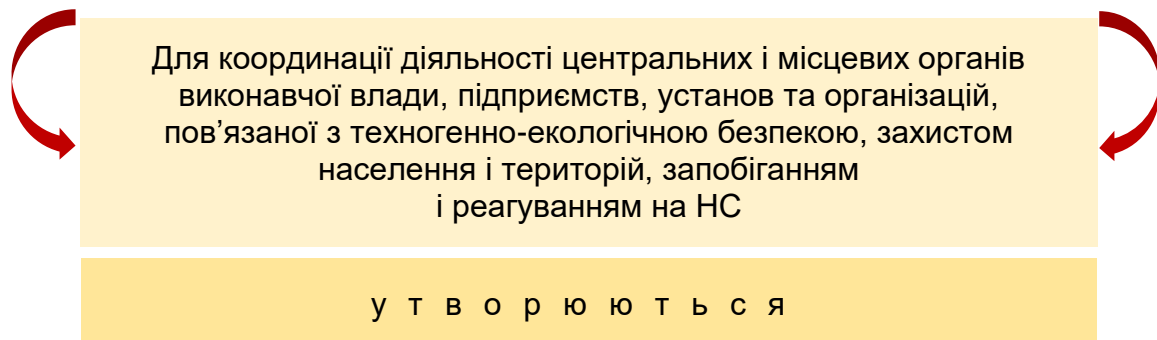
На об'єктовому рівні – керівні органи підприємств, установ та організацій, а також підрозділи (посадові особи) з питань ЦЗ, які

утворюються (призначаються) такими органами відповідно до законодавства.

Координацію діяльності органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту у межах своїх повноважень здійснюють:

- 1) Рада національної безпеки і оборони України
- 2) Кабінет Міністрів України.

Для координації робіт з ліквідації конкретної НС та її наслідків на державному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях утворюються спеціальні комісії з ліквідації НС

Для забезпечення управління у режимі повсякденного функціонування органами управління та силами ЦЗ, координації їх дій, здійснення цілодобового чергування та забезпечення функціонування системи збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку в районах виникнення НС функціонують:

**на державному
рівні:**

оперативно-чергова служба державного центру управління в надзвичайних ситуаціях ДСНС;

оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби центральних органів виконавчої влади (у разі їх утворення);

**на регіональному
рівні:**

оперативно-чергові служби пунктів управління Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій;

оперативно-чергові служби центрів управління в надзвичайних ситуаціях територіальних органів ДСНС;

оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби територіальних органів центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (у разі їх утворення);

**на місцевому
рівні:**

чергові служби райдержадміністрацій та виконавчих органів міських, селищних, сільських рад;

оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби територіальних органів центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (у разі їх утворення);

**на об'єктовому
рівні:**

чергові (диспетчерські) служби підприємств, установ та організацій (у разі їх утворення).

Для забезпечення сталого управління суб'єктами забезпечення ЦЗ та виконання функцій, передбачених на особливий період, відповідно до статті 72 Кодексу використовується державна система пунктів управління.

Реалізація повноважень щодо управління, координації та організаційно-методичного забезпечення діяльності функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ включає комплекс заходів, основними з яких є:

розроблення законодавчих та нормативно-правових актів у сфері ЦЗ;

впровадження вимог нормативно-правових актів, керівних документів щодо запобігання і реагування на НС, з питань захисту населення і територій від наслідків НС;

організація планування заходів ЦЗ центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;

підготовка органів управління та сил ЦЗ, ведення обліку проведених заходів з такої підготовки;

надання практичної допомоги щодо виконання заходів ЦЗ, проведення зборів, семінарів, семінарів-практикумів, нарад тощо з цього питання.

З метою удосконалення нормативно-правової бази у сфері ЦЗ ухвалено (затверджено) низку нормативно-правових актів, які надані у додатку 5.1.1.

Щорічно з метою організації та здійснення заходів, включаючи заходи у відбудовний період після закінчення воєнних дій, спрямованих на забезпечення готовності органів управління, сил та засобів ЦЗ ЄДСЦЗ, її функціональних і територіальних підсистем до виконання завдань за призначенням, підготовки керівного складу і фахівців органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій, визначення обсягу та строків здійснення відновлювальних робіт із ліквідації наслідків воєнних дій під час дії воєнного стану, а також здійснення контролю за станом впровадження заходів ЦЗ на державному, регіональному та місцевому рівні розробляються Плани основних заходів цивільного захисту на рік.

Удосконалення ЄДСЦЗ

Відповідно до проведеної реформи адміністративно-територіального устрою України та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України

щодо вдосконалення законодавства з питань цивільного захисту» в систему управління ЄДСЦЗ внесені відповідні зміни щодо створення ланок та субланок територіальних підсистем ЄДСЦЗ.

Станом на кінець 2022 року в системі центральних органів виконавчої влади створено 23 із 25 функціональних підсистем ЄДСЦЗ. Не створено функціональні підсистеми запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків на об'єктах культури (Міністерство культури та інформаційної політики) та запобігання надзвичайним ситуаціям у сфері громадського харчування і торгівлі (Держпродспоживслужба).

В обласних та Київській міській державних адміністраціях територіальні підсистеми ЄДСЦЗ утворено, а також завершено роботу щодо створення ланок територіальних підсистем ЄДСЦЗ.

В Україні (без урахування тимчасово окупованих територій) на районному рівні у 129 районах створено та функціонує 122 (95%) структурних підрозділів з питань ЦЗ та призначено 2 (2%) посадові особи з таких питань. У 5 (3%) районах триває робота щодо поновлення таких підрозділів після деокупації території.

На рівні територіальної громади: у **1 438** територіальних громадах створено та функціонує **517 (36%)** структурних підрозділів з питань ЦЗ та призначено **671 (47%)** посадову особу з питань ЦЗ.

Не створено структурних підрозділів з питань ЦЗ або не призначено відповідних посадових осіб у 126 (9%) територіальних громадах (триває робота щодо їх поновлення після деокупації території), виконують повноваження за сумісництвом у 124 (8%) територіальних громадах.

Триває робота щодо вдосконалення системи реагування на пожежі та НС через утворення нових та реформування існуючих підрозділів місцевої і добровільної пожежної охорони, які існують.

На кінець 2022 року на території України **функціонувало 1 017 підрозділів місцевої та 1 287 підрозділів добровільної пожежної охорони**, перспективна мережа передбачає утворення ще близько 900 таких підрозділів.

Протягом **2022 року** утворено **63 пожежно-рятувальні підрозділи місцевої та добровільної пожежної охорони (місцевої – 28, добровільної – 35)**.

Здійснюється поступове передання техніки та нерухомого майна від ДСНС до територіальних громад для їх потреб.

На рівні районів та територіальних громад постійно проводяться робочі зустрічі, наради, семінари, засідання круглих столів з питань утворення, розвитку та функціонування добровільних та місцевих пожежно-рятувальних підрозділів.

Також зініційовано питання щодо створення міжфракційних депутатських об'єднань з питань розвитку добровільної та місцевої пожежної охорони (нині утворено 1 міжфракційне депутатське об'єднання на регіональному рівні у Хмельницькій області та 2 – на місцевому рівні у Хмельницькій та Кіровоградській областях).

Опрацьовано План першочергових заходів розвитку добровільного пожежного руху України, згідно з яким ведеться робота щодо створення Всеукраїнської громадської організації для подальшого лобювання інтересів добровільного пожежного руху на рівні держави та інтенсифікації донорського фінансування розвитку добровільної пожежної охорони в Україні.

У зв'язку із актом збройної агресії з боку російської федерації, що відбувся 24 лютого 2022 року, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 179-р «Про організацію функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану», з метою приведення у готовність ЄДСЦЗ до виконання завдань за призначенням в умовах воєнного стану:

введено в дію план ЦЗ України на особливий період, водночас встановлено при цьому ступінь готовності «ПОВНА ГОТОВНІСТЬ»; міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, які утворюють функціональні підсистеми ЄДСЦЗ та спеціалізованими службами цивільного захисту, місцевими органами виконавчої влади введено в дію власні плани ЦЗ на особливий період.

Визначено завдання для функціональних та територіальних підсистем ЄДСЦЗ щодо забезпечення здійснення передбачених планами ЦЗ на особливий період заходів. Так місцевими органами виконавчої влади забезпечено та проведено заходи з евакуації населення з районів бойових дій.

РОЗДІЛ 3

ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ТЕРИТОРІЙ, НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА МАЙНА ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, НЕБЕЗПЕЧНИХ ПОДІЙ

ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ТЕРИТОРІЙ, НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА МАЙНА ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, НЕБЕЗПЕЧНИХ ПОДІЙ

Захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, небезпечних подій в к л ю ч а є:	Оповіщення та інформування про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій
	Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту та заходи з евакуації
	Інженерний захист територій, радіаційний та хімічний захист населення і територій
	Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення
	Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях

ОПОВІЩЕННЯ ТА ІНФОРМУВАННЯ ПРО ЗАГРОЗУ АБО ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Одним із основних завдань ЄДСЦЗ є

оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне та достовірне інформування про фактичну обстановку і вжиті заходи

Оповіщення про загрозу або виникнення НС полягає

у своєчасному доведенні такої інформації до органів управління ЦЗ, сил ЦЗ, суб'єктів господарювання та населення та забезпечується шляхом:

1) функціонування загальнодержавної, територіальних, місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, спеціальних, локальних та об'єктових систем оповіщення;

2) централізованого використання електронних комунікаційних мереж загального користування, у тому числі мобільного (рухомого) зв'язку, відомчих електронних комунікаційних мереж і електронних комунікаційних мереж суб'єктів господарювання в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а також мереж загальнонаціонального, регіонального та місцевого радіомовлення і телебачення та інших технічних засобів передавання (відображення) інформації;

3) автоматизації процесу передачі сигналів і повідомлень про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

4) функціонування на об'єктах підвищеної небезпеки автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення;

5) організаційно-технічної інтеграції різних систем централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій та автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення;

6) функціонування в населених пунктах, а також місцях масового перебування людей сигнально-гучномовних пристроїв та електронних інформаційних табло для передачі інформації з питань цивільного захисту.

За рівнями системи оповіщення поділяються на загальнодержавну автоматизовану систему централізованого оповіщення, територіальні автоматизовані системи централізованого оповіщення, місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення, а також спеціальні, локальні та об'єктові системи оповіщення.

До технічних засобів оповіщення та інформування належать пристрої для звуко- і відеовідтворення інформації, зокрема абонентські радіоточки, вуличні гучномовні пристрої (сигнально-гучномовні пристрої), електронні інформаційні табло, пристрої для запуску електросирен і електросирени, системи автоматизованого виклику та інші технічні засоби, які можна використати для оповіщення або інформування населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.

Діюча система оповіщення в державі знаходиться в працездатному стані та в цілому готова до використання за призначенням. Середня площа покриття територіальними та місцевими автоматизованими системами централізованого оповіщення становить 73 % площі населених пунктів держави.

Разом з тим апаратура і технічні засоби оповіщення відпрацювали свій ресурс та в багатьох випадках не відповідають сучасним вимогам. ДСНС розроблено всі нормативно-технічні документи для проведення модернізації систем оповіщення різних рівнів.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 р. № 488-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку та технічної модернізації системи централізованого оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій» (далі – План заходів) проводиться модернізація загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення. У грудні 2022 року розпочато дослідну експлуатацію модернізованої загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення.

На виконання Плану заходів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування проводяться заходи щодо модернізації територіальних та місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення.

В 2022 році ДСНС спільно з операторами мобільного зв'язку України реалізувала проєкт з оперативного інформування населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій на мобільні телефони.

Сервіс порівняно з іншими видами оповіщення та інформування має такі переваги:

оперативність та масштабність: одне повідомлення може одночасно надійти на велику кількість телефонів;

локалізованість: повідомлення може бути відправлене жителям конкретної області або по всій країні залежно від ситуації;

точність: ефективність розсилки повідомлень становить від 75 до 98% (залежно від розташування базових станцій мобільного зв'язку);

доступність: повідомлення приходять на мобільні телефони без додаткових налаштувань чи встановлення додаткових додатків зі сторони громадян та навіть у разі вимкненого звуку на телефоні та за відсутності SIM-карти.

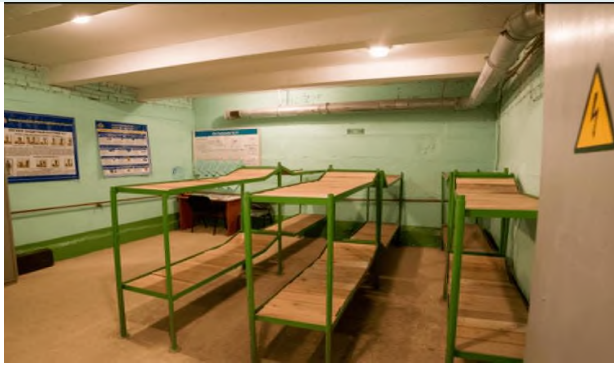
УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ У ЗАХИСНИХ СПОРУДАХ ЦЗ ТА ЗАХОДИ З ЕВАКУАЦІЇ

Захист населення від впливу небезпечних чинників, що виникають внаслідок НС, відбувається у захисних спорудах ЦЗ, до яких належать сховища та протирадіаційні укриття (ст. 32 Кодексу цивільного захисту України)

Для укриття населення також використовуються споруди подвійного призначення, швидкоспоруджувані захисні споруди та найпростіші укриття, які разом становлять фонд захисних споруд ЦЗ

ДСНС здійснює нормативне регулювання сфери цивільного захисту, загальнодержавний електронний облік фонду захисних споруд, а також державний нагляд.

Станом на грудень 2022 року на підконтрольній Уряду України території обліковувалось понад **19 000** захисних споруд ЦЗ. Із них **26%** оцінено як не готові до використання, **11%** — готові та **63%** обмежено готові.

Зазначені захисні споруди ЦЗ забезпечують укриття не більше **10% населення** України, яке в основному залучено до роботи на стратегічних та важливих підприємствах.

Довідково. Найбільше захисних споруд ЦЗ належить до комунальної власності – 8 958 споруд (46% від загальної чисельності). У державній власності перебуває – 5 452 споруди (28%), у приватній – 5 064 споруд (26%).

Порівняльна характеристика захисних споруд ЦЗ станом на 2021 та 2022 роки, відповідно до форми власності наведена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 Характеристика захисних споруд ЦЗ станом на 2021 та 2022 роки відповідно до форми власності

Рік	Захисні споруди цивільного захисту			
	Державної власності	Комунальної власності	Приватної власності	Загальна кількість
2021	5844	9683	5593	21120
2022	↓ -6,7% 5452	↓ -7,5% 8958	↓ -9,5% 5064	↓ -7,8% 19474

Порівняно з минулими показниками загальна кількість захисних споруд цивільного захисту зменшилась приблизно на 8% (станом на 1 квітня 2021 року загальна кількість захисних споруд становила 21 120) внаслідок ведення активних бойових дій та тимчасової окупації частини території України.

Щодо удосконалення нормативної бази у сфері ЦЗ стосовно фонду захисних споруд ЦЗ

Так, 24 жовтня 2022 року набув чинності Закон України від № 2486-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій». Відповідно до Закону передбачено обов'язковість розроблення розділу інженерно-технічних заходів ЦЗ у містобудівній документації регіонального та місцевого рівнів та проектній документації на будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками (на яких постійно перебуватимуть понад 50 фізичних осіб або періодично перебуватимуть понад 100 фізичних осіб), у складі якого може передбачатися будівництво захисних споруд ЦЗ або споруд подвійного призначення.

Поставлено низку завдань начальникам військово-цивільних (військових адміністрацій), органам місцевого самоврядування щодо забезпечення укриття населення у фонді захисних споруд.

Забезпечено своєчасне внесення на розгляд Уряду нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону (*постанов Кабінету Міністрів України від 03.01.2023 № 4 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 6 та від 06.01.2023 № 20 «Про внесення змін до Типового договору оренди захисних споруд цивільного захисту»*).

Опрацьовано проєкт нової редакції ДБН В.2.2-5 «Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту» із урахуванням світового досвіду організації захисту населення та вимог сьогодення. Розроблені «Рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти»

Розроблено національний стандарт ДСТУ 9195:2022 «Швидкоспоруджувальні захисні споруди модульного типу. Основні положення» (затверджено наказом національного органу стандартизації від 06.12.2022 № 237, набуває чинності з 01.03.2023).

За дорученням Прем'єр-міністра України, з метою підготовки закладів освіти до навчального року в умовах воєнного стану протягом 2022 року комісії обстежили близько 25 000 об'єктів на підконтрольній уряду території України.

У переважній більшості регіонів України проведено комісійні обстеження 100% об'єктів закладів освіти. За показниками безпеки готові тільки 63% закладів освіти усіх форм власності.

В окремих областях (Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська, Херсонська) подальше проведення комісійних обстежень неможливе через розташування закладів освіти на тимчасово окупованих територіях, зонах ведення бойових дій або ж руйнування (пошкодження) таких закладів.

За інформацією Міністерства охорони здоров'я захисні споруди, що перебувають на балансі закладів охорони здоров'я державної форми власності, приведено у готовність до укриття медичного та обслуговуючого персоналу, а також пацієнтів.

Питання покращення стану укриття населення останніми роками неодноразово розглядалось на засіданнях РНБО та Уряду. Переважна більшість обласних державних адміністрацій на початок 2022 року *інформувала щодо забезпечення укриття 100% населення*. Але аналіз організації укриття населення під час воєнного стану, який провела ДСНС на виконання рішення № 8 позачергового засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 29.07.2022, введеного в дію дорученням Прем'єр-міністра України від 04.08.2022 № 19995/1/1-22, *засвідчив недостовірність цієї інформації*.

Зокрема, фахівці ДСНС вивчили стан роботи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо організації укриття населення у фондї захисних споруд цивільного захисту в 19 областях України (*Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській областях*). Встановлено, що доручення Уряду та рішення Державної комісії щодо організації укриття населення у фондї захисних споруд цивільного захисту в повному обсязі не виконані.

Заходи з евакуації

Евакуація населення

основний спосіб захисту населення у разі загрози або виникнення НС природного, техногенного, соціального або воєнного характеру, внаслідок яких виникає безпосередня загроза життю та заподіяння шкоди здоров'ю людей

Центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання розроблені Плани евакуації населення (працівників), матеріальних та культурних цінностей з необхідними розрахунками

У планах ЦЗ на особливий період розроблено окремих розділ, де визначаються особливості проведення евакуації та приймання і розміщення матеріальних і культурних цінностей

Комісії з питань евакуації районів та територіальних громад, у яких було передбачено розміщення евакуйованого населення, відпрацювали плани його приймання, розміщення та життєзабезпечення.

У сфері організації заходів з евакуації населення ДСНС здійснено аналіз коригування планів евакуації населення у разі загрози виникнення або виникнення НС областей і міста Києва та за результатами аналізу на адресу обласних і Київської міської державних адміністрацій спрямовано огляд, створено електронну базу цих планів.

Евакуація населення у разі виникнення або загрози виникнення НС, а також із зон збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій) у безпечні райони визначено як захід правового режиму в умовах воєнного стану (ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02. 2022 № 179-р «Про організацію функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану» керівники обласних військових адміністрацій здійснювали заходи щодо організації проведення евакуації населення із районів ведення бойових дій

Водночас агресивні дії супротивника та швидка зміна воєнної обстановки не дали можливості місцевим органам виконавчої влади забезпечити проведення евакуації населення відповідно до завчасно розроблених планів.

Більшість населення самостійно покидали небезпечні території на власному транспорті, автомобілях знайомих та волонтерів, а також на евакуаційних потягах.

З метою забезпечення проведення евакуації населення в умовах фактичних бойових дій військові адміністрації спільно із органами місцевого самоврядування та ДСНС:

- здійснили оповіщення населення усіма доступними засобами про воєнну обстановку та оголошення про доцільність евакуації населення у безпечні райони;
- забезпечили постійне інформування населення про безпечні маршрути руху автомобільним транспортом;
- організували стабільну роботу автозаправних станцій на маршрутах руху евакуаційних колон;
- спільно із Укрзалізницею організували відправлення із населених пунктів, де існувала реальна загроза захоплення супротивником, безкоштовних евакуаційних потягів до безпечних регіонів;
- спільно із громадськими організаціями, волонтерами організували транзитні пункти евакуації на вокзалах та станціях, звідки здійснювалось відправлення евакуаційних потягів;
- у населених пунктах безпечних регіонів розгорнули роботу координаційних штабів та центрів надання допомоги евакуйованим і внутрішньо переміщеним особам для вирішення соціально-побутових проблем;
- розгорнули на пунктах пропуску через кордон наметові табори для обігріву та тимчасового прихистку осіб, які вирішили покинути територію держави.

Особлива увага приділена евакуації дітей, які зараховані на цілодобове перебування до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування або проживають в таких закладах.

Згідно з рішенням Уряду створено Координаційний штаб з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану (постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2022 № 302). Основна мета цього штабу забезпечення координації роботи центральних та місцевих органів виконавчої влади, керівників закладів, у яких цілодобово перебувають діти, щодо організації евакуації дітей із небезпечних територій, та створення безпечних умов для їхнього перебування на нових місцях. Водночас особлива увага штабу приділяється питанням дотримання вимог законодавства щодо переміщення зазначених категорій дітей за кордон.

Територіальні органи ДСНС в областях та м. Києві організували взаємодію з військовими адміністраціями, які ухвалювали рішення та організували проведення евакуації населення з території виникнення збройного конфлікту, на яку поширюється їх юрисдикція.

Фахівці ДСНС забезпечили супровід евакуаційних колон маршрутами гуманітарних коридорів, якими евакуювали близько 352 000 осіб. На шляхах евакуації розгорнуто 130 пунктів прийому громадян, в яких надано допомогу 256 000 особам.

За потреби здійснювалось обстеження маршрутів на наявність вибухонебезпечних предметів та їх розмінування, а також надавалась різноманітна допомога населенню, у тому числі психологічна. На транзитних пунктах евакуації спільно з громадськими організаціями й волонтерами розгортали пункти обігріву та харчування для населення, яке прибувало із населених пунктів, що розташувались на тимчасово непідконтрольній території.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.07.2022 № 854 «Про утворення Координаційного штабу з питань підготовки проведення обов'язкової евакуації населення Донецької області в умовах воєнного стану» створено Координаційний штаб та затверджено Положення

Координаційний штаб є тимчасовим консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України.

Мета утворення – сприяння координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань і громадських об'єднань з питань організації та проведення обов'язкової евакуації населення Донецької області

Досвід евакуації населення із зони бойових дій показав значну роль волонтерів у її проведенні:

– волонтери надавали допомогу у здійсненні оповіщення населення про початок евакуації, супроводжували маломобільні групи населення (від місць їх мешкання, місць посадки на транспорт до місць розселення у безпечних районах);

– супроводжували евакуйоване населення гуманітарними коридорами, особисто допомагали своїм транспортом у перевезенні населення до безпечних місць, підвезення гуманітарної допомоги евакуйованим, зустрічали евакуйоване населення та допомагали у його розселенні в безпечних місцях, доправляли та роздавали гуманітарну допомогу евакуйованим, інформували та надавали допомогу у вирішенні соціальних питань евакуйованих.

1. Евакуація є завданням, виконання якого належить до компетенції органів державної влади, місцевого самоврядування, керівників об'єктів господарювання, що потребує відповідного рівня підготовки, відповідальності та чіткої взаємодії між усіма структурами держави.

2. Умови збройного конфлікту (ведення воєнних дій) потребують новітніх нестандартних підходів до принципів організації евакуації.

3. Практика організації проведення евакуації населення показала недостатній рівень організації взаємодії між органами виконавчої влади та органами управління різних відомств і рівнів підпорядкування, зокрема з питань оповіщення, збору, транспортування, розміщення і життєзабезпечення.

4. Досвід здійснення евакуації населення під час збройного конфлікту показує, що за цих умов виникають хаотичні, неконтрольовані потоки біженців, у тому числі й на власному транспорті, які значно ускладнюють як пересування і постачання військ, так і проведення заходів з евакуації населення.

5. Виявлено недостатній рівень практичної підготовки до проведення масової евакуації керівників органів виконавчої влади, керівників підприємств, установ, організацій, структурних підрозділів з питань цивільного захисту, персоналу органів з евакуації.

Шляхами вирішення проблемних питань можуть бути:

1. Удосконалення чинної та розроблення нової нормативно–правової бази з питань евакуації з урахуванням міжнародного досвіду та досвіду набутого під час проведення евакуації із зони НС та збройних конфліктів.

2. Забезпечення тісної взаємодії між органами виконавчої влади, органами військового управління та органами управління різних відомств і рівнів підпорядкування, під час проведення заходів з евакуації, зокрема з питань оповіщення, збору, транспортування, розміщення і життєзабезпечення евакуйованого населення.

3. Підготовка фахівців з управління евакуацією, які будуть направлятися у район лиха та ґрунтовно і зрозуміло інформувати людей про організацію та способи евакуації, переконувати осіб, які відмовляються евакуюватися, покинути небезпечні райони, вказувати маршрути та райони для розміщення евакуйованих тощо.

ІНЖЕНЕРНИЙ ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЙ

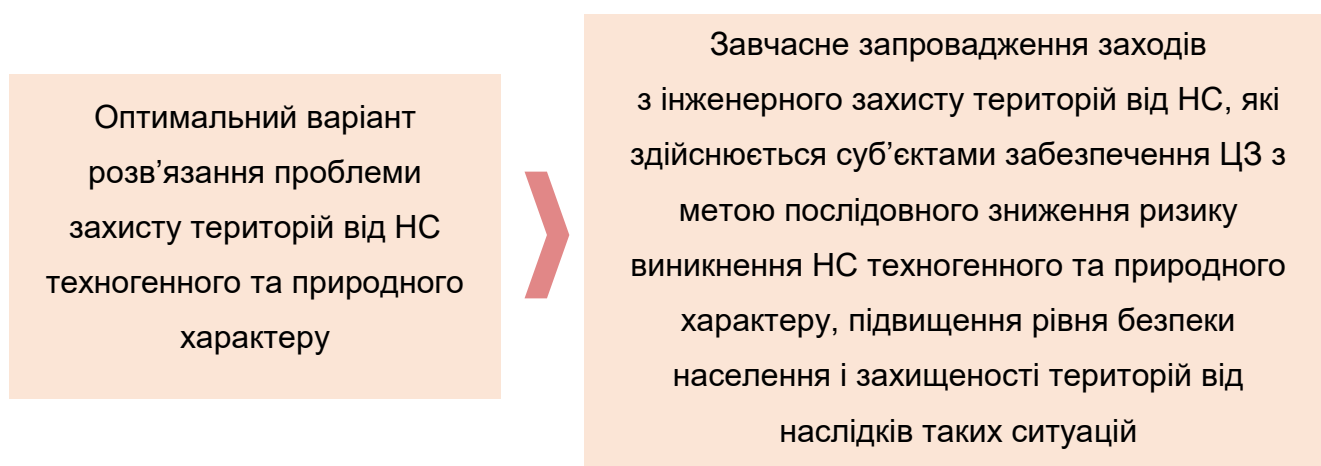
З метою забезпечення реалізації державної політики щодо впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту у містобудівній та проєктній документації об'єктів будівництва ДСНС організовується та здійснюється робота щодо надання за зверненням заінтересованих осіб інформації, спрямованої на дотримання вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту через:

- розроблення та включення вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту, у тому числі заходів світлового та інших видів маскування, до відповідних видів містобудівної і проєктної документації та реалізація їх під час будівництва і експлуатації;
- урахування можливих проявів небезпечних геологічних, гідрогеологічних та метеорологічних явищ і процесів та негативних наслідків аварій під час розроблення генеральних планів населених пунктів і ведення містобудування;
- розміщення об'єктів підвищеної небезпеки з урахуванням наслідків аварій, що можуть статися на таких об'єктах;
- розроблення і здійснення заходів щодо безаварійного функціонування об'єктів підвищеної небезпеки;
- будівництво споруд, будівель, інженерних мереж і транспортних комунікацій із заданими рівнями безпеки та надійності;

– підтримку взаємодії з місцевими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, з територіальними органами ДСНС України з надзвичайних ситуацій з питань впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту.

Протягом 2022 року територіальні органи ДСНС надали 229 інформаційних матеріалів на розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту у складі проєктної документації об'єктів будівництва.

РАДІАЦІЙНИЙ ТА ХІМІЧНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ

РАДІАЦІЙНЕ ТА ХІМІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

з д і й с н ю є т ь с я

з метою своєчасного отримання органами ЄДСЦЗ, її територіальними й функціональними підсистемами інформації про забруднення довкілля небезпечними хімічними та/або радіоактивними речовинами, аналізу та розроблення практичних рекомендацій для ухвалення рішень щодо реагування та впровадження заходів захисту населення

Упродовж 2021 року

Для узгодження та гармонізації з чинним законодавством Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю ухвалено постанову Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 248.

Проведено аналіз стану забезпечення населення засобами радіаційного та хімічного захисту. За інформацією місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій рівень забезпечення засобами радіаційного та хімічного захисту складає:

- персоналу радіаційно та хімічно небезпечних об'єктів – 95% (наявна кількість протигазів забезпечує 100% працюючого персоналу);

- непрацюючого населення, яке проживає у зонах спостереження АЕС, – 95%;

- працівників підприємств, розташованих у зоні можливого хімічного забруднення, – на 53,1% (брак необхідних коштів у суб'єктів господарювання);

- непрацюючого населення, яке проживає у прогнозованих зонах хімічного забруднення, – на 20% (брак необхідних коштів у місцевих бюджетах та хімічно небезпечних об'єктах).

Враховуючи можливість одночасного використання декількох заходів захисту населення у разі виникнення аварій на хімічно небезпечних об'єктах (завчасне оповіщення та інформування, проведення евакуації, укриття у захисних спорудах та інших пристосованих приміщеннях тощо) у більшості регіонів, де існує підвищений ризик утворення зон хімічного забруднення, забезпечено достатній рівень захисту населення у разі виникнення таких надзвичайних ситуацій.

Триває реалізація проєкту міжнародної технічної допомоги ОБСЄ «Посилення спроможності України щодо реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з небезпечними хімічними речовинами», в рамках якого:

у березні 2021 року ГУ ДСНС України у Донецькій області передано спеціальну мобільну лабораторію радіаційної й хімічної розвідки для проведення лабораторного контролю;

13–15 квітня 2021 року організовано та проведено тренінг з використання приладів та засобів індивідуального захисту, якими оснащена спеціальна машина радіаційної та хімічної розвідки і лабораторного контролю;

11–13 жовтня 2021 року на базі НУЦЗУ проведено третій практичний тренінг для керівників підрозділів радіаційного, хімічного та біологічного захисту ДСНС, під час якого розглянуто та практично опрацьовано теми з кризової психології та психології надзвичайних ситуацій, а саме: психологічні моделі постраждалих і поводження з ними, побудова ефективної комунікації та роботи підрозділу, організація ефективної комунікації з громадськістю та представниками преси, засади міжвідомчої взаємодії під час реагування на надзвичайні ситуації хімічного характеру, практичне відпрацювання реагування на аварійну ситуацію під час транспортування небезпечної хімічної речовини.

Взято участь в організації та проведенні тренувального курсу в рамках реалізації міжнародної програми з протидії розповсюдженню зброї масового знищення на базі Навчального центру з фізичного захисту, обліку та контролю ядерного матеріалу ім. Джорджа Кузьмича Інституту ядерних досліджень НАНУ. Тренувальний курс за участю співробітників, інструкторів та експертів Федерального бюро розслідувань США «Проведення слідчих дій на місці злочину, пов'язаних з радіоактивними речовинами» проведено 06–17 вересня.

У 2022 році в умовах агресії росії організовано та проведено: тренування щодо здійснення заходів захисту населення у разі виникнення НС радіаційного характеру (на регіональному та місцевому рівнях); міжвідомче тренування щодо дій у разі застосування проти України зброї масового ураження.

Розроблено та надано до центральних органів виконавчої влади, обласних та Київської міської військових адміністрацій рекомендації стосовно дій центральних і місцевих органів виконавчої влади із захисту населення та ліквідації наслідків у разі застосування ядерної зброї під час збройної агресії російської федерації проти України.

Завдяки допомозі Міжнародної благодійної організації «Фонд Східна Європа» проведено інформаційну кампанію щодо дій у разі радіаційних, хімічних, біологічних чи ядерних загроз.

За підтримки американсько-європейської соціальної компанії «Hala Systems» придбано обладнання для підрозділів радіаційного, хімічного, біологічного захисту та гідрометеорологічних організацій. Також в ДСНС впроваджено та ефективно функціонує європейська система підтримки та прийняття рішень JRODOS**, яка дозволяє надавати інформаційну підтримку органам державного управління у сфері запобігання та ліквідації негативних наслідків надзвичайних ситуацій, що супроводжуються радіоактивним забрудненням довкілля

МЕДИЧНИЙ ЗАХИСТ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ

Унаслідок поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з урахуванням висновків ВООЗ щодо визнання поширення COVID-19 у країнах світу пандемією, з метою ліквідації наслідків медико-біологічної НС природного характеру державного рівня, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 № 338-р ЄДСЦЗ переведена у режим надзвичайної ситуації.

Керівником робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної НС природного характеру державного рівня, пов'язаної з поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, призначено заступника Міністра охорони здоров'я – головного державного санітарного лікаря України.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2020 р. № 340 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» керівником робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації призначено Міністра охорони здоров'я.

Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним та Київській міській державним адміністраціям за участю підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності доручено здійснення заходів у межах та обсягах, що необхідні для ліквідації наслідків НС. Координацію заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації покладено на Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та НС.

Залучення Мобільного госпіталю ДСНС для надання допомоги постраждалому через COVID-19 населенню

ДСНС на виконання доручень Уряду з метою ліквідації наслідків медико-біологічної НС, пов'язаної з епідемією коронавірусної хвороби COVID-19, у 2021 році розгорнула мобільний госпіталь ДСНС для надання медичної допомоги постраждалому через COVID-19 населенню.

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.11.2020 р. № 2703 затверджено Примірний табель матеріально-технічного оснащення мобільного госпіталю Державної служби України з надзвичайних ситуацій для надання медичної допомоги пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2.

Госпіталь складається з 30–35 наметів, з яких 24 – це госпітальна база, розрахована на 120 ліжок, інші намети – блоки санітарного призначення.

У госпіталі функціонували:

приймальне відділення з медичним постом;

блок інтенсивної терапії (оснащений апаратами штучної вентиляції легень);

госпітальні модулі для пацієнтів (120 ліжок).

Кожне ліжко обладнане індивідуальним кисневим концентратором.

У 2021 році з метою підсилення територіальних закладів охорони здоров'я Міністерства охорони здоров'я України до проведення робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації, пов'язаної із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19, Мобільний госпіталь ДСНС залучався тричі, а саме: на територіях Івано-Франківської, Хмельницької та Херсонської областей.

Славутська міська лікарня ім. Ф.М. Михайлова (Хмельницька область)

Богородчанська центральна районна лікарня (Івано-Франківська область)

Каховська центральна міська лікарня ім. родини Панкєєвих
(Херсонська область)

Відповідно до окремого доручення ДСНС від 06.09.2022 р. № В-553 з вересня по грудень 2022 року організовано та проведено відповідно до наказу МОЗ від 12.08.2022 р. № 1460 навчання особового складу територіальних органів та підрозділів цивільного захисту ДСНС з надання домедичної та медичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій / воєнного стану на базі територіальних центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. За цей період підготовлено понад

15 тис. осіб за відповідною навчальною програмою Міністерства охорони здоров'я України.

ДСНС за участю представників міністерств та інших центральних органів виконавчої влади 08–09 грудня 2022 року на базі Державного центру управління у надзвичайних ситуаціях ДСНС провела командно-штабні навчання з відпрацюванням заходів щодо реагування центральних та місцевих органів виконавчої влади у разі застосування зброї масового ураження (організація медичного та біологічного захисту).

НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ ЦЗ, ПІДГОТОВКА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ТА СИЛ ЦЗ, НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ ДІЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

З метою підвищення злагодженості, оперативності та взаємодії під час виконання завдань з організації управління у разі НС та захисту населення і територій від їх наслідків, підтримки високого рівня та оцінки стану готовності до дій за призначенням у межах територіальних підсистем ЄДСЦЗ та їх ланок організовано і проведено з органами управління та підпорядкованими їм силами ЦЗ

86 командно-штабних навчань
(**71** – у 2021 році, **15** – у 2022 році)

268 штабних тренувань
(**195** – у 2021 році, **73** – у 2022 році)

Суб'єкти господарювання провели **24 615** спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ (**12 948** – у 2021 році, **11 667** – у 2022 році), під час яких до населення доведено інформацію щодо наслідків застосування засобів ураження та відпрацьовано конкретні дії у надзвичайних ситуаціях з урахуванням особливостей виробничої діяльності суб'єкта господарювання.

Забезпечено методичний супровід у проведенні заходів до Дня цивільного захисту у закладах середньої освіти та Тижнів безпеки дитини у закладах дошкільної освіти.

У 2021 році організовано та проведено регіональні командно-штабні навчання з органами управління та силами ЦЗ територіальних підсистем ЄДСЦЗ Полтавської та Рівненської областей з визначенням стану готовності до виконання завдань ЦЗ в мирний час та особливий період. Всього до зазначених навчань залучалось близько 1 800 осіб та 450 од. техніки.

У січні 2022 року проведено штабне тренування Державної комісії з питань

техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій з керівним складом органів управління територіальних підсистем ЄДСЦЗ «Організація заходів цивільного захисту та забезпечення сталого функціонування галузей економіки, об'єктів життєзабезпечення населення в умовах підвищення загроз та ризиків виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, можливого

ускладнення воєнно-політичної обстановки».

Протягом 2021–2022 років на базі Інституті державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту і навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту для потреб функціональних та територіальних підсистем ЄДСЦЗ проведено навчання для **80 073 осіб** керівного складу і фахівців центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту (**45 000 осіб** та **35 073 особи** відповідно). Проводилася систематична та планомірна робота, спрямована на підвищення якості: навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту; підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту; навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях; освітнього процесу з

дітьми та учнями з питань захисту життя, формування культури безпеки і норм поведінки у надзвичайних ситуаціях; інформування населення про основні питання цивільного захисту та поширення знань з безпеки життєдіяльності.

Із цією метою у 2021 році:

організовано та забезпечено проведення у 24 областях виїзних занять з керівним складом місцевих держадміністрацій, новообраних міських, селищних та сільських рад, а також із фахівцями підпорядкованих органів, до повноважень яких належать питання цивільного захисту, стосовно реалізації заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період;

у Запорізькій області проведено практичний семінар з уповноваженими представниками місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо організації діяльності консультаційних пунктів з інформування населення про надзвичайні ситуації та способи і методи захисту від них, зокрема з урахуванням потреб осіб з інвалідністю, насамперед тих, які пересуваються на кріслах колісних, мають порушення зору та слуху.

проведено моніторинг якості підготовки з питань навчання діям у надзвичайних ситуаціях у закладах освіти Житомирської, Черкаської, Кіровоградської та Вінницької областей, за результатами якого визначено відповідність організації підготовки студентів, учнів та дітей дошкільного віку до дій у надзвичайних ситуаціях вимогам законодавства та стандартам освіти.

У 2022 році проведено:

Всеукраїнський зимовий навчально-тренувальний збір юних рятувальників «Буковець-2022»; 5 навчально-методичних зборів; 27 нарад та семінарів, у тому числі в режимі відеоконференції; 7 навчальних тренінгів на території торговельно-розважальних центрів;

тренування щодо здійснення заходів захисту населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій радіаційного та ядерного характеру (на регіональному та місцевому рівнях);

міжвідомче тренування щодо дій у разі застосування проти України зброї масового ураження.

Розроблено та спрямовано до центральних органів виконавчої влади, обласних та Київської міської військових адміністрацій:

рекомендації стосовно дій центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо захисту населення та ліквідації наслідків у разі застосування ядерної зброї під час збройної агресії російської федерації проти України;

алгоритм дій місцевих органів виконавчої влади органів місцевого самоврядування, органів управління освітою, керівників закладів освіти щодо забезпечення укриття учасників освітнього процесу у фондї захисних споруд цивільного захисту;

рекомендації щодо організації укриття на об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти.

Забезпечено функціонування 158 класів безпеки, з них 15 на базі підрозділів ДСНС, 139 – у закладах освіти, 4 – в інших об'єктах (центри безпеки громадян, приватні та громадські об'єкти). Запроваджено пілотний проєкт «Спеціаліст з безпеки в освітньому середовищі» («Вихователь безпеки»). На базі закладів освіти розпочато розвиток руху юних рятувальників-пожежників.

Створено чат-бот «ДСНС» на платформі WhatsApp for Business від Turn.io, завдяки якому користувачі мають змогу отримувати достовірну інформацію та корисний контент: що робити у надзвичайній ситуації, як надавати домедичну допомогу, як діяти під час обстрілів тощо.

РОЗДІЛ 4

СПІВРОБІТНИЦТВО З КРАЇНАМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ СУПРОТИВУ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЇ

ПОДОЛАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

СПІВРОБІТНИЦТВО З КРАЇНАМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ СУПРОТИВУ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЇ

ПОДОЛАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Світ об'єднався довкола України: від всесвітньо відомих українців до голлівудських зірок, від приватних волонтерських ініціатив до міжнародних гуманітарних місій.

До подолання гуманітарної кризи в Україні сьогодні залучені:

- Механізм цивільного захисту ЄС (EUCPM),
- Євроатлантичний координаційний центр реагування на катастрофи (EADRCC),
- Управління з координації гуманітарних питань ООН (ОСНА), WFP (Глобальна продовольча програма),
- Дитячий фонд ООН (UNICEF),
- Агентство ООН у справах біженців (UNHCR),
- Фонд з питань народонаселення (UNFPA),
- Програма розвитку ООН (UNDP),
- Міжнародний комітет Червоного Хреста (ICRC),
- Всесвітня організація здоров'я (WHO),
- Plan international,
- Агентство з міжнародного розвитку США (USAID),
- Ізраїльський форум міжнародної гуманітарної допомоги (ISRAAID),
- Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ),
- Консультативна місія Європейського Союзу в Україні (EUAM)

Через європейський механізм цивільного захисту (EUCPM) в Україну за весь період повномасштабного вторгнення надійшло понад 43 022 тонни допомоги. У цьому механізмі беруть участь усі 27 країн-членів ЄС та такі країни-учасниці, як Туреччина, Північна Македонія та Норвегія.

Близько 16 млн людей отримали гуманітарну допомогу в Україні завдяки ЄС та іншим донорам:

- ✓ понад 12,2 млн осіб отримали продовольчу допомогу
- ✓ 9,4 мільйона скористалися медичними послугами або поставками
- ✓ 6 мільйонів людей отримали матеріальну допомогу
- ✓ 7,4 мільйона людей відновили доступ до чистої води та отримали важливі гігієнічні та санітарні послуги.

Факти та цифри

€ 647 млн	€ 685 млн	€2,2 мільярда
Фінансова вартість допомоги в натуральній формі та екстрених операцій через Механізм цивільного захисту ЄС	Фінансування гуманітарної допомоги Європейською комісією з 24 лютого 2022 року	ЄС та його держави-члени фінансують гуманітарну допомогу з 24 лютого 2022 року

Із моменту вторгнення обласні військові адміністрації розпочали всебічну співпрацю з регіонами-партнерами, міжнародними гуманітарними місіями та представниками дипломатичного корпусу щодо вирішення гуманітарних питань, підтримки соціальних закладів та допомоги внутрішньо переміщеним особам і громадам, в яких вони проживають.

Одними з перших допомогу та підтримку надали:

Свентокшиське воєводство Республіки Польща			17 генераторів, тактичні аптечки, спальні мішки, ковдри, термоковдри, термофольга, намети, гігієнічні засоби, продукти тривалого зберігання та інше. Перераховано кошти на рахунок благодійного фонду «Подільська громада»
Лодзинське Воєводство Республіки Польща			генератори, медикаменти, продукти харчування, засоби гігієни, одяг, спальні мішки, шкільне приладдя) та автомобіль швидкої допомоги марки Mercedes-Benz Sprinter для Вінницького обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф разом із ліками, медичним обладнанням, медичними засобами та засобами гігієни
Мазовецьке Воєводство Республіки Польща			спеціальний санітарний автомобіль марки Renault Trafic 2014 року випуску разом із ліками та медичними засобами; 22 генератори та 88 банок мастила до генераторів
Яський повіт Румунії			30 шт. генераторів 1000 Вт, продукти харчування, матраци, аптечки першої допомоги, пледи, спальники, засоби гігієни на суму 100 тис. лей
Ліберецький край Чеської Республіки			продукти харчування, засоби гігієни, одяг; для військового госпіталю: медикаменти, витратні матеріали, засоби захисту для військових, дизель-генератор та грошову допомогу в сумі €1 млн

Від початку повномасштабного вторгнення обласні військові адміністрації налагодили взаємодію з регіонами-партнерами та міжнародними гуманітарними організаціями за напрямками:

оздоровлення і відпочинок дітей з родин учасників АТО / ООС та військовослужбовців. Основна мета: психологічне розвантаження дітей;

грошова допомога (готівка);

надання продуктів харчування, непродовольчої гуманітарної допомоги, облаштування колективних центрів проживання ВПО;

допомога пораненим цивільним і військовим, родинам, в яких проживають люди з інвалідністю, найбільш вразливим категоріям населення.

Високопільську громаду відвідали представниця Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців в Україні Кароліна Ліндхольм Біллінг та голова саб-офісу УВКБ ООН в Дніпрі Октавіан Мохореа.

Дієвим засобом залучення нових джерел міжнародної допомоги до ліквідації наслідків збройної агресії РФ стали проведення зустрічей з:

- представниками дипломатичного корпусу;
- високопосадовцями ЄС і ООН і представниками міжнародних організацій;
- представниками урядів та парламентів країн ЄС (тільки до Дніпропетровщини

було здійснено 99 візитів делегацій іноземних країн, представників дипломатичних установ, журналістів і міжнародних організацій).

Школа в коробці: Рівненщина отримала допомогу від фонду ЮНІСЕФ

РОЗДІЛ 5

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У 2021–2022 РОКАХ

5.1 ПІДСУМКИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У 2021–2022 РОКАХ

Удосконалення нормативно-правової бази у сфері цивільного захисту

Упродовж 2021–2022 років у ДСНС розроблено та забезпечено ухвалення (видання):

Верховною Радою України – 16 Законів України (4/12)

Кабінетом Міністрів України – 34 постанови (17/17) та 13 розпоряджень (7/6)

МВС України – 37 наказів (17/20), які зареєстровано Міністерством юстиції України (додаток 5.1)

Підсумки виконання завдань реформи у ДСНС у 2021–2022 роках

У 2021 році діяльність органів управління ДСНС спрямовано на удосконалення організаційної структури органів та підрозділів, оптимізацію її чисельності. Відповідно до **нового територіального устрою** України, встановленого постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 р. № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів», та постанови Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 р. № 939 «Про перейменування деяких територіальних органів Державної служби України з надзвичайних ситуацій»:

здійснено перерозподіл 56 155 штатних одиниць територіальних органів ДСНС та підпорядкованих їм підрозділів;

перейменовано 10 Управлінь ДСНС в областях у Головні управління ДСНС;

затверджено 24 нові штати Головних управлінь ДСНС в областях з визначенням районних підрозділів (управлінь, відділів, секторів) відповідно до **нового територіального устрою** держави (в Головних управліннях **ліквідовано 553** районні підрозділи, **утворено 127** районних підрозділів);

скасовано 542 штати, на яких утримувались **946** пожежно-рятувальних підрозділів, які **ліквідовано**;

затверджено 212 штатів, на яких утримується **951** пожежно-рятувальний підрозділ, які утворено.

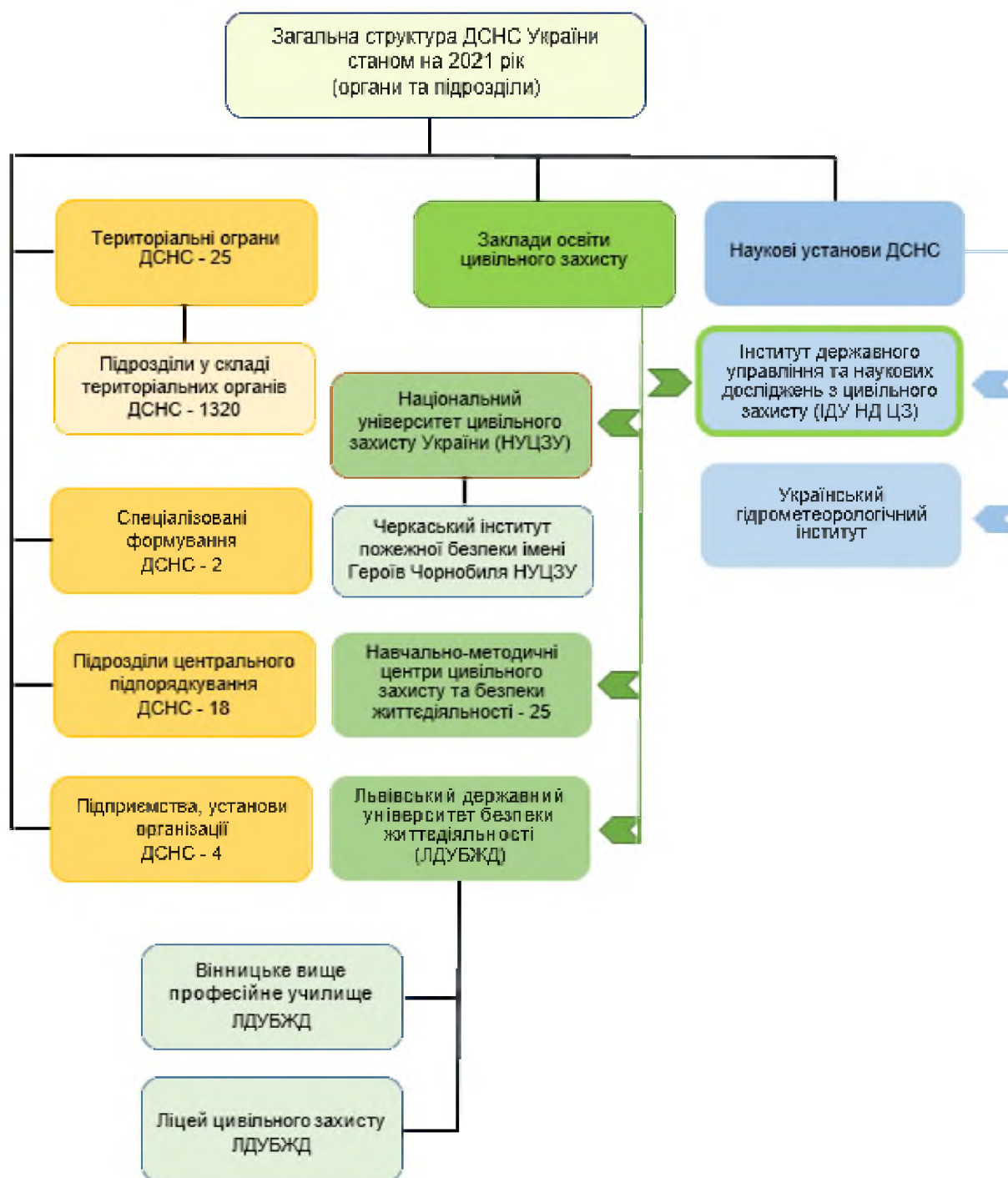

Рисунок 5.1.1 – Схема загальної структури ДСНС станом на 2021 рік

У 2022 році з **початком 24.02.2022** широкомасштабної **збройної агресії** РФ проти України та введенням в Україні воєнного стану органи і підрозділи ДСНС **переведено на штати воєнного часу**, додатково **утворено**:

15 аварійно-рятувальних частин з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (**додатковою чисельністю 1 200** одиниць) у складі **п'яти** формувань центрального підпорядкування та **десяти** аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення в територіальних органах ДСНС;

2 державні **пожежно-рятувальні частини** та **2 пожежно-рятувальні пости** (додатковою чисельністю **240** одиниць) в Головному управлінні ДСНС у м. Києві;

державну **пожежно-рятувальну частину** в Головному управлінні ДСНС у Чернівецькій області.

Збільшено кількість посад у **піротехнічних підрозділах** територіальних органів ДСНС і підрозділів центрального підпорядкування ДСНС на **563** одиниці. До складу піротехнічних підрозділів ДСНС **введено посади** фельдшера-сапера (**60** одиниць) та водія-санітара (**26** одиниць).

Упорядковано структури **підрозділів радіаційного, хімічного та біологічного захисту** територіальних органів ДСНС і підрозділів центрального підпорядкування ДСНС перерозподілом штатної чисельності та **збільшенням на 138** одиниць додаткової чисельності.

Невирішеними питаннями (на кінець 2022 року) залишаються:

1. Невідповідність штатної кількості особового складу пожежно-рятувальних підрозділів вимогам нормативних документів, які регламентують кількість особового складу, потрібну для організації гасіння пожеж (Статут дій під час гасіння пожеж, настанова з організації газодимозахисної служби).

2. Посилення спроможностей пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних підрозділів, піротехнічних підрозділів та підрозділів РХБ захисту завдяки заміні застарілої пожежно-рятувальної техніки новими зразками, забезпеченню пожежно-рятувальних підрозділів роботизованими системами пожежогасіння, спеціального аварійно-рятувального та пожежного обладнання.

Наявність техніки з новими можливостями дасть змогу зменшити штат пожежно-рятувальної техніки, не зменшуючи ефективності виконання завдань підрозділами.

Покращити спроможності підрозділів можливо через

1. Узгодження з вимогами нормативних документів штатної чисельності особового складу пожежно-рятувальних підрозділів.

2. Здійснення переоснащення пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних, піротехнічних підрозділів та підрозділів РХБ новими зразками пожежно-рятувальної та аварійно-рятувальної техніки сучасними зразками.

5.2 РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У 2021–2022 РОКАХ

Упродовж 2021 року органи та формування ДСНС забезпечили оперативне реагування на надзвичайні ситуації та події

80 700 пожеж;
124 класифіковані НС:
державного рівня – 3;
регіонального – 5;
місцевого – 53;
об'єктового – 63

Врятовано життя
5 871 громадянину:
під час пожеж – 1 734 особам;
НС – 130 особам;
під час небезпечних подій – 2 557 особам;
на туристичних об'єктах у гірській місцевості – 754 особам

Врятовано:
на водних об'єктах – 670 осіб;
на об'єктах, що обслуговуються гірничорятувальними формуваннями ДСНС – 26 осіб

Ліквідація наслідків резонансних надзвичайних ситуацій: НС державного рівня

21.01.2021 у м. Харкові виникла пожежа у двоповерховому житловому будинку для літніх людей. Внаслідок НС загинуло 16 осіб. Силами ДСНС врятували 12 осіб.

До ліквідації наслідків НС було залучено 149 осіб та 32 од. техніки, з них від ДСНС – 67 осіб та 17 од. техніки.

07.12.2021 поблизу с. Брусилів Чернігівської області сталося зіткнення вантажного автомобіля з маршрутним мікроавтобусом. Загибло 13 осіб, 7 – травмовано, 3 – врятовано. До ліквідації наслідків НС залучалося 113 осіб та 45 од. техніки, з них від ДСНС 30 осіб та 13 од. техніки.

НС регіонального рівня

20.06.2021 на території дев'яти територіальних громад Чернівецької області спостерігалися сильні дощі.

Унаслідок НС зазнали пошкоджень 313 вулиць, 51 житловий будинок, 102 домогосподарства, 13 соціальних об'єктів, 23 мостових переходи та мости.

Сума завданих збитків становить понад 277,4 млн грн.

З 10 по 20 липня 2021 року на території Рахівського, Тячівського, Берегівського, Мукачівського та Хустського районів Закарпатської області пройшли короткочасних зливи, які супроводжувалися сильними поривами вітру та градом. Пошкоджено: 89 житлових будинків, 18 бюджетних закладів комунальної власності (10 закладів освіти, 2 медичні заклади, 5 закладів сфери культури та один соціальної сфери), 2 автомобільні дороги загального користування місцевого значення, 14 ділянок доріг комунального значення, 3 лісові дороги, 6 автомобільних мостів, 50 мостових переходів, 26 берегоукріплень (протяжністю 4 561 пог.м), 14 підпірних стінок (1 511 пог.м). Сума збитків становить понад 176 млн грн.

Ускладнення оперативної обстановки на українсько-білоруській ділянці кордону в межах Волинської, Рівненської, Житомирської, Київської та Чернігівської областей у листопаді 2021 року

Участь ОРС ЦЗ у реагуванні на ускладнення оперативної обстановки на українсько-білоруському кордоні, пов'язаної із можливими протиправними діями громадян іноземних держав (нелегальними мігрантами), що перебувають на території Республіки Білорусь, під час спроб перетину державного кордону.

Ліквідація пожеж та їх наслідків у населених пунктах та на об'єктах суб'єктів господарювання

02.02.2021 у м. Первомайську Миколаївської області ліквідовано пожежу в будівлі торговельного центру «Епіцентр-К» на площі 4 тис. м². Від вогню врятовано 30% будівлі. До гасіння залучалося 194 особи та 38 од. техніки, з них від ДСНС – 127 осіб та 23 од. техніки.

18.07.2021 у м. Бурштині Івано-Франківської області ліквідовано пожежу в котлотурбінному цеху Бурштинської ТЕС (площа – 1000 тис. м²). Дві з половиною години тривала ліквідація загоряння розлитого мастила та кабельних трас.

До гасіння залучалося 89 осіб та 18 од. техніки, з них 66 осіб та 17 од. техніки ДСНС

15.04.2021 у м. Долина Івано-Франківської області підрозділи ДСНС ліквідували пожежу у будівлі інфекційного відділення Долинської ЦРЛ на площі 250 м². Евакуйовано 38 осіб (із них 4 особи неходячі). До гасіння залучалося 84 особи та 21 од. техніки, з них від ДСНС – 80 осіб та 19 од. техніки. Для забезпечення електроенергією реанімаційного відділення використано генератор ДСНС.

01.08.2021 у с. Нерубайське Одеської області ліквідовано пожежу у складській будівлі ТОВ «Одеса Логістик Парк» (площа 10 тис. м²), яка супроводжувалась швидким поширенням вогню по утеплювачу в панелях стін та даху металевої будівлі. Гасіння пожежі тривало п'ять годин. Задіяно близько двох десятків пожежних автоцистерн.

Врятовано третю частину складського приміщення (7 тис. м²) та холодильного обладнання. Залучалося 84 особи та 22 од. техніки ДСНС.

20.08.2021 у м. Броварах Київської області ліквідовано пожежу у квартирі на останньому поверсі п'ятиповерхового житлового будинку. Пожежа поширилась на поряд розташоване помешкання і дах будинку на площі 2 тис. м². Завдяки оперативному залученню пожежно-рятувальних розрахунків з м. Броварів, прилеглих районів та столиці вдалося не допустити загибелі та травмування людей. Врятовано 4 особи та евакуйовано 60 мешканців будинку. До гасіння залучалося 77 осіб та 21 од. техніки, у тому числі 65 осіб та 14 од. техніки ДСНС

У м. Харкові 16.11.2021 ліквідовано пожежу у шестиповерховому житловому будинку на площі 500 м². Підрозділи ДСНС основні зусилля спрямували на пошук та рятування людей. Врятовано 7 осіб та евакуйовано 6 осіб.

До гасіння залучалося 80 чоловік особового складу та 23 од. техніки

Проведення гуманітарного розмінування території України

Піротехнічні підрозділи ДСНС у 2021 році забезпечили оперативне реагування на всі випадки виявлення населенням вибухонебезпечних предметів та виконання планових робіт з гуманітарного розмінування території України.

Здійснено 12 тис. 909 виїздів.

Виявлено, вилучено та знешкоджено 89 614 ВВП, із них 1 345 авіаційних бомб.

Обстежено та розмінувано територію площею 4 552 га та 173,6 га акваторії водних об'єктів, у тому числі під час гуманітарного розмінування територій Донецької та Луганської областей виявлено та знешкоджено 37 796 ВВП. Обстежено та розмінувано 1 833 га території та 14,24 га акваторії водних об'єктів.

Під час виконання заходів щодо утилізації надлишкових та непридатних до використання боєприпасів у рамках виконання Імплементативної угоди між Кабінетом Міністрів України та НАТО піротехнічні підрозділи ДСНС знищили 20 552 ВВП.

Упродовж 2021 року забезпечено реалізацію заходів щодо співробітництва у сфері протимінної діяльності з міжнародними організаціями: Офісом Координатора проектів ОБСЄ в Україні, Міжнародним Комітетом Червоного Хреста, НАТО, Програмою розвитку ООН, Женевським міжнародним центром гуманітарного розмінування, Данською радою у справах біженців, Представництвом «ХАЛО ТРАСТ» в Україні та Шведським центром протимінної діяльності (SWEDEC).

У рамках реалізації спільного проєкту ДСНС і Данської ради у справах біженців «Підготовка та залучення до виконання робіт з гуманітарного розмінування піротехнічних підрозділів ДСНС – Фаза 2» на території Северодонецького району Луганської області очищено 112 737 м² території, виявлено та знешкоджено 716 ВНП.

У рамках реалізації спільного проєкту з представництвом «ХАЛО ТРАСТ» в Україні «Гуманітарна протимінна діяльність на сході України» виконувалися роботи з гуманітарного розмінування ділянки місцевості на території Лівобережного району м. Маріуполя Донецької області. За період виконання завдань було розміновано 6 045 м² території, виявлено та знешкоджено 66 ВНП.

У рамках міжнародної співпраці проведено тренінги за напрямками:

- міжнародні стандарти з протимінної діяльності;
- гуманітарне розмінування відповідно до сучасних міжнародних практик;
- надання домедичної допомоги;
- управління інформацією у протимінній діяльності;
- нетехнічного обстеження території;
- знешкодження ВНП;
- інформування населення про ризики від ВНП;
- обслуговування та ремонт приладів пошуку ВНП;
- ідентифікація вибухонебезпечних предметів; протидія саморобним вибуховим пристроям.

Участь у забезпеченні безпеки під час проведення місцевих виборів

ДСНС у взаємодії з Нацполіцією та Нацгвардією забезпечили пожежну і техногенну безпеку на об'єктах, задіяних до проведення місцевих виборів.

Для забезпечення пожежної і техногенної безпеки під час виборів від ДСНС залучалося понад 23 500 осіб та 7 250 од. техніки.

Діяльність державних воєнізованих аварійно-рятувальних формувань

Гірничорятувальні формування врятували 26 осіб, надали домедичну допомогу – 12 особам. Забезпечено постійне та обов'язкове аварійно-рятувальне обслуговування 537 об'єктів, щодо яких існує небезпека виникнення НС. Здійснено 10 437 виїздів: для проведення виробничо-технічних робіт – 8 312; профілактичних робіт – 2 056; аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт – 69.

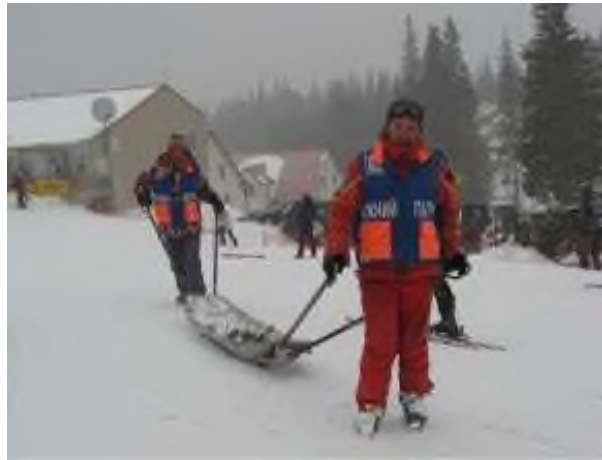
Навчальний підрозділ ДВГРЗ ДСНС України отримав ліцензію МОН України на підготовку та підвищення кваліфікації гірничих рятувальників і підготував 32 здобувачі освіти.

У вересні 2021 року фахівці гірничорятувальних формувань ДСНС України взяли участь у роботі X Міжнародної Конференції Асоціації Рятування Шахт – «Австралія 2021».

Гірські пошуково-рятувальні підрозділи ДСНС

Гірські пошуково-рятувальні формування впродовж 2021 року здійснили 3 33 виїзди, під час яких проведено: аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт – 696; профілактичних (технічних) заходів – 2 337. Врятовано 754 особи, надано домедичну допомогу 427 особам, забезпечено безпеку 39 фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, перед виходом на туристичні маршрути проведено інструктажі 52 073 туристам у складі 6 957 туристичних груп.

01.01.2021 на горі Тростян поблизу смт Славське Львівської області через несправність електричного обладнання сталась найбільша резонансна подія – зупинка крісельного підйомника (канатна дорога), на якому перебувало 74 туристи. Рятувальники ДСНС у максимально короткий термін (упродовж 3 годин) зняли з підйомника всіх туристів, із них 13 дітей та 3 вагітних жінок.

Діяльність водолазних підрозділів ДСНС

На водних об'єктах України врятували 670 осіб, у тому числі 145 дітей, з них підрозділи ДСНС – 314 осіб, у тому числі 57 дітей. Водолазно-рятувальні підрозділи ДСНС підняли з води 716 тіл загиблих, із них 41 дитину.

Діяльність кінологічних підрозділів ДСНС

У 2021 році кінологічні підрозділи ДСНС 71 раз залучалися до робіт із пошуку постраждалих у лісовій (гірській) місцевостях та в зруйнованих будинках, внаслідок яких врятовано 18 осіб.

Авіація ДСНС

Склад авіаційного парку ДСНС у 2021 році – 14 справних повітряних суден, із них 6 літаків та 8 вертольотів.

Упродовж року авіацією ДСНС проведено

83 льотні зміни,
виконано 2499 польотів, з них
на застосування за призначенням – 569 польотів,
на спеціальні завдання – 56 польотів,
на перевезення МОГ – 88 польотів (перевезено 329 осіб),
на аеромедичну евакуацію – 11 польотів (перевезено
11 тяжкохворих осіб),
на повітряний моніторинг місцевості – 79 польотів.
Підготовлено до дій за призначенням 47 льотних
екіпажів.

Два літаки ДСНС брали участь у гасінні лісових пожеж на території Турецької Республіки з 30.07 по 15.08 при цьому було виконано 133 польоти, здійснено 124 злива, злито понад 990 тонн води.

У рамках створення єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту України отримано 6 сучасних вертольотів EC225LP виробництва компанії Airbus

Helicopters (Французька Республіка) які вже виконують завдання з повітряного моніторингу місцевості, перевезення мобільних оперативних груп, транспортування хворих та чергування з авіаційного пошуку і рятування (за 2021 рік отримано 2 вертольоти EC225LP).

В навчальних центрах
компанії Airbus
Helicopters пройшли
перенавчання

8 осіб льотного складу та 32 особи авіаційно-технічного персоналу для вертольотів EC225LP (отримано 62 сертифікати про допуск до виконання технічного обслуговування вертольотів від компанії Airbus Helicopters).

За 2021 рік перенавчалось 12 осіб авіаційно-технічного персоналу та отримано 20 сертифікатів.

До сфери управління ДСНС отримано запасні частини, обладнання та інструмент для виконання робіт з технічної експлуатації вертольотів EC225LP на загальну суму близько 257 млн грн. (за 2021 рік на 155 млн грн.)

Побудовано 4 ангари для зберігання вертольотів на аеродромі "Ніжин". Введено в експлуатацію ангар для зберігання та обслуговування вертольотів типу EC225LP на базі САЗ (м. Ніжин).

У 2021 році укладено з ДП "Антонов" перший державний контракт на закупівлю літака Ан-32П на загальну суму 470 млн гривень.

Для забезпечення пошуку і рятування повітряних суден, що зазнали лиха на території України, було організовано чергування та проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування 6-ти пошуково-рятувальних повітряних суден на аеродромах:

"Ужгород" — вертоліт Мі-8;

"Харків" — вертоліт Мі-8;

"Ніжин" — вертоліт Мі-8 або ЄС-145, а також літак Ан-32П або Ан-26;

"Одеса" — літак Ан-32П;

«Новий Калинів»/«Броди» – вертоліт Мі-8 Збройних Сил України.

Система авіаційного пошуку і рятування впродовж 2021 року забезпечила реагування на авіаційні події, що сталися в Україні, а саме: 15 аварійних ситуацій з повітряними судами, у тому числі 3 катастрофи та 3 аварії, у яких 7 осіб загинуло та 5 осіб врятовано.

Виконання завдань в районі проведення операції Об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей

Упродовж 2021 року ДСНС виконувала завдання з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій і пожеж, проведення відновлювальних робіт та гуманітарного розмінування в районі проведення операції Об'єднаних сил.

До виконання завдань за призначенням залучалося понад 1 000 осіб та 140 од. техніки, завдяки яким:

– ліквідовано 6 801 пожежу (Донецька – 4 346, Луганська – 2 455), під час яких врятовано 135 осіб (Донецька – 74, Луганська – 61) та 1 952 будівлі і споруди (Донецька – 732, Луганська – 1 220);

– відновлено 655 житлових будинків та об'єктів інфраструктури пошкоджених унаслідок обстрілів;

– забезпечено роботу семи пунктів надання допомоги населенню, розташованих у межах контрольних пунктів в'їзду / виїзду уздовж лінії зіткнення на території Донецької («Майорське», «Мар'їнка», «Новотроїцьке» та «Гнутове») та Луганської («Золоте», «Станиця Луганська», «Щастя») областей, у яких надано допомогу понад 6 000 особам.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРС ЦЗ У 2022 РОЦІ

Наслідки агресії рф

З початку агресії рф органи і підрозділи ДСНС працюють у посиленому режимі, забезпечуючи оперативне реагування на обстріли окупантами населених пунктів та об'єктів інфраструктури, виникнення пожеж, надзвичайних ситуацій (подій), наслідків бомбардувань інфраструктури, дорожньо-транспортних пригод тощо.

«Русский мир пришел».

Весна 2022 року. Територіальні підрозділи ДСНС м. Маріуполя

Значної шкоди завдано об'єктам державної власності системи ДСНС. Із перших днів війни завдано шкоди 873 об'єктам нерухомого майна, що належать до сфери управління ДСНС, із них:

512 захоплено;

51 знищено (з них 3 розташовано на підконтрольній території);

310 од. пошкоджено (з них 268 розташовано на підконтрольній території).

На підконтрольній території розташовано 268 пошкоджених об'єктів (265 пошкоджено та 3 знищено):

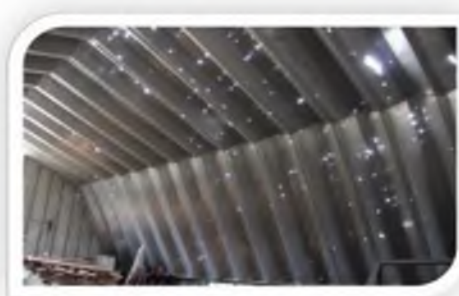
будівлі – 136 пошкоджено, 3 знищено;

споруди – 92 пошкоджено;

інше нерухоме майно – 37 пошкоджено.

Станом на 01.02.2023 не відновлено – 85 об'єктів, а саме в областях: Київська – 6 об'єктів, Запорізька – 2 об'єкти, Донецька – 9 об'єктів, Дніпропетровська – 4 об'єкти, м. Київ – 2 об'єкти, Чернігівська – 5 об'єктів, Херсонська – 11 об'єктів, Харківська – 39 об'єктів, Миколаївська – 7 об'єктів.

Із початку збройної агресії рф завдано шкоди 1 571 од. техніки, що належить до сфери управління ДСНС, із них: 695 од. захоплено; 88 од. знищено; 788 од. пошкоджено.

Наслідки окупації – склади майна та матеріальних цінностей на пожежно-випробувальному полігоні ІДУ НД ЦЗ

На території 53 ДПРП смт Гостомель

Стан будівлі Головного управління ДСНС у Луганській області

Будівля АРЗ СП м. Рубіжного після обстрілів

19.03.22 – підірив автоцистерни, що прямувала по воду з місця гасіння пожежі, на дорозі в напрямку с. Нові Петрівці.

Унаслідок вибуху постраждало вісім рятувальників Вишгородського районного управління ДСНС.

Станом на грудень 2022 року на підконтрольній території України перебуває 716 транспортних засобів органів та підрозділів ДСНС в областях, деякі території яких – у тимчасовій окупації, з них:

304 од. техніки органів та підрозділів ДСНС у Донецькій області;

97 од. техніки органів та підрозділів ДСНС у Луганській області;

218 од. техніки органів та підрозділів ДСНС у Запорізькій області;

97 од. техніки органів та підрозділів ДСНС у Херсонській області.

Основні зусилля ДСНС у 2022 році були зосереджені на:

готовності органів та підрозділів ДСНС до дій за призначенням в умовах воєнного часу, ліквідації наслідків збройної агресії РФ проти України та наданні допомоги населенню, посиленні стійкості системи управління та роботі оперативного-чергових служб;

здійсненні заходів щодо евакуації населення з районів ведення бойових дій та наданні психологічної допомоги постраждалим;

гасінні пожеж, у тому числі на об'єктах енергетики, нафтогазового комплексу, розборах завалів зруйнованих будинків та рятуванні людей;

забезпеченні (відновленні) нормальних умов життєдіяльності населення на звільнених територіях;

посиленні спроможностей підрозділів ОРС ЦЗ до виконання завдань за призначенням;

реалізації комплексу заходів протимінної діяльності.

Підвищення готовності органів та підрозділів ДСНС до дій за призначенням в умовах воєнного часу

Запроваджено комплекс заходів щодо підвищення рівня спроможності єдиної державної системи цивільного захисту для забезпечення захисту населення і територій в особливий період, а саме:

забезпечено посилений моніторинг за станом пожежної, техногенної та радіаційної безпеки на території держави, а також функціонуванням об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі на атомних, теплових та гідроелектростанціях.

Підвищено готовність підпорядкованих органів управління та підрозділів, зокрема:

розгорнуто систему пунктів управління та зв'язку із розгортанням додаткових супутникових каналів, проведено їх тренування та забезпечено цілодобове чергування;

приведено в готовність майже 74 тис. осіб та 10 тис. од. техніки до виконання завдань за призначенням;

уточнено порядок дій, визначено склад сил та засобів, які можуть залучатися до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах критичної інфраструктури;

поповнено оперативні резерви та запаси пально-мастильних матеріалів;

проведено достроковий випуск курсантів випускних курсів закладів освіти цивільного захисту;

розгорнуто 458 постів радіаційного та хімічного спостереження, які у цілодобовому режимі здійснюють радіаційне та хімічне спостереження.

Посилення стійкості системи управління та роботи оперативно-чергових служб

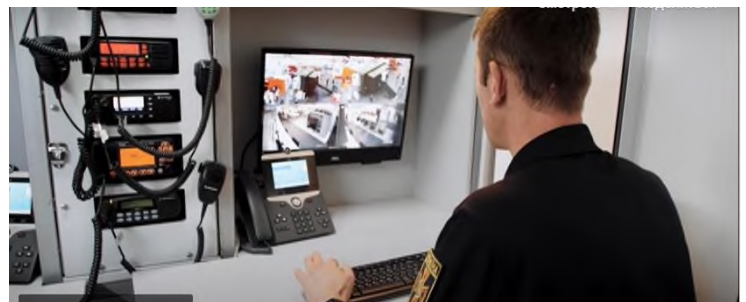
Стійкість системи управління забезпечено через підтримання сталого зв'язку із підпорядкованими органами управління та підрозділами ДСНС, організацію роботи пересувного пункту управління та 25 польових вузлів зв'язку.

Завдяки роботі чергових на пунктах управління ДСНС оголошено (передано) 6 215 сигналів про повітряну тривогу.

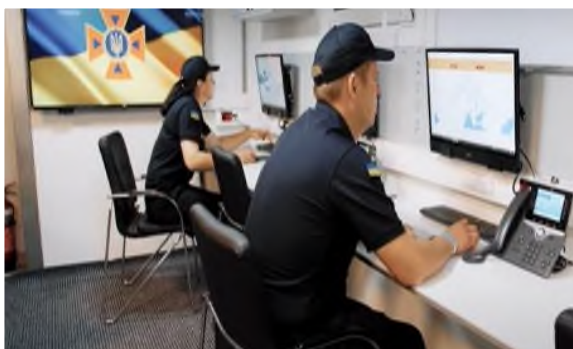
Забезпечено у цілодобовому режимі збір, аналіз та узагальнення інформації про наслідки ведення бойових дій оперативно-координаційними центрами та оперативно-черговою службою ДСНС.

Організовано роботу резервних (запасних) пунктів управління, які готові взяти на себе управління у разі ускладнення оперативної обстановки.

Організовано та забезпечено чергування оперативних груп (представників) ДСНС на пунктах управління інших складових сил безпеки і оборони.

Пересувний пункт управління ДСНС

Робота на пунктах управління

На постах радіаційного та хімічного спостереження

Оперативне реагування на надзвичайні ситуації та події

Упродовж 2022 року органи та формування ДСНС забезпечили оперативне реагування на 66 класифікованих надзвичайних ситуацій, які за масштабами розподілилися на державного рівня – 2, місцевого – 32, об'єктового – 32 та 80 654 пожежі, у тому числі 33 446 пожеж у житловому секторі.

Здійснено загалом 336 311 виїздів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, небезпечних подій та гасіння пожеж (75 235 виїздів здійснено на ліквідацію наслідків обстрілів), під час яких врятовано життя 9 212 особам, в тому числі на об'єктах туристичних відвідувань у гірській місцевості – 466 особам, на водних об'єктах – 284 особам, на об'єктах, що обслуговуються гірничорятувальними формуваннями ДСНС – 2 104 особам.

Збережено від знищення вогнем 19 818 будівель і споруд, 1 565 од. транспортної техніки. Врятовано матеріальних цінностей на суму 8 млрд 524 млн 465 тис. грн. Виявлено, вилучено та знешкоджене піротехнічними підрозділами 315 068 ВНП, у тому числі 2 165 авіаційних бомб. Обстежено територію площею 78 180 гектарів.

Відновлено функціонування 26 пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС на деокупованих територіях, в яких організовано цілодобове чергування, налагоджено зв'язок та проведено заходи щодо відновлення цілісності будівель.

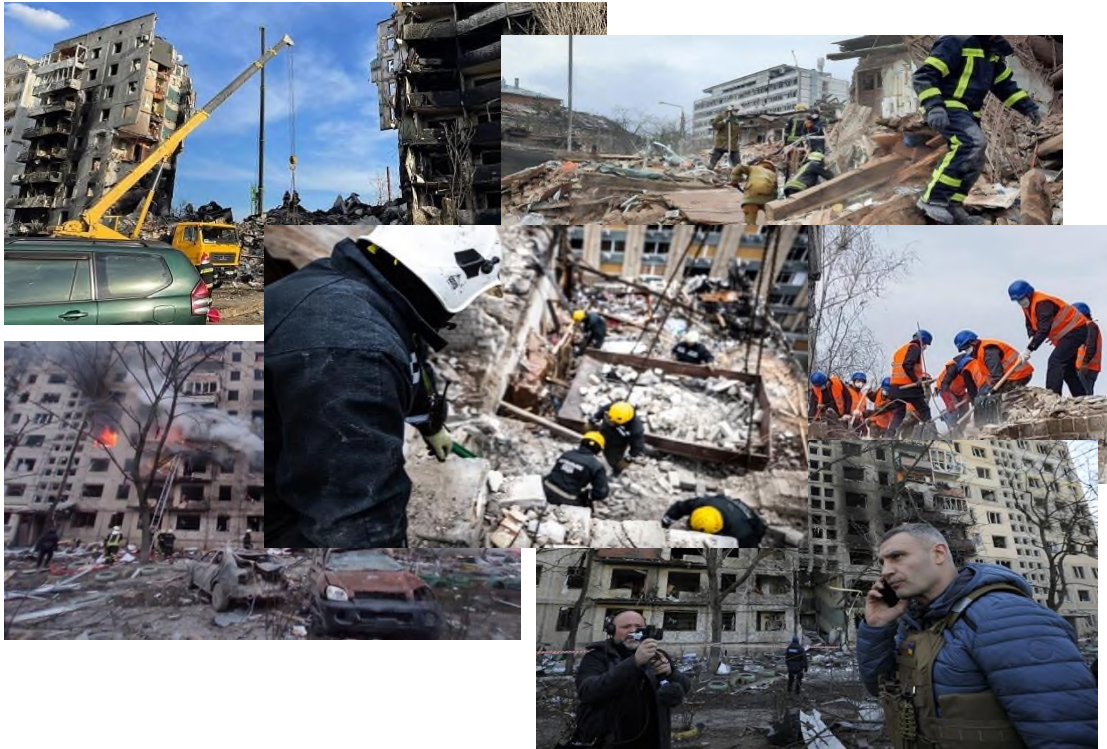

На базі об'єктів (наметів) ДСНС розгорнуто 1 059 пунктів незламності (обігріву), в яких надано допомогу понад 395 000 осіб.

Унаслідок широкомасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року збройних сил російської федерації на всій території України класифіковано надзвичайну ситуацію воєнного характеру державного рівня.

Реагування на надзвичайні ситуації державного рівня

За оперативними даними внаслідок бойових дій зруйновано та пошкоджено близько 169 000 об'єктів інфраструктури, зокрема: 6 400 об'єктів життєзабезпечення, понад 1 000 об'єктів транспортної інфраструктури, більше 3 тис. закладів освіти, майже 1 300 закладів охорони здоров'я, 150 300 житлових будинків, 670 адміністративних будівель, понад 4 500 тис. інших (невійськових) об'єктів.

Усього з початку НС підрозділи ДСНС здійснили 75 215 виїздів на ліквідацію наслідків обстрілів населених пунктів, врятували майже 3 800 осіб, ліквідували понад 13 600 пожеж, підвезли понад 7 600 тонн продуктів харчування та понад 45 400 тонн питної і технічної води.

Ліквідація пожеж та їх наслідків у населених пунктах та на об'єктах суб'єктів господарювання, у тому числі на об'єктах енергетики, нафтогазового комплексу

У 2022 році в населених пунктах та на об'єктах суб'єктів господарювання зафіксовано 80 654 пожежі.

Унаслідок пожеж загинуло 1 639 осіб (у тому числі 36 дітей), 1 617 осіб отримали травми (з них 123 дитини).

Матеріальні втрати від пожеж становили близько 99,5 млрд грн, у тому числі прямі збитки – 36,3 млрд грн, побічні – 63,2 млрд грн.

Під час ліквідації пожеж врятовано 1 892 особи, у тому числі 184 дитини, та матеріальних цінностей на суму понад 8,5 млрд грн.

ДСНС забезпечила оперативне реагування та ліквідацію пожеж, спричинених масованими обстрілами ворогом об'єктів зберігання і виробництва нафтопродуктів та важливих об'єктів паливно-енергетичного комплексу України, що надало можливість у найкоротші терміни відновити їх функціонування.

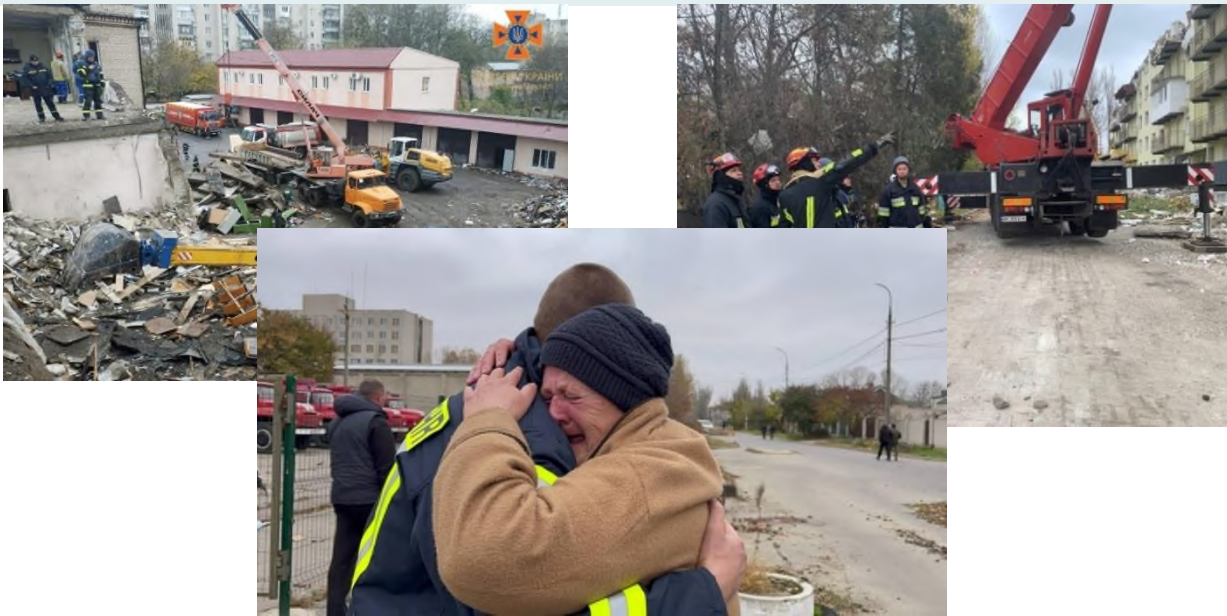
Протягом року ліквідовано:
30 масштабних пожеж на об'єктах зберігання та виробництва нафтопродуктів;
120 великих пожеж пошкоджених обстрілами об'єктів енергетики;
1 066 пожеж лісових масивів, основна частина яких розташована в районах ведення бойових дій;
38 пожеж на території Чорнобильської зони відчуження. Крім того, не допущено виникнення масштабних лісових пожеж на радіаційно забруднених територіях.

Участь у відновленні нормальних умов життєдіяльності населення на звільнених територіях

Для відновлення життєдіяльності населених пунктів на деокупованих територіях у 2022 році залучалися зведені загони ДСНС:

- у Харківській області чисельністю 300 осіб та 110 од. техніки;
- в Херсонській області чисельністю 460 осіб та 125 од. техніки.

Особовий склад зведених загонів розібрав 34 завали зруйнованих окупантами будівель і споруд. Крім того, підвезено близько 350 000 тонн технічної води для потреб населення, розчищено 22 км доріг, перекрито 1 400 м² пошкоджених покрівель, 50 разів взято участь у розвантаженні гуманітарних вантажів.

Повертаємо життя до рідного Херсона!

У Херсонській області силами зведеного загону:

врятували 4 та евакуювали 18 осіб;

обстежили піротехніки близько 920 га території, 339 км автодоріг, 260 км ліній електромереж, 60 км залізничних колій та 20 км газопроводів, знешкоджено близько 11 300 боєприпасів;

розібрали рятувальники 16 завалів зруйнованих окупантами будівель і споруд;
розчистили 22 км доріг;

підвезли понад 347 тонн технічної води для потреб населення;

порізали для потреб населення 50 м³ дров.

взяли участь 50 разів у розвантаженні гуманітарних вантажів.

У Харківській області силами зведеного загону:

обстежили піротехніки близько 1 000 га території, 150 км автодоріг, 130 км ліній електромереж, 50 км залізничних колій та 120 км газопроводів, знешкоджено понад 20 000 боєприпасів;

розібрали рятувальники 18 завалів зруйнованих окупантами будівель і споруд, з під яких деблоковано тіла 6 загиблих осіб;

підвезли понад 1 000 тонн технічної води для потреб населення;

залучили понад 90 разів пересувні електростанції для аварійного енергоживлення житлових будинків;

перекрили 1 400 м² пошкоджених покрівель.

Відновлення зруйнованих окупантами будівель (м. Харків)

Відновлення зруйнованих окупантами будівель (м.м. Київ, Запоріжжя)

Підвезення води для потреб населення

Проведення гуманітарного розмінування звільнених територій у 2022 році

На деокупованих територіях Донецької, Київської, Миколаївської, Сумської, Харківської, Херсонської та Чернігівської областей піротехнічні підрозділи ДСНС з початку робіт здійснили 34 616 виїздів, виявили та знешкодили 235 143 вибухонебезпечних предметів, обстежили 68 152 га території.

Таблиця 5.2.1 – Результати гуманітарного розмінування на деокупованих територіях у 2022 році

Область	Кількість виїздів	Обстежено територій, га	Знешкоджено ВВП, шт.
Донецька	3 292	1 408	27 791
Київська	7 084	21 670	75 886
Миколаївська	2 650	1 258	7 410
Сумська	1 683	1 166	7 698
Харківська	13 962	2 104	55 309
Херсонська	1 633	992	11 893
Чернігівська	4 312	39 554	49 156
РАЗОМ	34 616	68 152	235 143

Виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів

Музейна експозиція знешкоджених ВПН

Організовано роботу щодо навчання населення ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами. Підрозділи ДСНС провели 10 000 заходів, під час яких охопили 264 000 осіб.

Створено Сервіс протиміної діяльності ДСНС для опрацювання повідомлень про виявлення ВВП, які надходять від громадян через стаціонарні та мобільні телефони, а також через веб – та мобільні застосунки.

Небезпечна робота піротехніків

Започатковано процес механізованого розмінування територій забруднених вибухонебезпечними предметами за допомогою машини ARMTRAC-400.

Механізоване розмінування територій забруднених ВВП

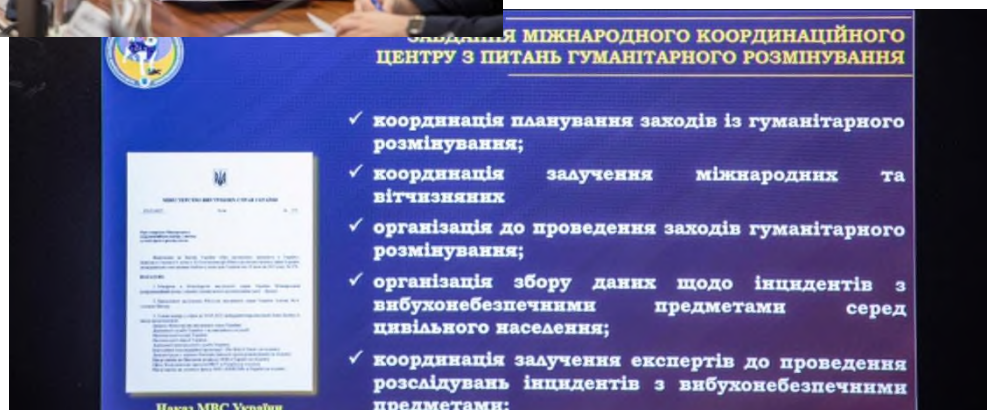
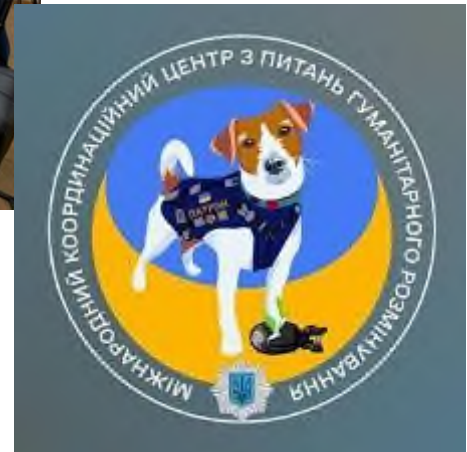
Спільно з організацією Norwegian People's Aid розпочато проєкт щодо розбудови на базі Міжрегіонального центру швидкого реагування ДСНС України (м. Ромни Сумської області) напряму підготовки та застосування мінно-пошукових собак.

Відомий Патрон

Організовано міжнародне співробітництво з питань розмінування та підвищення потенціалу піротехнічних підрозділів із понад 30 організаціями та компаніями.

Укомплектовано 435 нових посад піротехнічних підрозділів. Створено та забезпечено функціонування Консультаційного центру для керівників піротехнічних підрозділів ДСНС щодо знешкодження ВВП, виявлених під час виконання робіт.

Засідання Міжнародного координаційного центру з питань гуманітарного розмінування

З метою навчання населення ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами на деокупованих територіях, ДСНС організувала роботу позаштатних груп.

Здійснено підготовку 823 осіб з-поміж представників місцевих органів влади та інших організацій з областей, на території яких велись активні бойові дії, за програмою курсу цільового призначення фахівців для здійснення ідентифікації вибухонебезпечних предметів коштом донорської фінансової допомоги.

Виконання авіацією ДСНС завдань за призначенням

У зв'язку з військовою загрозою і початком повномасштабної війни РФ проти України авіаційна техніка з базового аеродрому "Ніжин" та аеродромів чергування виведена з під ударів ворога і в найкоротші терміни була перебазована в аеропорт "Ужгород". З 25.02.2022 тимчасовим місцем базування авіаційної техніки ДСНС визначено аеропорт "Ужгород" та аеропорт "Бидгощ" (Республіка Польща). Передано в оперативне підпорядкування ЗСУ два вертольоти ДСНС з підготовленими екіпажам для виконання завдань з аеромедичної евакуації.

**Екіпажами
повітряних
суден
забезпечено:**

перевезення МОГ, рятувальників та вантажів до місць надзвичайних ситуацій (виконано 103 польоти, перевезено 507 осіб);

гасіння лісових пожеж з повітря літаками Ан-32П та вертольотами Мі-8МТ і ЕС225LP з водозливними пристроями (виконано 32 польоти, 85 зливів води (297 тонни);

перевезення гуманітарних вантажів із-за кордону (виконано 6 польотів, наліт склав 13 годин, перевезено 9 тонн гуманітарного вантажу);

проведення аеромедичної евакуації та виконання санітарних рейсів для перевезення важкохворих, постраждалих та поранених (виконано 174 польоти, перевезено 235 поранених, постраждалих і важкохворих, 126 лікарів і 3 тонни вантажу);

цілодобове чергування в ЄСПАРПП на визначеному аеродромі;

чергування двох вертольотів ЕС225LP на злітно-посадковому майданчику "Козин" з метою оперативного виконання завдань з перевезення МОГ ДСНС і МВС та аеромедичної евакуації.

Протягом 2022 року проведено:

підготовку та перенавчання авіаційного персоналу до експлуатації вертольотів EC225LP та подальше удосконалення підготовки екіпажів на літаках та вертольотах;

будівництво вертолітного майданчика, двох ангарів для зберігання вертольотів EC225LP на території Мобільного рятувального центру швидкого реагування ДСНС України (н.п. Козин);

комплексну перевірку організації льотної роботи, безпеки польотів та видів забезпечення польотів у САЗ;

підсумкову конференцію за результатами діяльності системи авіаційного пошуку і рятування у 2022 році.

Організовані та проведені збори з підготовки екіпажів та авіаційних рятувальників:

у травні – тренувальні збори з підготовки екіпажів літаків Ан-32П, вертольотів Мі-8М та EC225LP до виконання авіаційних робіт з гасіння лісових пожеж у рівнинній та гірській місцевості в аеропорту "Ужгород".

Виконано: 10 льотних змін, 361 політ, наліт 89 годин, 147 зливів, злито 444 тонни води;

у вересні – тренувальні збори з авіаційними рятувальниками та льотними екіпажами ДСНС з підготовки до виконання авіаційних робіт із пошуку і рятування в аеропорту "Ужгород". Виконано: 5 льотних змін, 361 політ, наліт 40 год.

Підготовлено 4 авіаційних рятувальника, відновлено 24, виконано 322 стрибки з парашутом, 202 безпарашутних десантувань та евакуацій.

Використання БПЛА у системі ДСНС

У ДСНС розроблено Концепцію щодо використання БПЛА підрозділами ОРС ЦЗ, Програму підготовки зовнішніх операторів БПЛА та персоналу органів управління аварійно-рятувальних і спеціальних формувань Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, Методичні рекомендації використання БПЛА підрозділами ОРС ЦЗ.

Підготовка зовнішніх операторів БПЛА

Пошук мін за допомогою БПЛА

Опрацьовано питання щодо створення Інноваційного центру безпілотних технологій та робототехніки в системі ДСНС. Метою створення центру є впровадження цільового використання безпілотних технологій та робототехніки (БТР) в систему ДСНС для підвищення ефективності і безпеки виконання завдань за призначенням.

РОЗВИТОК ЗАСОБІВ ЗВ'ЯЗКУ

Пріоритетні напрями у сфері розвитку засобів зв'язку

Цифровий радіозв'язок

дає змогу оперативно надавати інформацію про НС до оперативно-координаційного центру, минаючи пункт зв'язку частини. Це швидкість та точність передавання інформації. Вид зв'язку захищений шифруванням – додаткова безпека підрозділам, особливо у разі виконання завдань поблизу районів бойових дій.

Цифровізація

покращує оперативність пошуку потрібної інформації під час ліквідації НС, відмовостійкість та надійність каналів зв'язку, забезпечує надійність управління силами та засобами ЦЗ. Результатом цифровізації є побудова нових каналів зв'язку, оцифрування інформації, розвиток технологій в системі ДСНС. Сучасні системи дають змогу оперативніше вирішувати більшість задач під час ліквідації НС.

Кібербезпека

протидіє кібератакам на об'єкти інформаційної діяльності, забезпечує цілісність та доступність каналів зв'язку та інформації.

Для побудови сучасної системи управління силами та засобами цивільного захисту:

– розроблено проектно-технічну документацію на створення Системи із застосування геоінформаційних систем, хмарних технологій, цифрових підписів, функціями визначення місцезнаходження абонентів та іншими цифровими досягненнями сьогодення, враховуючи багаторічний досвід побудови подібних систем у окремих територіальних органах ДСНС;

– розроблено програмне забезпечення Системи. Придбано підсистему моніторингу спеціалізованих транспортних засобів ДСНС та підсистему криптозахисту для захисту інформації, яка циркулює у Системі, побудови захищених каналів передавання інформації;

– придбано геоінформаційну Систему для забезпечення візуалізації даних, розрахунку маршрутів виїздів, створення та використання надалі прогнозно-моделюючих аналітичних підсистем, підсистем ухвалення рішень;
– проведена робота щодо розвитку зв'язку та автоматизації управління;

– виконуються заходи з комплексної автоматизації управлінських процесів у системі ДСНС: розгорнута система електронного документообігу АСКОД, яка інтегрована до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;

– організовано навчання фахівців територіальних органів ДСНС у Національному координаційному центрі кібербезпеки Ради національної безпеки і оборони України, налагоджено взаємодію із Департаментом кіберзахисту Національної

поліції України та громадськими організаціями у сфері кіберзахисту. Створено комплексну систему захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі апарату ДСНС.

їх наслідків.

Удосконалення системи управління ДСНС за напрямками розвитку цифрового радіозв'язку, цифровізації та кібербезпеки забезпечило проведення автоматизації процесів у сфері цивільного захисту, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації

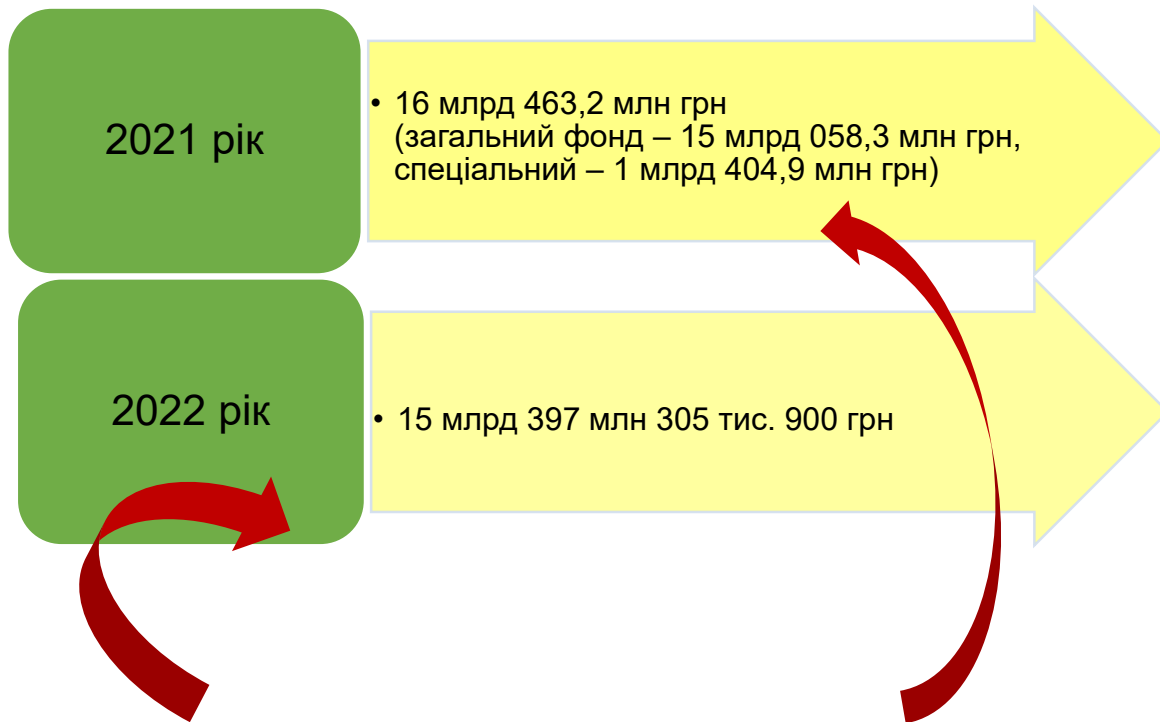
Запровадження в кожному напрямі певних систем дає змогу поєднати багато функцій, забезпечити взаємодію між базами даних, що своєю чергою покращує оперативність пошуку потрібної інформації під час ліквідації НС.

Розвиток цифрових систем дасть змогу покращити відмовостійкість та надійність каналів зв'язку, що своєю чергою забезпечить надійність та безперервність управління силами та засобами, а також оперативний обмін інформацією між органами управління та підрозділами ЦЗ у повсякденній діяльності та в умовах виникнення НС.

Удосконалення системи управління, створення та розгортання на території регіонів відомчої сучасної цифрової системи радіозв'язку, доукомплектування сучасними засобами цифрового радіозв'язку органів управління та підрозділів ДСНС відповідно до штатної потреби сприятимуть підвищенню рівня готовності до дій за призначенням сил та засобів ДСНС.

5.3. ФІНАНСУВАННЯ ПОТРЕБ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У 2021–2022 РОКАХ

З метою виконання невідкладних завдань з ліквідації наслідків збройної агресії РФ проти України та надання гуманітарної допомоги видатки для ДСНС збільшено на 31 млрд 384 млн 979 тис. 717 грн

Із фонду боротьби з хворобою COVID-19, спричиненою SARS-CoV-2, виділено 1,7 млн грн на доплати особам рядового і начальницького складу, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації захворювання

Із початку військової агресії російської федерації ДСНС та її територіальні підрозділи отримали **міжнародну технічну допомогу** на суму понад **326,7 млн грн**.

5.4 ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Розроблено нову Антикорупційну програму ДСНС на 2023 — 2025 роки, яка успішно пройшла процедуру публічного громадського обговорення.

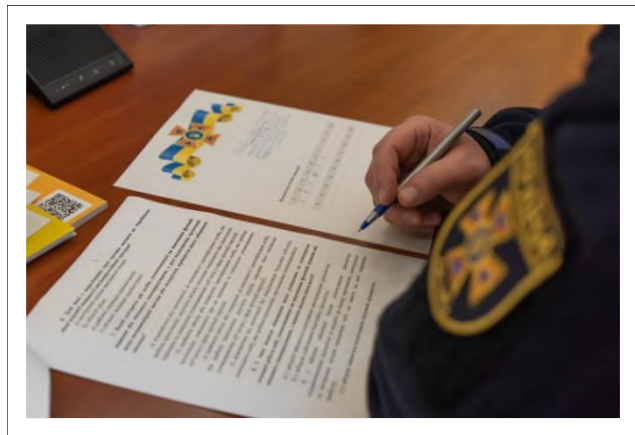
Значно вдалося мінімізувати можливі корупційні ризики та запобігти негативним наслідкам у діяльності ДСНС.

Заходи, передбачені Антикорупційною програмою ДСНС на 2020—2022 роки, структурні підрозділи ДСНС та її територіальні органи і підрозділи виконали на 95%

Через вторгнення рф та брак коштів не виконаний один захід програми: оснащення автотехніки підрозділів, які надають платні послуги, системами безперебійної GPS-навігації та GPS-трекерами через встановлення (переоснащення) на техніку автомобільних цифро-аналогових радіостанцій з функцією GPS-моніторингу місця перебування

Профілактика корупційних проявів у системі ДСНС у 2022 році

навчання з антикорупційного законодавства	• удосконалення антикорупційних заходів, попередження випадків порушення чинного законодавства, удосконалення практичних аспектів застосування запобіжних антикорупційних механізмів
проведення семінарів-нарад, круглих столів	• 15 міжрегіональних комунікативних заходів з керівниками уповноважених підрозділів (особами) у сфері запобігання та виявлення корупції за участю представників громадськості; • 4 круглі столи в ЛДУ БЖД та ЧІПБ НУЦЗУ
проведення тренінгів	• розв'язання ситуаційних задач адаптованих під різні сфери діяльності ДСНС з метою удосконалення алгоритмічного мислення та швидкого ухвалення рішень

Кейс-тренінги – розв’язання конкретних ситуаційних задач, розроблених кращими школами МВА та успішно адаптованих під різні сфери діяльності ДСНС

Участь співробітників ДСНС у конференціях з європейськими представниками та тренерами Програми НАТО з виховання доброчесності та запровадження імплементації принципів виховання доброчесності у закладах освіти органів системи МВС, а також питання управління корупційними ризиками, їх запобігання та мінімізації

Щодо передання матеріалів про зрадників та колаборантів

Уповноважені підрозділи (уповноважені особи) зібрали та направили матеріали

до СБУ, ДБР та Національної поліції України стосовно 1 218 осіб, які підозрюються у колабораціонізмі.

до правоохоронних органів щодо 647 осіб, які ухиляються від проходження служби цивільного захисту.

Щодо передання матеріалів до правоохоронних органів

За матеріалами, які були передані до Головного слідчого управління Національної поліції України зареєстровано 2 кримінальні провадження:

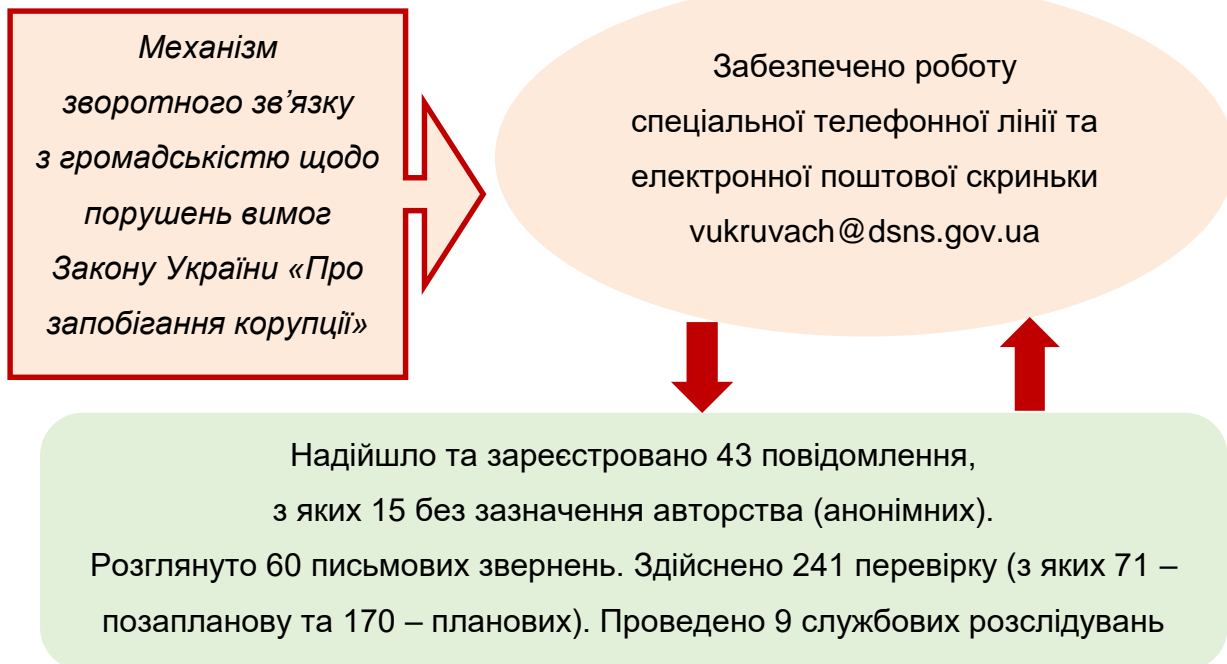
за ч. 5 ст. 191 КК України (привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем), сума збитків понад 12 млн грн;

за ч. 4 ст. 190 КК України (шахрайство) та ч. 2 ст. 366 КК України (службове підроблення), сума збитків понад 1 млн грн.

За матеріалами уповноваженого підрозділу Першим слідчим відділом Територіального управління ДБР (м. Львів) здійснюється досудове розслідування щодо кримінального провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК України (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем), сума збитків понад 68 000 грн.

Зворотний зв'язок із громадськістю у ДСНС

Щодо кримінальних проваджень стосовно співробітників ДСНС

Правоохоронні органи внесли 8 відомостей до ЄРДР (у 2021 році – 13) за вчинення корупційних правопорушень та злочинів у сфері службової діяльності:

- 5 кримінальних проваджень за ознаками правопорушення, передбаченого у ст. 368 КК України (у 2021 році – 11) (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою) – з них 1 провадження у справі закрито;
- 1 кримінальне провадження за ознаками правопорушення, передбаченого у ст. 366 КК України (службова підробка);
- 1 кримінальне провадження за ознаками правопорушення, передбаченого у ст. 367 КК України (службова недбалість);
- 1 кримінальне провадження за ознаками правопорушення, передбаченого у ст. 369 КК України (пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі).

Складено 2 адмінпротоколи (у 2021 році – 7) щодо особи начальницького складу служби цивільного захисту за вчинення правопорушень, пов'язаних із корупцією, а саме – за порушення законодавства про конфлікт інтересів.

5.5 ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Упродовж
2021 року
проведено
4 аудити
ефективності за
напрямами:

«Аналіз ефективності організації ведення діловодства та архівної справи в системі ДСНС»;

«Дослідження ефективності підготовки кадрів у сфері цивільного захисту»;

«Оцінка ефективності та результативності здійснення заходів щодо організації та координації з питань забезпечення майном установ та організацій сфери управління ДСНС. Дослідження ефективності використання (списання) та зберігання активів»;

«Оцінка ефективності функціонування системи цілодобового збору, аналізу, узагальнення та обробки інформації (у вигляді екстрених викликів) про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій, небезпечних подій та пожеж диспетчерськими службами».

За результатами проведених аудитів ефективності організовано та проведено презентації результатів серед керівників територіальних органів, підрозділів центрального підпорядкування, закладів освіти, науково-дослідних установ, підприємств, установ та організацій сфери управління ДСНС та доручено здійснити комплекс заходів для покращення ефективності роботи на місцях.

У 2022 році максимально широкого рівня використання досягли методи дослідження ефективності фундаментальних процесів у ДСНС, які засновані на адаптації до європейських стандартів з урахуванням особливостей під час ведення бойових дій.

За 2022 рік здійснено 8 внутрішніх аудитів, із них за напрямками ефективності 4 внутрішні аудити:

«Оцінка ефективності реалізації державної політики у сфері пожежної та техногенної безпеки» (закінчення після закінчення воєнного стану в Україні);

«Отримання, використання, облік та звітність благодійної (гуманітарної) допомоги»;

«Оцінка ефективності організації та розвитку єдиної державної системи цивільного захисту та забезпечення діяльності щодо захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій»;

«Дослідження законності, достовірності фінансової звітності, оцінка дотримання законодавства, планів, процедур щодо збереження активів та управління державним майном, ефективності функціонування системи внутрішнього контролю» (у 2 СЦШР (м. Дрогобич), у 3 СЦШР (с. Жеребкове Одеської обл.), у ГУ ДСНС у Дніпропетровській області та м. Києві).

	2021	2022
Охоплено суб'єктів внутрішнього аудиту	58	
Виявлено порушень на загальну суму, грн, з них:	48 млн 253 тис.	29 млн 392,6 тис.
нефінансових порушень на суму	----	189 тис.
що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму, грн	1 млн 183 тис.	14 млн 459,8 тис.
інших порушень фінансової дисципліни, що не призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму, грн	47 млн 70 тис.	14 млн 932,8 тис.

Забезпечено усунення:

нефінансових **порушень на суму 149 тис. грн;**

порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму **2 млн 739,2 тис. грн;**

порушень, що не призвели до втрат на суму **14 млн 236,3 тис. грн.**

За результатами внутрішніх аудитів надано 306 рекомендацій, з них 212 рекомендацій, які виконано повністю. Одну справу передано до правоохоронних органів.

За участю представників Міністерств фінансів України та Королівства Нідерланди завершено пілотний проєкт «Удосконалення діяльності з управління ризиками в системі ДСНС», який розпочато у 2021 році. Успішно впроваджується логістична інформаційна система, яка забезпечить продуктивність і прозорість робочих процесів матеріальних цінностей і ефективну комунікацію між підрозділами.

5.6 СТАН ПОСТАЧАННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ТЕХНІКИ, УДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Потреба та терміни експлуатації спеціальної, пожежної, аварійно-рятувальної та техніки РХБЗ у підрозділах ДСНС станом на кінець 2022 року, дані щодо отриманої та оновленої техніки підрозділами ДСНС коштом, передбаченим Державним бюджетом у 2022 році, стан забезпечення спеціальною технікою, спеціально-технічним обладнанням та спеціальними піротехнічними машинами у підрозділах ДСНС, забезпечення технікою та спеціальним обладнанням для проведення гуманітарного розмінування, речове забезпечення особового складу ДСНС, забезпечення пально-мастильними матеріалами у 2022 році надано у додатку 5.2.

Пошкоджені унаслідок мінометних обстрілів пожежні автомобілі
(селище Дворічна Куп'янського району Харківщини)

Виконання завдань з будівництва та відновлення об'єктів інфраструктури ДСНС у 2021–2022 роках

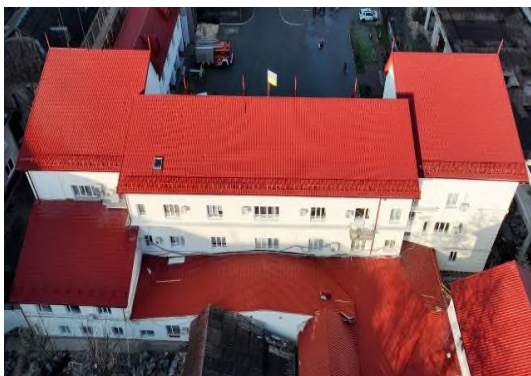
У 2022 році на здійснення капітальних видатків підрозділам розподілено понад 400 млн грн, що дало змогу провести реконструкцію 11 об'єктів та роботи з капітального ремонту понад 70 об'єктів.

Ремонтно-відновлювальні роботи проводились в будівлях та приміщеннях аварійно-рятувальних підрозділів (загонів, частин, постів) з метою поліпшення їх експлуатаційних характеристик та енергоефективності, а саме: здійснення ремонту покрівель, утеплення фасадів заміни в'їзних воріт та реконструкції існуючих теплових мереж.

Для забезпечення готовності підрозділів до дій за призначенням в умовах воєнного стану та незалежності від централізованого постачання енергоносіїв протягом 2022 року придбано 260 твердопаливних котлів.

Зазначене придбання в комплексі з упровадженням заходів з енергоефективності дасть можливість подальшої економії бюджетних коштів завдяки зменшенню витрат на споживання енергоносіїв (газу та централізованого тепlopостачання) на **10%**.

Ключовим завданням є відновлення роботи підрозділів ДСНС, тому що лише функціонування їх на постійній основі дає змогу підвищувати рівень безпеки і можливість повертатися людям до нормального життя.

Під час бойових дій на території Харківської області пошкоджено **39 будівель пожежних депо**. З **16 підрозділів на окупованій території**, які були **знищені або пошкоджені**, вже **відновили дев'ять**. Деякі підрозділи знищені настільки, що фактично потребують створення з нуля.

Стан накопичення оперативного матеріального резерву ДСНС

Оперативний матеріальний резерв ДСНС створюється на підставі ст. 98 Кодексу цивільного захисту України, Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 775, Положення про оперативний матеріальний резерв ДСНС для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання термінової невідкладної допомоги постраждалому населенню, затвердженого Головою ДСНС 23.09.2020.

У 2022 році в ДСНС оновлено та затверджено наказом від 07.06.2022 № 299 (із змінами) Номенклатуру оперативного матеріального резерву ДСНС для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання термінової невідкладної допомоги постраждалому населенню (далі – Номенклатура).

Оперативний матеріальний резерв ДСНС

- У 2022 році оновлено та затверджено Номенклатуру оперативного матеріального резерву ДСНС
- До Номенклатури включено спеціальне обладнання, засоби забезпечення аварійно-рятувальних робіт, телекомунікації та інформатизації, пожежно-технічне обладнання, пально-мастильні матеріали, автомобільне, медичне та речове майно, шанцевий інструмент, будівельні матеріали, засоби обігріву та інше майно
- Станом на 31.12.2022 обсяги оперативного резерву ДСНС становлять 9,1% передбачених Номенклатурою (порівняно з початком 2022 року обсяг збільшився на 3,7% завдяки коштам резервного фонду державного бюджету)

У 2022 році придбано та зараховано до оперативного резерву ДСНС модулі для тимчасового розміщення осіб, електрогенератори, протигази фільтрувальні, костюми біологічного захисту та інше майно.

5.7 ПІДГОТОВКА ПЕРСОНАЛУ ТА СИЛ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів ДСНС здійснюється на базі закладів вищої та професійної (професійно-технічної) освіти цивільного захисту.

Заклади вищої освіти цивільного захисту

Національний університет цивільного захисту України

(м. Харків), створено у 1928 р.

Здійснює підготовку та післядипломну освіту фахівців ступеню вищої освіти «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» та наукового ступеню «доктор наук» за спеціальностями «Цивільна безпека», «Пожежна безпека», «Психологія», «Хімічні технології та інженерія», «Екологія», «Технології захисту навколишнього середовища» за

16 освітніми програмами, в тому числі «Управління пожежною безпекою», «Управління у сфері цивільного захисту», «Управління піротехнічними роботами та протимінною діяльністю».

Створено дві постійнодіючі спеціалізовані вчені ради із розгляду дисертацій на здобуття наукових ступенів докторів наук за п'ятьма спеціальностями: «Механізми державного управління», «Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку», «Цивільний захист», «Пожежна безпека», «Екологічна безпека».

Університет є патентовласником понад 400 патентів. У 2021-2022 роках наукові, науково-педагогічні співробітники, молоді науковці та здобувачі вищої освіти університету щороку брали участь у більш ніж 20 науково-комунікативних заходах (конференціях, семінарах, круглих столах тощо), серед яких більше 50% – міжнародні науково-практичні конференції, де обговорювалися питання: збереження життєво-важливої інфраструктури Центральної Європи, на базі Університету Обуди –

м. Будапешт, Угорщина, розвитку дистанційних освітніх систем – на базі Університету міжнародних відносин та соціальних комунікацій (м. Хелм, Республіка Польща), міжнародної технічної допомоги «Розвиток потенціалу України з протимінної діяльності» (м. Беране, Чорногорія), хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного захисту «CBRNe Summit Europe» (м. Брно, Чеська Республіка). Участь у таких заходах взяли понад 500 представників університету.

**Черкаський інститут пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України, створено у 1973 р.**

Здійснює підготовку фахівців освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» за спеціальностями: «Пожежна безпека», «Цивільна безпека», «Психологія», «Право».

**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
створено у 1947 р.**

Здійснює підготовку фахівців освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» та «доктор філософії» за спеціальностями: «Пожежна безпека», «Цивільна безпека», «Екологія», «Транспортні технології», «Комп'ютерні науки», «Кібербезпека», «Менеджмент», «Психологія», Соціальна робота», «Філологія».

Удосконалення системи фахового навчання кадрів ДСНС України здійснювалось через розвиток існуючих та впровадження нових спеціальностей та освітніх програм і передбачало такі види підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту:

підготовка за ступенями вищої освіти «фаховий молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» та наукового ступеня «доктор наук»;

післядипломна освіта (професійна підготовка, підвищення кваліфікації, спеціалізація та перепідготовка).

У рейтингах вузів займає:

- 90-те місце серед 190 українських закладів вищої освіти (наукометрична база Sciverse scopus);
- 105-те місце серед 242 українських закладів вищої освіти (консолідований рейтинг закладів вищої освіти України);
- 136-те місце серед 200 українських закладів вищої освіти (академічний рейтинг «Топ-200 Україна»).

Вище професійне училище Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця), створено у 1972 р.

Здійснює підготовку фахівців ступеня вищої освіти «фаховий молодший бакалавр» за спеціальностями «Цивільна безпека», «Пожежна безпека» за 2 освітніми програмами «Радіаційний та хімічний контроль», «Організація та техніка протипожежного захисту», підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації фахівців для

сфери цивільного захисту за робітничими професіями.

Ліцей цивільного захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця)

Здійснює навчання за програмою здобуття повної загальної середньої освіти дітей, позбавлених батьківського піклування,

батьки яких загинули при виконанні службових обов'язків, дітей працівників ДСНС та обдарованої молоді віком до 16 років, які мають базову загальну середню освіту.

**Інститут державного управління та наукових досліджень
з цивільного захисту (м. Київ), створено у 1949 р.**

Здійснює післядипломну освіту:
державних службовців за спеціальністю
«Публічне управління та
адміністрування»;

викладачів навчальних дисциплін
«Безпека життєдіяльності»;
функціональне навчання керівних та
управлінських кадрів;

наукову діяльність для потреб ДСНС.

У системі закладів вищої освіти цивільного захисту **у 2021 році** працювало **549 науково-педагогічних працівників, з яких 83 – доктори наук, 349 – кандидати наук.**

Удосконалення системи фахового навчання та навчання населення здійснювалось через розвиток сучасних та впровадження нових спеціальностей освітньої діяльності і передбачало такі види підготовки:

підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації робітничих кадрів сфери цивільного захисту;

підготовка осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту за ступенями вищої освіти «фаховий молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» та наукового ступеня «доктор наук»;

післядипломна освіта (професійна підготовка, підвищення кваліфікації, спеціалізація та перепідготовка) осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту;

підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів для закладів вищої освіти та науково-дослідних установ цивільного захисту;

функціональне навчання (підвищення кваліфікації цільового призначення) керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту.

Проводилась робота щодо розвитку галузевої системи освіти, ліцензування та акредитації нових спеціальностей підготовки, підтвердження прав на провадження освітньої діяльності у сфері цивільного захисту.

Національний університет цивільного захисту України провів акредитацію освітніх програм **за третім рівнем вищої освіти ступеня «доктор філософії»:**

«Екстремальна та кризова психологія» в галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»;

«Пожежна безпека» в галузі знань «Цивільна безпека»;

«Публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки» в галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

За другим рівнем вищої освіти ступеня «магістр»:

«Публічне управління та адміністрування» в галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

«Публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки» в галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

За першим рівнем вищої освіти ступеня «бакалавр»:

«Цивільний захист» в галузі знань «Цивільна безпека»;

«Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт» в галузі знань «Цивільна безпека»;

«Охорона праці» в галузі знань «Цивільна безпека».

Черкаський інститут пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України провів акредитацію освітніх програм **за першим рівнем вищої освіти ступеня «бакалавр»:**

«Екстремальна та кризова психологія» в галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»;

«Право» в галузі знань «Право»;

«Охорона праці» в галузі знань «Цивільна безпека».

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності провів акредитацію освітніх програм **за третім рівнем вищої освіти ступеня «доктор філософії»:**

«Пожежна безпека» в галузі знань «Цивільна безпека»;

За другим рівнем вищої освіти ступеня «магістр»:

«Цивільний захист» в галузі знань «Цивільна безпека»;

«Охорона праці» в галузі знань «Цивільна безпека».

За першим рівнем вищої освіти ступеня «бакалавр»:

«Менеджмент» в галузі знань «Управління та адміністрування»;

«Комп'ютерні науки» в галузі знань «Інформаційні технології».

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту провів акредитацію освітніх програм за **другим рівнем вищої освіти ступеня «магістр»**.

«Пожежна безпека» в галузі знань «Цивільна безпека»;

«Управління у сфері цивільного захисту» в галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

За підсумками навчального року за усіма формами навчання заклади вищої освіти цивільного захисту здійснили **випуск 2 114 фахівців для сфери цивільного захисту, з них 757 осіб – за державним замовленням. Завершили навчання в ад'юнктурі 24 особи, здійснено захист 8 кандидатських дисертацій.**

У 2021 році закладами вищої освіти цивільного захисту здійснено черговий набір на навчання:

за освітньо-професійним рівнем «фаховий молодший бакалавр» – за 2 спеціальностями;

за освітніми ступенями: «бакалавр» – за 14 спеціальностями; «магістр» – за 13 спеціальностями; «доктор філософії» – за 9 спеціальностями.

На перший курс навчання за денною формою зараховано – 1 662 особи, у тому числі 500 – за державним замовленням, 1 162 – коштом фізичних та юридичних осіб.

У 2022 році у системі закладів вищої освіти цивільного захисту працювало 549 науково-педагогічних працівників, з яких 64 – доктори наук, 315 – кандидати наук. Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України (від 28 лютого 2022 р. №

190-р «Про проведення у 2022 році дострокових випусків курсантів (слухачів) випускних курсів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та закладів фахової передвищої військової освіти, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС та ДСНС») у 2022 році проведено достроковий випуск курсантів випускних курсів закладів вищої освіти цивільного захисту.

Організовано навчання в умовах воєнного стану в системі післядипломної освіти ДСНС у 2022 році (наказ ДСНС від 08.04.2022 № 193). Уточнено пропозиції до обсягів державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів для закладів освіти цивільного захисту у 2022 році (збільшення прийому бакалаврів на 62 особи, зокрема піротехніків на 12 осіб (всього 25), психологів на 25 осіб). Перенесено терміни проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту (апробаційне проведення атестації отримувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю «Пожежна безпека» за процедурою єдиного комплексного іспиту у 2021/2022 навчальному році на 2022/2023 навчальний рік) у закладах вищої освіти цивільного захисту.

Призупинено проведення атестації керівників, їх заступників, інших педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту. Уточнено потребу ДСНС у кваліфікованих кадрах в умовах широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України та забезпечено належну організацію роботи з відбору.

У Національному університеті цивільного захисту України на базі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності організовано навчання осіб начальницького складу служби цивільного захисту, відібраних і призначених органами та підрозділами ДСНС на посади: керівників новоутворених піротехнічних підрозділів – за програмою підвищення кваліфікації; для укомплектування новоутворених піротехнічних підрозділів – за тримісячною програмою перепідготовки (у період 29.08.2022–25.11.2022).

Відновлено: навчання (підвищення кваліфікації осіб середнього та старшого начальницького складу служби цивільного захисту в закладах освіти цивільного захисту) у системі післядипломної освіти; проведення атестації керівників, їх заступників, інших педагогічних працівників закладів освіти цивільного захисту (наказ ДСНС від 06.10.2022 № 565).

Організовано переміщення курсантів усіх курсів Національного університету цивільного захисту України, які здобувають вищу освіту за освітньою програмою «Інженерне забезпечення саперних, піротехнічних та вибухових робіт» (58 осіб) і тимчасово навчались на базі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, та визначених науково-педагогічних працівників до Міжрегіонального центру гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС із продовженням освітнього процесу на його базі з урахуванням оперативної обстановки (наказ ДСНС від 22.12.2022 № 758).

У 2022 році Національний університет цивільного захисту України провів акредитацію освітніх програм:

– за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти: «Екстремальна та кризова психологія», «Робота з персоналом» в галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»;

– за другим (магістерським) рівнем вищої освіти: «Екстремальна та кризова психологія», «Робота з персоналом» в галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»; «Пожежна безпека», «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи», «Управління пожежною безпекою», «Цивільний захист», «Охорона праці», «Управління у сфері цивільного захисту», в галузі знань «Цивільна безпека».

За підсумками навчального року за усіма формами навчання у закладах вищої освіти цивільного захисту здійснено випуск 2 145 фахівців для сфери цивільного захисту, з них 717 осіб – за державним замовленням. Завершили навчання в ад'юнктурі 16 осіб, здійснили захист 8 кандидатських дисертацій.

У 2022 році у закладах вищої освіти цивільного захисту здійснено черговий набір на навчання:

за освітньо-професійним рівнем **«фаховий молодший бакалавр» – за 2 спеціальностями;**

за освітніми ступенями: «бакалавр» – за 15 спеціальностями; «магістр» – за 14 спеціальностями; «доктор філософії» – за 9 спеціальностями.

На перший курс навчання за денною формою зараховано – 1 676 осіб, у тому числі 500 – за державним замовленням, 1 176 – коштом фізичних та юридичних осіб.

Професійна підготовка в системі ДСНС

До системи закладів освіти цивільного захисту ДСНС, що провадять діяльність у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, увійшли:

Вище професійне училище Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця);

Міжрегіональний центр гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС України (с. Ватутіне Харківської області);

Міжрегіональний центр швидкого реагування ДСНС України (м. Ромни Сумської області);

2 Спеціальний центр швидкого реагування ДСНС України (м. Дрогобич Львівської області);

23 навчальні пункти аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення головних управлінь ДСНС України в областях, навчальний пункт загону технічної служби ГУ ДСНС України у Сумській області та навчальний центр ГУ ДСНС України у м. Києві (далі – навчальні пункти (центр))

Упродовж 2021–2022 років на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти цивільного захисту ДСНС пройшли професійну підготовку відповідно **7 334** та **10 676** осіб рядового і молодшого начальницького складу та працівників органів і підрозділів цивільного захисту, у тому числі у:

Вищому професійному училищі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця) – **527** та **651** особа;

Міжрегіональному центрі гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС (с. Ватутіне Харківської області) – **1 031** та **2 810** осіб;

Міжрегіональному центрі швидкого реагування ДСНС (м. Ромни Сумської області) – **52** та **143** особи;

2 Спеціальному центрі швидкого реагування ДСНС (м. Дрогобич Львівської області) – **16** та **132** особи;

навчальних пунктах аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення (загону технічної служби) головних управлінь ДСНС в областях та Навчальному центрі ГУ ДСНС у м. Києві – **5 708** та **6 940** осіб.

За видами професійної підготовки:

професійне (професійно-технічне) навчання – **2 597** та **4 113** осіб;

перепідготовка – **1 573** та **1 158** осіб;

підвищення кваліфікації – **2 865** та **2 993** особи;

курси цільового призначення – **299** та **2 412** осіб.

Додатково на базі навчальних пунктів аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення (загону технічної служби) ГУ ДСНС проведено спеціальну підготовку **469** та **557** працівників місцевої пожежної охорони (членів добровільної пожежної охорони). Протягом 2021–2022 років пройшли підготовку (підвищення кваліфікації) з надання домедичної допомоги

відповідно **6 548** та **6 302** особи рядового і начальницького складу та працівників органів та підрозділів цивільного захисту, з них на базі:

навчальних пунктів (центру) ГУ ДСНС – **5 403** та **5 335** осіб;

Міжрегіонального центру гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС – **619** та **349** осіб;

Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності – **397** та **326** осіб;

Міжрегіонального центру швидкого реагування ДСНС – **6** та **138** осіб;

Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту ДСНС – **80** та **93** особи;

інших закладів освіти – **43** та **61** особа.

Підготовка сил і органів управління ДСНС

З метою забезпечення постійної готовності до виконання завдань з аеромедичної евакуації сил цивільного захисту 24 червня 2021 року на базі Спеціального авіаційного загону ОРС ЦЗ (Чернігівська обл., м. Ніжин) організовано та проведено навчання з аеромедичної евакуації постраждалих повітряними суднами ДСНС із залученням спеціалізованих медичних бригад постійної готовності другої черги служби медицини катастроф та позаштатних спеціалізованих медичних бригад закладів охорони здоров'я МВС.

У 2021 році на базі навчально-тактичного полігону Міжрегіонального центру швидкого реагування ДСНС (с. Гаї Сумської області) проведено спеціальні навчання з комплексного застосування наземних та авіаційних сил ДСНС під час рятувальних операцій, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій і гасіння пожеж із залученням територіальних спеціалізованих медичних бригад екстреної медичної допомоги.

Протягом 2022 року проведено 2 міжнародні та 4 міжвідомчі навчання (тренування), а саме:

- два міжнародні навчання у Волинській та Львівській областях щодо надання допомоги постраждалому населенню України в пунктах пропуску на україно-польському кордоні;

- тактико-спеціальні навчання МВС на території смт Каланчак Скадовського району Херсонської області з ліквідації масових заворушень, знешкодження озброєних злочинців та звільнення захоплених об'єктів критичної інфраструктури в населених пунктах;

- тактико-спеціальні навчання із реагування на загрози національній безпеці у сфері громадської безпеки та цивільного захисту на території Державного агентства України з управління зоною відчуження;

– командно-штабні навчання між Державним агентством автомобільних доріг України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, обласними та Київською міською військовою адміністрацією щодо спільних міжвідомчих дій в складних погодних умовах осінньо-зимового періоду 2022/23 року, ліквідації їх наслідків та оптимізації взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади під час воєнного стану в Україні;

– міжвідомче штабне тренування між Державною службою України з надзвичайних ситуацій та АТ «Укрзалізниця» щодо відпрацювання взаємодії органів та підрозділів ДСНС під час спільного виконання завдань з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Удосконалення об'єктів навчальної матеріально-технічної бази

У 2022 році від Німецького товариства міжнародного співробітництва Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH ДСНС отримала мобільний тренувальний комплекс, оснащений теплодимокамерою-лабіринтом та спеціальними тренажерами, та мобільний пожежний тренажер контейнерного типу, які ефективно застосовуються для проведення виїзних практичних занять з особовим складом пожежно-рятувальних підрозділів.

17–18 вересня 2022 року проведено навчання Rescue Days Ukraine 2022 у с. Городище, Рівненської області із залученням мобільно-рятувальних комплексів, за допомогою яких підвищено рівень професійної підготовки рятувальників.

Проведено практичні заняття із застосуванням мобільного тренажера з 6 951 газодимозахисником територіальних підрозділів ДСНС України.

Нині з метою визначення потреби й обсягів проведення практичних занять із газодимозахисниками територіальних органів ДСНС у 2023 році із застосуванням мобільного тренажера проводяться підготовчі заходи щодо отримання та узагальнення відповідних пропозицій від територіальних органів управління ДСНС.

Наукова діяльність

У ДСНС наукову діяльність здійснюють:

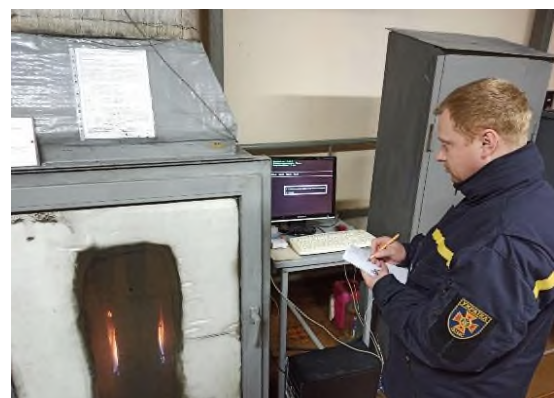
- Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту;
- заклади вищої освіти цивільного захисту.

У 2021 році в наукових установах ДСНС та закладах вищої освіти цивільного захисту **завершено виконання 22 науково-дослідних** (дослідно-конструкторських) робіт, **впроваджено 18 науково-дослідних робіт**.

Видано (підготовлено до видання) **16** монографій, **23** навчальні посібники, **4** підручники, **5** практикумів, **1** словник, **25** збірників наукових праць, **3** курси лекцій. Проведено **19** наукових / науково-технічних конференцій, **9** семінарів, **2** круглі столи.

У 2022 році в наукових установах ДСНС та закладах вищої освіти цивільного захисту завершено виконання **14** та затверджено **22** нові науково-дослідні (дослідно-конструкторські) роботи, впроваджено 8 науково-дослідних робіт.

Видано (підготовлено до видання) **19** монографій, **28** навчальних посібників, **2** підручники, **3** практикуми, **27** збірників наукових праць, **8** курсів лекцій. Проведено **19** наукових / науково-технічних конференцій, **7** семінарів, **1** форум, **1** круглий стіл.

У конкурсі наукових робіт здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти закладів вищої освіти», що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України (2021/2022 н. р.), дипломами переможців I-III ступеня відзначено представників НУЦЗ України та ЛДУ БЖД (2021 рік – 4 особи, 2022 рік – 5 осіб).

5.8 КОМПЛЕКТУВАННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Кадрове забезпечення органів і підрозділів ДСНС, стан укомплектування професійними кадрами у 2021 році

До персоналу (кадрів) ДСНС належать особи рядового і начальницького складу, які проходять службу цивільного захисту за контрактом, державні службовці та інші працівники, з якими укладається трудовий договір. Чисельність працівників та осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У 2021 році основні зусилля у сфері роботи з персоналом зосереджувались на забезпеченні потреб ДСНС у кадрах відповідно до освітньо-кваліфікаційних вимог, формуванні висококваліфікованого, відповідального за доручену справу персоналу з сучасним мисленням і почуттям професійної гордості, удосконаленні нормативно-правової бази щодо роботи з кадрами, стимулюванні та мотивації особового складу до продовження служби в ДСНС.

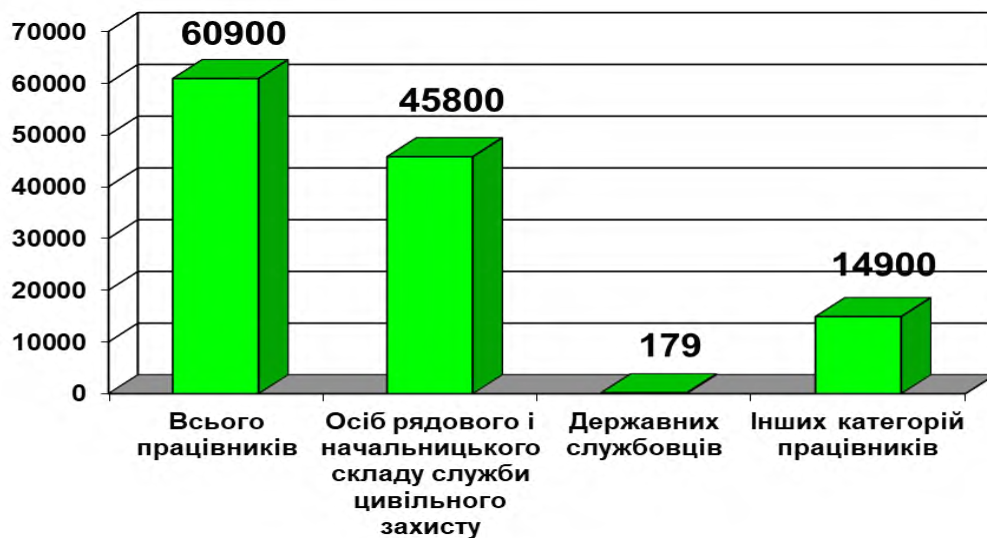
Прийнято на службу цивільного захисту і зараховано в кадри ДСНС з присвоєнням спеціального звання **166 громадян**.

Після закінчення навчання **до органів і підрозділів ДСНС** для подальшого проходження служби цивільного захисту **направлено 582 випускники** відомчих закладів вищої освіти з присвоєнням спеціального звання.

Кількість осіб, які проходять службу, працюють в ДСНС (2021 рік)

З метою удосконалення роботи щодо якості комплектування органів і підрозділів ДСНС кваліфікованими професійними кадрами внесено зміни до **Положення про порядок проходження служби** цивільного захисту особами рядового і начальницького складу (*постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2021 р. № 1169*); впроваджено **Перелік посад**, що підлягають заміщенню особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, та граничних спеціальних звань за цими посадами (*наказ МВС від 04.03.2021 № 170, зареєстрований у Мін'юсті 23 березня 2021 р. за № 1052/5*).

За програмами підвищення кваліфікації на базі закладів вищої освіти цивільного захисту проведено навчання:

2 тис. 396 осіб середнього та старшого начальницького складу;

169 державних службовців;

121 особи на курсах англійської мови за мовним стандартом НАТО.

За мужність, відвагу і сумлінне виконання службових обов'язків нагороджено 3 386 працівників ДСНС, у тому числі:
38 – державними нагородами; 21 – відзнаками Уряду;
417 – відзнаками МВС; 2 909 – відзнаками ДСНС.

Отримали статус учасника бойових дій – 498 працівників ДСНС: 459 осіб – за участь в операції Об'єднаних сил, 39 осіб – за розмінування.

Підсумки кадрового забезпечення органів і підрозділів ДСНС, стан укомплектування професійними кадрами у 2022 році

Кадрова політика ДСНС у 2022 році в умовах широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України та воєнного стану зосереджувалась на:

- посиленні керівної ланки кадрів органів і підрозділів ДСНС та забезпеченні потреб ДСНС в кадрах;
- стимулюванні та мотивації персоналу до сумлінного виконання службових обов'язків, заохоченні особового складу за мужність і відвагу, виявлені під час забезпечення національної безпеки та оборони України, відсічі та стримування збройної агресії проти України і у надзвичайних ситуаціях та ліквідації їх наслідків;
- вивченні і наданні необхідної допомоги у вирішенні службових, соціально-побутових та інших проблемних питань особового складу і членів їх сімей, які евакуювалися з тимчасово окупованих територій та із зон ведення бойових дій, зниженні соціальної напруги в колективах органів і підрозділів ДСНС, де перебуває (тимчасово прикріплений) евакуйований особовий склад;

– кадровому забезпеченні та відновленні соціально-психологічного клімату особового складу підрозділів ДСНС, що дислокуються на деокупованих Збройними Силами України територіях України.

Адаптовано до сучасних вимог та спрямовано на подальший розвиток нормативно-правову базу ДСНС щодо роботи з персоналом. Зокрема, у Верховній Раді України ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань проходження служби цивільного захисту».

Службі в умовах воєнного стану вдалось утримати укомплектованість органів і підрозділів ДСНС кваліфікованими кадрами та забезпечити якісне виконання ними завдань за призначенням.

Забезпечено оптимізацію організаційно-штатної структури органів і підрозділів ДСНС на воєнний час. Зокрема **утворено**:

15 аварійно-рятувальних частин з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (додатковою **чисельністю 1 200 од.**) у складі **5** формувань центрального підпорядкування та **10** аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення в територіальних органах ДСНС;

пожежно-рятувальні частини та пости (додатковою чисельністю **240** одиниць).

Збільшено кількість посад у піротехнічних підрозділах ДСНС на **563** одиниці. До їх складу введено посади фельдшера-сапера (**60** одиниць) та водія-санітара (**26** одиниць).

Упорядковано структури підрозділів радіаційного, хімічного та біологічного захисту ДСНС через перерозподіл наявної та додаткової чисельності (збільшено кількість посад на **150** одиниць).

Частину постійного та перемінного складу Національного університету цивільного захисту України переміщено на фонди інших закладів відомчої освіти з продовженням освітнього процесу.

Після закінчення навчання до органів і підрозділів ДСНС для подальшого проходження служби цивільного захисту направлено **679** випускників відомчих закладів вищої освіти (**442** – випущено достроково).

В умовах воєнного стану організовано і забезпечено навчання в системі післядипломної освіти ДСНС:

- **1 272 осіб** начальницького складу;
- **112** державних службовців;
- осіб, відібраних і призначених на посади керівників та фахівців новоутворених піротехнічних підрозділів;
- **101** особи персоналу ДСНС на курсах англійської мови за стандартом НАТО.

Проведено індивідуальні бесіди з більш ніж 3 000 працівників ДСНС і членів їх сімей, які евакуювалися з тимчасово окупованих територій та із зон ведення бойових дій, а також на деокупованих територіях України.

Мобілізовано (призвано) до Збройних Сил України **328** працівників. Станом на кінець 2022 року: виведено з тимчасово окупованої території в інші регіони України – **2 449** працівників; перебували в прифронтових районах – **3 407** працівників, на непідконтрольній Україні території в умовах окупації – **920** працівників. Збройними Силами України деокуповано – 35 підрозділів чисельністю **849 осіб**.

Втрати особового складу ДСНС складали: загиблих – 57 осіб, з них 43 працівники ДСНС, які віддали життя під час виконання службових обов'язків (додаток 5.3), полонених – 6 осіб, травмованих (поранених) – 181 особа.

За мужність і відвагу у забезпеченні відсічі збройної агресії, самовіддані дії у надзвичайних ситуаціях та під час ліквідації їх наслідків нагороджено **6 404** працівники, з них державними нагородами – **248 (25 – посмертно)**, відзнаками Верховної Ради України – **12**; відзнаками Уряду – **22**; відзнаками МВС – **652 (2 – посмертно)**; відзнаками ДСНС – **5 470** (додаток 5.4).

Резерв служби цивільного захисту

Резерв служби цивільного захисту утворюється ДСНС відповідно до Кодексу цивільного захисту України для доукомплектування органів та підрозділів цивільного захисту на час мобілізації, на особливий період або у разі виникнення надзвичайної ситуації, що загрожує безпеці держави, оголошення рішення про проведення мобілізації (цільової мобілізації) та/або введення воєнного (надзвичайного) стану в мирний час шляхом укладання контрактів на добровільній основі з громадянами України, які мають відповідну освітню кваліфікацію, здатні за станом здоров'я проходити службу цивільного захисту та не досягли граничного віку перебування на службі цивільного захисту, у порядку встановленому Положенням про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 593. Чисельність резерву служби цивільного захисту визначається у порядку, встановленому законодавством, у межах затверджених бюджетних призначень, передбачених на утримання ДСНС.

Відбір кандидатів для зарахування громадян у добровільному порядку до резерву служби цивільного захисту, визначення їх відповідності вимогам перебування у резерві служби цивільного захисту здійснюється відповідними органами чи підрозділами ДСНС у взаємодії з територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки.

Кабінетом Міністрів України визначено:

механізм підготовки осіб, які уклали контракти про перебування у резерві служби цивільного захисту, а також строки проведення навчальних та перевірочних зборів у мирний час (постанова Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2015 р. № 824);

порядок виплати і розміри грошового забезпечення осіб, які перебувають у резерві служби цивільного захисту (постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 863).

5.9 РЕАЛІЗАЦІЯ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ОСІБ РЯДОВОГО І НАЧАЛЬНИЦЬКОГО СКЛАДУ ОРС ЦЗ

Психологічне забезпечення діяльності ДСНС

Психологічна служба ДСНС
(склад 131 психолог)

Психологічне
забезпечення
особового складу
органів та підрозділів
ДСНС
здійснюється
через:

організацію і проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на службу, роботу (для рятувальників) до органів і підрозділів цивільного захисту, навчання у закладах освіти ДСНС;

організацію психологічної підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту;

психологічний супровід осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, рятувальників під час виконання завдань за призначенням;

Психологічне
забезпечення
особового складу
органів та підрозділів
ДСНС
**здійснюється
через:**

вивчення соціально-психологічного клімату у колективах органів і підрозділів ДСНС; здійснення заходів психопрофілактики особового складу; надання психологічної допомоги населенню; проведення заходів психологічного відновлення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, рятувальників та працівників ДСНС, які залучались до виконання завдань за призначенням.

З метою навчання навичкам надання першої психологічної допомоги, діагностики проблем психологічного напрямку та супроводу під час виконання завдань, соціально-психологічної підтримки у НС налагоджено співпрацю з:

Міжнародним Медичним Корпусом;
Угорською Екуменічною Службою Допомоги;
Збройними Силами США;
Національними Збройними Силами Латвії;
Агентством США з міжнародного розвитку;
Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва;
Датською Радою у справах біженців, координатором проєктів ОБСЄ в Україні.

У 2021 році професійно-психологічним відбором охоплено **4 433 кандидати на службу**, психологічним відбором – 1 828 абітурієнтів до закладів освіти цивільного захисту.

Вивчено соціально-психологічний клімат у **1 116** підрозділах, яким охоплено **48 135 співробітників**, за результатами якого оцінювались авторитет співробітників, ділові та особистісні якості керівного складу, стиль керівництва, рівень нервово-психічної стійкості особового складу, виявлено нагальні проблеми, визначено шляхи їх розв'язання, у тому числі й через ухвалення кадрових рішень.

Додатково психодіагностикою охоплено **67 433 працівників**, з яких **8 524** потребували і отримали психологічну допомогу. Проведено **3 186 тренінгів** і **5 378 додаткових занять** за психологічним напрямом та надано **47 056 консультацій** працівникам і членам їх родин. За участю психологів організовано **4 432 заходи** щодо застосування потенціалу кімнат психологічного розвантаження.

Психологічне відновлення персоналу ДСНС, який залучався до виконання завдань за призначенням на території проведення операції Об'єднаних сил, пройшли **3 357 осіб** рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

Покращенню морально-психологічного стану особового складу сприяє плідна співпраця з ветеранськими організаціями, насамперед із Всеукраїнською асоціацією ветеранів війни та служби цивільного захисту, яка налічує у своєму складі близько **16 000 ветеранів** і має свої осередки у всіх органах та підрозділах ДСНС, закладах освіти цивільного захисту, що дає змогу залучати ветеранів до виховної роботи з молоддю.

Надано психологічну допомогу 194 871 особі). Проведено індивідуальні бесіди з більш ніж 3 тис. працівників ДСНС і членів їх сімей, які евакуювалися з тимчасово окупованих територій та зон ведення бойових дій, а також на деокупованих територіях України.

Психологи ДСНС організували системну роботу з населенням, яке постраждало внаслідок воєнних дій, в пунктах незламності на всій території України з надання психологічної допомоги.

У 2022 році надано психологічну допомогу понад 194 800 осіб та евакуйовано понад 2 млн. 300 тис. осіб. Проведено індивідуальні бесіди з більш ніж 3 000 працівників ДСНС і членів їх сімей, які евакуювалися з тимчасово окупованих територій та із зон ведення бойових дій, а також на деокупованих територіях України.

ДСНС

забезпечила:

проведення представником Всесвітньої асоціації WAAP та Міжнародної академії практичної психології STEP-AP Academy тренінгу «Профілактика емоційного вигорання психологів, які проводять роботу з потерпілими від насильства під час воєнного стану» для фахівців підрозділів психологічної служби ДСНС;

проведення представниками ГО «ВГЦ "Волонтер"» та підтримки ЮНІСЕФ» тренінгу для фахівців підрозділів психологічної служби органів та підрозділів ДСНС «Особливості взаємодії психологів з постраждалими від воєнних злочинів та сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (СНПК)».

Підвищення рівня
компетенції
психологів
служби
цивільного
захисту:

- на базі ІДУ НД ЦЗ в рамках Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, ініційованої Першою леді України О. Зеленською, пройшли навчання сучасним міжнароднім психологічним технологіям для нейтралізації негативного впливу війни на рятувальників та населення;
- серія вебінарів: від Ізраїльської коаліції травми щодо навчання психологів методам роботи в умовах війни та роботі на телефонній лінії з надання психологічної допомоги; з психологічною службою пожежної охорони Польщі щодо обміну досвідом роботи та ознайомлення з європейськими моделями роботи психологічної служби;
- семінар ТНМУ «Організація медико-реабілітаційної допомоги потерпілим під час їх масового надходження до лікарського закладу та психологічний супровід хворих та їх сімей»;
- навчання невідкладної психологічної допомоги за методикою Flash та методикою Assyst в рамках EMDR-терапії;
- тренінги: «Контроль бойового та оперативного стресу» з полковником Крісом Уорнером, США; «Бойовий розум», Карл Кастро, США; «Особливості взаємодії психологів з постраждалими від воєнних злочинів та СПНК»;
- семінар, присвячений знайомству з системою психічного здоров'я в Австралії в рамках впровадження Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

Діяльність психологів ДСНС у центральних регіонах

Вінницька область

(психологічний супровід співробітників ДСНС-ВПО, психосоціальна підтримка цивільного населення)

тренінги «Екстрена психологічна допомога у разі гострого стресового стану» службовцям військових частин територіальної оборони;
онлайн-опитування дослідження психічного здоров'я персоналу ДСНС під час війни, тренінги зі збереження та зміцнення психічного здоров'я рятувальників

На території Києва і Київської області

(надання психоемоційної підтримки вимушеним переселенцям із окупованих територій)

психоемоційна підтримка вимушених переселенців із окупованих територій на залізничному вокзалі міста;
екстрена психологічна допомога постраждалому населенню міста Києва внаслідок ворожих обстрілів житлових будинків, родинам постраждалих та загиблих у смт Бородянці

Організовано співпрацю з волонтерами, психологами волонтерами військових формувань та Центром інноваційної освіти TSD Training для: надання психологічної допомоги та психосоціальної підтримки ВПО під час здійснення заходів з евакуації населення; пошуку рідних чи близьких евакуйованих осіб з міст Ірпеня, Бучі, Гостомеля; забезпечення ВПО осіб продуктами харчування та у разі потреб логістичного характеру.

Надання екстреної психологічної допомоги під час ліквідації наслідків падіння гвинтокрила в м. Броварах.

Психологічна допомога ДСНС у західних областях

Тернопільська область

(допомога людям,
які опинились
у скрутних життєвих
обставинах)

психологічна допомога 6 942 особам, із
них 2 211 дітей та 277 осіб (МГН), населенню,
що постраждало внаслідок обстрілу м.
Чорткова та класифікованої НС в с. Ліщанці
Бучацької громади (48 осіб);

навчання для 93 психологів і соціальних
педагогів системи освіти (онлайн) та
офлайн-тренінги в громадах для 32 фахівців

Івано-Франківська область

(психосоціальна
підтримка
для постраждалих
від війни)

цілодобова «Гаряча лінія психосоціальної
підтримки». З 11.04.2022 звернулася
31 особа з питаннями надання психологічної
підтримки (психоедукація, зняття тривожності
і напружених психоемоційних станів, робота зі
страхами) та інформаційної підтримки

Закарпатська область

(психологічна допомога евакуйованим, супровід дітей)

психологічна допомога евакуйованим на залізничному вокзалі та супровід їх до пунктів пропуску на кордоні України, родинам рятувальників, що тимчасово проживали на базі АРЗ СП, організація дитячої кімнати для перебування дітей під супроводом психолога

Волинська область

(зустріч та психологічний супровід ВПО)

взаємодія з Центром надання допомоги ВПО. Для дітей – тренінгові заняття в ігровій формі, які були спрямовані на розслаблення, зняття емоційної та фізичної напруги, створення позитивної, дружньої атмосфери, відновлення почуття психологічної безпеки, покращення психоемоційного стану

Психологічна допомога на Сході України

Харківська область

(психологічна допомога населенню, яке підлягає евакуації, робота на місцях виникнення НС, надання психологічної допомоги і психосоціальної підтримки потерпілим в епіцентрі критичних ситуацій)

психологічна допомога й надання підтримки постраждалим та людям, які були вимушені залишити своє житло;

чергування в ДПРЧ (заняття з психологічного розвантаження, зняття стресу та напруги);

надання допомоги 13 041 особі в евакуації з окупованих територій

Луганська область

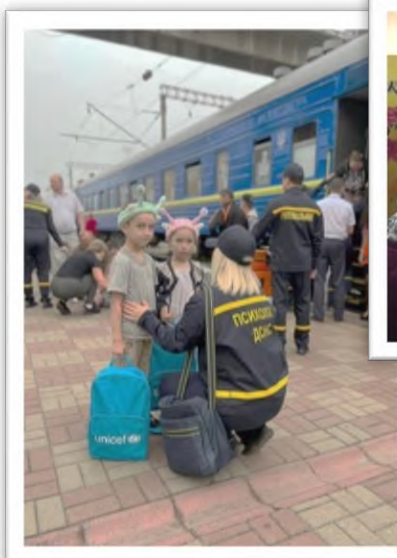
(психологічне відновлення персоналу, який брав участь у ліквідації наслідків НС чи залучався до виконання завдань за призначенням в умовах воєнного стану)

психологічний супровід співробітників, які отримали поранення, перебувають на лікуванні, допомога співробітникам, які постраждали під час виконання службових обов'язків;

психологічна допомога населенню;

психологічна реабілітація співробітників, які перебували в екстремальних умовах

Робота психологічної служби на півдні країни

Одеська область

(стабілізація психологічного стану, профілактика виникнення психологічної травми та посттравматичного синдрому в умовах військового стану)

тренінги та групові заняття з ВПО;
практичні заходи щодо особливостей спілкування з населенням в умовах НС;
профілактика емоційного вигорання, виникнення конфліктів, спілкування з людьми з інвалідністю

Миколаївська область

(психологічна допомога постраждалому населенню, заходи підтримки особового складу, який бере участь у ліквідації наслідків НС)

робота на місці виникнення НС, надання психологічної допомоги постраждалим;
організація міжвідомчих колективів представників психологічних служб Національної гвардії, Поліції діалогу, Червоного Хреста, які у разі потреби в найкоротший строк спроможні прибути на місце виникнення НС для допомоги

Забезпечення конституційного права осіб рядового і начальницького складу та працівників на свободу совісті та віросповідання

ДСНС підтримує сучасну стратегію співробітництва держави і церкви як цілеспрямованого і системного процесу з утвердження духовної культури, формування поля толерантності та взаємоповаги взаємоприйнятих форм і методів, спрямованих на розв'язання соціальних і релігійних проблем.

У ДСНС створено умови для реалізації конституційних прав осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників на свободу совісті і віросповідання з урахуванням специфіки несення служби особовим складом і наданням можливості участі у богослужіннях та виконання релігійних обрядів за місцем дислокації підрозділів у вільний від служби час та виключно на добровільних засадах.

Реалізація соціальних гарантій осіб рядового і начальницького складу, працівників і членів їх сімей

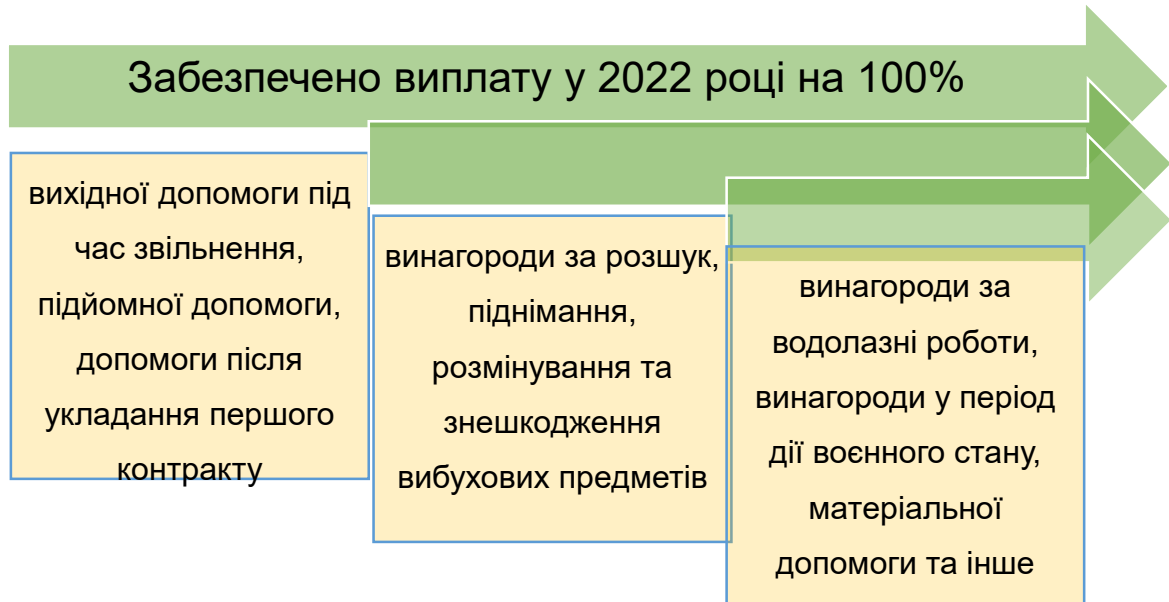
Питання соціального захисту співробітників ДСНС, постійний супровід осіб цих категорій, привернення уваги суспільства до їх проблем перебувають на постійному контролі керівництва ДСНС.

Соціально-гуманітарна робота в органах та підрозділах ДСНС є однією із складових частин соціальної політики держави і спрямована на поширення та закріплення соціальних і гуманітарних цінностей, забезпечення соціального захисту осіб рядового і начальницького складу, працівників, членів їх сімей, ветеранів ДСНС, учасників бойових дій, ліквідації аварії на ЧАЕС, воїнів-інтернаціоналістів, членів сімей загиблих під час виконання службових обов'язків та багатодітних сімей.

Соціальний захист, державні пільги і гарантії осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, працівників органів і підрозділів ДСНС та осіб, звільнених із служби цивільного захисту забезпечуються відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України.

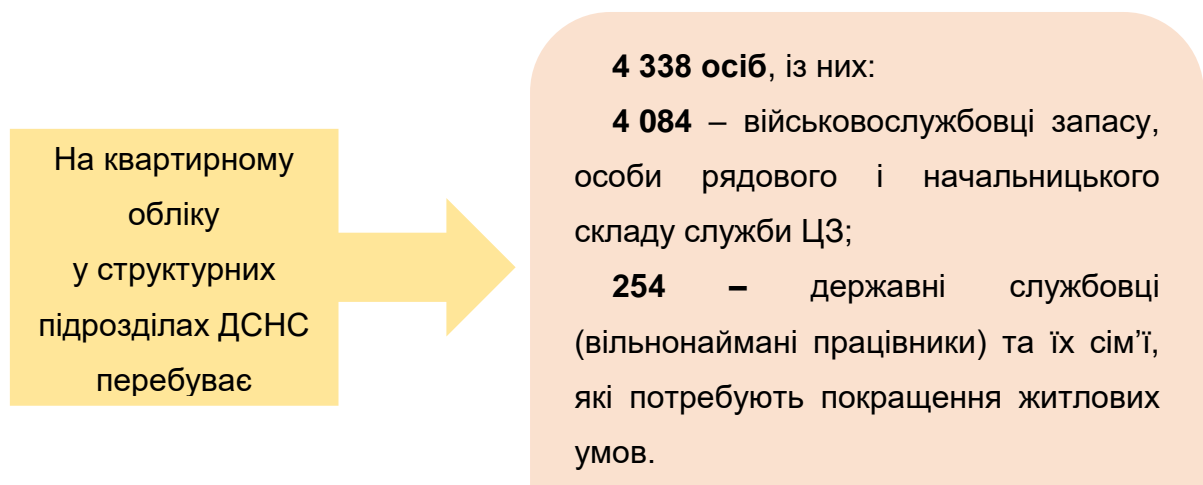
Соціальний захист осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників

Мінімальний розмір грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу у 2021–2022 роках – **11 000 грн**

Забезпечення житлом сімей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту

Одним із пріоритетних напрямів роботи ДСНС залишається питання забезпечення житлом сімей осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

Відповідно до Державного бюджету України на 2021 рік для ДСНС виділено 30 млн грн на будівництво (придбання) житла для забезпечення родин рядового і начальницького складу.

У 2021 році з різних джерел фінансування ДСНС отримано **47 квартир**, зокрема:

- бюджетним коштом – 6 (Київська область, м. Бориспіль);
- через реконструкцію будівель під житло – 27 (м. Ніжин Чернігівської області);
- завдяки інвестиціям – 10 (м. Житомир, м. Рівне);
- через реконструкцію службових приміщень під житло – 1 (м. Ковель Волинської області);
- коштом місцевих адміністрацій – 3 (м. Дніпро, м. Щастя Луганської області).

У 2021 році продовжено будівництво (реконструкцію) будинків на 179 квартир (м. Кропивницький, м. Ніжин Чернігівської області, м. Ромни Сумської області); розроблено проекти на реконструкцію будівель у містах Костянтинівка та Мирноград Донецької області, Сватове Луганської області.

Разом із цим на виконання положень Порядку забезпечення Державною іпотечною установою поліцейських та осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту житлом на умовах фінансового лізингу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2018 р. № 1201, у 2021 році іпотечна установа придбала 27 квартир на умовах фінансового лізингу для осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

Будинок у м. Ніжині Чернігівської області

Медичне забезпечення

У Державній службі України з надзвичайних ситуацій організовано медичне забезпечення та надання кваліфікованої медичної допомоги особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, надання безоплатної медичної допомоги у закладах охорони здоров'я ДСНС державним службовцям, працівникам органів та підрозділів цивільного захисту, а також підвищення податкової соціальної пільги до трьох прожиткових мінімумів з метою отримання особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту пільгового санаторно-курортного лікування коштом, передбаченим на утримання ДСНС.

Організовано роботу щодо розвитку закладів охорони здоров'я Служби.

Важливість та необхідність створення власної медичної служби усвідомлювалася з самого початку становлення ДСНС, адже цілком зрозуміло, що робота працівників ДСНС пов'язана з постійним ризиком для їхнього життя та здоров'я.

Станом на кінець 2022 року в системі ДСНС функціонувало 39 закладів охорони здоров'я:

- 2 медичні центри (один з яких реабілітаційний);
- 9 медико-санітарних частин;
- 28 пунктів охорони здоров'я.

Медичний центр ДСНС – головний заклад охорони здоров'я Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Медичний центр укомплектований високопрофесійним медичним персоналом, забезпечений високоточним, сучасним медичним обладнанням. Запроваджена система електронного запису пацієнтів на прийом, функціонує медична інформаційна система (МЕДЕЙР).

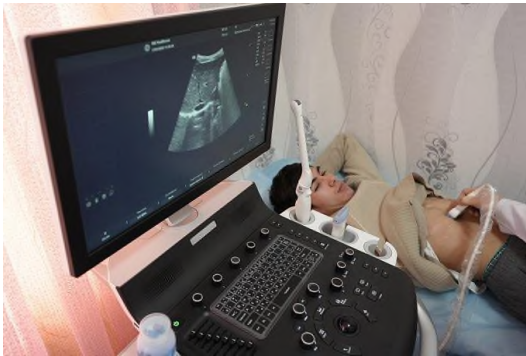

Функціонує відділення денного стаціонару на 5 ліжок, у відділенні виконуються такі маніпуляції: підшкірні, внутрішньошкірні ін'єкції, внутрішньовенні ін'єкції та інфузії, процедура гемосорбції та плазмаферезу.

Проводяться клінічні, біохімічні та імуноферментні лабораторні дослідження (кров, сеча).

Основні завдання Центру

Забезпечення доступною, своєчасною та якісною медичною, амбулаторно-поліклінічною та стаціонарною допомогою.

Проведення профілактичних медичних оглядів.

Здійснення психофізіологічного та іншого відбору на службу в органах та підрозділах цивільного захисту.

Зниження захворюваності серед осіб рядового і начальницького складу служби

цивільного захисту.

Координація діяльності закладів охорони здоров'я ДСНС з питань медичного забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, надання їм методичної та практичної допомоги.

Медичний реабілітаційний центр «Одеський»

Багатопрофільний медичний центр призначений для лікування хворих із хронічними захворюваннями та медико-психологічної реабілітації.

МРЦ «Одеський» проводить санаторно-курортне лікування осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту і членів їх сімей, ветеранів служби цивільного захисту.

Профільні захворювання

- системи органів кровообігу;
- захворювання нервової системи;
- органів опори та руху;
- органів дихання;
- ендокринної системи та обміну речовин.

Проводиться медико-психологічна реабілітація рятувальників, учасників бойових дій та інших категорій громадян.

Медико-психологічна реабілітація

- початкові прояви недостатності кровообігу головного мозку, ішемія мозку (хронічна);

- неврастенія;
- різні форми посттравматичних, стресових розладів та порушення адаптації (поза гострий період).

Щодо готовності закладів охорони здоров'я (медичних підрозділів) ДСНС до виконання завдань за призначенням

Усі заклади охорони здоров'я ДСНС отримали ліцензію МОЗ на провадження ними господарської діяльності з медичної практики відповідно до чинного законодавства та підключені до центральної бази даних електронної системи охорони здоров'я Міністерства охорони здоров'я України.

Серед особового складу органів і підрозділів ДСНС упродовж 2021 року на коронавірусну інфекцію захворіло 6 534 особи.

Найвища захворюваність спостерігалась у місті Києві, найнижча – у Кіровоградській області. 20 осіб померло. 6 514 осіб одужало. Найвищий приріст захворюваності спостерігався у лютому – квітні та жовтні – листопаді 2021 року.

З метою запобігання поширенню захворюваності особового складу ДСНС на гостру респіраторну хворобу COVID-19, профілактики грипу та ГРВІ, імунопрофілактики інфекційних хвороб здійснювалися відповідні заходи з медичного забезпечення, зокрема:

– щоденний температурний скринінг, надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу, організація карантинних заходів у підрозділах, проведення тестування та вакцинації особового складу тощо;

– на безкоштовній основі до сфери управління ДСНС залучено: 1 млн масок медичних; 500 000 респіраторів FFP-2; 15 000 л дезінфекційних розчинів; 40 000 тестів для експрес-тестування на COVID-19 IgM/IgG; 5 000 експрес-тестів для визначення антигена коронавірусу SARS-CoV-2; 3 000 вакцин для профілактики грипу; 7 повних комплектів лікарських засобів та виробів медичного призначення для формування укладок для надання медичної допомоги за стандартами DDG під час супроводу піротехнічних груп; 4 кисневі концентратори з подвійним потоком OLV-10; 50 пульсоксиметрів YM-101; 30 безконтактних інфрачервоних термометрів HT-668; 14 функціональних медичних ліжок; 33 комплекти «манекени дитини» для відпрацювання навичок серцево-легеневої реанімації; 14 комплектів «манекени–торс дорослого» для відпрацювання навичок серцево-легеневої реанімації.

Під час вакцинальної кампанії проти COVID-19 у системі ДСНС провакциновано 97,4% особового складу та працівників (58 325 осіб), із них: повний курс вакцинації – 94,4% (56 512 осіб).

Серед вакцинованих захворіло 2 001 особа, у всіх захворювання протікало в легкій формі. У підрозділах проведено 24 098 експрес-тестувань (швидких тестів IgM/IgG) на виявлення коронавірусної інфекції. Також проводиться вакцинальна компанія від грипу, в рамках якої вакциновано 3 007 осіб.

У Медичному центрі ДСНС:

- амбулаторно-поліклінічну допомогу отримали 13 401 пацієнт;
- пройшли медичні профілактичні огляди 22 728 пацієнтів;
- лікування в умовах денного стаціонару пройшли 333 пацієнти;
- проведено 77 амбулаторних операцій.

У відділенні лабораторної діагностики проведено: 41 734 загальноклінічних досліджень; тестування на COVID-19: ПЛР якісний – 1 086; швидкий тест standart Q Covid-19Ag – 720; експрес-тестування на антиген SARS-Cov-2 – 1 055.

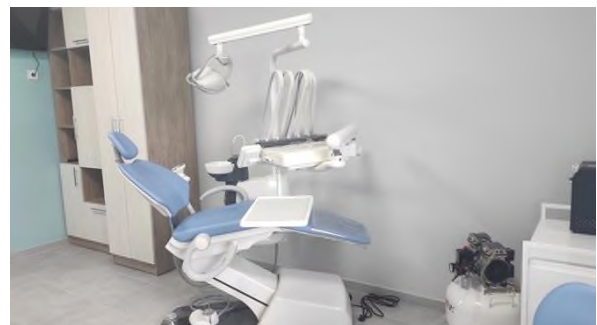
Центральна лікарсько-експертна комісія (ЦЛЕК) у складі Медичного центру ДСНС винесла 2 852 постанови щодо ступеня придатності осіб до несення служби за станом їх здоров'я, а також потреби у санаторно-курортному лікуванні та медико-психологічній реабілітації.

На базі *Медичного реабілітаційного центру «Одеський»* у 2021 році проведено санаторно-курортне лікування 998 осіб, з яких 481 учасник бойових дій. Медико-психологічну реабілітацію проведено 1 319 особам, з яких 457 учасників бойових дій. З метою якісного медичного забезпечення діяльності органів і підрозділів ДСНС, медичного забезпечення та надання кваліфікованої медичної допомоги особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, державним службовцям, працівникам органів та підрозділів цивільного захисту у 2022 році проведено комплекс організаційних та практичних заходів.

Упроваджено діяльність медичних водолазних комісій в органах та підрозділах ДСНС. Уведено в дію стандартну операційну процедуру СОП 10.40/ДСНС «Порядок організації в органах і підрозділах цивільного захисту медичного забезпечення робіт, пов'язаних із очищенням (розмінуванням) територій, забруднених вибухонебезпечними предметами». Впроваджено тимчасові рекомендації щодо:

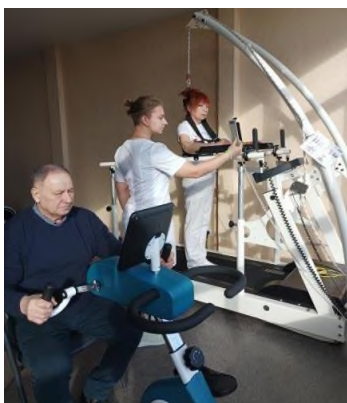
- йодної профілактики серед персоналу ДСНС у разі виникнення надзвичайних ситуацій на атомних електростанціях та інших ядерних катастроф, що супроводжуються викидом радіоактивних ізотопів в умовах збройної агресії російської федерації проти України;
- індивідуального захисту особового складу служби цивільного захисту у разі застосування хімічних та біологічних засобів масового ураження в умовах ведення бойових дій російською федерацією проти України.

Підписано Меморандум про співпрацю між ДСНС і ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України». Організовано роботу щодо розвитку закладів охорони здоров'я системи ДСНС. Здійснено розбудову, ремонтні роботи, оснащення функціональних

приміщень новим медичним обладнанням у МРЦ «Одеський», Медичному центрі ДСНС, медико-санітарних частинах Головних управлінь ДСНС у Вінницькій та Черкаській областях, пунктів охорони здоров'я ГУ ДСНС у Рівненській області, Інституті державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту та Департаменті запобігання надзвичайним ситуаціям.

Організовано роботу медичних розрахунків щодо супроводу робіт із розмінування. Так, на деокупованих територіях Київської, Чернігівської, Харківської, Херсонської, Донецької областей до медичного супроводу робіт із розмінування було залучено 40 медичних розрахунків з 29 органів та підрозділів ДСНС.

Загалом залучення медичних працівників до медичного супроводу аварійно-рятувальних робіт, гуманітарного розмінування та інших рятувальних робіт здійснювалося 3 230 разів.

Організовано навчання медичних працівників. У Кіровоградській області проведено навчання з надання медичної допомоги у разі невідкладних станів та під час аварій на об'єктах підвищеної небезпеки з розгортанням Мобільного госпіталю для медичних працівників 15 медичних розрахунків, які перебували у готовності до виконання завдань з медичного забезпечення аварійно-рятувальних робіт на деокупованих територіях.

Усього до навчально-тренувальних зборів, тактико-спеціальних навчань, курсів, тренінгів, які організовувались і проводились в системі ДСНС, залучалися близько 300 медичних працівників.

Організовано проходження реабілітації та санаторно-курортного лікування 2 369 осіб з-поміж особового складу ДСНС у реабілітаційних закладах МВС та ДСНС, із них у МРЦ «Одеський» проведено курс медико-психологічної реабілітації для 1 606 осіб, санаторно-курортне лікування – 487 осіб. У реабілітаційних закладах МВС пройшли реабілітацію 276 рятувальників.

Організовано направлення на лікування та реабілітацію за кордон 24 осіб з-поміж травмованих унаслідок бойових дій під час виконання службових обов'язків: 14 осіб пройшли курс лікування у Федеративній Республіці Німеччина та Чеській Республіці, 10 осіб пройшли реабілітаційне лікування у реабілітаційних закладах Королівства Норвегія та Республіки Польща.

Унаслідок ведення активних бойових дій на території України 1 медико-санітарна частина у Донецькій області та 1 пункт охорони здоров'я у Луганській області призупинили діяльність. Медичні працівники були передислоковані та виконували роботу у закладах охорони здоров'я системи ДСНС інших областей (Запоріжжя, Дніпро, Хмельницький). Пункт охорони здоров'я у Херсонській області не функціонував з вересня 2022 року внаслідок захоплення окупантами його службових приміщень.

Із 27 листопада 2022 року, після звільнення Херсона від окупації, роботу пункту охорони здоров'я відновлено.

Пункт охорони здоров'я АРЗ СП ГУ ДСНС України в Запорізькій області, який розташувався у с. Семенівка Мелітопольського району, 28 лютого 2022 року зруйновано внаслідок обстрілів. Особовий склад АРЗ СП переведено до м. Запоріжжя.

На сьогодні заклад перебуває у стані відновлення.

У закладах охорони здоров'я ДСНС до надання медичної допомоги щодня залучається близько 300 медичних працівників: лікарів, молодших спеціалістів із медичною освітою, молодшого медичного персоналу, водіїв-санітарів.

У Медичному реабілітаційному центрі «Одеський» щодня до роботи з реабілітантами залучаються 8 психологів та спеціалісти мультидисциплінарної групи з реабілітації. У готовності до транспортування хворих перебуває понад 40 санітарних автомобілів.

Усього з початку бойових дій медичні підрозділи системи ДСНС надали допомогу за зверненнями близько 80 000 як особовому складу, так і цивільним особам.

Завдяки співпраці закладів охорони здоров'я ДСНС з благодійними фондами, волонтерськими та іншими організаціями як гуманітарну та благодійну допомогу отримано медичних препаратів, виробів медичного призначення, медичної техніки й медичного майна та розподілено до органів і підрозділів цивільного захисту ДСНС на загальну суму 153 млн 200 тис. 888 грн.

Зокрема, 48 санітарних автомобілів, 1 майновий комплекс мобільного госпіталю, 7 пневмокаркасних наметів, 12 000 аптечок медичних індивідуальних, 1 500 наборів (сумок, рюкзаків) першої медичної допомоги, 3 000 кровозупинних наборів, майже 28 000 джгутів-турнікетів, а також лікарських засобів, зокрема 190 000 доз калію йодиду, а також перев'язувальні засоби, засоби індивідуального захисту та дезінфекції, медичне обладнання (портативні апарати ШВЛ, монітори пацієнта, пересувні рентген-апарати, електрокардіографи, дефібрилятори, ларингоскопи, інгаляційні системи інше), лікарські засоби.

Організація заходів з охорони праці у системі ДСНС

Організація роботи щодо забезпечення безпеки праці в органах і підрозділах ДСНС здійснюється згідно з чинним законодавством України, у тому числі Законом України «Про охорону праці», Кодексом цивільного захисту України, Кодексом законів про працю України та відповідними нормативно-правовими актами та нормативними документами МВС і ДСНС.

Головним органом управління в системі ДСНС, що забезпечує впровадження заходів з організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням та аваріям під час виконання службових обов'язків особами рядового та начальницького складу і працівників, є Управління організації медичного забезпечення, медико-біологічного захисту та охорони праці.

У територіальних органах та підрозділах, підприємствах, закладах освіти створені служби охорони праці (самостійний відділ, відділення, сектор, інженер), що входять до структури управління керівника зазначеного органу (підрозділу).

Виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням та аваріям під час виконання службових обов'язків особами рядового та начальницького складу і працівниками ДСНС здійснюється через:

- упровадження та контроль за виконанням вимог законодавства України та інших нормативно-правових актів з безпеки праці щодо ефективної та безпечної експлуатації обладнання, яке використовується у діяльності ДСНС;
- контроль за технологічними процесами та особливостями професійної діяльності рятувальників; розслідування аварій, технічних збоїв обладнання та техніки, які призвели до травматизму чи захворювань особового складу;
- нагляд за додержанням особовим складом технологічних процесів, установлених правил безпечної поведінки та режиму роботи;
- підвищення безпечних умов праці, комфорту та гігієнічних умов особового складу; проведення профілактичної роботи щодо попередження виробничого травматизму, професійних захворювань;
- інформування та надання роз'яснень працівникам та особовому складу органів і підрозділів ДСНС з питань охорони праці тощо.

У системі ДСНС налагоджена система безперервної підготовки та навчання осіб рядового, начальницького складу та працівників з питань охорони праці відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів.

Навчання особи та перевірка його знань з питань охорони праці починається з рівня навчального закладу ДСНС і триває весь період проходження служби та складається з:

- вступного інструктажу;
- первинного, повторних, позапланових та цільових інструктажів;
- спеціальної та службової підготовки, перепідготовки;
- стажування та підвищення кваліфікації;
- семінарів, конференцій та нарад;
- агітаційно-масової роботи.

Після початку повномасштабної агресії РФ проти України значною мірою змінилася структура виробничого травматизму осіб рядового та начальницького складу органів і підрозділів ДСНС. Інформація щодо кількості постраждалих осіб рядового і начальницького складу органів та підрозділів ДСНС за 2021 та 2022 роки надана у таблиці 5.9.1.

Таблиця 5.9.1

Кількість постраждалих осіб рядового та начальницького складу	Під час гасіння пожеж, АРР та розмінування		Під час виконання службових обов'язків		Всього	
	травмовано	загинуло	травмовано	загинуло	травмовано	загинуло
За 2021 рік						
За 2022 рік						

Примітка 1. До нещасних випадків, які сталися з особами рядового або начальницького складу під час виконання ними службових обов'язків віднесені нещасні випадки, які сталися з ними у службових приміщеннях, при пересуванні до укриттів на території підрозділів, під час службової підготовки, господарських робіт, прямування до місця служби, спортивних змагань.

Примітка 2. Стосовно даних за 2022 рік: у таблиці нещасний випадок пов'язується з повномасштабною агресією російської федерації у тому випадку, якщо особа рядового або начальницького складу під час виконання службових обов'язків була травмована (загинула) внаслідок безпосередньої дії зброї супротивника (осколки бомб, ракет, снарядів, наїзд на вибуховий пристрій або її вторинних уражаючих факторів (вибухова хвиля, уламки будівельних конструкцій тощо) або протиправних дій окупантів, які призвели до травмування (загибелі) особи.

Згідно з даними аналізу від дії вражаючих чинників зброї російського агресора травмовано та загинуло 126 осіб рядового та начальницького складу (50,2% від загальної кількості потерпілих за 2022 рік), зокрема внаслідок:

потрапляння під ракетно-артилерійські обстріли, бомбові удари або внаслідок підриву ВВП під час виконання завдань за призначенням;

потрапляння під ракетно-артилерійські обстріли під час пересування до місця служби або внаслідок підриву спеціального транспорту на мінах під час виконання завдань за призначенням;

потрапляння під ракетно-артилерійські обстріли або бомбові удари в місцях несення служби в пунктах постійної дислокації органів і підрозділів ДСНС.

Також протягом звітного періоду реєструвалися випадки травматизму осіб рядового та начальницького складу внаслідок насильницьких протиправних дій російських окупантів.

Крім того, значно зросла кількість пожежників та піротехніків, які отримали травми та загинули під час виконання завдань за призначенням. Це зумовлено значним зростанням складності виконання завдань пожежниками, рятувальниками та піротехніками в умовах зруйнованої інфраструктури населених пунктів і промислових підприємств та застосуванням супротивником складних щодо розмінування боєприпасів.

5.10 МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО. ЗАХОДИ З ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ. ОТРИМАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

У 2021 році міжнародне співробітництво здійснювалося з урахуванням карантинних обмежень, встановлених для запобігання поширенню у світі гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARSCoV-2. Разом з цим активне двостороннє співробітництво здійснювалося з Республікою Польща, Французькою Республікою, Грецькою Республікою, Румунією, Туреччиною, Австрією, Італією, Ізраїлем, ФРН, США, Хорватією, Литвою, Китайською Народною Республікою, Індією, Великобританією, Нідерландами.

14–19.02.
2021

Робочий візит до ФРН (м. Ульм) та Республіки Австрія (м. Лінц) – ознайомлення з виробничими потужностями провідних європейських компаній — виробників пожежної техніки Magirus та Rosenbauer, продукцією та обговорення питання можливості подальшої співпраці у напрямі оновлення пожежно-рятувальної бази ДСНС.

14–19.03.
2021

З метою ознайомлення з виробничими потужностями компанії «DOK-ING», продукцією та обговорення питання постачання робототехнічних систем для знешкодження вибухонебезпечних предметів (MV-4 та MV-10), а також роботизованого комплексу швидкого реагування у комплекті з пересувним пунктом управління для потреб ДСНС протягом року делегація ДСНС відвідала Республіку Хорватію (м. Загреб).

26–28.04.
2021

Делегація ДСНС здійснила робочий візит до м. Мілана, Італійська Республіка, з метою ознайомлення з виробничими потужностями провідної компанії – виробника пожежних автомобілів з колінчастими підіймачами Cela.

Упродовж 2021 року укладено 8 двосторонніх міжнародних документів

11.03. 2021 р.	У рамках проекту «Реформування гідрометеорологічної служби ДСНС» підписано Протокол про наміри між ДСНС і Компанією Барон Сервісез щодо співробітництва у сфері гідрометеорологічної діяльності.
30.03. 2021 р.	Протокол про наміри між ДСНС і Компанією Десотель САС (Французька Республіка) про співробітництво в галузі виробництва пожежно-рятувальної техніки для власних потреб.
13.05. 2021 р.	Рамковий договір між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки посилення захисту населення, територій та навколишнього природного середовища України від надзвичайних ситуацій. 01.07.2021 ухвалено Закон України «Про ратифікацію Рамкового договору» № 1606-IX (набув чинності 14.08.2021).
10.06. 2021р.	Протокол про наміри між ДСНС та компанією Cela Industry (Італія) щодо придбання спеціалізованого рятувального обладнання – пожежних підйомників та зосередження в Україні часткового виробництва обладнання.
Травень, червень 2021р.	Дистанційно в Києві та Відні підписано Меморандум про взаєморозуміння між ДСНС та МВС Австрії щодо співробітництва в галузі запобігання катастрофам і стихійним лихам та ліквідації їх наслідків.
29.07. 2021 р.	Меморандум про співпрацю між ДСНС та Фондом міжнародної солідарності (Solidarity Fund PL in Ukraine). Мета Меморандуму – співробітництво Сторін для реалізації проекту «Вогнеборці. Вдосконалення цивільного захисту в Україні на місцевому рівні».

07.09. 2021 р.	<p>Партнерська угода з Головною Школою Пожежної Служби (Республіка Польща). Реалізація проєкту «Регіональні тренінгові центри порятунку – підтримка системи підготовки ДПО та професійних аварійних служб в Україні».</p> <p>У рамках проєкту у 2021 році до ВПУ ЛДУ БЖ (м. Вінниця) передано багатофункціональні контейнери-тренажери, що дасть змогу проводититренування з метою формування психологічної готовності до дій в екстремальних ситуаціях курсантів та слугуватимуть тренувальним майданчиком для рятувальників, котрі виконують роботу за призначенням.</p>
27.10. 2021 р.	<p>У рамках VIII засідання українсько-польської Комісії з питань рятування та захисту населення в умовах НС затверджено План роботи Комісії на 2021–2023 роки. Учасники розглянули перспективи створення ДПО на території України за участю польських колег, обговорили створення регіональних тренінгових центрів порятунку.</p>

Заходи з європейської інтеграції

24.02.2021 засідання (у форматі відеоконференції) Керівного комітету Програми із запобігання, готовності та реагування на природні та техногенні катастрофи в країнах Східного партнерства PPRD East 3 під головуванням директорки Програми Маріель Петтерсон

26–27.05.2021 представники ДСНС взяли участь у міжвідомчих КШН у рамках PPRD East 3 з відпрацювання дій під час реагування на НС на національному рівні.

21.10.2021 в режимі відеоконференції відбулась зустріч керівництва ДСНС із Координаторкою системи ООН в Україні пані Оснат Лубрані та представниками Агентства ЄС зі зменшення ризику катастроф (DRR). Під час зустрічі сторони обговорили питання співробітництва щодо удосконалення системи управління ризиками катастроф в Україні.

ДСНС активно співпрацює з Програмою розвитку ООН Україна у рамках реалізації 4 спільних проєктів міжнародної технічної допомоги

«Підтримка ЄС для Сходу України – відновлення, зміцнення миру та урядування»

«Ефективне врядування і залучення громадян у Східній Україні»

«Посилення національної та місцевої спроможності для ефективного забезпечення безпеки, правосуддя та послуг з реінтеграції на постраждалих унаслідок конфлікту територіях»

«Підтримка розвитку потенціалу інтегрованої протимінної діяльності на Сході України»

Реалізація державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції

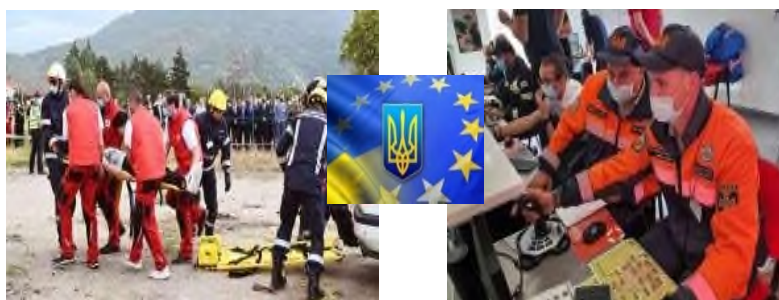
Упродовж 2021 року представники ДСНС брали участь у тренінгах, що проводилися Програмою професійного розвитку Україна–НАТО за підтримки Урядового Офісу з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату КМУ: з розвитку навичок публічних виступів, розвитку лідерства, проектного менеджменту, критичного та аналітичного мислення, з розроблення, моніторингу та оцінювання результатів виконання Річних національних програм під егідою Комісії Україна – НАТО, зі стратегічних комунікацій та стратегічного планування.

12–16 квітня представники ДСНС взяли участь у міжнародних змаганнях НАТО з програмування «TIDE Hackaton 2021» (Тайд Хакатон 2021) в режимі онлайн. Команда ДСНС виборола перемогу в почесній номінації «Командний дух Хакатону» за оригінальний підхід до розв'язання задачі, демонстрацію найкращого розуміння контексту проблем, які стоять перед НАТО.

20–23 вересня команда ДСНС взяла участь у 19-х командно-штабних та польових навчаннях НАТО з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій «Північна Македонія 2021», які проходили у м. Охрид, Республіка Північна Македонія. Загалом участь у навчаннях взяли команди з 26 країн світу, а також 10 міжнародних організацій.

Захід організований Євроатлантичним координаційним центром НАТО з реагування на катастрофи спільно з Центром управління кризовими ситуаціями Республіки Північна Македонія з метою відпрацювання конкретних планів, процедур та можливостей учасників навчань з реагування на природну та/або техногенну надзвичайну ситуацію; покращення сумісності та взаємодії на національному та міжнародному рівнях; виявлення прогалин та визначення сфер, які потребують подальшого вдосконалення.

13–17 вересня в м. Одесі відбулися командно-штабні навчання Україна–НАТО «Непорушна стійкість» з протидії гібридним загрозам критичній інфраструктурі у Чорноморському регіоні за участю представників сектору безпеки та оборони держави, зокрема ДСНС.

30 вересня – 1 жовтня в с. Городище, Рівненської області проведено навчання «Rescue Days Ukraine 2021». Мета навчань – підвищення рівня професійної підготовки рятувальників під час реагування на дорожньо-транспортні пригоди, ознайомлення з новим аварійно-рятувальним обладнанням, практичне відпрацювання різних сценаріїв ДТП на навчальних точках.

До підготовки та проведення навчань залучено близько 500 осіб особового складу ДСНС, 4 закордонні тренери з Хорватії та Словенії, 15 представників з трьох добровільних пожежних команд Донецької області.

У рамках Річної національної програми під егідою Комісії Україна–НАТО на 2021 рік тривало інформування НАТО, країн-членів та держав-партнерів Альянсу щодо реалізації ключових завдань та заходів у системі ДСНС, а саме: продовження реформування ДСНС, здійснення заходів у сфері гуманітарного розмінування та протимінної діяльності, підвищення взаємосумісності підрозділів ДСНС з підрозділами відповідних органів держав – членів НАТО та ЄС, розвиток єдиної авіаційної системи безпеки та цивільного захисту в державі, оцінка ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, дотримання принципів гендерної рівності в діяльності ДСНС, забезпечення міжнародного співробітництва в системі ДСНС та інші заходи.

Реалізація проєктів міжнародної технічної допомоги

Упродовж 2021 року в системі ДСНС упроваджувалось в установленому порядку 12 проєктів міжнародної технічної допомоги. Загалом отримано майна і обладнання на суму понад **105 млн грн**.

Одним із основних здобутків співпраці з іноземними партнерами в рамках МТД було суттєве підвищення спроможностей підрозділів ДСНС реагувати на надзвичайні події.

Завдяки плідній співпраці з Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ), яке є виконавцем проєкту «Підтримка державного та муніципального управління надзвичайними ситуаціями на Сході України», отримано матеріальні засоби:

- спеціальні аварійно-рятувальні машини важкого типу CAPM-B – 2 од. (на шасі TATRA T815 та MAN);
- спеціальний вантажний автомобіль з гаковим навантажувачем для використання змінних кузовів (виробництва Barth);
- оперативно-рятувальний автомобіль Volkswagen Caddy Maxi Comfortline;
- спеціальний вантажний напівпричіп з системою бокового навантаження змінних контейнерів Hammar 160 HS;
- сідельний тягач Ford Trucks 1848T (додатково обладнаний сигнально-гучномовним пристроєм «Стріла Ultra Slim»);
- мобільно-тренувальний комплекс на основі 2-х ізольованих контейнерів для підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів;
- матеріальні цінності для укомплектування спеціальної машинирадіаційної та хімічної розвідки важкого типу;
- майно для підготовки тренерів (наушники, зарядні пристрої, мікрофон, об'єктив, спалах, бездзеркальна камера тощо);
- майно для створення належних умов для несення служби рятувальниками (меблі, побутова техніка тощо).

Тривала реалізація заходів з виконання Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України, де передбачено пріоритетний напрям III «Соціальна стійкість, розбудова миру» із завданням «Впровадження комплексу заходів протимінної діяльності на території Донецької та Луганської областей».

Партнери з розвитку та ДСНС упродовж року реалізовували низку проєктів МТД. Результатом діяльності за проєктами стало зміцнення матеріально-технічного потенціалу піротехнічних підрозділів ДСНС, підвищення рівня інформування про мінну небезпеку та вибухонебезпечні предмети з-поміж осіб територіальних громад, здійснення заходів із гуманітарного розмінування територій та акваторій.

Організації, що надавали допомогу протягом 2021 року в рамках проєктів

Представництво Датської ради у справах біженців в Україні (до складу якої входить Датська Група з розмінування) щодо проєктів з гуманітарного розмінування «Підготовка та залучення до виконання робіт з гуманітарного розмінування піротехнічних підрозділів ДСНС – Фаза 2» і «Навчання та введення команд розмінування у складі ДСНС – Фаза 2» для оснащення піротехнічних підрозділів:

- 9 оперативно-піротехнічних автомобілів Mitsubishi L-200;
- 33 комплекти детекторів металів F3 Humanitarian Rechargeble;
- 5 комплектів UPEX 740M металошукач з великим контуром;
- 17 комплектів SC100 металошукач (детектор магнітних аномалій);
- 6 автомобільних радіостанцій «Motorola DM4601e»;
- 18 портативних радіостанцій «Motorola DP4801e»;
- ІТ обладнання;
- майно для саперів (захисні штани, наколінники, професійні 5-пальцеві рукавиці, сумки для захисного спорядження, захисні жилети «Равелін», індивідуальні комплекти для розмінування);
- 82 комплекти ЗІЗ (бронежилет та бронешолом);
- комплект лікарських та медичних засобів для медичного забезпечення під час виконання робіт з гуманітарного розмінування.

ЄС, представлений Європейською Комісією щодо проєкту «Гуманітарна протимінна діяльність на Сході України», через представництво ХАЛО ТРАСТ (Великобританія) в Україні:

10 зарядних пристроїв, захисний одяг та інше майно

Координатор проєктів ОБСЄ в Україні щодо проєкту МТД «Посилення спроможності України щодо реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з небезпечними хімічними речовинами»:

спеціальна машина радіаційної та хімічної розвідки і лабораторного контролю (СМРХР-ЛК)

Партнери з
Програми
розвитку
Організації
Об'єднаних
Націй
(ПРООН)
в рамках
упровадження
3 проєктів на
Сході України
надали:

автомобіль спеціального призначення Peugeot Rifter Allure L1 з обладнанням;

медичне обладнання (портативний монітор вітальних функцій, кардіограф портативний з функцією аналізу серцевого ритму, дефібрилятор, портативний дефібрилятор-монітор);

апарати високого тиску, насоси, захисні комбінезони, душові кабінки для знезараження, гнучкі ємності для технічної води для проведення заходів дезінфекцій;

квадрокоптер DJI Matrice 300 RTK з комплектацією;

плавучу мотопомпу AMPHIBIO 2400 та мобільні освітлювальні установки «ВЕЖА» EL 1000S;

судно на повітряній подушці та причеп для його транспортування; 116 планшетів;

ПК, інтерактивні панелі, маршрутизатори та інше ІТ обладнання, майно для оснащення прес-студії;

серверне обладнання та обладнання для функціонування мобільного застосунку «Служба 101» з комплектуючими;

1 оперативну піротехнічну машину водолазну FORD Transit;

4 підводні металошукачі;

1 човен надувний з двигуном;

водолазне обладнання для проведення робіт з підводного розмінування (гідрокостюми мокрого та сухого типу, маски водолазні, система підводного зв'язку);

офісні меблі та обладнання.

Проект міжнародної технічної допомоги «Розвиток потенціалу України з протимінної діяльності»

обладнання для серверу системи управління інформацією у протимінній діяльності IMSMA, знаки маркування про мінну небезпеку, стенди з 3-D макетами вибухонебезпечних предметів

Проект «Посилення потенціалу цивільного захисту в Україні – III» та Координатор проєктів ОБСЄ в Україні з проєкту «Посилення спроможності України щодо реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з небезпечними хімічними речовинами»

ІТ обладнання та програмне забезпечення (відеоконференційна система, комп'ютери, монітори, принтери, маршрутизатори, інтерактивна дошка, ноутбуки, проєктор)

Проект «Удосконалення заходів щодо запобігання та готовності реагування на хімічні катастрофи та стихійні лиха в рамках Механізму цивільного захисту – EU-CHEM-REACT 2»

Представники ЛДУ БЖ та ГУ ДСНС у Львівській області взяли участь у польових міжнародних навчаннях за участю представників із Польщі, Республіки Литва, Республіки Чехія й Республіки Молдова.

Міжнародне співробітництво у 2022 році

07–11.11 2022 р.	Участь представника ДСНС у сертифікованому курсі НАТО з питань розбудови добрососусьтності, який відбувся у школі НАТО (м. Обераммергау, ФРН).
21–25.11 2022 р.	Участь представників ДСНС в оперативному курсі ЄС стосовно механізму цивільного захисту в рамках Програми PPRD East 3 (м. Куопіо, Фінляндія)
13–14.11 2022 р.	Участь представників ДСНС у робочій зустрічі експертів з оборонного планування України та НАТО (м. Люблін, Республіка Польща)
12–16.12 2022 р.	Участь представників ДСНС у семінарі НАТО з опрацювання Опитувальника з аналізу національної стійкості під час війни (м. Краків, Республіка Польща)

Реалізація проєктів міжнародної технічної допомоги

Упродовж 2022 року з метою посилення спроможності до дій за призначенням у межах повноважень ДСНС здійснювала заходи з реалізації 11 проєктів міжнародної технічної допомоги, в тому числі забезпечено державну реєстрацію (перереєстрацію) 4 проєктів МТД.

Двостороннє співробітництво

20–25.06 2022 р.	Участь делегації ДСНС у роботі провідної міжнародної виставки в галузі вогнеборства, порятунку, цивільного захисту і безпеки INTERSHUTZ в німецькому місті Ганновер. Спортсмени ДСНС, які взяли участь у прикладних змаганнях FireFit European Championships @INTERSCHUTZ Hannover, завоювали значний комплект нагород
07.06. 2022 р.	У м. Львові підписано Меморандум про взаєморозуміння між ДСНС, Державною Пожежною Службою Республіки Польща, Естонською Радою Порятунку, Державною Пожежно-Рятувальною Службою Латвійської Республіки, та Пожежно-Рятувальним Департаментом при МВС Литовської Республіки про спільні дії із захисту населення та територій в умовах зовнішньої збройної агресії
07.09. 2022 р.	У м. Варшаві, Республіка Польща, підписано Спільну Заяву ДСНС з Державною Пожежною Службою Республіки Польща, Естонською Радою Порятунку, Державною Пожежно-Рятувальною Службою Латвійської Республіки та Пожежно-Рятувальним Департаментом при МВС Литовської Республіки з підтримки зусиль України щодо приєднання до Механізму Цивільного Захисту ЄС.

Міжнародна допомога підрозділам та територіальним органам ДСНС

Міжнародна допомога підрозділам та територіальним органам ДСНС надходить через:

- механізм цивільного захисту Європейського Союзу через ініціювання запиту про допомогу до Центру координації реагування на надзвичайні ситуації (ERCC);
- безпосередню комунікацію та підтримку урядів інших держав, міжурядових та міжнародних неурядових організацій або окремих міжнародних донорів;
- вітчизняних донорів.

З метою покращення рівня матеріально-технічного забезпечення підрозділів ДСНС ініційовано та започатковано проведення платформи донорів, які долучаються до розвитку ДСНС, її територіальних органів та розбудови ефективної державної системи цивільного захисту і створення безпечного середовища в територіальних громадах України (перелік організацій-донорів наведено у додатку 5.5).

Із 24 лютого 2022 року ДСНС має безпрецедентну підтримку та відгук від міжнародних донорів в отриманні вантажів гуманітарної допомоги, зокрема від таких країн, як:

Французька Республіка: пожежні автомобілі, пожежно-технічне обладнання, піноутворювач, речове майно, лікарські та гігієнічні засоби, засоби індивідуального захисту, вироби медичного призначення; для піротехнічних підрозділів: засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, обладнання для підводного розмінування;

Республіка Польща: пожежні та спеціальні автомобілі, пожежно-технічне та аварійно-рятувальне обладнання, захисний одяг для рятувальників, спорядження та засоби захисту, вироби медичного призначення, безпілотні літальні апарати; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту;

Грецька Республіка: продукти, одяг, вироби медичного призначення;

Федеративна Республіка Німеччина: вироби медичного призначення, одяг, продукти харчування, респіратори, робот для пожежогасіння, апарати на стисненому повітрі, піноутворювач, ручні хімічні детектори, гідравлічне та пожежно-технічне обладнання, система пожежогасіння, тактичні аптечки, транспортні засоби, пожежні автомобілі, світлові щогли; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби бронезахисту, комплекти для розмінування, підводні дрони;

Литовська Республіка: пожежні автомобілі, пожежне спорядження, комп'ютерне обладнання та програмне забезпечення;

Республіка Австрія: пожежні автомобілі, засоби захисту, вироби медичного призначення, лікарські та гігієнічні засоби, пожежне та аварійно-рятувальне спорядження; для піротехнічних підрозділів: спеціальний автомобіль для піротехнічних підрозділів, засоби бронезахисту;

Королівство Швеція: пожежна машина, три контейнери з пожежно-технічним спорядженням; для піротехнічних підрозділів: засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту, медичні засоби;

Швейцарська Конфедерація: вироби медичного призначення, пожежно-рятувальне та спеціальне обладнання; для піротехнічних підрозділів: екскаватори, бульдозер;

Королівство Бельгія: автомобілі швидкої допомоги, пожежні автомобілі, пошукові прилади, пожежно-технічне обладнання;

Естонська Республіка: санітарний контейнер, екскаватори-навантажувачі, автомобілі швидкої допомоги, пожежні автомобілі, легкові автомобілі, квадроцикли, дрони, планшети, генератори, комплекти гідравлічного рятувального обладнання, аварійно-рятувальне обладнання та інструменти, ліхтарі, засоби індивідуального захисту, захисний одяг; для піротехнічних підрозділів: екскаватори, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, пристрої для дистанційного розмінування;

Нідерланди: медичний госпіталь з обладнанням, пожежні автомобілі;

Канада: вироби медичного призначення, пожежно-технічне обладнання, засоби захисту; для піротехнічних підрозділів: роботизовані комплекси, важкі захисні костюми для розмінування;

Данія: пожежні машини, екскаватори, резервуари та піноутворювач; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту, засоби зв'язку, засоби для забезпечення робіт з розмінування, медичні засоби;

Португальська Республіка: машини швидкої допомоги, медичні засоби, пожежні каски, пожежний автомобіль;

Королівство Іспанія: автомобіль швидкої допомоги, сідельний тягач, пожежне та аварійно-рятувальне обладнання, захисний одяг та взуття, піноутворювач;

Чеська Республіка: спеціальна техніка, пожежно-технічне обладнання, генератори, освітлювальні мачти, костюми хімічного захисту;

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії: транспортні засоби, п'ять контейнерів з пожежно-технічним та аварійно-рятувальним обладнанням; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту, квадрокоптери;

Сполучені Штати Америки: засоби захисту, одяг, пожежно-технічне та вимірювальне обладнання; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту, важки захисні костюми для розмінування, комплекти інструментів для забезпечення робіт з розмінування;

Республіка Хорватія: засоби пошуку та захисту, насос високої потужності, медичні вироби, оргтехніка; для піротехнічних підрозділів: засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту;

Словацька Республіка: пожежні автомобілі, спорядження;

Республіка Словенія: пожежно-технічне обладнання, засоби зв'язку;

Італійська Республіка: прилади пошуку людей під завалами, транспортні засоби;

Латвійська Республіка: вимірювальне обладнання, речове майно;

Королівство Норвегія: спеціальні транспортні засоби, захисний одяг, аварійно-рятувальне обладнання, піноутворювач; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту, засоби зв'язку, засоби для забезпечення робіт з розмінування;

Турецька Республіка: комплекти для розмінування, захисні костюми ВАК-II;

Королівство Таїланд: павербанки та сонячні панелі;

: вимірювальне обладнання, засоби зв'язку, захисний одяг та взуття для пожежників, вироби медичного призначення; для піротехнічних підрозділів: спеціальні автомобілі для піротехнічних підрозділів, засоби для пошуку вибухонебезпечних предметів, засоби бронезахисту, засоби зв'язку, засоби для забезпечення робіт з розмінування.

Участь ДСНС у наданні Україною гуманітарної допомоги іноземним державам у 2021–2022 роках

31.05 та
06.06. 2021 р. надання
гуманітарної допомоги
Республіці Індія

Передання вантажу гуманітарної
допомоги – 400 кисневих концентраторів
представникам Індійського Товариства
Червоного Хреста загальною
вартістю 10 млн 800 тис. гривень

14.08, 03.09,
15.09. 2021 р. надання
гуманітарної допомоги
Литовській Республіці

Передання вантажу гуманітарної
допомоги – 4 000 бухт (100 км) колючого
дроту – представникам Служби охорони
державного кордону
вартістю 28 млн 706 тис. грн

Надання Турецькій Республіці допомоги у ліквідації наслідків лісових пожеж
(30.07–16.08.2021 р) двома пожежними літаками Ан-32П

У 2021 році надано допомогу Турецькій Республіці (провінція Анталія, Мугла та Іспарта) у гасінні лісових пожеж у важкодоступній гірській місцевості. Всього літаки виконали 133 польоти, здійснили 124 скиди води наосередки загорянь, скинули понад 990 тонн води.

На виконання Указу Президента України від 21.09.22 № 660 «Про надання гуманітарної допомоги Федеративній Демократичній Республіці Ефіопія та Федеративній Республіці Сомалі 31 листопада та 08 грудня 2022 р. ДСНС взяла участь у забезпеченні заходів із доправлення вантажів гуманітарної допомоги Федеративній Демократичній Республіці Ефіопія (25 000 тонн пшениці) та Федеративній Республіці Сомалі (25 000 тонн пшениці).

ДОДАТКИ

Додаток 1.1

Таблиця 1.1.2 – Кількісні показники НС, що виникли в регіонах України у 2021–2022 роках

№ з/п	Регіон України (область)	2021 рік	2022 рік	Всього за два роки
1	АР Крим			
2	Вінницька	6	2	8
3	Волинська	10	1	11
4	Дніпропетровська	6	4	10
5	Донецька	9		9
6	Житомирська	4	3	7
7	Закарпатська	4	11	15
8	Запорізька	6	3	9
9	Івано-Франківська	10	2	12
10	Київська	8	6	14
11	Кіровоградська	3	6	9
12	Луганська	2	3	5
13	Львівська	7	1	8
14	Миколаївська	11	5	16
15	Одеська	3	5	8
16	Полтавська	5	2	7
17	Рівненська	6	7	13
18	Сумська	3	4	7
19	Тернопільська	5	3	8
20	Харківська	8	4	12
21	Херсонська	11	1	12
22	Хмельницька	4	2	6
23	Черкаська	4	1	5
24	Чернівецька	4	2	6
25	Чернігівська	6	3	9
26	м. Київ	8	3	11
27	м. Севастополь			
Всього НС		124	66	190

Примітка. Без урахування НС воєнного характеру державного рівня та їх наслідків.

Таблиця 1.1.3 – Статистика щодо загиблих та постраждалих унаслідок НС, що сталися на території України протягом 2021–2022 років

Регіони України (область)	2021		2022		ВСЬОГО	
	Загинуло	Постраждало	Загинуло	Постраждало	Загинуло	Постраждало
АР Крим			0	0		
Вінницька	9		3	0	12	0
Волинська	3	28	0	0	3	28
Дніпропетровська	16		5	12	21	12
Донецька	11	12	14	10	25	22
Житомирська				15		15
Закарпатська	1	74	8	5	9	79
Запорізька	12	6	3	3	15	9
Івано-Франківська	8	104	0	0	8	104
Київська	12	14	5	1	17	15
Кіровоградська		7	7	3	7	10
Луганська			0	12		12
Львівська	9	24	0	0	9	24
Миколаївська	8	15	10	0	18	15
Одеська		44	11	0	11	44
Полтавська	6	16	3	1	9	17
Рівненська		25	26	17	26	42
Сумська		6	1	9	1	15
Тернопільська		50	3	0	3	50
Харківська	22	5	10	0	32	5
Херсонська			0	0		0
Хмельницька	7	93	7	9	14	102
Черкаська	6		0	0	6	0
Чернівецька		15	0	0	0	15
Чернігівська	13	7	4	0	17	7
м. Київ	5		0	28	5	28
м. Севастополь			0	0		
Всього	148	545	120	125	268	670

Примітка. Із врахуванням територіального розподілу НС (окремі НС мали територіальне поширення на декілька регіонів України).

Додаток 1.3

Рівні забруднення атмосферного повітря міст України хімічними речовинами
(за даними спостережень гідрометеорологічних організацій, 2022 рік)

Таблиця 1.

Речовина	Клас безпеки	Кількість міст, охоплених спостереженнями	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобові гранично допустимі концентр.(ГДК м.р.) мг/м ³	Максимальний вміст, мг/м ³	Макс. разові Гран. допустимі концентрації. (ГДК м.р.) мг/м ³
Завислі речовини	3	39	0,11	0,15	2,1	0,5
Діоксид сірки	3	39	0,018	0,05	0,285	0,500
Розчинні сульфати*		16	0,01	-	0,13	-
Оксид вуглецю	4	38	1,3	3,0	30,4	5,0
Діоксид азоту	3	39	0,06	0,04	2,33	0,20
Оксид азоту	3	23	0,03	0,06	0,26	0,40
Сірководень**	2	11	0,002	-	0,039	0,008
Фенол	2	17	0,003	0,003	0,029	0,010
Сажа		6	0,03	0,050	0,25	0,15
Фтористий водень	2	11	0,003	0,005	0,066	0,020
Хлористий водень	2	10	0,04	0,20	0,60	0,20
Аміак	4	16	0,02	0,04	0,33	0,20
Формальдегід	2	30	0,007	0,003	0,077	0,035

Таблиця 2.

Речовина	Частка міст (%), де середньорічний вміст перевищував:			Частка міст (%), де максимальний разовий вміст перевищував:		
	1 ГДК с.д.	5 ГДК с.д.	10 ГДК с.д.	1 ГДК м.р.	5 ГДК м.р.	10 ГДК м.р.
Завислі речовини	20	0	0	38	0	0
Діоксид сірки	3	0	0	0	0	0
Розчинні сульфати	-	-	-	-	-	-
Оксид вуглецю	5	0	0	34	3	0
Діоксид азоту	61	0	0	44	3	0
Оксид азоту	9	0	0	0	0	0
Сірководень	-	-	-	36	0	0
Фенол	41	0	0	88	0	0
Сажа	17	0	0	50	0	0
Фтористий водень	9	0	0	45	0	0
Хлористий водень	0	0	0	30	0	0
Аміак	6	0	0	12	0	0
Формальдегід	83	3	0	43	0	0

Примітка 1. Відповідні ГДК с.д. і ГДК м.р. для розчинних сульфатів не встановлено.

Примітка 2. Відповідні ГДК с.д. для сірководню не встановлено.

Екологічний стан та екологічний потенціал деяких водних об'єктів
басейнів річок Дністер і Дунай, басейнів Середнього і Нижнього Дніпра, басейну Вісли
(за біологічними елементами якості)

Водний об'єкт	Пункт моніторингу	Інтегрована оцінка за БЕЯ
1	2	3
БАСЕЙН ДНІСТРА		
р. Дністер	1111 км, с. Козина, вплив стічних вод КП «Галичводоканал»	
р. Дністер	939 км, с. Кострижівка, скид стічних вод Кострижівського УЖКГ	
р. Дністер	783 км, Дністровське водосховище, питний водозабір м. Кам'янець-Подільський	
р. Дністер	708 км, Дністровське водосховище, с. Кормань, безпосередньо в районі насосної станції питного водозабору	
Дністровське водосховище	677 км, м. Новодністровськ, скид стічних вод ДКП "Управління «Тепловодоканал»	
р. Дністер	631 км, м. Могилів-Подільський, міст, Вінницька обл., митний перехід з Республікою Молдова	
р. Дністер	нижче скиду Могилів-Подільське МКП «Водоканал», кордон з Молдовою	
р. Дністер	нижче скиду ДП «Ямпільводоканал», кордон з Молдовою	
р. Дністер	550 км, с. Цикинівка, Вінницької обл. кордон з Республікою Молдова, після скиду з очисних споруд м. Сороки (Молдова)	
р. Стрий	117 км, с. Новий Кропивник, референційні умови для басейну Дністра, в межах НПП «Сколівські Бескиди»	
р. Славська	1 км від гирла смт. Славське, вплив стічних вод підприємств-водокористувачів	
р. Сівка	39,5 км, м. Калуш, автодорожний міст на вул. Богдана Хмельницького, вплив Домбровського кар'єру	
р. Сівка	2 км, с. Сівка-Войнилівська, Івано-Франківської області, зона надзвичайної екологічної ситуації	
р. Лімниця	105 км, с. Осмолода, Івано-Франківської області, ландшафтний заказник місцевого значення	
р. Лімниця	30 км, с. Вістова, питний водозабір м. Калуша	
р. Дуба	1 км, смт Рожнятів, вплив стічних вод КП «Рожнятівводгосп»	
р. Луква	23 км, с. Боднарів, вплив стічних вод ТОВ «Райсілкокомунгосп»	
р. Гнила Липа	38 км, с. Бабухів, вплив стоків КП «Рогатинводоканал»	
р. Бистриця	2 км, смт Єзупіль, вплив очисних споруд КП «Івано-Франківськводоекотехпром»	
р. Бистриця Надвірнянська	16 км, с. Березівка, питний водозабір м. Івано-Франківськ	
р. Ворона	55 км, смт Тисмениця, вплив ПАТ «Нафтохімік Прикарпаття»	
р. Бистриця Солотвинська	18 км, с. Скобичівка, питний водозабір м. Івано-Франківська	
р. Золота Липа	77 км, м. Бережани, нижче скиду стічних вод Бережанського МКП «Добробут»	
р. Тлумачик	21 км, с. Локітка, вплив стічних вод КП «Тлумачкомунсервіс»	
р. Коропець	51 км, м. Підгайці, нижче скиду стічних вод КП «Підгайці-Водоканал»	
р. Стрипа	34 км, м. Бучач, водозабір господарсько-побутового призначення	
р. Джурин	6 км, с. Нирків, Джуринський водоспад, НПП «Дністровський каньйон»	

1	2	3
р. Серет	211 км, Горішньо-Івачівське водосховище, питний водозабір м. Тернопіль	
Тернопільське водосховище	м. Тернопіль, питний водозабір міста Тернополя	
р. Серет	178 км, смт Велика Березовиця, після випуску стічних вод КП «Тернопільводоканал»	
р. Серет	155 км, смт Микулинці, після скиду стічних вод ПМП «Комунекосервіс»	
р. Серет	81 км, м. Чортків, питний водозабір міста Чорткова	
р. Серет	70 км, с. Угринь, після скиду стічних вод КП «Чортківське ВУВКГ»	
р. Нічлава	35 км, м. Борщів, водозабір господарсько-побутового призначення	
р. Збруч	214 км, м. Підволочиськ, водозабір господарсько-побутового призначення	
р. Бовенець	3 км, с. Поляни, вплив скиду Волочиське КП ВКГ «Джерело»	
р. Жванчик	76 км, с. Кугаївці, вплив скиду КП «Комунсервіс», смт. Чемерівці та ПАТ «Оболонь» (солодовий завод), смт Чемерівці	
р. Смотрич	115 км, північніше с. Лісогірка, вплив скиду КП «Городоккомунсервіс», м. Городок	
р. Смотрич	4 км, с. Панівці, територія Національного природного парку «Подільські Товтри», вплив м. Кам'янець-Подільський	
р. Мукша	12 км, с. Мала Слобідка, вплив скиду КП «Міськтепловоденергія», м. Кам'янець-Подільський	
р. Сурша	11км, с. Ленківці, скид стічних вод, Кельменецький ВУЖКГ	
р. Тернава	38 км, с. Січинці, вплив скиду КП «Міськводоканал», м. Дунаївці	
р. Ушиця	92 км, с. Соколівка, вплив скидів КП «Комунальник-2011» та ГО «Вікторія», смт Ярмолинці	
р. Калюс	43 км, смт Вінківці, вплив скидів КП «Вінковецький комунсервіс» та ТОВ «Вінковецький сирзавод», смт Вінківці	
р. Калюс	14 км, с. Каскада, вплив скидів ГП «Водоканал» та ТОВ «Діада Д», смт Нова Ушиця	
р. Солониця	с. Раневичі, вплив ПрАТ Стебницьке ГХП «Полімінерал»	
р. Яблунька	0,3 км, м. Турка, вплив стоків м. Турка	
р. Східниця	4 км, смт. Східниця, вплив смт Східниця	
р. Кропивник	12,0 км, с. Мостище, вплив Домбровського кар'єру	
р. Павельче	10,2 км, с. Павлівка, вплив сміттєзвалища м. Івано-Франківськ	
р. Гнезна	22 км, смт В. Бірки, вплив стічних вод смт В. Бірки	
р. Юрківка	14,14 км, с. Юрківці скид вод ферма «Приміщення для вирощування свиней»	
р. Студениця	44 км, с. Демянківці, вплив скидів стічних вод ДП «Дунаєвецький комбінат хлібопродуктів»	
р. Сокиряни	11,75 км, м. Сокиряни скид Сокирянська виправна колонія № 67	
БАСЕЙН ДУНАЮ		
р. Чорна Тиса	37 км, с. Чорна Тиса, вище впадіння р. Станіслав	
р. Тиса	882 км, м. Тячів, питний водозабір, кордон з Румунією	
р. Тиса	807 км, смт Вилко, кордон з Угорщиною	
р. Тиса	624 км, м. Чоп, кордон з Угорщиною	
р. Тересва	1 км, смт Тересва, автодорожний міст	
р. Мартош	1 км, м. Тячів, автодорожний міст	
Теребле-Ріцьке водосховище	52 км, с. Вільшани, гребля	
р. Теребля	1 км, смт Буштино, автодорожний міст	
р. Хустець	1 км, м. Хуст, автодорожний міст	
р. Ріка	1 км, м. Хуст, автодорожний міст	
р. Боржава	32, км., с. Великі Комяти, автодорожний міст	
р. Верке	21 км. Берегове, автодорожний міст	
р. Косино-Бовтрадський	7 км, с. Косонь, автодорожний міст	

1	2	3
р. Латориця	65 км, м. Чоп, питний водозабір м. Чоп, кордон із Словаччиною	
р. Латориця	87 км, нижче с. Н. Давидково, автодорожний міст	
р. Латориця	103 км, м. Мукачево, Мукачівський район, автодорожний міст	
р. Веча	0,2 км, с. Неліпино, Мукачівський район, автодорожний міст	
р. Ждимир	9 км, вище с. Вовчий, Свалявський район, питний в/з м. Сваляви, референційні умови	
р. Піня	1 км, нижче с. Голубине, Свалявський район, автодорожний міст	
р. Стара	17 км, с. Зняцево, Мукачівський район, автодорожний міст	
р. Това	9 км, с. Баранинці, Ужгородський район, пішохідний міст	
водосховище Форнош	с. Форнош, Мукачівський район, Рамсарські водно-болотні угіддя	
р. Уж	32 км, с. Сторожниця, кордон зі Словаччиною	
р. Уж	66 км., с. Дубриничі, вище впадіння р. Люта автодорожний міст	
р. Улічка	1 км, с. Забрідь, кордон зі Словаччиною	
р. Убля	5 км, с. Малий Березний, кордон зі Словаччиною	
дериваційний канал р. Уж	35 км, м. Ужгород, питний водозабір м. Ужгорода	
р. Прут	941 км, присілок Вербовський, вплив стічних вод КП «Селищне комунальне підприємство» с. Ворохта	
р. Прут	864 км, с. Шепарівці, питний водозабір м. Коломия	
р. Прут	759 км, с. Магала, вплив стічних вод КП «Чернівціводоканал»	
р. Прут	746 км с. Магала Кемпінг, скид з Чернівецького водоканалу	
р. Прут	697 км, с. Костичани, кордон з Румунією та Молдовою, 200 м нижче впадіння р. Черлена в р. Прут	
р. Прут	678 км, с. Мамалига, прикордонна зона з Румунією та Молдовою	
р. Чернява	22,5 км, с. Хомяківка, вплив стічних вод Гвіздецького ККП	
р. Чорний Черемош	18 км, селище Верховина, вплив стічних вод Верховинського ВКП	
р. Волиця	1 км, с. Рибне, вплив стічних вод водокористувачів	
р. Совиця (Ставчанська)	3 км, с. Лужани, стави, комунальні скиди Лужанський спиртзавод	
р. Совиця	900 км, м. Заставна, вплив стічних вод Заставнівського ЖЕУТВЗ	
р. Совиця	11 км, с. Лашківка, вплив стічних вод Кіцманського ВУЖКГ	
р. Совиця (Кіцманська)	7 км, с. Мамаївці, скиди Дьолера (Букофрут)	
р. Клокучка	1,2 км, м. Чернівці, вул. Севастопольська, комунальні скиди	
р. Шубранець (Потіт)	3 км, м. Чернівці, р-н Старої Жучки, вплив стічних вод, впадіння в р. Задубрівка	
р. Дерелуй	30 км, смт. Глибока, вплив стічних вод Глибоцького ВУЖКГ	
р. Дерелуй	0,5 км, с. Остриця, комунальні скиди	
р. Стара Границя	2 км, м. Новоселиця, забруднення від садів	
р. Рингач	2,95 км, с. Маршинці, забруднення від садів, Тарасовецька Птахофабрика	
р. Сірет	448 км, м. Сторожинець, водозабір	
р. Сірет	439 км, с. Петричанка, скид стічних вод Петричанського психоневрологічного будинку-інтернату	
р. Малий Сірет	2,44 км, с. Сучевени, комунальні скиди	
р. Солонець	15 км, смт. Красноільськ, скид з Красноільського ДОК	
р. Гашпарка	8 км., нижче с. В. Копаня, автодорожний міст	
р. Мала Піня	0,2 км., с. Поляна, Мукачівський район, автодорожний міст	
р. Лазещина	14 км., вище с. Лазещина (референційні умови)	
р. Білий Черемош	1 км, с. Шпетки, комунальні скиди	
р. Брусниця	1,35 км. с. Зеленів антропогенне навантаження	
р. Глинниця	4 км, с. Драчинці комунальний скид	

1	2	3
р. Хуків	2,5 км, с. Бояни, комунальні скиди з пансіонатів, забруднення від садів УНДС Карантину рослин	
р. Молниця	0,7 км с. Молниця, комунальний скид	
БАСЕЙН СЕРЕДНЬОГО ДНІПРА		
Кам'янське водосховище	м. Верхньодніпровськ	
Кам'янське водосховище	462км, смт Аули, питний водозабір м. Дніпро та Кам'янське	
р. Самоткань	нижче м. Вільногірськ, вплив кар'єрів	
БАСЕЙН НИЖНЬОГО ДНІПРА		
(Дніпровське водосховище)	м. Дніпро, правий берег, Кайдакський питний водозабір	
(Дніпровське водосховище)	м. Дніпро, правий берег, Ломовський питний водозабір	
(Дніпровське водосховище)	с. Військове, питний водозабір	
(Дніпровське водосховище)	м. Дніпро, ВП «ПдТЭС» ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», питний водозабір	
р. Самара	25,2 км, м. Новомосковськ, лівий берег	
Іскрівське водосховище	питний водозабір смт Петрово	
Макортовське водосховище	с. Макорти, питний водозабір КП ПМР «Житлокомплекс»	
БАСЕЙН ВІСЛИ		
р. Західний Буг	781 км, м. Буськ	
р. Західний Буг	744 км, м. Кам'янка-Бузька	
р. Західний Буг	723 км, с. Старий Добротвір	
р. Західний Буг	637 км, м. Сокаль	
р. Західний Буг	631 км, с. Литовеж, міст автодороги Нововолинськ-Червоноград, кордон з Республікою Польща	
р. Західний Буг	583,5 км, с. Амбуків, 500 м нижче впадіння р. Хучва, кордон з Республікою Польща	
р. Західний Буг	569 км, м. Устилуг, 500 м нижче впадіння р. Устилуг, кордон з Республікою Польща	
р. Західний Буг	468 км, с. Забужжя, кордон з Республіками Польща і Білорусь	
р. Полтва	вплив на р. Західний Буг, скид з очисних споруд найбільшого забруднювача ЛМКП «Львівводоканал»	
р. Кийський потік	11 км, с. Нестаничі Радехівський р-н	
р. Рата	3,5 км, с. Межиріччя Сокальський р-н	
р. Вяр	26 км, кордон з Республікою Польща, с. Підмостичі Старосамбірського р-ну, під мостом дороги Т1418	
р. Вишня	питний водозабір МКП «Водоканал» м. Мостиська	
р. Шкло	66 км, с. Краковець, кордон з Республікою Польща	
р. Завадівка	12 км, с. Грушів, Яворівський р-н, кордон з Республікою Польща	
р. Марунька	8 км, м. Винники, під мостом окружної дороги м. Львова, вплив стоків м. Винники	
оз. Світязь	с. Світязь, вплив с. Світязь	
р. Золочівка	12 км, с. Хильчиці, вплив стоків м. Золочева	
р. Малехівка	6 км, с. Малехів, під мостом по дорозі Львів-Жовква, вплив дренажних вод полігону твердих побутових відходів ЛКП «Збиранка»	
р. Мощанка	22 км, с. Середкевичі, природний заповідника «Розточчя» (Смарагдова мережа)	
р. Свиня	23 км, с. В'язова, вплив стоків м. Жовкви	

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Центральний орган виконавчої влади, що створює підсистему	Функціональна підсистема
Міненерго	<ul style="list-style-type: none">➤ безпеки електроенергетичного та ядерно-промислового комплексів;➤ безпеки нафтогазового комплексу;➤ безпеки вугільно-промислового комплексу
Мінінфраструктури	<ul style="list-style-type: none">➤ запобігання і реагування на загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на залізничному транспорті
МКІП	<ul style="list-style-type: none">➤ запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків на об'єктах культури
Мінінфраструктури	<ul style="list-style-type: none">➤ безпеки у сфері експлуатації об'єктів житлово-комунального господарства
Мінекономіки	<ul style="list-style-type: none">➤ запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків в організаціях і на об'єктах галузей промисловості, які належать до сфери управління Мінекономіки
Мінстратегпром	<ul style="list-style-type: none">➤ запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків на об'єктах стратегічних галузей промисловості, які належать до сфери управління Мінстратегпрому, а також на об'єктах державного концерну «Укроборонпром» та ДКА
Міноборони	<ul style="list-style-type: none">➤ запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків у підпорядкованих організаціях, на підвідомчих об'єктах і територіях Міноборони
МОН	<ul style="list-style-type: none">➤ навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності)
МОЗ	<ul style="list-style-type: none">➤ медичного захисту населення;➤ забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення
Мін'юст	<ul style="list-style-type: none">➤ запобігання надзвичайним ситуаціям в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби

Держпродспоживслужба	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема захисту сільськогосподарських рослин і тварин;➤ підсистема запобігання надзвичайним ситуаціям у сфері громадського харчування і торгівлі
ДСНС	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема реагування на надзвичайні ситуації, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
Держводагенство	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема протипаводкових заходів
Держлісагенство	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема охорони і захисту лісів
Держрезерв	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема державного матеріального резерву
Адміністрація судноплавства	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема запобігання виникненню і реагування на загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій на морському і внутрішньому водному транспорті, в акваторіях морських портів, організації аварійно-рятувальних робіт в акваторіях Чорного та Азовського морів
Агентство відновлення	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема запобігання і реагування на загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій у дорожньому господарстві
Держрибагенство	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема запобігання і реагування на надзвичайні ситуації у сфері рибного господарства
ДАЗВ	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій в зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення
Держатомрегулювання	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема ядерної та радіаційної безпеки
Національна поліція	<ul style="list-style-type: none">➤ підсистема забезпечення охорони публічного (громадського) порядку і організації безпеки дорожнього руху (із залученням національної гвардії)

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЯКІ БУЛИ УХВАЛЕНІ (ВИДАНІ) У 2021–2022 РОКАХ

З метою розвитку та вдосконалення цивільного захисту України упродовж 2021–2022 років у ДСНС розроблено та забезпечено ухвалення (видання):

Верховною Радою України
– 18 Законів України (4/14)
Кабінетом Міністрів України
– 35 постанови (17/18)
– 13 розпоряджень (7/6)
МВС України
– 37 наказів (17/20), які зареєстровано
Міністерством юстиції України

№ з/п	Назва нормативно-правового акта	Дата прийняття та реєстраційний номер
Закони України		
1.	Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за перешкоджання у проведенні перевірок з питань пожежної та техногенної безпеки	30.03.2021 № 1367-IX
2.	Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення вимог пожежної та техногенної безпеки	30.03.2021 № 1366-IX
3.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки	15.07.2021 № 1686-IX
4.	Про ратифікацію Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки посилення захисту населення, територій та навколишнього природного середовища України від надзвичайних ситуацій	01.07.2021 № 1606-IX
5.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань цивільного захисту;	17.02.2022 № 2081
6.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану	15.03.2022 № 2132-XI

7.	Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» щодо передачі цілісних майнових комплексів державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) та іншого майна Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	21.04.2022 № 2230-IX
8.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування повноважень між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту	21.04.2022 № 2228-IX
9.	Про приєднання України до Конвенції про транскордонний вплив промислових аварій	03.05.2022 № 2232-IX
10.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань цивільного захисту	03.06.2022 № 2081-XI
11.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту осіб рядового і начальницького складу та умов проходження служби цивільного захисту	08.07.2022 № 2379-IX
12.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту та імплементації норм міжнародного гуманітарного права у сфері цивільного захисту	09.07.2022 № 2394-IX
13.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій	29.07.2022 № 2486-IX
14.	Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112	07.09.2022 № 2581-IX
15.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань проходження служби цивільного захисту	06.10.2022 № 2653-IX
16.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перших кроків дерегуляції бізнесу шляхом страхування цивільної відповідальності	06.10.2022 № 2655-IX
17.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування місцевої та добровільної пожежної охорони	18.10.2022 № 7557
18.	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування місцевої та добровільної пожежної охорони	16.11.2022 № 2750-IX

Постанови Кабінету Міністрів України

1.	Про внесення зміни до пункту 9 Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки	27.01.2021 № 55
2.	Про внесення зміни до переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників	17.03.2021 № 216
3.	Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1200	24.03.2021 № 248
4.	Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 р. № 11 і від 30 вересня 2015 р. № 775	28.04.2021 № 424
5.	Про затвердження Державної цільової екологічної програми матеріально-технічного переоснащення національної гідрометеорологічної служби на 2022–2024 роки	12.05.2021 № 465
6.	Про внесення змін до норм харчування військовослужбовців Збройних Сил та інших військових формувань	26.05.2021 № 526
7.	Про затвердження Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави в частині оснащення Державної служби з надзвичайних ситуацій сучасною авіаційною технікою	02.06.2021 № 552
8.	Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31 січня 1992 р. № 47	30.06.2021 № 665
9.	Про внесення змін до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях	01.09.2021 № 923
10.	Про внесення зміни до пункту 16 Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту	22.09.2021 № 996
11.	Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для цифрової трансформації політики автоматизації процесів у сфері цивільного захисту, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків	29.09.2021 № 1017
12.	Про внесення змін до Положення про порядок виплати надбавки за виступу років у системі національної гідрометеорологічної служби	11.10.2021 № 1061
13.	Про внесення змін до Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу	10.11.2021 № 1169
14.	Про внесення змін до постанови від 10 березня 2017 року № 138	24.11.2021 № 1269
15.	Про внесення зміни до пункту 12 Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій	02.12.2021 № 1248

16.	Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 р. № 648	29.12.2021 № 1409
17.	Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України	29.11.2021 № 1405
18.	Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 березня 2001 р. № 270 і розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2007 р. № 980	12.01.2022 № 11
19.	Про внесення змін до Порядку виплати грошової компенсації особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту за піднайом (найом, оренду) ними жилих приміщень та визначення її розміру і умов виплати	02.02.2022 № 83
20.	Про внесення змін до Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту	16.02.2022 № 127
21.	Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану	28.02.2022 № 168
22.	Про внесення зміни до пункту 4 Положення про добровільні формування цивільного захисту	29.04.2022 № 494
23.	Про внесення зміни до Положення про єдину державну систему цивільного захисту	07.05.2022 № 545
24.	Про внесення змін до Положення про добровільні формування цивільного захисту	07.07.2022 № 771
25.	Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися авіаційними підрозділами Державної служби з надзвичайних ситуацій за межами України	07.07.2022 № 773
26.	Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення механізму проведення евакуації	23.08.2022 № 940
27.	Про внесення змін до Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу	27.08.2022 № 965
28.	Про внесення змін у додаток 1 до Положення про єдину державну систему цивільного захисту	30.08.2022 № 976
29.	Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки	13.09.2022 № 1030
30.	Про внесення зміни до пункту 10 Порядку надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності	13.09.2022 № 1024

31.	Про внесення зміни до Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій	27.09.2022 № 1078
32.	Про затвердження Порядку видачі в особливий період особам, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, посвідчень та розпізнавальних знаків (емблем) персоналу цивільної оборони	08.10.2022 № 1142
33.	Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 р. № 733	21.10.2022 № 1205
34.	Про затвердження Порядку маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами)	21.10.2022 № 1199
35.	Про внесення змін до критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій	16.12.2022 № 1395
Розпорядження Кабінету Міністрів України		
1.	Про підписання Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки посилення захисту населення, територій та навколишнього природного середовища України від надзвичайних ситуацій	12.05.2021 № 404-р
2.	Про подання на ратифікацію Верховною Радою України Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки посилення захисту населення, територій та навколишнього природного середовища України від надзвичайних ситуацій	18.06.2021 № 668-р
3.	Про підписання Меморандуму між Урядом України та Урядом Китайської Народної Республіки про підтвердження отримання безоплатної допомоги	21.07.2021 № 827-р
4.	Про надання гуманітарної допомоги Литовській республіці	04.08.2021 № 910-р
5.	Про схвалення Стратегії розвитку гідрометеорологічної діяльності в Україні на період до 2030 року	24.11.2021 № 1501-р
6.	Про затвердження плану комплектування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту слухачами із числа керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, на 2022 рік	09.12.2021 № 1622-р

7.	Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту на 2022 рік	28.12.2021 № 1742-р
8.	Про організацію функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану	24.02.2022 № 179-р
9.	Про проведення в 2022 році дострокових випусків курсантів (слухачів) випускних курсів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та закладів фахової передвищої військової освіти, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ та Державної служби з надзвичайних ситуацій	28.02.2022 № 190-р
10.	Про схвалення проєкту Угоди між Урядом України та Всесвітньою продовольчою програмою про поновлення Угоди між Урядом України та Всесвітньою продовольчою програмою (ВПП) про відкриття Офісу ВПП в Україні	28.06.2022 № 534-р
11.	Про внесення змін до пункту 9 оперативного плану заходів з протимінної діяльності	02.09.2022 № 775-р
12.	Про затвердження планів управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах районів басейнів річок	08.10.2022 № 895-р
13.	Про затвердження плану комплектування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту слухачами із числа керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, на 2023 рік	30.12.2022 № 1226-р

Накази Міністерства внутрішніх справ України

(zareєстровано в Міністерстві юстиції України)

1.	Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України у сфері пожежної безпеки	25.11.2020 № 830
2.	Про затвердження Порядку інформування населення щодо концентрацій миш'яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів в атмосферному повітрі	01.02.2021 № 72
3.	Про затвердження Переліку видів документів гідрометеорологічних спостережень та базових спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища із зазначенням строків їх зберігання	24.12.2020 № 898
4.	Про затвердження Переліку посад, що підлягають заміщенню особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, та граничних спеціальних звань за цими посадам	04.03.2021 № 170

5.	Про внесення змін до Положення про спеціалізовану службу зв'язку та оповіщення цивільного захисту	09.04.2021 № 250/255/215
6.	Про затвердження Порядку формування тарифів на платні послуги, що надаються закладами охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України і Державної служби України з надзвичайних ситуацій	13.04.2021 № 265
7.	Про затвердження Порядку розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях	21.04.2021 № 300
8.	Про внесення зміни до Порядку організації медичного забезпечення в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій	30.06.2021 № 486
9.	Про внесення змін до Умов оплати праці працівників льотного, інженерно-технічного складу, авіаційних рятувальників та інших підрозділів, зайнятих забезпеченням польотів, організацією та обслуговуванням повітряного руху і аеронавігації Державної служби України з надзвичайних ситуацій	10.06.2021 № 433
10.	Про затвердження Положення про комісію Державної служби України з надзвичайних ситуацій для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни	04.08.2021 № 581
11.	Про внесення змін до Умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій Державної служби України з надзвичайних ситуацій	14.07.2021 № 536
12.	Про внесення змін до Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту	13.09.2021 № 673
13.	Про затвердження Інструкції про організацію обміну інформацією про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та хід ліквідації її наслідків між Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Службою зовнішньої розвідки України	09.09.2021 № 666/410
14.	Про внесення змін до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту	20.09.2021 № 685
15.	Про затвердження Змін до Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж	18.10.2021 № 761
16.	Про затвердження Порядку взаємодії Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Державного комітету телебачення і радіомовлення України під час інформування населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації	24.12.2021 № 982/1019
17.	Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 20 лютого 2017 року № 141	24.12.2021 № 980
18.	Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 27 липня 2016 року № 725	20.01.2022 № 36

19.	Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України у сфері цивільного захисту	26.01.2022 № 50
20.	Про затвердження Змін до Правил етичної поведінки працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління	31.01.2022 № 64
21.	Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 12 грудня 2018 року № 1007	03.02.2022 № 85
22.	Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій	10.02.2022 № 116
23.	Про внесення змін до Правил пожежної безпеки в Україні	22.03.2022 № 197
24.	Про внесення змін до Порядку проведення атестування осіб рядового і начальницького складу в органах і підрозділах цивільного захисту	07.06.2022 № 343
25.	Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства внутрішніх справ України від 29 жовтня 2014 року № 1153	07.06.2022 № 344
26.	Про внесення змін до Положення про спеціалізовану службу зв'язку та оповіщення цивільного захисту	08.06.2022 № 350/187/245
27.	Про внесення змін до Порядку проведення атестування осіб рядового і начальницького складу в органах і підрозділах цивільного захисту	07.06.2022 № 343
28.	Про внесення змін до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників	23.06.2022 № 387
29.	Про затвердження нормативів чисельності курсантів, слухачів, ад'юнктів (аспірантів), які навчаються за державним замовленням у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій, на одну посаду науково-педагогічного працівника	30.06.2022 № 398
30.	Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України у сфері утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту	19.07.2022 № 440
31.	Про затвердження Змін до деяких форм розпорядчих документів, складених за результатами проведення заходів державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки	20.07.2022 № 447

32.	Про затвердження Змін до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту	09.08.2022 № 486
33.	Про затвердження Порядку та умов виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту під час дії воєнного стану	26.08.2022 № 525
34.	Про внесення змін до Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в Державній службі України з надзвичайних ситуацій	30.08.2022 № 536
35.	Про затвердження Змін до Правил охорони життя людей на водних об'єктах України	19.09.2022 № 591
36.	Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері медичного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій	24.10.2022 № 681
37	Про затвердження Програми приземних метеорологічних спостережень, що здійснюються гідрометеорологічними організаціями Державної служби України з надзвичайних ситуацій	26.10.2022 № 687 (зі змінами, внесеними наказом МВС від 15.11.2022 № 743)
Накази ДСНС		
1.	Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та проведення штабних тренувань з органами управління цивільного захисту	29.09.2022 № 552

Додаток 5.2

Стан матеріально-технічного забезпечення

Таблиця 5.6.1 – Потреба та терміни експлуатації спеціальної, пожежної, аварійно-рятувальної та техніки РХБЗ у підрозділах ДСНС

	Штатна потреба, од.	У наявності, од.	
Спеціальна, пожежна, аварійно-рятувальна та техніка РХБЗ	10430	9791	2580 од. термін експлуатації до 10 років
			7211 од. вичерпали термін експлуатації

Таблиця 5.6.2 – Дані щодо отриманої та оновленої техніки підрозділами ДСНС коштом, передбаченим Державним бюджетом у 2022 році

Отримано, техніка	Кількість, од.	Сума, млн.грн	Оновлено %
Вантажні автомобілі різного призначення	134	523,8	7,1
Легкові спеціалізовані автомобілі	97	98,6	7,9
Пожежно-рятувальна техніка	133 (у 2021 р. – 68 автоцистерн)	1764,5	6,1
Пожежно-технічне обладнання		39,7	24
Спеціальна техніка	106	1035,6	14,8
Спеціальне обладнання	322	204,5	34
Засоби індивідуального захисту	57903	465,1	80
Автомобілі паливозаправники	31	193,2	
Блок пункти заправочні двосекційні різної ємності	13	26,3	
Пально-мастильні матеріали		530,0	59
Твердопаливні котли	260	58,0	100%
Модулі житлові / санітарні / швидко-розбірні	114/38/20	97,6	100
Мобільні складські морозильні модульні блоки контейнерного типу для зберігання продуктів харчування	7	9,0	100

Примітка. Коштом резервного фонду Державного бюджету придбано до оперативного резерву ДСНС електрогенератори, насоси, протигази фільтрувальні та костюми біологічного захисту.

Таблиця 5.6.3 – Стан забезпечення спеціальною технікою, спеціально-технічним обладнанням та спеціальними піротехнічними машинами у підрозділах ДСНС

Найменування техніки	штатна потреба, од.	в наявності, од.	термін експлуатації понад 20 років, од.	потреба з урахуванням оновлення (од./%)
Спеціальна інженерна техніка 	456	462	209	215/46
Спеціальна аварійно-рятувальна техніка 	900	554	153	499/55
Спеціальна техніка РХБЗ захисту 	258	331	306	233/90
Спеціальні піротехнічні машини 	387	238	129	278/72

Таблиця 5.6.4 – Забезпечення технікою та спеціальним обладнанням для проведення гуманітарного розмінування

Передано для забезпечення потреб піротехнічних підрозділів ДСНС	Кількість, од.
Автомобільна техніка	70
Спеціальна інженерна техніка	10
Костюми сапера типу EOD	51
Обладнання для проведення розмінування	253
Машина механізованого розмінування ARMTRAC 400 (коштом «UNITED 24»)	1

Таблиця 5.6.5 – Оновлення речового забезпечення у 2022 році

Закупівлі у 2022 р.	Кількість
Костюм літній повсякденний робочий	24 462
Куртка зимова повсякденна робоча	23 500
Черевики літні повсякденні робочі	36 963
Черевики зимові повсякденні робочі	18 738
Бронежилет 6 класу захисту	3 200

Примітка. Особи рядового і начальницького складу служби цивільного захисту у 2022 році забезпечені захисним спорядженням для пожежників та бронезахистом для піротехників, у повному обсязі коштом Державного бюджету України, спеціального фонду та через залучення міжнародної допомоги. Здійснення закупівлі в 2022 році дало змогу оновити заплановану потребу у форменому одязі понад 50% (у попередні роки оновлення – 5%)

Таблиця 5.6.6 – Забезпечення пально-мастильними матеріалами у 2022 році

Отримано, придбано у 2022 році	Кількість
Коштом державного бюджету:	
автомобільного бензину	3 322 т
дизельного пального	4 983 т
З державного резерву:	
автомобільного бензину	1 600 т
дизельного пального	1 600 т
Як міжнародна технічна допомога від Датської ради у справах біженців в Україні для проведення робіт з гуманітарного розмінування території	13 000 л

Примітка. Зривів заходів із приймання, зберігання і забезпечення паливо-мастильними матеріалами підрозділів ДСНС України у 2022 році не допущено.

Додаток 5.3

Співробітники ДСНС, які віддали життя під час виконання службових обов'язків у 2021 році

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Спеціальне звання
ГРИНЬКО Сергій Миколайович	командир відділення 8 ДПРЧ 6 ДПРЗ ГУ ДСНС в Одеській області	старший прапорщик служби цивільного захисту

Співробітники ДСНС, які віддали життя під час виконання службових обов'язків у 2022 році (загинуло 43 працівники ДСНС)

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Спеціальне звання
АХМЕТГАРЄЄВ Ілля Шамільович	пожежник-рятувальник 88 ДПРЧ 8 ДПРЗ ГУ ДСНС у Донецькій області	молодший сержант служби цивільного захисту
БЕЗРУКАВИЙ Денис Костянтинович	старший водій відділення спеціалізованих автомобілів автомобільної групи частини автотранспортного забезпечення АРЗ СП ГУ ДСНС у Донецькій області	старший сержант служби цивільного захисту
ВЕРБИЦЬКИЙ Ігор Юрійович	старший пожежник-рятувальник 42 ДПРЧ 6 ДПРЗ ГУ ДСНС у Харківській області	сержант служби цивільного захисту
В'ЯЛИЙ Анатолій Анатолійович	інструктор-рятувальник пошуково-рятувальної групи пошуково-рятувальної і парашутно-десантної служби САЗ ОРС ЦЗ ДСНС	прапорщик служби цивільного захисту
ГЕРАСИМОВ Олег Васильович	водій-сапер відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт частини гуманітарного розмінування МЦГР ШР ДСНС	прапорщик служби цивільного захисту
ГРИШУН Роман Олексійович	провідний інспектор відділу запобігання надзвичайним ситуаціям Пологівського районного управління ГУ ДСНС у Запорізькій області	старший лейтенант служби цивільного захисту
ДОДОН Святослав Дмитрович	водій-сапер відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт аварійно-рятувальної частини АРЗ СП ГУ ДСНС у Одеській області	старший сержант служби цивільного захисту
ДОНЕЦЬ Євген Степанович	старший пожежний-рятувальник 4 ДПРЧ 4 ДПРЗ ГУ ДСНС у Запорізькій області	сержант служби цивільного захисту
ЄМАНОВ Олексій Олексійович	моторист-сапер відділення підводного розмінування групи спеціальних піротехнічних робіт частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування АРЗ СП ГУ ДСНС у Луганській області	молодший сержант служби цивільного захисту
КАЦАН Павло Юрійович	респіраторник десятого взводу Державного воєнізованого гірничо-рятувального (аварійно-рятувального) загону ДСНС	
КОЗУБЕНКО Ігор Сергійович	старший помічник керівника польотів групи керівництва польотів САЗ ОРС ЦЗ ДСНС	капітан служби цивільного захисту
КОШУРКО Андрій Васильович	начальник частини гуманітарного розмінування МЦГР ШР ДСНС	майор служби цивільного захисту

КРАСНОЩОКОВ Дмитро Володимирович	водій автотранспортного відділення групи забезпечення аварійно-рятувальних робіт аварійно-рятувальної частини з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій АРЗ СП ГУ ДСНС у Житомирській області	молодший сержант служби цивільного захисту
КУЛІНІЧ Олександр Русланович	начальник відділення підводного розмінування (річкове) групи спеціальних піротехнічних робіт частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування АРЗ СП ГУ ДСНС у Донецькій області	лейтенант служби цивільного захисту
КУРІЛОВ Владислав Олегович	начальник групи спеціальних піротехнічних робіт частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування АРЗ СП ГУ ДСНС у Донецькій області	капітан служби цивільного захисту
КУРІННИЙ Сергій Володимирович	водій - сапер відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт аварійно-рятувальної частини АРЗ СП ГУ ДСНС у Житомирській області	прапорщик служби цивільного захисту
ЛЄСНОЙ Валерій Валерійович	начальник караулу 23 ДПРЧ 3 ДПРЗ ГУ ДСНС у Донецькій області	капітан служби цивільного захисту
ЛИЗЯ Максим Михайлович	старший водій-сапер відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування АРЗ СП ГУ ДСНС у Донецькій області	старший прапорщик служби цивільного захисту
МАЛЯРОВ Костянтин Олексійович	водій 28 ДПРЧ 6 ДПРЗ ГУ ДСНС у Харківській області	старшина служби цивільного захисту
МЕЛЬНИЧЕНКО Сергій Петрович	водій 2 ДПРЧ (ДСП «Чорнобильська АЕС») 11 ДПРЗ ГУ ДСНС у Київській області	старший прапорщик служби цивільного захисту
МИКОЛЕНКО Вадим Сергійович	фельдшер-рятувальник пошуково-рятувальної групи пошуково-рятувальної і парашутно-десантної служби САЗ ОРС ЦЗ ДСНС	прапорщик служби цивільного захисту
МІНАКОВ Юрій Миколайович	пожежник-рятувальник 97 ДПРЧ 19 ДПРЗ ГУ ДСНС у Донецькій області	молодший сержант служби цивільного захисту
МІРОШНИК Ярослав Миколайович	водій 31 ДПРЧ 11 ДПРЗ ГУ ДСНС у Дніпропетровській області	молодший сержант служби цивільного захисту
МОСКАЛЕНКО Олег Миколайович	начальник радіостанції–технік групи зв'язку і телемеханіки командно-диспетчерського пункту вузла зв'язку автоматизованих систем управління та радіотехнічного забезпечення САЗ ОРС ЦЗ ДСНС	прапорщик служби цивільного захисту
ПАНКОВ Олексій Сергійович	головний інспектор відділу техногенної безпеки управління запобігання надзвичайним ситуаціям Головного управління ДСНС у Донецькій області	майор служби цивільного захисту
ПОДОЛЬСЬКИЙ Олександр Андрійович	пожежник-рятувальник 5 ДПРЧ 3 ДПРЗ ГУ ДСНС у Харківській області	сержант служби цивільного захисту
САГАЙДА Євген Сергійович	заступник начальника групи-начальник відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування АРЗ СП ГУ ДСНС у Донецькій області	старший лейтенант служби цивільного захисту
СИЧ Олексій Сергійович	фельдшер-рятувальник групи рятувальних робіт аварійно-рятувальної частини АРЗ СП ГУ ДСНС у Житомирській області	сержант служби цивільного захисту

СТАДНИК Юрій Володимирович	водій-сапер відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт частини гуманітарного розмінування МЦГР ШР ДСНС	старший прапорщик служби цивільного захисту
ТРОЦЕНКО Сергій Михайлович	сапер відділення піротехнічних робіт групи піротехнічних робіт частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування (м. Щастя) АРЗ СП ГУ ДСНС у Луганській області	старший сержант служби цивільного захисту
ЦУВЕРКАЛОВ Віталій Володимирович	старший водолаз-сапер відділення підводного розмінування групи спеціальних піротехнічних робіт частини піротехнічних робіт та гуманітарного розмінування АРЗ СП ГУ ДСНС у Луганській області	прапорщик служби цивільного захисту
ТОЛОШНИЙ Сергій Володимирович	пожежний-рятувальник 19 ДПРЧ 5 ДПРЗ ГУ ДСНС у Запорізькій області	сержант служби цивільного захисту
ПЕТРОВ Олександр Олександрович	пожежник-рятувальник 20 ДПРЧ 1 ДПРЗ ГУ ДСНС у Кіровоградській області	старшина служби цивільного захисту
ІЩЕНКО Сергій Миколайович	командир відділення 45 ДПРП 6 ДПРЧ ГУ ДСНС у Київській області	
БЕРЕЖНИЙ Артем Вікторович	начальник відділення – інструктор службового собаководства пошуково-рятувального кінологічного відділення АРЗ СП ГУ ДСНС у Луганській області	прапорщик служби цивільного захисту
ШЕВЧЕНКО Олег Миколайович,	старший водій 44 ДПРЧ 2 ДПРЗ ГУ ДСНС в Одеській області	прапорщик служби цивільного захисту
МЕЛІХОВ Руслан Олександрович	пожежник-рятувальник 59 ДПРЧ 10 ДПРЗ ГУ ДСНС у Дніпропетровській області	сержант служби цивільного захисту
КОШОВИЙ Руслан Володимирович	начальник 30 ДПРЧ ГУ ДСНС у м. Києві з охорони об'єктів (по договору з ДП «Антонов»)	підполковник служби цивільного захисту
РУСАЛОВСЬКИЙ Сергій Олександрович	водій 12 ДПРЧ 4 ДПРЗ ГУ ДСНС у Миколаївській області	молодший сержант служби цивільного захисту
ШКОЛОБЕРДА Євгеній Юрійович	викладач навчального пункту АРЗ СП ГУ ДСНС у Чернігівській області	майор служби цивільного захисту
КАРТАШОВ Василь Герасимович	оперативний черговий Східного авіаційного допоміжного центру пошуку і рятування (м. Харків)	
БОЙЧЕНКО Сергій Вікторович	заступник начальника Скадовського районного управління ГУ ДСНС у Херсонській області	підполковник служби цивільного захисту
КРАМАРЕНКО Віталій Вікторович	начальник караулу 21 ДПРЧ 4 ДПРЗ ГУ ДСНС у Луганській області	капітан служби цивільного захисту

**Дані щодо кількості співробітників ДСНС,
які відзначені державними нагородами у 2021–2022 роках**

У 2021 році за зразкове виконання службових обов'язків, мужність і відвагу, виявлені під час забезпечення операції Об'єднаних сил і у надзвичайних ситуаціях державними нагородами нагороджено 37 осіб персоналу ДСНС:

- орденом «За мужність» II ступеня – 1 особа;
- орденом «За мужність» III ступеня – 17 осіб;
- орденом княгині Ольги III ступеня – 1 особа;
- орденом Данила Галицького – 2 особи;
- медаллю «За бездоганну службу» III ступеня – 12 осіб;
- медаллю «За врятоване життя» – 3 особи;
- почесним званням «Заслужений працівник освіти України» – 1 особа.

У 2022 році за зразкове виконання службових обов'язків, мужність і відвагу, виявлені під час забезпечення відсічі і стримування збройної агресії проти України і у надзвичайних ситуаціях державними нагородами нагороджено 248 осіб персоналу ДСНС, з них 25 – посмертно:

- орденом «За мужність» I ступеня – 1 особа
- орденом «За мужність» II ступеня – 4 особи;
- орденом «За мужність» III ступеня – 186 осіб;
- орденом княгині Ольги III ступеня – 3 особи;
- орденом Данила Галицького – 1 особа;
- медаллю «За бездоганну службу» II ступеня – 1 особа;
- медаллю «За бездоганну службу» III ступеня – 25 осіб;
- медаллю «За врятоване життя» – 24 особи;
- медаллю «За працю і звитягу» – 2 особи;
- відзнакою Президента України «Національна легенда України» – 1 особа.

Організації-донори, які долучаються до розвитку ДСНС, її територіальних органів та розбудови ефективної державної системи цивільного захисту і створення безпечного середовища в територіальних громадах України

Координаційний центр запобігання катастрофам при НАТО (EADRCC)

Управління з координації гуманітарних питань ООН (OCHA)

WFP (Глобальна продовольча програма)

Дитячий фонд ООН (UNICEF)

Агентство ООН у справах біженців (UNHCR)

Фонд з питань народонаселення (UNFPA)

Програма розвитку ООН (UNDP)

Міжнародний комітет Червоного Хреста (ICRC)

Всесвітня організація здоров'я (WHO)

Plan international

Агентство з міжнародного розвитку США (USAID)

Ізраїльський форум міжнародної гуманітарної допомоги (ISRAAID)

Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ)

Norwegian People's Aid

Консультативна місія Європейського Союзу в Україні (EUAM)

Агентство США з міжнародного розвитку
USAID

Проект «Зміцнення громадської довіри»
(UCBI III)

Міжнародна благодійна організація «Фонд Східна Європа»

Проект «Вогнеборці. Вдосконалення цивільного захисту в Україні на місцевому рівні»

БО «Благодійний фонд Банку Львів»

Благодійна організація «Благодійний фонд "Червона калина"»
(Україна)

Hala Systems

Päästeliit (Об'єднання рятувальників, Естонська Республіка)

LUkraine asbl Ukrainian Community in Luxembourg

CROWN AGENTS UKRAINE (Партнер Організації Christian Aid)

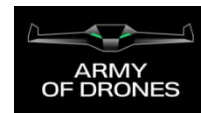
FIRE AID

Polish Union of Volunteer Fire Brigades Brandenburg Fire Brigades Union

«РАЗОМ ДЛЯ УКРАЇНИ»

«Армія дронів»

**БІЛА КНИГА
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

2021–2022

Інформаційне видання ДСНС

